

యెద

డిసెంబర్ 72 1.50

అందరూ మెచ్చిన చిత్రం!

చలం సమర్పించు
ప్రముఖ చిత్రవాది

新 華 書 局

ವರದಿ: ೨೦೦೩-೨೦೦೪

విలక్త్యాన్	• కల	15
కాపిలిపాటి విజయలక్ష్మి	• ఆకల ఆరాటంలో శివన	
	పోరాటం (సీరియల్)	17
అరెకపూడి (కోడూరి)		
కౌసల్యదేవి	• భవిష్యత్కవిత	33
ముదిగొండ శివప్రసాద్	• ప్రతిద్యుంది	39
శరత్ బాబు	• పరిణత (సంక్షిప్త నవల)	55
మోపిదేవి దుర్గాప్రసాదరావు	• పిరికివాడు	107
గోపిచంద్	• అనాధబాలుడు	116
ముద్దంకెట్టి హనుమంతరావు	• రహస్యం	125
కొడవటిగంటి కుటుంబరావు	• ఎక్కువ తక్కువ కులాలు	133
నవని నిర్మల ప్రభావతి	• ఉన్నటి జన్మభూమి	141
పో. విజయలక్ష్మి	• విత్యకంకితుడు	151
సి. రాజుచంద్రారావు	• గాగిదేవయ	165
పరిమళా సోమేశ్వర్	• తప్పబడిగు (సీరియల్)	187

ముఖచిత్రం: తూర్పు వెలుగు - మందేహుల తరుగు
చిత్రకారుడు: వడ్డాది పాపయ్య

యువ సాహిత్యం రూ. 18-00
శిశువళి సంకలనం రూ. 23-00
యువ, పడవళిని, మదరాసు-26

మింజిమెయిక్కు అందరూ సుఖపడాలి - సందేహంతో నటనాట్రాక్ అప్రోచ్ నవ్యనాకవిత్వ సమితి

శ్రీవిదల్ ప్రొడక్షన్స్ ప్రిజెంట్

బీదలపాట్లు

నిర్మాత, దర్శకుడు

బివిల్ లూచార్య

కథ

డివివరసరాజు

సాహిత్య

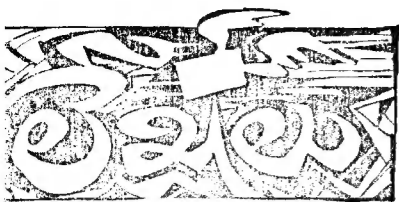
ఎన్.ఎం.రమణం

సంగీతం

కె.వి.మహదేవన్

అనుబంధం
అనుబంధం వల్ల వచ్చే పాఠాలు

సి. అంజనామయి. "ఎవరికోయీ స్వామి..." జనవరి యనక ప్రాత్రెక్. "తప్పకుండా" సీరియల్ ఈ నెల ఉత్సాహంగా వాచాడూ వున్నది. కొత్త రసవత్తునతో ప్రారంభమైన. కొత్త సీరియల్ మొదటి ఎంపిక చాలా ఆసక్తికరంగా వున్నది. దీనివల్లనే ప్రజలకు ఆసక్తిగా వుంటుంది. డి. అంజనామయి. "తప్పకుండా" ఉత్తమ వాచా కానుంది.

— వె. సరస్వతి, జులై ప్రకరణం.

జనవరి 72 యువలోని కావలిపాటి విజయశక్తిగారి సీరియల్ చాలా ఆసక్తికరంగా వుంది. ఇటువంటి కథా ప్రారంభం వేనెపైదూ యాదలేదు. పరిమళా సోమేశ్వర్ గారి సీరియల్ చాలా ఆసక్తికరంగా వుంది. ఈ నెలకు సీరియల్ లోని జోడు గుడ్డాలూ నడిపిస్తున్నాయి. మీకు నా థాంక్స్.

— ఎవరూ అక్షయంపైని కెట్టి, యువలోని.

జనవరి "యువ" కలెక్షన్లోని శ్రీ వాటి పొందుతున్నాయి. చాలా ప్రాచీన "రైలు గుర్తు" కథలు మా ఇంట్లోని యావత్ పొందుతున్నాయి. అందులోని చాలా ఆసక్తికరంగా వుంటుంది. మా ఆంధ్రానికి భారతదేశం మీకు మా ధన్యవాదాలు.

— సి. దక్షిణామూర్తి, గాజపేట.

అశోకా శాండర్ వువ్ ఫేస్ పౌడరు

మీకు నా వ యోగ్యన రోజు కావకెలా: అంటే మీరు నిర్లక్ష్యం అశోకా శాండర్ వువ్ ఫేస్ పౌడరునే ఉపయోగించండి. అది మీ ముఖమన దేహమన గల ముఖతయి, మచ్చలు, గుర్తులు మొదలగు వాటిని నివర్తింది ముఖమనకు, చర్మమునకు కళానాతులను కలిగింది యోగ్యన రోజు వానగును. గాన నా అశోకా శాండర్ పౌడరునే ఉపయోగించును. దీని వలన పరివర్తము మీ ముఖం ను దిగ మంతయు ఉత్సాహ భరితులనుగా చేయును.

విజయవాడ కెమికల్స్, విజయవాడ-7.

విజయవంతంగా ప్రదర్శింపబడుతున్న చిత్రం!

ప్రజానాటకాల కమిటీ

భార్యాబిడ్డలు

అద్వైతం కుర్

నవయుగ

నిర్మాత: ఎ.వి. సుబ్బారావు ఉత్పాదక: తాతినేని రామారావు

1972 25/11/72

ఏ విధమయిన అచ్చపనులైనను

అతి చక్కగా...

అనుకొన్న గడువులో

మేము చేసి యివ్వగలము

*

మా ముద్రణశాలకు రోడుగా చిత్రకళాశాల,

బ్లాకు తయారీశాల, లిథో. ఆఫీసులో

సంస్థలు సమకూడి వున్నవి.

*

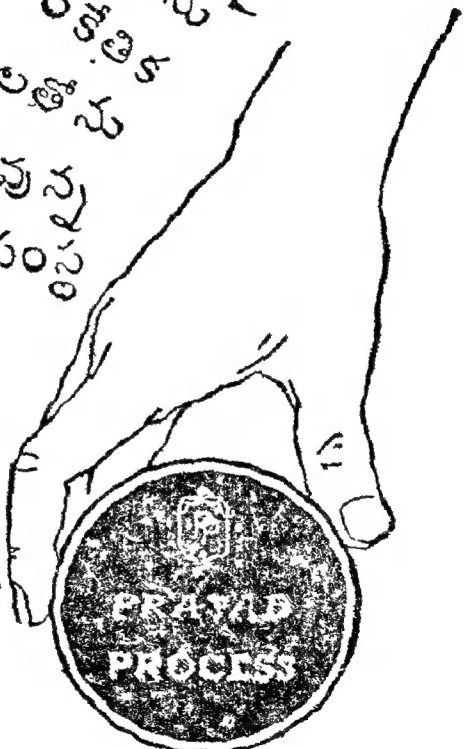
ఐ. బి. ఎన్. కె. ప్రెస్

(ప్రైవేట్) లిమిటెడ్

చందమామ బిల్డింగ్స్

వడపళని .. మదరాసు. 26

ఆధునిక యంత్ర
పరికరములతోను (త
సాంకేతిక
నిపుణులతోను
అమరివున్న
బ్రహ్మాండమైన సంపద

ఆప్ సెట్టు ప్రింటర్లు

ప్రసాద్ ప్రాసెస్ ప్రైవేట్ లి. మదరాసు-26

ఫిలిం పరిశ్రమ సేవకు చిహ్నము

తెలుగు

విజయ స్టూడియోస్
వాహిని స్టూడియోస్
మదరాసు

**RUNNING SUCCESSFULLY AT
NAVRANG CINEMA (AIR - COOLED) HYDERABAD**

N. C. SIPPY Presents

UTTAM CHITRA'S

MERE APNE

(EASTMAN COLOR)

Starring :

**MEENA KUMARI • SUMITA SANYAL • VINOD
KHANNA • SHATRUGHAN SINHA • DEVEN
VARMA • ABHI BHATTACHARYA
ASIT SEN**

Friendly Appearances by

MAHMOOD & YOGEEA BALI

*Written &
Directed by*

GULZAR

Music

SALIL CHOWDHURY

PRODUCED BY

**ROMU N. SIPPY
&
RAJ N. SIPPY**

Distributors for Nizam:

B. MARIDESWARA RAO & Co.,

**1141-3, Rashtrapathi Road,
SECUNDERABAD—3**

యజ్ఞం

సాహిత్యమూ సాంస్కృతిక
సంబంధమూ చుక్కపాత్ర

నంబుటి 25

ఏప్రిల్ - 1972

సంచిక 2

శ్రీనివాసరంగా భారతదేశానికి యుద్ధం తెచ్చిపెట్టాడనే వాదన మూలమే గాక, ఆజ్ఞానం పల్లె బెంగల్ రాష్ట్రాన్ని కాలక్షేపంగా పోగొట్టుకొన్న పాకిస్తాన్, ఈనాడు సరియైన చాయకత్వం లేక విచ్చిత్తిని నమిపిస్తున్నది. 1971 లో జరిగిన ఎన్నికల ఫలితాలను గమనించి, ప్రజాప్రతినిధులకు పరిపాలనను అప్పగించి వుంటే, పాకిస్తాన్ పాలకుడు యూస్ఫుజ్జాన్ పదవీభ్రష్టతను పొందడం గానీ, పాకిస్తాన్ విచ్చిత్తిని పొందడం గానీ జరిగివుండేది కాదు. కానీ, పాకిస్తాన్ పాలకులు ఈ విషయాన్ని రాజకీయతతో ఆలోచించలేదు. మత ప్రధానంగా భారతదేశాన్ని విడిచిపెట్టడం కోరి, ద్వేషభావాన్ని బాగా ప్రచారంచేసి, పాకిస్తాన్ స్థాపనను సాధించిన తరువాత, ద్వేషప్రసారంపైనే తమ అభివృద్ధిని సాధించగలమని పాకిస్తాన్ పాలకులు అనుచారు. పాకిస్థాన్ సాంస్కృతికత, భారతదేశం ప్రగతిని నిహించలేక పడం క్రక్కు తూనే వచ్చారు. చిట్టచివరకు, తమ ద్వేషప్రసారంలో తామే మునిగిపోయి, బెంగల్ రాష్ట్రాన్ని కాలక్షేపంగా నష్టపడ్డారు. పాకిస్తాన్ ద్వేషప్రసారం ఎలా పడినా, మామూలు పరిస్థితులలో మనకు వాటితో ప్రక్షేయం వుండేదిగాదు కానీ, కోటిమంది ప్రజలు అంగ్లాదేశానికి మనదేశానికి కాంటినియంట్ గా రావడంతో, భయపడని బరువు మన తలపైనే పడింది. కాంతియుతంగా, యీ సమస్యను పరిష్కరించడానికి మనం

వద్దకుతో పాకిస్తాన్ మనపై యుద్ధవర్తలకు దిగింది. తన గొంతు కానే కోనుకున్నది. పాకిస్తాన్ వరాజ్యం పొందడమూ, బంగ్లాదేశ్ కాళ్ళకంగా విముక్తి పొందడమూ జరిగిపోయింది. భారతపైన్యలు ప్రళంసార్పమైన విజయాన్ని సాదించాయి.

అయితే, యుద్ధంలో విజయం పొందడంతో మనం క్లిష్టపరిస్థితులనుంచి బైటపడ్డామని అనుకోవడానికి వీలులేదు. యుద్ధంలో విజయం సాధించడం ఒక ఎత్తు. విజయం తరువాత కాళ్ళకైనా కాంతి పరిస్థితులను నెలకొల్పడం మరొక ఎత్తు. వరాజ్యం పొందిన పాకిస్తాన్, ఇప్పటికీ మనపట్ల ద్వేషప్రచారం సాగిస్తున్నప్పున్నది. ఆ దేశానికి వద్దకుగా కొన్ని దేశాలు మనపట్ల అసూయాభావాన్ని, అగ్రహాన్ని ప్రదర్శిస్తున్నప్పున్నాయి. ఈ పరిస్థితులను మనం విరగ్లక్ష్యం చెయ్యరాకపోవలసి వీలులేదు.

పాతికేళ్ళవాడు స్వాతంత్ర్యం పొందినది మొదలు ఇప్పటివరకూ, మనదేశంలో పారిశ్రామికాభివృద్ధిని సాధించడంకోసం, మనం విదేశాల సహాయాన్ని చాలా ఎక్కువగా తీసుకన్నాము. సహాయాన్ని ఇచ్చిన దేశాలు, ఇలా సహాయాన్ని యివ్వడంలో కాముకూడా ఎక్కువగానే భాగపడినప్పటికీ, చునల్ని యాచకుల క్రింద పరిగణించడం ప్రారంభించాయి. మన రాజకీయ విధానంలో జోక్యం కలిగించుకోవడం మొదలు పెట్టాయి. ఈ పరిస్థితిని మనం ఇకముందు ఎంతమాత్రమూ సహించకూడదు.

విదేశాల సహాయం అవసరం లేదని నే, ఒకేషమైన ఆభివృద్ధిని సాధించిన దేశాలు ప్రపంచంలో కొన్ని తీసుకోలేదు. ఆ దేశాలలాగనే, మనకూ ఈ కేవలం వ్యయోత్పత్తితో మనకు ఉన్న సహజసంపదలను సక్రమంగా ఉపయోగించి ఆభివృద్ధిని సాధించే పద్ధతిలో ప్రణాళికలను తయారు చేసుకోవాలి. విద్యకీలకంలో, అవసరంలేని వస్తువులను ఎన్నిటికో ఉపయోగించడం మనకు వాడక అయింది. ఈ కారణమే మనం పూర్తిగా పడిపోయాము. అవసరంలేని వస్తువులను ఉపయోగించడం మానేస్తే మనం ఎదిశాలనుంచి తెప్పించుకొని వస్తువులకో దాదాపు ముప్పాతిక భాగాన్ని దిగుబడి చేసుకోవలసిన అవసరమే వుండదు. పరిశ్రమలకు కావలసిన మంత్రిసామగ్రి విషయంలో కూడా, మనకు కావలసిన యంత్రసామగ్రిని మనమే తయారుచేసుకొనే పద్ధతి అవలంబిస్తేనే, మనం ఒకమై ఆర్థిక స్వాతంత్ర్యాన్ని సాధించుకోగలుగుతాము. పరిధీతమంచి విముక్తి పొందడమూ, పేదనలైనంతోమంది మన ఇంజనీర్లకు వృత్తి అవకాశాలు దిస్తాయి. ఈ విధమైన స్వయం సంపూర్ణత్వాన్ని సాధించడం ఒక యోదాదీలోనూ, రెండోదోలోనూ సాధ్యం కావిమాట. జమె, కాని, ఎన్నడో ఒకప్పుడు మనం యీ ప్రయత్నాన్ని ప్రారంభించక తప్పదు. ఎంత త్వరగా మనం యీ కృషి ప్రారంభిస్తే అంత త్వరగా మనం స్వయం సమృద్ధిని పొందగలుగుతాము.

మొన్న జరిగిన యుద్ధంతో, మనం ఎంతమాత్రమూ విదేశీ సహాయమీద ఆధారపడకూడదనే విషయం బాగా స్పష్టపడింది.

ఆహారధాన్యాల ఉత్పత్తి విషయంలో మనం, గత పాశిక సంవత్సరాలూ విదేశీ సహాయం లేకుండా గడపలేకపోయాము. కాబట్టి, యీ సంవత్సరం స్వయంసమృద్ధిని సాధించగలిగాము. ఈ కృషిని ఇకముందుకూడా ఏ మాత్రమూ తగ్గించకుండా, ఆహార ధాన్యాల ఉత్పత్తిని ఇంకా ఎక్కువ చేసుకుంటూ, సాంకేతికమిశ్రమంగా కూడా స్వయంసంపూర్ణత్వాన్ని సాధించడానికి మనం తీవ్రమైన కృషి చెయ్యాలి.

ప్రస్తుతం మన ప్రధాన మంత్రి, యీ విషయంలో మంచి ప్రచారం చేస్తున్నాడు. విదేశీసహాయాన్ని విస్మరించి, మన పరిశ్రమలను పూర్తిగా మనమే అభివృద్ధి చేసుకోవలసిన అవసరాన్ని గురించి ప్రజలను ఉద్బోధిస్తున్నారు. ఇదే బాగాన్ని, సుప్రసిద్ధి పరిశ్రమల యజమాని దీర్ఘకాలా వ్యక్తం చేశారు. అంచేత, పరిశ్రమల యజమానులూ ప్రభుత్వంతో సహకరిస్తేనూ, ప్రభుత్వం పరిశ్రమల యజమానులకు సంపూర్ణమైన సహాయాన్ని కలిగిస్తేనూ, మన పరిశ్రమలు అనతికాలంలోనే బాగా అభివృద్ధి పొందగలవు. దేశంలోని అన్ని వర్గాలవారికీ వృత్తి ఆసక్తలు ఏర్పడడమే కాకుండా, కొన్ని కోట్లరూపాయలను సమర్పించి విదేశాల సహాయాన్ని పొందే దురవస్థనుంచి కూడా మనం విముక్తి పొందగలము.

ప్రకటన

“యువ” జనవరి 1972 సంచిక కావలెనని కొందరు వ్రాస్తున్నారు. సంచిక కావలసినవారు ఉత్తరాలు వ్రాసే బదులు, రూ. 1-50 మనియార్డరు చేసిన కాపీ పోస్టులో పంపుతాము. లేదా ఏజంటును అడిగి వారిద్వారా తెప్పించుకొనవచ్చును.

1. ఆర్కాడ్ రోడ్,

నగరవాణి,

మద్రాసు-28.

మేనేజరు,

యువ.

“బ్రెజ్ గో మిమ్మల్నై! ఆ పేసరలా వదేసి, ఇలా నామాట వినండి. నిన్న రాత్రి నాకో పాడుకల వచ్చింది!” అంది శ్రీమతి.

“వస్తే నన్నేం చెయ్యమంటావో? పేసరు వదవవియ్యకుండా నన్ను డిస్టర్బ చేస్తున్నా!” అన్నాను విసుగ్గా.

“మీరు నాకు వచ్చిన కల వివరి తీర్చిందే—ఎందుకంటే జది మీకు సంబంధించినది కనక!” అంటూ, నా చేతిలోని పేసరలాగి బల్లమీద వదేసింది.

“వినక తప్పదా?” అన్నట్లుగా శ్రీమతికేసి చూసేసరికి — విజయ సూచకంగా నవ్వుచున్నది. మొదలు పెట్టింది.

“నిన్న పాయంకాలం మనం పార్టీ కెల్లాం కదూ — సరిగ్గా ఆదేదృశ్యం. మన తెలుగునాళ్ళం అందరం కలిసి, సరదాగా మాట్లాడు కొంటున్నాం. అంతలో, ఓ అందమైన పంజాబీ యువతి మన వద్యకి తిన్నగా వచ్చేసి, మిమ్మల్ని ముద్ద పెట్టుకొంది. మీతం లో వేళ్ళుపెట్టి, “డియర్ రావో! నీకోసం నేనక్కడ వెయ్యిళ్ళకో కాసు కూర్చుంటే నువ్విక్కడ మీవాళ్ళకో మాట రెట్టుకొని కూర్చున్నావా? వద పోదాం.” అంది గోమూగ. అక్కడున్న మన వాళ్ళందరూ ఆశ్చర్యపడిపోయారు. నాకు నోటమాట రాక కొయ్యబారి పోయాను. అయితే నేను తేడకొని మీ చెయ్యి పట్టు

కాని, 'ఎన్నాళ్ళనుండి ఈ భాగవతం' అని కోపంగా అడిగాను. ఆ యువతి నన్నోతోపుతోసి, మిమ్మల్ని గట్టిగా పట్టు కొంది. అంతే మీరు మీరు" శ్రీమతి అగింది.

"అ తర్వాత:...." అన్నాను కొంత తప్పుపాంగా.

"....కుక్కగా మారి ఆమె వెనకాల వెళ్ళి పోయారు. నేను ఏడుస్తూ గోల పెట్టాంటే, అందరూ నన్నోదారుస్తున్నారు. అంతలోనే మీరు నన్నుగా తక్కువీక్కిపోయి నీరసంగా లోపలికి వస్తున్నారు. మిమ్మల్ని చూసి ఏదో అన తోయే లోగానే మెలుకువ వచ్చింది "

"ఈ వెధవ కల చెప్పడానికినా, ఇంత హంగామా చేసింది:"

"కాదు. కాని మీమీద నాకు విజంగా నే అనుమానమేస్తోంది. కొన్ని రోజులుగా, మీ వాలకాన్ని:ట్టి చూస్తే మీరు విజంగా ఏ చిక్కులాడి వాలోనో చిక్కుకున్నట్లుగా ఉంది: ఏమండీ, విజం చెప్పండి: లేకపోతే అటువంటి కల నా కెందుకు రావాలి:"

"ఎందుకు వచ్చిందో, చెప్పనా:" అన్నాను. "సరే" అన్నట్లుగా తల వేసింది.

"నేనెవరికో దాసుణ్ణి కావటం లేదు. నీలోని మూర్ఖత్వానికి, స్వాధ్వానికి లొంగి పోతున్నాను. అదుగో....మూతి అలా పెట్టక, చే చెప్పేది విను. ఏదో మొగ వాణ్ణి కనుక నాకు కొంత ప్రేమకుంటాలి.

ఏదో అప్పను ప్లేహోకుతో ఒ అదివారం యింగ్లీషు వివిమా ఛూప్తే. యింగ్లీషు ఎవరో కాలం చేసినంతగా ఏదుస్తావ్. ఆ ఏదువు భరించలేక ఇంగ్లీషు వివిమాలు చూడడం మానుకొన్నాను. హిందీ వివి మాల కెదే. చంటి వెధవ అవనలాలకి చస్తే నువ్వు కుర్రీలోంచి కదలవు: ఆ పాట్లన్నీ నేనే పడున్నాను. పులివి చూసి నక్క వాక పెట్టుకొన్నట్లుగా....వక్కింటి మిషెన్ గుస్తా సిక్కుచీర కొనుక్కుంటే, దానికి రెట్టంపు ధు చీర కెచ్చేవరకూ ప్రాణం తోడేశావ్. ఇలా చెప్పకొంటూ పోతే లక్షలు: నువ్వు విద్రపోయి నప్పుడు—నీలో, విద్రాణితమైన మంచి మేల్కొంది. అదే కలలోని నువ్వు, నేను పైన చెప్పిన దుర్గుణాలన్నీ మూర్తీ భవించి ఆ పంజాబీ యువతిగా మారాయి. అంటే నువ్వు కంగన్నది—నీ దుర్గుణాలనీ, వాటికి దసోహం అన్ననమ్మా: ఇంకా...."

"ఇంకేమీ చెప్పట్లేదు...." అంటూ శ్రీమతి అక్కణ్ణించి లేచి వెళ్ళిపోయింది.

నేను చెప్పిన ఏవరం వింటే, ప్రాయం ఏమనుకొనే వాలో నాకు తెలియదు కాని—రెండు రూపాయలు పెట్టి కొబ్బరికాయ కొన్నప్పుడల్లా, (మేం ఉండేది కోనసీమ కాదు, కాక్కిర.) తప్ప కిష్టమయిన కొబ్బరి పచ్చడి చేసే శ్రీమతి, ఆ రోజు నా కిష్టమయిన "కొబ్బరి కోరూ—కనగపప్పు" కూర వండింది.

(గత సంచిక తరువాయి)

కాను వెళ్ళినది మొదలు అంతా చెప్పి
“నువ్వు వెళ్ళి వాడికి నాలుగు రోజులు
ఉండి కడుపునిండా అన్నం పెట్టు. మనిషేం
తాగులేడు” అన్నాడు మూర్తి.

చెమర్చిన కళ్ళు తుడుచుకుని బాధగా
చిట్టార్చి “కడుపునిండా అన్నం లేకనా
ఆత నలా అయిపోయాడంటారు....నే
జానాడే అనుకున్నాను” అంది శాంత.

“గతం వదిలేయ్. ప్రస్తుత కర్తవ్యం
అలోచించు” విసుక్కున్నాడు మూర్తి.

“మనం గతం విస్మరించి అన్నీ జరి

పించాము. గతం మరవలేక ఆతను
కృంగిపోతున్నాడు జయంతే విడిచి
పెట్టిందా? ఎంత తెగింపు? మనిషి కాం
గతిలో మారకుండా ఉంటాడా?....ఎంత
ఆలోచనారహితంగా ప్రవర్తించింది?
ఏదో చిన్నపిల్లలు తొందరపడ్డారు. వాళ్ళు
చేసిన ఈ పని సమర్థించడం మన ధర్మం.
వెళ్లి బలరామయ్యగారితో చెప్పండి.”

“ఆయనకి తెలియదంటావా?” ఆమె
మాట కడ్డవస్తూ ప్రశ్నించాడు మూర్తి.

“మీకు తెలిస్తే? మీరు వెళ్ళేదాకా

ఋతమ్ముడు మీకు తెలియపరిచేదా?...
జయంతి మూడునెలల క్రితం వెళ్ళి
పోయిందన్నారు మరి..”

“అవును మూడునెలలయి అమ్మగారు
నిళ్ళి పోయారని వాళ్ళ బంట్లోకు
నిచ్చాడు..”

“ఆ ఆమ్మయీ చెప్పిందిదదు.
అలా తెలిసిందే ఏ తండ్రి స్థిమితంగా
బతుకగలడు? అది చిన్నది....యీ ఇంటి
లోడలనిపించుకుంది. నాకు చాలా బాధగా
కుంది. వెళ్ళండి. వెళ్ళి మీ తమ్ముడే
పొరపాటుగా ప్రవర్తిస్తున్నాడని....ఎలా
లోలా జయంతిని తీసుకు వచ్చెయ్యండి.
గొల్లిదూ నఖ్యంగా కాపురం చేసే
రకూ నేనా బాధ్యత వహిస్తాను.
ద్వర్తి మందలిస్తాను. వెళ్ళిరండి” అర్చన
ంతంతో ఆత్మకగా అంది శాంత.

భార్య హృదయోన్నత్యాన్ని మెచ్చు
న్నాడు మూర్తి. “నరే నేను రేపు
లా బిర్రామయ్యగారి దగ్గరకు వెళ్తాను.
వ్యవహారదగ్గరకెళ్లు. వాళ్ళేం పోట్లాడు
ర్నారో. ఆ అమ్మయి యిప్పట్లో
స్తుందో రాదో” అన్నాడు మూర్తి.

“అమ్మమ్మి వెనకేసుకు వాళ్ళతో
ట్లాడి రాకండి.” నవ్వింది చిన్నగా
త.

..మీ కెల్లెల్లు వెనకేసుకు మావాణ్ణి
నించి హడలకొట్టకు. మోశినేమీ ఆన
! పిల్లేదు” హెచ్చరింపుగా అన్నాడు
ర్తి.

మూర్తిని చూస్తూకే దోపిల్లో మొహం
దాచుకున్నారు బిర్రామయ్యగారు

అతని విచారానికి కూతురూ అల్లాడూ
విడిపోవడమే కారణంగా ఊహించి
న మూర్తి. “మామగారూ విచా
రించకండి. చిన్నపిల్లలు తొందరపడ్డారు.
మనం మళ్ళీ కలిపేద్దాం” అన్నాడు ఆన
నయంగా అతనినేమీలు వట్టుకుంటూ.

“కలవడమేమిటి? నాకు తెలియదే”
కలవరంగా అన్నాడు బిర్రామయ్య
నిర్భావకపోతూ.

“మీకూ తెలియదూ! వాణ్ణి చూడాలని
మొన్న వెళ్లి జయంతి ఏదని అడిగితే.
విడిపోయామని చెప్పాడు. సుమారు
మూడు నెలలు కావస్తూందన్నారు. వాణ్ణి
మందలించబోతే. ఆ అమ్మయి కోతి
వెళ్లిందన్నాడు. పోనీ చిన్నపిల్ల. తెలి
యదు. లోపలికెళ్తాం పదండి. జయంతిని
అన్నలు వాళ్ళిద్దరి మధ్యా ఏం జరిగిందో
కనుక్కుందాం” అంటూన్న మూర్తి వని
వాడిలా ఏడుస్తూన్న బిర్రామయ్యగార్ని
చూసి. “ఛ. ఛ. ఇదేమిటండి పిల్ల
లేవో పొరపాట్లు చేస్తూంటారు. అలా
విడిపోయినంతమాత్రాన్న మీ అమ్మయి
నూరేళ్ళ బ్రతుకూ బందలసాలు కాని
స్తానా? నా పిల్లలాటిది కదూ జయంతి”
అన్నాడు అతని కన్నీరొత్తతూ.

“లేదు బాబూ! మీ కుటుంబ సాంప్ర
దాయం మీ బాధ్యతర్థం మంచికవం
చి నా పిల్లని మీ ఇంటి కొడల్ని

చేశాను. మూడునెలల క్రితం మమ్మల్ని చూడాలని వచ్చింది జయంతి. మీమీద ఏమీ నేరాలు చెప్పలేదు. అక్కర్లేమా? గురించి ఏమీ చెబుతా చెప్పలేదు. అతను ఉత్తరాలు వ్రాయడం లేదేం? అని వాళ్ళమ్మ ప్రశ్నించేసి. అతనికి తీరికుండాదనో. ఉత్తరాలు వ్రాయడం అలవాటు లేదనో నవ్వేసేసి. మనవి కాస్త చిక్కిపోయింది. వారంరోజులై ఏదోలా ఉంటుందని. అన్నం సరిగా తినడం లేదనీ మీ ఆత్మయ్య చెప్పింది. ఇంకేదేదో ఊహించి నేను పొంగిపోయాను జాబా, కాఫీగ్లూసు చేత్తోపట్టుకునే జయంతి గది తెళ్ళాను. తల్లి కాబోతున్నా నా తల్లిని చూడాలని ఇంకేమిటి చెప్పమన్నావ్? ఎలా చెప్పమన్నావ్ మూర్తి. నా కూతురు మీ కుటుంబానికి అప్రతిష్ఠ తెచ్చిందని విందిస్తావా? నాలా బాధ పడ్తావా? తనకోసం వివరించవద్దనీ. వెతికించవద్దనీ. తన్ను మళ్ళీ వెతికి మీ ఇంటికి తెచ్చుకునే ప్రయత్నం మీరు చేస్తే ఆత్మహత్య చేసుకుంటాననీ ఉత్తరం దొరికింది ఎందుకు వెళ్ళిపోవాలి? ... నేనేం తక్కువ చేశాను? విడిపోయిందనుకో. దాని కిష్టంలేకపోయి నవ్వుకు బలవంతాన ఇంట్లోంచి తగిలేస్తావా? నేను దానికి తండ్రీని కానూ నా డబ్బూ .. నా ఆస్తి దానికి అన్నం పెట్టలేమా? నా కెదున్నారూ మూర్తి? కొడుకు అప్రయోజకుడు అనే బాధ

ఏనాడో విస్మరించాను. నా కొడుకు చాత కానినాడై కేమాత్రం నా అల్లుడు తెలివైనవాడు. నేను పోయినా నా బావమరదులు అన్నదమ్ముల్లా ఒకరి కష్టసుఖాలకి ఒకరు ఆదుతుంటూ బ్రతుకుతారనుకున్నాను చి చి. నా బ్రతుకూ నా ఆశలూ వ్యర్థమైపోయాయ్." బొంగురుపోయిన గొంతుతో దుఃఖావేశంతో అంటూ తల కొట్టుకున్నారు బలరామయ్య.

"ఇంట్లోంచి వెళ్ళిపోయిందా జయంతి? అలా ఎందుకు చేసింది? మీకు ఉత్తర మెలా దొరికింది? దిగ్రావుతుండై కొన్ని ఊతాల తర్వాత ప్రశ్నించేడు మూర్తి.

"ఎందుకు చేసింది? షేమిలా కుళ్ళి చావాలని ఉత్తరం వక్కమీర వ్రాసి పెట్టి వుంది. దానికోసం వెతుకుతున్నా నాకు ఉత్తరం దొరికింది ... పద లోపలికి రా. కాళ్ళు కడుక్కో" అన్నారు బలరామయ్య.

"అలాగే కానీ మనం ఏమిటి చెయ్యాలిప్పుడు? ఏం చేద్దామంటారు?" అతృతగా అడిగాడు మూర్తి.

"ఏమిటి చేస్తాం? మనం వెతికిస్తున్నామని దానికి తెలిస్తే చచ్చిపోతుందేమో. నా కిడుపులో చిచ్చు పెట్టేస్తుంది. మా జయంతికి చాలా బోతుగుండె. ఎప్పుడూ ఏ మాటా తేలదు. అదేదన్నా అందో అలా చేసి తీరుతుంది కాని ఎక్కడో బ్రతికివుందని తృప్తిపడతాం రా

యూ వ

కాఫీ తీసుకుందువు గావి."

"పద్దండి నా మనస్సేం బాగు లేదు.... వెతికించకుండా వదిలేద్దామా.... వయస్సులో ఉన్న ఆడపిల్ల ఎవ్వరి దక్షతలేకుండా ఎలా బ్రతకగలదు మామ గారూ; కాస్త విధానంగా అలోచించండి" మనస్సు సంబాళించుకొని ప్రాధేయ పూర్వకంగా వ్యవహారిక హృదయంతో బలించే గొంతుతో అన్నాడు మూర్తి.

"నర్లే అలాగే ఆలోచిస్తాను. నువ్వేం ఆమెకోసం వాకబు చేయించకు. నామీద ఒట్టు" అన్నారు బలరామయ్య. వారిచ్చే అతిథి మర్యాదలు స్వీకరించ లేకపోయాడు మూర్తి.

వెళ్తున్న మూర్తిని మరొకసారి హెచ్చరించారు బలరామయ్య 'జయంతిని వెతకవద్దని.'

* * *

సాయంత్రం ఐదుగంటల వేళ. దాక్టరు మోళి ఇంటి వీధి అరుగుమీద బెడ్డింగూ పెట్టే పెట్టుకుకూర్చుంది శాంత. వీధి గేటువైపు చూస్తూ.

క్రమంగా చీకటి వడుతూంది. హాస్పిటల్ కేళ్ళదాని క్లీనింగ్ నౌకరన్నారేడు ఇంటిదగ్గర అనుకుంటూండగా-వీధిగేటు తెరచుకువస్తున్నాడు దున్నటి నిండా కప్పు కున్న చంద్రయ్య.

"ఎవ్వరు నువ్వు?" ప్రశ్నించింది శాంత.

"దాక్టరుగారి నౌకర్నండి. తమరు

అరింటికొచ్చారా అమ్మా" వినయంగా ప్రశ్నించాడు చంద్రయ్య.

"అవును అతని వదివని నేను. ఓ సారి హాస్పిటల్ కేళ్ళి నేనొచ్చాను అని చెప్తావా."

"అనప్రతికా. ఉండరండి. బార్ కేజిఫోయంటారు."

"బార్ కా? ఎందుకు. బార్ కెందుకు?" కలవరంగా అడిగింది శాంత.

"పెద్దోళ్ళ సంగతులు మాలాబోళ్ళు చెప్పగూడదమ్మగోరు. పదీ పదకొండు గంటలేక ఒస్తారు కదండి. సూద్దురు గావి" అన్నాడు విచారంగా.

పదీ పదకొండు గంటలవేళ తాగి వస్తాడు కాబోలు తానేం చెయ్యా లిప్పుడు? వప్పున ఆమె కళ్ళల్లో నీరు తిరిగింది. తాను కాపరానికి వచ్చింది మొదలు వాత్సల్యంతో. ప్రేమతో గారా బంగ పెంచింది ఇందుకా? త్రాగుబోతుగా చూద్దానికా? వదినా వదినా అని కొంగు పట్టుకు తిరిగి మారాంచేసే నా బాబు తాగుతున్నాడా! ఎందుకు తాగుతాడు. మనస్సు పాడు చేసుకున్నాడు. అందుకని తాగేస్తున్నాడు. అందుకే తాగుబోతు వాడితో కాపురమేమిటని పెద్దంటి పిల్ల అది. అది విడిపోయి వెళ్ళిపోయింది. ఏమేమో తలపోసి మూగగా రోదిస్తూన్న శాంతవైపు సానుభూతిగా చూస్తూ. "మీది మంచి మనసులాగుంది అమ్మ గారూ!....తర్వాత బాబుని మందలిద్దురు

గావి కే రి య రు తెస్తాను భోజనం
వెయ్యండి" అన్నాడు పంధ్రయ్య.

"వద్దు నాకు. ఆకలి గాలేదు" అంది
శాంత. గంటలు యుగాల్లా గడుస్తున్నాయి.
చీకటిరాత్రి. ఆకాశమంతా మేఘం ఆవ
రించి నన్నగా జల్లులు కురుస్తున్నాయి.
చింతా పమిట కప్పుకు కూర్చున్న శాంత
గేటు తెరుచుకు ఎవరో వస్తూన్నట్టు గమ
నించి దిగ్గున లేచి విల్చుంది.

అతను తడబడే అడుగులతో విసు
రుగా వచ్చి గదితలుపు తాళం తీస్తూ ...
"నువ్వెవరు? ఎందుకిక్కడ ఉన్నావ్?"
ప్రశ్నించాడు.

"మోగి." అంది రోదనస్వరంతో
శాంత.

"మోగి....మోగి. అవి పలుస్తున్నావ్;
యు న

నువ్వు మంజువా? రా. గదిలోకి రా
అంటూ లోపలికి నడిచాడు మోగి.

వణికిగొండెల్ని అదిమిపట్టి దైర్యాని
పుంజుకుంటూ మౌనంగా గడలోకి వెళ్ళి
పెద్ద బెడ్డిగూ పట్టుకుని శాంత.

తలుపు మడియపెట్టా. "మంజు
ఎంతపేపై వచ్చావు?" ప్రశ్నించాడు
శేలిపోయే గొంతుతో.

"నే నెవరో పోల్చలేకపోతున్నావ
మోగి." బాదగా ప్రశ్నించింది శాంత.

"ఎందుకు పోల్చలేను? నువ్వు :
మంజులవి. ప్రతి మనిషీ మంజుల
కప్పించాలనే తాగుతున్నాను. తాగి
కొత్తల్లో వారంరోజులు మంజు
రాత్రులు. అంటే నేను మత్తులో ఉన్న
ప్పుడు నాతో గడిపేది. తాగినప్పుడు వా

ప్రాను కదా! ఏం తిట్టానో వెళ్ళిపోయింది. మళ్ళీ వచ్చావు కోపం పోయింది కదూ! బలంగా ఆమెను దగ్గరకు లాక్కున్నాడు.

అతని చెంపలు కందిపోయాయి. అతనికి దూరంగా నిల్చున్న శాంత కోపం, దుఃఖంతో వణికిపోతుంది. "ఇంత వక్రు తెలియకుండా తాగేస్తున్నావన్న మాట!" అంటూ పెదవులు బిగబట్టింది. నిల్చున్నచోటే చతికిలబడి గోడకి తొరబడ్డాడు మోళి. ఆమె అతన్ని చూస్తూ హృదయం పగిలేలా ఏడుస్తూంది. అత నేమో తెలుగూ, ఇంగ్లీషూ ఆర్థం కాకుండా మాట్లాడేస్తున్నాడు.

కొన్ని క్షణాలు అలా దొర్లిపోయిన తర్వాత ఇప్పుడు మాట్లాడి మందలించి లాభం లేదనుకున్న శాంత వక్కగదిలో తిరిగిపోయింది. మంజూ అని విలిచే, ఏడ్చే మోళి గొంతు విప్పించి, తన్నూ తన తరనూ దూషించుకుంటూ ఏడ్చింది శాంత.

ఉదయం ఎనిమిదైనా విద్రుపోతునే ఉన్నాడు మోళి. కాఫీ కాచి నెమ్మదిగా అతని గదిలోకి వచ్చిన శాంత. ఇంక మక్కు విడిపోయింట్టుందనే దైర్యంతో "మోళి బాబూ!" అని విల్పించి. అతని తల-మృదువుగా నవరిస్తూ.

"ఎప్పుడు వచ్చావో!" అంటూ దిగ్గున లేచిపోయింది శాంతనైపు చూసిన మోళి "నువ్వో! జయంతి వచ్చిందని అనుకున్నాను" అన్నాడు నెమ్మదిగా తల

నాల్చేస్తూ.

"జయంతి మళ్ళీ వస్తుందని నమ్మక ముందా మోళి! నీకు : వాకు చాలా సంతోషంగా ఉంది. ఈ ఆరునెలల జయంతి. నీ దగ్గరకు నవ్వు కాలానే తవనలో వచ్చేలాగునే ప్రసర్తించావా! మోళి : తర్వాత మాట్లాడుకుందాం.... కాఫీ తాగు రాత్రి భోజనం చేశావా! ఎంత చిక్కిపోయావో : నీ వేషం నీ రూపా ఎలా ఉందో ఎప్పుడన్నా ఆద్దంలో చూసుకున్నావా!"

"దుక్క-లా ఉన్నరోజున ఇలానే ప్రశ్నించావు నువ్వు!" అని నవ్వేసి లేచి మొహం కడుక్కోడానికి బాత్ రూమ్ వైపు నడిచాడు మోళి.

అతనిచేతికి కాఫీగ్లాసిస్తూ. "హాస్పిటల్ కి భోజనంచేసి వెళ్తావా! తినినేమన్నా చేసేదా!" అడిగింది శాంత.

"నువ్వెప్పుడొచ్చావో : ఇప్పుడేం బిన్నులు లేవే. విన్న సాయంత్రమే వచ్చి వుందాలి" అన్నాడు ఆమెనైపు తెడుగుగా చూస్తూ.

"నీ కేఫీ గుర్తు లేదన్న మాట!" అంటున్న ఆమె కళ్ళల్లో నీళ్లు తిరిగియ- 'ఏమన్నా పొరపాటుగా ప్రసర్తించా వదినా!" అడిగాడు కంగారుగా.

"నువ్వు మంజూని మరచిపోలేకుండా ఉన్నావు. నేను మంజూ ననుకొని....

"వదినా : తీమించు వదినా : అన్నలు బిన్ను పంపించవద్దని అన్న

య్యతో చెప్పాను....ఎందుకొచ్చావో?"

"ఎందుకొచ్చావా? హా, రాకుండా ఎలా ఉండగలను? నువ్వు ఇంత ప్రయోజనకరమైన పోతూంటే ఆ సంతోషం వాది కదూ! నీ రాగి బొట్టు క్రాపూ, తేనె కళ్ళూ, పాఠశాలలూ, ఎప్పుడూ మెచ్చు తున్నాను! బుగ్గలు పుటికి ముద్దులాడే దాన్ని, నువ్వు ఏయిటి ప్యాస్టె వచ్చాక తూడా, నా యీ చేతుల్తో నీ బుగ్గలు పుటికి ముద్దుపెట్టుకుంటూంటే మంజూరి వస్తుంది. మో! ఇంకానీకు ముద్దు వస్తు వ్వాడా అని, గుర్తులేదూ! ఆ చేతుల్తో విన్న....నీ చెంపలు కందిపోయేలా కొట్టాను బాబూ, తాగి వచ్చిన నిన్ను చూడలేక పోయాను నువ్వేదో పెద్ద జాకర్లనై మాకేదో సంతోషాన్ని గుర్తుచేసి ఇస్తావని....మేము నీరుపోసి పెంచిన మొక్క పూలూ కాయలూ పళ్ళు బిరువులూ మోస్తూ చూడముచ్చటగా ఉంటుందని ఆశలు పెంచుకున్నాం....మా గొండెల్లో మంటలెందుకు రేపుతున్నావ్. మనసు నెండుకిలారంవంతో కొస్తున్నావ్. నువ్వెందుకిలా పతనమయి పోతున్నావో చెప్పు మో! చెప్పు ఎందుకిలా దిగజారి పోతున్నావో! అనేకం దుఃఖం సహించ లేని వాడతో ప్రశ్నించింది శాంత.

"ఎవ్వరికైనా అయితే చెప్పారేమో కాని....నీకు కారణం చెప్పాలా! నీకు తెలియదూ! నా యీ పతనానికి నువ్వు కారణం. నా జీవితం ఇలా విస్ఫారం

చేసింది నువ్వు. వన్నెలా పెంచావో... నాలో ఎలాటి ఆశలు రేపావో...ఆ ఆశలన్నీ ఎలా.. మళ్ళీ ఎలా నలిపి నాశనం చేశావో నీకు బాగా తెలుసు ... నువ్వు ... నువ్వు ... నా జీవితమిలా నాశనం చేసింది నువ్వు." నెమ్మదిగా విధానంగా అన్నాడు. విజాన్ని ఆమె సహించలే పోయింది. "ఏమిటంటున్నావ్ నేను! జీవితం నాశనం చేశానా? ... విశ్వాస పూతకుడా!" అంటూ అతని చెంపపై బలంగా కొట్టింది.

"కొటు వదినా! ఇంతకన్నా ముక్కు ముక్కులుగా నన్ను నరికెయ్య. చంపెయ్య కాని మళ్ళీ అదేమట అంటాను జయంతి పక్కన నన్ను చూడగలిగి దానిని తాగివస్తే చూడలేక పోయానా కొన్ని క్షణాలు నన్ను నేను మరల పోనాలని తాగుతున్నాను....కొన్ని క్షణాలకాదు శాశ్వతంగా ఈ ప్రపంచానికి దూరమయి పోతాను."

"బాబూ!"...పాతికేళ్ళ యువకుణ్ణి పనివాణ్ణిలా దగ్గరకు తీసుకుంది శాంత "వద్దు బాబూ....అలాటి దుఃఖాలనైనా రానీయకు, నేను పెంచిన నా బాబు పరిస్థితులూ, వియోగాలూ తట్టుకోలే పరికి వందలా అత్యహత్య చేసుకుంటే నేను సహించలేను .. క్షమించరానితనం చేశానని ఇప్పుడనుకుంటున్నాను మో! నువ్వు మంజూరిని తగదంగా ప్రేమి చావని ఆమెను మరచి మరొక జీవిత

గతవలేవనీ ఊహించలేక పోయాను. నిజమే నిన్నిలా పకనం చేసింది నేను ప్రాణం పోయే మందు నా కియ్యి మోళి నేను నిన్నిలా కూస్తూ బ్రతకలేను. ఆమె వెక్కి వెక్కి పడుస్తూంది. అతని తం పేళ్ళతో పనిస్తూ.

ఇద్దరికీకూర్చి పనిస్తూనే ఉన్నాడు. గది టెబులు తెంచుకుని మూర్తి లోపలికి గానడంతో, ఇద్దరూ గబగదా మొహం సుడుచుకున్నారు.

“జయంతి రాలేదా?” అతడుతగా ప్రశ్నించింది కాంత.

అతను మౌనంగా కుర్చీలో చతికిల పడుతూ, “ఇద్దరూ ఏడుస్తున్నట్లున్నారు... మిటి: సంగతి” అన్నాడు.

“చ చ ఏం లేదు. నువ్వు గొప్పటి కెళ్ళావా?” అడిగాడు మోళి.

“మోళి”....ముఖావంగా అని. మళ్ళీ.. ‘మోళి జయంతివి మరేం అనుకోకు....కొట్టి తిట్టి బాధించే వాడివా..’ న్నాడు మూర్తి తమ్ముడి మొహంలోకి రేలనగా చూస్తూ.

“ఏం ఏం దుకలాటి సందేహ బుద్ధింది?” .. రోషంతో కందింది గోళి వదనం.

“ఎందుకు వెళ్ళిపోయింది అయితే?”

“అడిగి వచ్చావేమో?”

“లేదు అన్నిటికీ మళ్ళీ మీ ఫీరిని పెంబెట్టాంనే ఆతో వెళ్ళాను.

కాని జయంతిలేదు.”

“ఏమయింది?” అప్రయత్నంగా ప్రశ్నించాడు మోళి.

“ఎవరికీ చెప్పకుండా ఇంట్లోంచి వెళ్ళిపోయిందట.”

“ఇంట్లోంచి వెళ్ళి పోయిందా?” ఒక్కసారి మోళి వదనం వాడిపోయింది. అలా ప్రశ్నిస్తూన్న అతని గొంతు కంపించింది. ఆ రోజు వాడిన కలువలా ఉన్న జయంతి వదనం గుర్తొచ్చింది.

విచ్చున్నచోటే కూలబడి మౌనంగా రోదిస్తుంది కాంత. మోళి, మంజూ. జయంతి. ముగ్గురి జీవితాలూ ఇలా నలిగి పోవడానికి తాను, తన ఊహలూ, తక్షణ ఆశలూ. తన నేర్పు కారణం. తానెలా పెంచింది మోళిని? మంజూలనెలా పెంచింది? వారిలో ఎలాటి మమతలు నాటింది? గబగదా గతం ఎదలో కదులుతూంటే... అమె దుఃఖం పురుషం కాసాగింది ఎలాంటిది ఆ గతం? మోళి మంజూలనూ తానెందుకు పెంచింది? వారెలాటి మమతలు పెంచుకున్నారు?

కృష్ణవక్షపు తదియ వంద్రుడు ఉడయించి వడినెత్తి కొచ్చాడు ఇల్లంతా నిశ్శబ్దంగా ఉంది. నన్ను గాణేశ్వరమ్మ గురిక వివివిస్తూంది.

సిగ్గుగా తలవంచి కూర్చున్న కాంత చెయ్యి వట్టుకు లేవనెత్తుతూ “ఇలాల్లా.. ఇప్పుడు ఇంత తొందరగా ఎందుకు వెళ్ళి

ఆడవాళ్ళు, మగవాళ్ళు అనే భేదం ఏకాదశి తరించి
పొయ్యిండుని ప్రైవేటు మినిస్టర్ అయ్యారు - ఇక్కడ
యవతీమల్లుల మేలుకొనాలి!

కట్నాలివ్వడం మానేసి,
వీకైతే
స్వామి
నానా!

చేసుకున్నానో, ఎవరాలేని పేద ఇంటి
పిల్లను ఎందుకు చేసుకున్నానో చెబు
తానూ!" అంటూ కిటికీ దగ్గరకు
నడిపించి కిటికీ రెక్క తెరిచి, "అలా
కైటికీ చూడూ! ఏమిటి కనిపిస్తుంది?"
ప్రశ్నించాడు మూర్తి నవ్వుతూ.

"మంజుల, మోళి నిద్రపోతున్నారు."
అంది కాంత.

"ఎలా?"

"ఎలా ఏమిటి? అ మా య కం గా
అందంగా ఉన్నాయి వారి పదనాలు."

"అమ్మ రోగి ప్తి ద య పో యిం ది.
చాళ్ళను పెంచి పెద్దవాళ్ళను చేసే బాధ్యత
పీడి....వాళ్ళకోసం వాళ్ళ సంరక్షణ చేసే
మనిషికోసం పెళ్ళి చేసుకున్నాను."

కాంతకు నవ్వాచ్చింది. సిగ్గు నడ
లించుకుని నెమ్మదిగా అడిగింది. 'పాపం,
పెళ్ళిచేసుకునే వ య ప్పిం కా రాలేదా

మీకు?" అని.

"అబ్బో, బాగా మాట్లాడగలసే....
వయస్సుంది నిజమే కాని అమె
అరోగ్యవంతురాలై ఇల్లు న వ రిం చు
కుంటూంటే ఇంకా కొన్నాళ్లు పోయాక
చేసుకునేవాడిని. నెల రోజుల క్రితమను
కుంటాను. అమ్మకి అవాళ గుండె నొప్పి
వచ్చింది. పిల్లల్ని జాగ్రత్తగా చూడమని
పనిమనిషికి చెప్పి వెళ్ళి పోయాను
అపిసుకి. నేను తిరిగి వచ్చేసరికి మంజుల
అమ్మ మంచందగ్గర కూర్చుని ఏడు
స్తూంది మోళి ఓదారుస్తున్నాడు. ఎందుకు
ఏమిటి? అని ప్రశ్నిస్తే పనిమనిషి ఇదేదో
అల్లరి చేసిందని కొట్టిండు. దాని బుగ్గలు
కందిపోయి ఉన్నాయి. ఆకలేస్తూంది
అన్నయ్యా—అంటూ ఏడుపు మొహం
పెట్టాడు మోళి. మాటరాక ఆయాస
పడ్డాన్న అమ్మకళ్ళల్లోంచి నీళ్ళు తిరుగు

తున్నాయి. ఆ క్షణంలో ఆమకున్నాను తొందరగా పెళ్ళి చేసుకోవాలి. అదే అమ్మ ఆయాసం కగ్గక హెచ్చరించింది. చాలామంది కట్నంతో పిల్లనిస్తామని వచ్చారు. కానీ నాకు కావాలింది కట్నం కాదు. నా తల్లిని - తన తల్లిగా నా తమ్ముళ్ళని తన పిల్లలుగా, మాటలేరాని పసిది మంజుల, దాన్ని గౌరవించి ప్రేమించే ఉన్నత హృదయమున్న వ్యక్తి నా భార్యగా రావాలి. అని, ఈ మాటలే నాకు సందిచాలు తెచ్చిన రమణయ్య గారికి చెప్పాను. అప్పుడు ఆయన సంతోషంగానవుతూ.. "ఐతేమూర్తి. తల్లి తండ్రి లేరు స్కూలుపైసలు వదిలింది. వేలువిడిచిన మామగారింట్లో ఉంటుంది. చాలా నెమ్మదస్తురాలు కట్నమేమీలేదు. పెళ్ళిదో చేసేస్తారట. పిల్ల బంగారు బొమ్మలా ఉంటుంది" అన్నారాయన. ఎవ్వరు కాంతా ఆ అమ్మాయి.. కాంత బుగ్గమీద చిటికె వేళాడు మూర్తి.

"పోడి...." సిగ్గుపడింది కాంత.

"పీడిత ఎక్కువ బరువుకాద్యత బంధువున్నాను కాబోలు."

"బరువు, బాధ్యతా ఏమిటి?... మీరు చెప్పినవి నా కర్తవ్య విశ్వహితో ఓ భాగం అంతే...."

తృప్తిగా నవ్వి ఆమెను దగ్గరకు తీసుకున్నాడు మూర్తి.

"మంజులా, మోకీ అందంగా బొమ్మల్లా ఉన్నారు. నాళ్ళిద్దరికీ పెళ్లి

చేసేస్తే బంటు చాలా కాగుంటుంది కదూ? అంది కాంత. వారివైపు చూపుదువేలుతో చూపిస్తూ.

"ఇవ్వాలేనా?"

"కాగుంది. పెద్దవాళ్ళయ్యేక."

"అదా! నాన్నగారెప్పుడో చెప్పి పోయారు. మంజులను ఈ ఇంటి కోడల్ని చెయ్యమని."

"మీ నాన్నగారలా చెప్పారా?"

"అవును కాంతా. మా మామయ్య మంజుల వదినెలల పిల్లయి ఉండగా మరణిస్తూ మా అమ్మకు అప్పగించాడు. పుట్టగానే తల్లిని, నెలల పిల్లయి ఉండగా తండ్రిని పోగొట్టుకుంది మంజుల.

మాకు చెల్లెళ్లు లేరు. మా నాన్నగారికి అమ్మకికూడా అక్క చెల్లెళ్లు లేరు. మంజులంటే మా అందరికీ ప్రాణం. సంవత్సరం పైన అయింది మా నాన్నగారు పోయి. ఆయన పోతూ నాకు చెప్పారు. మోకీ మంజులా పెద్దవాళ్ళయ్యాక వాళ్లిద్దరికీ పెళ్లి చెయ్యి. మంజులను వరాయి ఇంటికి పంపించకు అంబా. నాన్నగారు పోయినదగ్గరనుంచి అమ్మ ఆరోగ్యం ఊణిస్తూంది... వ్చ.... చిన్నపిల్లని. ఎవో కమ్మని కలెలు కంటూ ఆత్మచారింట్లో అడుగుపెట్టిన వీకి సొదూతా చెప్తున్నాను. చాలా రాత్రయింది నిద్రపోదాం" అన్నాడు మూర్తి.

"సోదా! మీరు చెప్పకపోతే నాకలా తెలుస్తాయ్ ఈ సంగతులు?" నవ్వింది

చిన్నగా శాంత.

*

ఒకనెల తిరిగి వచ్చేసరికి నాలుగేళ్ళ మంజుల, ఎనిమిది సంవత్సరాల మోళి బాగా మాణిమి అయిపోయారు శాంత దగ్గర. అత్తగారిని వంటపనిలో కెళ్ళనివ్వ లేదు శాంత. మొదటి నాలుగైదురోజులు విడియంగా తిరిగినా తర్వాత వదినా అని అప్యాయకగా పిలుస్తున్నాడు. మూర్తి కన్నా రెండేళ్లు మాత్రమే చిన్నఅయిన శంకరం.

మంజులను బ్రతిమిలాడి అన్నం తినిపించి, మోళికి తలమివ్వి, బట్టిలిచ్చి స్కూలుకి పంపి చీ. రామ్మూర్తి. శంకరం ఉద్యోగాలకెళ్ళి వేళకి కమ్మగా వండి పెట్టి. అత్తగారికి అణకువగా సేవలు చేస్తూ అందరి అభిమానాన్ని చూరగొని, ఆ ఇంట్లో వ్యక్తులందరికీ అశ్రీయురాలై పోయింది శాంత.

ఈ స వత్సరం గడిచేసరికి రాజేశ్వరమ్మ ఆరోగ్యం కాస్త కుదుటపడింది. మంజుల పలకా బలపం తీసుకు స్థూలుకి వెళుతుంది. రాజేశ్వరమ్మ వంటపని చూస్తుండడంవల్ల మోళి, మంజుల ఇద్దరికీ సాయంత్రం చదువుచెప్తుంది శాంత.

చిలిపిగా అల్లరిచేసే మోళిని మృదువుగా మందలించి, మళ్ళీ "నా రాగిజుట్టు బాబు అందిమైన బాబు కదూ! నా బంగారు తండ్రికి వదినమీద కోపం

రాలేదు కదూ!" అంటూ అతని బుగ్గలు తలా ముద్దుపెట్టుకునే శాంత.

"ఫో. ఎంగిలి చేసేకావ్" అంటూ ఆమె చీర చెరగుతో బుగ్గలు తుడిచేసే కునేవాడు మోళి.

"మోళి నా బుగ్గ కరిచేశాడు" అంటూ రిపోర్టు చేసింది మంజుల. "పోసీ మొగదేగా, నువ్వు అతని బుగ్గ కరిచెయ్" అంటూ నవ్వింది శాంత.

తానూ నవ్వుతూ, "పోవే, నీ హాస్య నువ్వునూ, నిజంగా కరచేదేమో అల్లి వెనప చూడు" అంది రాజేశ్వరమ్మ.

మంజుల కందిన బుగ్గను చూస్తూ "మోళి" గట్టిగా పిల్చింది శాంత.

"ఎందుకు వదినా!" అని వచ్చి "అన్నిటికీ నన్నే కోప్పడతావు. అదంతే అందరికీ ముద్దే కోతి కోతిల గుంటావు అంటే మరేం చేస్తానేమిటి!" బుంగమూతి పెట్టాడు మోళి

గలగలా నవ్వింది శాంత. "అల అన్నావే మంజూ" అంటూ.

"కోతి...." అంటూ నాలిక చామళ్ళి మోళివైపు చూస్తూ వెక్కిరించింది మంజుల.

"ఓన్ను పెళ్ళి చేసుకోను ఫో! అన్నాడు మోళి. రాజేశ్వరమ్మ, శాంత నవ్వుకున్నారు వారి మాటలు వింటూ.

"అవుతారో కాదో కాని, వారిద్దరినీ భార్యభర్తలమనే భావం మరిపోస్తున్నావే శాంతా" అంది రాజేశ్వరమ్మ.

“అవకేం చేస్తారు. మా తోటికోడలు నాలా మంచిది. తప్పు. అలా కోతి అన వచ్చు బావవి. మా బావ అందంగా పోరలా ఉంటాడు అనాలి. రా నూనె గాస్తాను” అంటూ ఎఱ్ఱగా కమిలిన బుగ్గకు నూనె రాస్తూ. మోకి తప్పు కదూ. ఇలా కరిచేస్తావా? ఈసారిలా చేశావంటే ఊరు గోను తెల్చా” అంది శాంత.

“దావిష్టమొచ్చినట్టు వాగితే నేను ఊడకోను” అన్నాడు మోకి.

పసివాళ్ళను హాస్యంచేసిన మాటలు వారి హృదయాల్లో నాటి మొలకైతై పుహావృక్షై లయిపోతాయని. అవి తా మెవ్వరూ పెకలించలేమనీ ఊహించలేని సిద్ధలందరూ మోకి భార్య మగజాల అంటున్నారు.

బొద్దుగా, తెల్లగా, అందంగా ఎదుగు కూన్న మంజుల తనదనే భావం మోకి హృదయంలో స్థిరపడింది. మోకికి తాను గాబోయే భావనని అనుకుంటూంది మంజుల.

కాలం పరుగులు పెడుతోంది.

* *

శంకరానికి సంబంధం చూపిపెట్టమని కమణయ్యగారిని అడిగాడు మూర్తి.

“ఎలాటి పిల్ల? కట్నం తెచ్చేదా? మంచి మనస్సు తెచ్చేదా?” అన్నాడు శంకు.

నవ్వాడు మూర్తి. “కట్నం తెచ్చే అమ్మయ్యందరికీ మంచి మనసు ఉండ

దంటారా?” అని.

“భేష్టన సంబంధం ఉంది. కొంపా గోడూ ఉన్నవాడిని కాబట్టి. ఎలా లేవన్నా నాడుగవేలిప్పిస్తాను. అమ్మయ్య కాస్త చాయ తక్కువ ఏమంటావ్?” కళ్ళ జోడులోంచి చూశాడు కమణయ్య మూర్తివైపు.

“తమ్ముడు వెళ్ళిచూస్తాడు. మంచి రోజు చెప్పి మీరే తీసుకెళ్ళండి. వాడు నవ్వుటంటే నాకేం అభ్యంతరంలేదు” అన్నాడు మూర్తి.

నాడుగవేలు కట్నం. వెయ్యిరూపాయలు విలువచేసే సారె తెచ్చింది కాత్యాయని. కాని రెండునెలలు పూర్తి కాకుండానే ట్రాన్స్ఫరు ఆర్డర్లు తెచ్చుకున్న తమ్ముడివైపు ఆశ్చర్యంగా బాధగా చూశాడు మూర్తి.

“నేనెప్పుడో అనుకున్నాను వీడు ఉదాయించేస్తాడని. వెళ్ళనీ ఏం చేస్తాం. ఏదో తల్లి ముండని బ్రతికున్న నాడుగ రోజులూ నా పిల్లలు నా దగ్గరుంటా రనుకున్నాను” అంటూ కంట తడిపెట్టు కుంది రాజేశ్వరమ్మ.

“ఎందుకమ్మా అలా బావపడ్తావ్? రెక్కలు వచ్చిన పక్షి తల్లిరెక్కలో ఎన్నాళ్ళు ఉంటుంది? అయినా పేరుగా ఉంటే బిర్లువెచ్చాలూ. బాధ్యతా తెలుస్తాయి. వెయ్యి ఏళ్ళకైనా పేరుకుండ తప్పదు అని నువ్వే అంటూంటావు?” అన్నాడు నవ్వుతూ మూర్తి.

“విజయేరా బాబూ కాని....కుండ
పేరవుతే, గుణం వేరవుతుందట. అయినా
కాంతలాటిది కాదు కాత్యాయని.”

రాజేశ్వరమ్మ మాట విని ఉలిక్కి
పడింది కాంత, రెండునెలలు పూర్తిగా
కాలేదు కాత్యాయని కాపరానికొచ్చి. ఈ
రెండునెలల కాలంలో ఒకనెల పుట్టింటి
తోనే ఉంది. ఇంతలో ఆమె అంతర్యం
ఎలా కనిపెట్టేశారు అత్తయ్య! కాత్యాయని
మనస్సు చిన్నది కావచ్చు కాని తన
కొడకు, తనకొడుకు నెండుకు విందిం
దరు; అయినా ఆతనికే అన్నలు అన
వలసీ ట్రాన్స్ఫరయితే. అతను
ట్రాన్స్ఫరు చేయించు కున్నాడనీ కాత్యాయని,
ఏమేమో చెప్పిందనీ, అబ్బి.
ఎంత తగ్గరగా ఆలోచించి విర్ణయాని
కొచ్చేశారు; అనుకుంటూ. “అత్తయ్యా
య్యవ

పోనైంకి. చిన్నపిల్లతాను. మరెవ్వరి
దగ్గరా అనకండి అలా.” అంటూ
నవ్వింది కాంత.

“ఎవ్వరి దగ్గరంటాను! మన ఇంటి
కొచ్చాక అది మన పిల్లకాదూ! కాని ఓ
ఏదాది పాటన్నా తోటికోడళ్ళు ఇంట్లో
కలసి మెలసి తిరిగితే బాగుండు నను
కున్నాను.”

“మరి ఆ సంగతి అట్టే మనస్సులో
పెట్టుకు బాధ పడకమ్మా. శంకరం
ఖర్చుదారి మనిషి. నీకూ తెల్పు. వాడి
డబ్బు ఇంటి ఖర్చుకోసం ఇవ్వ
దాని తెలా బాధ పడ్తాడో. వాడి
శ్రేయస్సు కోరేవారం అయితే, దానంతట
అది అయిందో. లేక వీడు చేయించు
కున్నాడో ట్రాన్స్ఫరు. వెళ్ళనీ. ఇల్లా,
నంసారం. బాధ్యతలూ తెలిపవస్తాయి.

‘అపి ఉండి మనస్సులు నప్పకపోయి
 నప్పుడు పోట్లాడుకుంటూ అలా బ్రతికే
 న్నా విడిగా బ్రతుకుతూ కష్ట సఖాల్లో
 శరీరకొకరం ఆడుకుంటూ ఉంటే అదే
 ఏదివేరు. నలుగురూ మెచ్చుకుంటారు.
 గాదొచ్చాక మరేమీ అనకు.”

“శాంత మంచిపిల్ల. ఎందుకు పోట్లా
 టలు వస్తాయి?” మూర్తి మాటకు ఆర్థు
 సన్ను అంది రాజేశ్వరమ్మ.

“ఒకరు మంచివారై సంతమాత్రాన్న
 పోట్లాటలు రావనేముంది. ఎవ్వరినీ ఛెడ్డ
 కరివి చెయ్యద్దు.”

“మనంచేసిదేమిటి? ఉన్న నెల
 రోజులూ ముళ్ళమీద ఉన్నట్టు ఉంది
 పువ్విట్లో. మావాళ్ళింట్లో కూర లిలా
 పండరు. మాకిలాటి అలవాట్లు లేవు.
 అవి మొహం కంట్ర గించుకు కత్తు
 పిండా అన్నం తినేది కాదు. ఎందుకు
 కాయనా. ఏదన్నా అన భయం నువ్వు.
 మీ అవిదా నా నోరు నొక్కిస్తున్నారు.”

“ఎందుకనాలమ్మా. మీ అమ్మ
 పుంచిది కాదు. నోరు పారేసుకుంటుంది
 అంటే మేం ఎలా నహించాలి?....నీ
 కెందుకు రామకృష్ణ అంటూ కాలం
 కొల్లించేయ్. మనిషితోపాటు మనస్సు.
 నావికన్నా ఏవుగా స్వార్థం. అన్నీ ఎదిగి
 సోకాయమ్మా. పాలుతాగే బిడ్డ నవ్వులోవి
 పిర్మంత్యం. పప్పు అన్నంతినే పడేళ్ళ
 నాడి నవ్వులో ఉండదు మరోలా
 అనకోకు. మొదట తల్లి చెప్పే మాటలు

పిల్లలు వినాలి. ఆ పిల్లలే ప్రాజ్ఞులై
 ప్రపంచంలో బ్రతికేటప్పుడు ఆ పిల్లల
 మాట తల్లి అంగీకరించాలి. మేమంతా
 హాయిగా బ్రతకడమేగా నీకు కావాల్సింది
 ఈ బ్రాహ్మరు నిన్నూ నన్నూ బాధ
 పెట్టినంతగా వాణ్ణి బాధించలేదు పైగా
 సంతోషంగా ఉన్నాడు. బహుశా రెండు
 మూడు రోజుల్లో కార్యాయని వస్తుంది.
 వారి కాపరాష్కి సరిపడా సామాన్లు
 ఇంట్లోవి ఇచ్చేయ్యండి. మనకి ఇబ్బం
 దంటే నెమ్మదిమీద ఆ కావాల్సిన
 సామాన్లు మనమే కొనుక్కుందాం.
 శాంత! నువ్వు అమ్మా కూడా ఆ
 అమ్మయినీ శంకరాన్నీ ఏమీ అనడానికి
 పీలేదు సంతోషంగా మంచిరోజు చూసి,
 వాళ్ళతో నువ్వుకూడా పెళ్ళి కాపురం
 పెట్టించెయ్.” అన్నాడు మూర్తి ఆజ్ఞా
 విస్తూన్నట్టు. అతని గొంతు గంభీరంగా
 ధ్వనించింది. ఆ గంభీరం చాటున ఏదో
 సున్నితమైన బాధ.

* * *

కందిన బుగ్గలు తడుముకుంటూ
 వెక్కి వెక్కి ఏడుస్తున్నాడు మోళి.
 ‘ఏం? ఎందుకు ఎవరు కొట్టారు?’
 అంటూ మోళి తల నిమిరికట్టా మొహం
 తన చీర చెరగుతో తుడిచేస్తూ ‘వయస్సు
 వచ్చిన కొద్దీ కోపం లామయిపోతుంది.
 ఎందుకు కొట్టారు మీలమ్మ? నువ్వేమి
 అల్లరి చేశావ్. అయినా ఇంత గట్టిగా
 కొట్టుకుంటారా బుగ్గలెలా కంది

పోయాయ్." అవహనంగా బాధగా అంటూ మోగిని దగ్గరగా తీసుకు ఓదారుస్తున్న శాంత మొహంలోకి చూస్తూ.

"అమ్మకాదు" అన్నాడు మో?

తృళి పడింది శాంత. "మరెవరు కొట్టారు?" తన భర్త ఎప్పుడూ మో? మీద చెయ్యి చేసుకోడు. శంకరం ఊళ్లో లేడు. అనుకుంటూ. రోషంగా "మరెవరు కొట్టారు?" అడిగింది.

"ఆ రాక్షసి....చిన్న వదివ."

"ఎందుకు కొట్టింది?"

"మరేమో ఆవిడ జాతెకో బాడిరొ పారేసిందని దాన్ని బాదేసింది వదినా అమ్మ చూడకుండా, మంజు ఏడనకుండా గమ్మునకురుకుంది. నేనేమో...." అంటూ జంకుగా శాంత మొహంలోకి చూశాడు.

"నువ్వేమిటి చేశావ్?" అతని జబ్బు పట్టి ఉపుతూ అడిగింది శాంత.

"తిట్టాను...."

"మని?"

"నువ్వు రాక్షసిముండవి. అందుకే కొట్టావు. లేకపోతే మా మంజునెప్పుడూ కొట్టరన్నా ను వదినా లెంపలు వాయిచేసింది."

"సరే అడుగుతానులే. కాని పెద్ద వాళ్ళని అలా టిట్టొచ్చా ఇంకెప్పుడు పెద్దవాళ్ళనలా టిట్టనని చెప్పి దేముడికి దణ్ణంపెట్టు" అంది శాంత.

అలా అంటూ దేముడికి దణ్ణం పెడు తూన్న మో తల హృదయానికి హత్తు శాంత

కుంది శాంత తృప్తిగా.

తర్వాత మంజును పిలిచి, 'మంజూ అక్కయ్య జాతెబ్ నువ్వెందుకు తీశావ్?' అని అడిగింది ఆ పిల్లవైపు జాలిగా చూస్తూ.

"చినుకులు పట్టాయని, తాడుమీంది కట్టికో లాగాను క్రింద పడిపోయిందక్కయ్యా...." అంటూ ఆగిపోయింది మంజు.

రెండు చేతులతో మంజులను దగ్గరగా తీసుకుంటూ 'నిన్నేమన్నా కోప్పడిందా?' అడిగింది శాంత.

అంగీకార సూచకంగా తల ఊపింది మంజు.

జంకూ. విషయం లేకుండా వరాయి పిల్లలైలా దండిస్తారో బాబూ! ఆయినా ఆత్మయ్య అన్నమాటలు అక్షరాలా నిజం. కలిసి మెలిసి ఉండే తత్వం కాదు కాత్యాయనిది. ఇంట్లో అశాంతి రేగకుండా ఉండాలంటే వారు వేరు వెళ్ళడం ఎంత యినా మంచిది అనుకుంటూ బరువుగా విట్టూర్చింది శాంత.

శంకరం తన ఉద్యోగపు ఊర్లో కాపురం పెట్టాడు. కిమ్మనకుండా కాత్యాయని అవసరమని అడిగిన సామాన్లన్నీ ఇచ్చేసింది శాంత.

"శాంతా! అడిగినవన్నీ ఇచ్చేను కుంటారా? వాదొక్కడేనా నా కడుపున పుట్టింది! మీ నంసానాని కేమన్నాయ్.

రేపొద్దుట మోకేమిస్తాం. ఇంట్లో ఇచ్చే ప్రతి పైసా లెక్కకడదే నాడు" అంటూ తీవ్రంగా. అనవహనంగా మందలించింది రాజేశ్వరమ్మ.

"పోన్లెండ త్రయ్యా.... రేపు మామిడి తోటమీద డబ్బు వస్తుందిగా, కొనుక్కుందాం" అని నవ్వేసింది కాంత.

"దానిలో నంతు అడగదా. తోటి కోడలు."

"పోనీ ఇచ్చేద్దాం."

"మనకి మిగిలేదేమిటి?"

"అబ్బి ఊరుకొండ త్రయ్యా. నలుగురు కొడుకులున్నాక, నాలుగు రకాల మనస్తత్వాలున్న కోడళ్ళు వస్తారు. మీరే మీ కొడుకుల్ని, కోడళ్ళనీ అంటే. పైవాళ్ళనరూ.... మీ పురాణం పేషిపాతు తాళ్ళ దగ్గర మా చిన్నకోడలంటే అని ఏమీ చెప్పకండి. మీ దగ్గర అలాగా అని బాటగా రాజేశ్వరమ్మ తక్కువదేమిటి? అని నవ్వుకుంటారు. కోడళ్ళనే ఏమిటి? మీ ముగ్గురు కొడుకులదీ మూడురకాల మనస్తత్వం."

"నన్నే అంటావు కాని, దాని గడుస్తే నం బాగులేదనవు" అంటున్న రాజేశ్వరమ్మ "అబ్బిబ్బి, ఇంకా విషయం వదిలేస్తారా, నన్నింట్లోంచి పొమ్మన్నారా" అని మూర్తి అరిచేసరికి మౌనంగా ఉండి పోయింది. నవ్వుకుంది కాంత.

తోట కాపు వట్టిందనగానే వచ్చాడు శంకరం. ఒక పూట ఉండి వెళ్లిపోతూ "తోట అమ్మేక డబ్బు సంపిస్తావు కదూ?" అన్నారు మూర్తివైపు చూస్తూ.

"కాస్త డబ్బు జాగ్రత్తగా ఖర్చు చేస్తూందాలిరా తమ్ముడూ!" అన్నాడు మూర్తి.

"జాగ్రత్తగా కాలక్షేపం చేస్తున్నాం కాబట్టి అప్పులు చెయ్యవలసిన అవసరం పట్టలేదు.... క్రొత్త సంసారం కదా.... ఏవేవో కొనుక్కోవాలి నా మాష్టరు గిరితో. టేబిలూ కుర్చీ ఇల్లాంటివి ఏం కొంటాను. తోట అమ్మగానే సంగోడు డబ్బు సంపించు."

అలా అంటున్న తమ్ముడివైపు తేలిపార చూశాడు మూర్తి. చద్రున ఇవతలి కొస్తూ, "ఏ భార్యవి తెమ్మనరా.... టేబిళ్ళూ, కుర్చీలూ ఇక్కడమాత్రం ఉన్నాయా?" అంది రాజేశ్వరమ్మ ఉక్రోషంగా శంకరంవైపు చూస్తూ.

"అమ్మా!" మందలింపుగా అన్నాడు మూర్తి.

"శాను కట్టుబట్టితో రాలేదమ్మా...." ఉదాహరణగా అన్నారు శంకరం.

ఇబ్బందిగా కదిలి కూర్చుంటూ, "అల్లాగే లేరా. అమ్మ మాదిరికేమిటి" అన్నారు మూర్తి.

(ఇంకా వుంది)

యూ వ

ధర్మశిల్పవిలాస

అరకులక్రమశాస్త్రము

“మానవుడు చంద్రమండలం మీద
విహరించి జండా ఎగరేసి
వచ్చాడు” అన్నంతవఱకు విశేషం
కాగానేవుంది—కాగానే ఏమిటి—మనం
గానేవుంది కాని అతడు తెచ్చిన వివరాలు
మాత్రం ఏమీ అనందదాయకంగా
లేవు నామటుకు నాకు.

చంద్రమండలాన్ని త్రవ్వి, ఇంత
మట్టియిన్ని రాళ్లూకూడా మోచుకొచ్చాడు.
చంద్రమండలంపై అతడు చూచినంత
వఱకూ అంతా రాయి, రప్ప, మట్టి;
‘చంద్రశిల’ అంటూ ఏదో పేర్ల పేరు
పెట్టారు కానీ, ఏ రాయితేనేం పళ్ళూడ
గొట్టుకోవడానికి;

చంద్రుడిని మానవుడు త్రవ్వి పారే
స్తూంటే ఇహ అతడి మహిమేముందీ;
మూర్యచంద్రులు విష్ణుమూర్తియొక్క
రెండు నేత్రాలానట! శ్రీ లక్ష్మీదేవితో
కాటు పాంసముద్రంలో పుట్టి అమెకు
తమ్ముడైనందున, ఈ చంద్రుడు లోక
మందరికీ చందమామ; ఇహ శృంగా
లానికా—ఈ చంద్రుడంతటివాడు లేనే

లేడు! దక్ష ప్రజాపతియొక్క ఇరవై
ఏడుగురు కుమార్తెలనూ పెళ్ళాడిన
ఘనుడు ఆ తర్వాత వాళ్ళని సరిగా
చూడక, దట్టడి అగ్రహానికి గురై,
శంకరుని శరణువేడి అతడి జటా
ఝూటంలో దాక్కుని, చావు దప్పి కన్ను
టొట్టరోయినట్లుగా—నెలలో ఓ పక్షం
రోజులు తనగుతూ మరో పక్షంరోజులు
పెరుగుతూ నస్తున్నాడు. అవే కృష్ణపక్షం,
శుక్లపక్షం. చంద్రుడు పూర్తిగా మాయ
మైతే అమావాస్య. విండగా వున్నాడు
పున్నమి. ఇదంతా గాక గురువత్తి ‘తార’
తోనే ప్రణయం సాగించిన సాహసి ఈ
చంద్రుడు. ఇంత రసికుడు కావటం
వల్లనేనేమో ప్రేయసీ ప్రియులకు అత
గాడు అంత అపురూపంగా కన్పిస్తాడు!

ప్రేమికులకూ, క్రొత్త జంటలకూ
అతి ప్రియమైనదీ, అపురూపమైనదీ
పూర్ణిమ. కోరికలు రగిలించేవాడూ, ఆశ
లూరించేవాడూ, ఒక్కోతరి రాయబారం
నడిపేవాడూ కూడ అందాల చందమామే
ఒకప్పుడు అవతారపురుషుడైన రఘు

రాముడే ఏదీ మారాంచేకాదట చంద్రుడు కావాలని. ... అమ్మమ్మకైతేనేం. గురువర్యులకైతేనేం ఉగ్గుపాలతో రంగ రించి పోసి జీర్ణింపజేసిని పురాణాలు యివి హైందవులందరికీ.

మరి ఇవన్నీ ఇప్పుడసలు విజయనా అచ్చించటం లేదూ? "ప్రేయసీ నీ నగు మోము చంద్రబింబమువలె నున్నది;" అంటే "ఓనీ. ఎంత భాగదూ; నేను మట్టిముద్దలాగున్నానా?" అంటూ చక్కలాలగొట్టక పోతుండా ఏ ప్రియుగాలు నూత్రం; ప్రాచీనమైన వార్తకీ రామాయణంనుండి ఈనాటివఱకూ ఎక్కడ చూచినా కవిత్వో చంద్రుని ప్రశంసే! అందానికి చంద్రుని మించిన ఉపమానం లేనేలేదు యింతవఱకూ; కాని ఇప్పుడు; అంతా తలక్రిందులై పోయి మెదడు నీడెక్కిపోవటం లేదూ?

"మన మిరువురం తారాచంద్రులం...." అనుకుంటూ ప్రేయసీప్రియులు ముగళగీతలు పాడకొనే అవకాశం లేదెంత; అసలు చంద్రుడే వర్తిని— ఇదో గ్రహం అంటూంటే ఇంక తారాశం ఎక్కడ ఆలోచించేది!

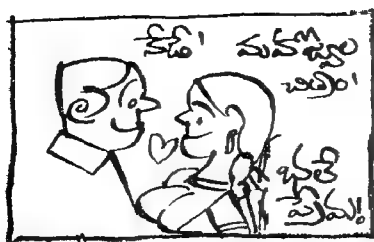
అందుకే చంద్రునితో కలిసిన ఏ పేరుగీతం విన్నా వెనుకటంత సంతోషం స్పృహ కలగటంలేదు.

ఇంతకూ చంద్రునితో ముఖ్యానుంధం గల మన గొప్ప వందగ—వర్సలూ విషయక చవితిమాట ఏమిటి?

విషయమేమి గుఱురూపం చూచి వచ్చిత చంద్రుడు పార్వతీదేవి కాసంపొందడం. ఆ చవితి చంద్రుని చూచిన శ్రీకృష్ణునికి అవవాదు రావడం ఇదంతా అబద్ధమేనా? చంద్రుడే అబద్ధమంటే ఈ పురాణాలూ అబద్ధమే ననుకోవాల్సిందేనా? ఈ చంద్రాయణమంతా కల్పనా?

పాపభూయిష్టమైన ఈ లోకాన్ని చూడలేక శ్రీ వేంకటేశ్వరుడు శివరూపం ధరించాడన్నట్లుగానే ఈ పాపిష్టి లోకంలోని కర్మకాండలన్నీ చూడలేక చంద్రుడుకూడా రాయీ రప్పగా మారి పోయాడా? లేక తార విషయంలోలాగానే ఏదైనా కొంచెంవని చేస్తే కోపం వచ్చి సాంబిళుడు తన నెత్తిమీదనుంచి తొంగించి నేలకేసి కొట్టాడా ఈ చంద్రుణ్ణి? అటువంటిదేదో జరగకపోతే అంత అగ్రస్థానంనుంచి యింత అదమస్థానాని కెందుకు దిగజారిపోతాడని?

జ్యోతిశాస్త్రంలోకూడ చంద్రునిని అతి ముఖ్యమైన స్థానం—ఇటు హైందవ శాస్త్ర, లోనూ, అటు ఆంగ్లేయ శాస్త్రంలోనూ కూడ; పార్థమి ముందు, అనూవాన్య తర్వాత — అంటూ చంద్రుని పెరుగు తరుగుచుబట్టి మనం ఎన్నో పనులు చేయటం అచివాదు. చంద్రుని తరుగూ పెరుగులకూ, నమ్మద్రవ్య అటు పోటులకూ ఎంతో సందిగ్ధం. పార్థమి రేయినాడు నమ్మద్రవ్య ఎగిరెగిరి వస్తుంది తెలుటయినా! విచ్చినాకుకూడా పార్థమి

ప్రేమకేసులకు
కొన్నిసరిమార్తెనా
బాటేవంటారు - సినిమా
సమాజ్ కులకు మాత్రం
అన్నీ మహాద్భుతంగానే
ఊహించు!!

ముందు పట్టకాలు లేనంతగా వుంటారు మరీ: పిచ్చివాడిని lunatic అనడంలో గల అర్థం అదే. ఆకాశంలో వున్న మట్టి ముద్దకు ఈ మానవమేధపై ఇంత అధికారం ఏమిటో తెలియదు కదా!

పోనీ వర్తి మనుషులమేనా అంటే తాదే! పూలూ చెట్టుచేమలూకూడా ఆరా చిస్తున్నాయి ఈ చందమామని. అంత ఎత్తున ఆకాశాన ఆ చంద్రుడుగారు కనిపించనిదే ఇక్కడ నేలమీద కలువ భామ వికసించదు; చంద్రకాంత హాసించదు; మేంమాత్రం తీసిపోయామా అన్నట్టుగా పక్షులకూడా రయా: చక్రవర్తం ఎవరెరుగనిది; చంద్ర చకోరానుబంధం ఎవరికి తెలియనిది; చెన్నైల పులుగు అనే నామాంతరం సంతరించుకున్నదికూడా

అందుకే కదా:

“చంద్రుణ్ణి చూసొచ్చాను. చంద్రమీద నడిచొచ్చాను” అంటూ దేశంవాడు ఎగిరెగిరి వద్దే సదాచ, చంద్రుని చుట్టూ పరిభ్రమించే భార సుందర శృంగార కవితకుమాత్రం గొడ్డలిపెట్టు. ఈ ఘనవిజయం పై కవిహృదయాలకేమాత్రం సంతోష కాదు. అందానికి అహ్లాదానికి మా; చంద్రుడనుకొంటూ “సుధాకరి “సుధాంకుడు” “వెన్నెలరేడు” కీర్తిగానం చేస్తూ కావ్యసృష్టి చేసే రాశం కావ్యతంగా దూరమైపో కదా! అనలు చంద్రుడు లేని కావ్యం వున్నాయా ఇంతవఱకూ! ఏ మొఖం పెట్టుకొని సుందరమూ

చంద్రుడితో పోల్చుగలం? నిండుచంద్రుని
గాస్తూ నాయకనాయకులు పాటలు పాడు
ంటూ గంతులు వేసే దృశ్యం చిత్రీక
రచటాని కిక పిసి దై రెడ్డర్ మాత్రం
హాసించగలడు :

వెనుకటి రోజులలో వవల వ్రాయా
రే చక్కటి కథాంశం. లిఖించేందుకు
న సమయం. నామకరణం—ఇవి
త్రమే సమస్యలుగా వుండేవి. ఇప్పుడు
కొత్త సమస్య ఎదురైంది. చంద్రుని
పరిచేది: ఏమి వ్రాయాలి? పోసి
లేద్దామా అంటే అదీ అంగీకారం
లేదు. 'ఆలిలోకనుందరి—అతి సున్నిత
రూపం—అప్లవరమైన స్వభా
...' అంటూ లక్షవర్ణన చేసినదాని
ని. 'చంద్రునితో సరితుగు మోము'
వల రేనినే కవ్వించగల సౌకు
శ్యం' అని ఒక్కవాక్యం వ్రాస్తే
యేడి. ఇప్పుడిక కొత్తగా ఏ
గా వర్ణనలు చేసేది? మానసికంగా
తిన్న ఈ పరిస్థితిలో ఈ చందమామ
ఇటు పరిగ్రహించనూ లేక అటు
సించనూ లేక అవస్థగా వుంది.
ం కలం తీస్తే ముందు యిదే
గ తలెత్తుతోంది.

....పున్నమి వెన్నెలలు పూల
పుగా...." అంటూ కమ్మనిగానం
పరవశించే అవకాశం ఇంకెక్క
పున్నమివెన్నెల కుడిపించే ఆ చంద
కు చూచి మనసులో ఇప్పుడు ఉల్లా

సానికి బదులు కల్లోలం రేగుతూన్నది.

దాఖామీద ఒంటరిగా నిండు
చంద్రుని చూస్తూ నిలబడిపోయి నర్వం
మఱచిపోవటం నాకు అలవాటు. ఈనాడూ
అలాగే నిలబడ్డాను.

"ఏమిటోయ్ అంత ఆలోచన,
ఇక్కడ యింకా మనుషులం పున్నాం
కాస్త మాట్లాడకూడదూ? సారీ,
డిస్టర్బ్ చేశానా?"

నాకు నవ్వు వచ్చింది.
అన్నింటిలో ఏ మాటకూ బదులు
పలుకలేదు.

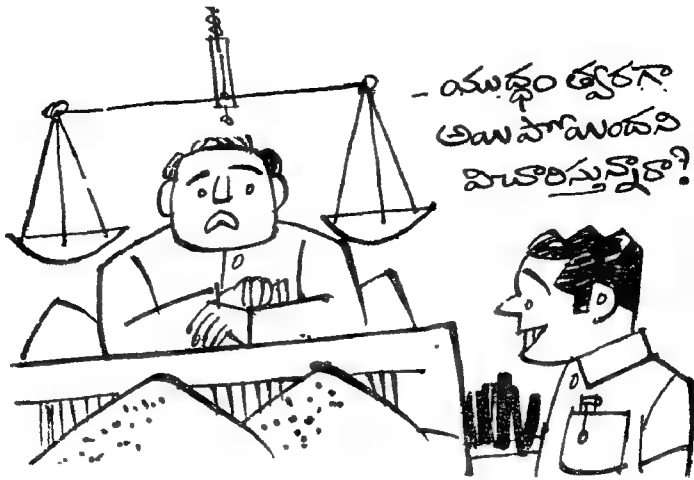
అది ఎవరి ప్రవేశమైనా కావచ్చు;
డిస్టర్బ్ నే నిన్నందేహంగా. ఆలోచించే
ప్పుడు ఏకాంతాన్ని అభిషిస్తాను.

"మమ్మి దాడి ఏలుతుంటే
మాట్లాడవే?" నేనూ ఉన్నానంటూ
రెండేళ్ళు మాధవి అధికారం!

నేను మాట్లాడలేదు.
వ రీ ష గా చూస్తున్నారనుకుంటూ
నన్ను. తండ్రీ కూతుళ్ళ.

"ఏమిటంత దీక్షగా చూస్తున్నావు
చంద్రుణ్ణి? మనం ఎప్పుడు వెళ్ళగలమా—
ఏమున్నాయో చూచినద్దామా అనా?...
ఇన్ని విచిత్రాలు జరుగుతుండగా లేనిది—
ఇక ఆ రోజులు మాత్రం రాకుండా
వుంటాయా? చూద్దాం లే!"

"హతోస్మి! ఆపీసులో రొటీన్
వర్క్ కు అంకితమైపోయే ఈ మర మను
స్మలకు యంతకంటే వేరే కవిత్వం

- యుద్ధం త్వరగా
అటుపాటును
విజరిస్తున్నారా?

ఎక్కడినుంచొస్తుంది?"

"మమ్మీ" చేతులు చాపింది మాధవి.

దాన్ని యాత్రికంగా అందుకున్నానే
కాని నా దృష్టి చంద్రుని మీది నుండి
మరిల లేదు.

రెండు నిమిషాలు విశ్రాంతి.

"మమ్మీ!" ఎంతో మెల్లగా, మధు
రంగా పిలుస్తోంది మాధవి.

నేను పలుకలేదు.

షికారుకో పార్కుకో తీసుకుపోమ్మని
చేరిందేమో, అంతకంటే వనేముంటుంది
దానికి.

"ఇలా చూడు మమ్మీ!" మళ్ళీ
పిలుస్తూ నారెండు చెంపలకూ తన
ఓన్నారి చేతులు అన్ని బలవంతంగా తన
వేపు తిప్పుకుంది

"ఏమిటి?" చీకాకు పడుతూ అడి
గాను. పరిష్కారం లేని సమస్యతో
యువ

నేను బాధపడ్తుంటే దీని అర్థం :
లేని గొడవ ఒకటి మధ్యన;

"అటు చూడు మమ్మీ!" చం
దెరగా చూపుడువేలతో చూపుతో
"ఆకాశం పెద్ద బొట్టు పెట్టుకుంది
మమ్మీ!"

ఉలికిపడింది నామనస్సు.

నా పరధ్యానం పడుగులెత్తి
పంచలైంది.

"కదు మమ్మీ!" రెట్టించింది మా
పరీక్షగా చూచాను;
విర్మల సీతాకాశం!

అప్పుడే ఉదయించిన నిండు
ద్రుడు!

పసిమి మిళితమైన అరుణ
విరజిమ్ముతూన్న పూర్ణ బింబం!

ఇన్నాళ్లుగా నన్ను బాదిస్తూన్న
న్యకు పరిష్కారం లభించినట్లయింది

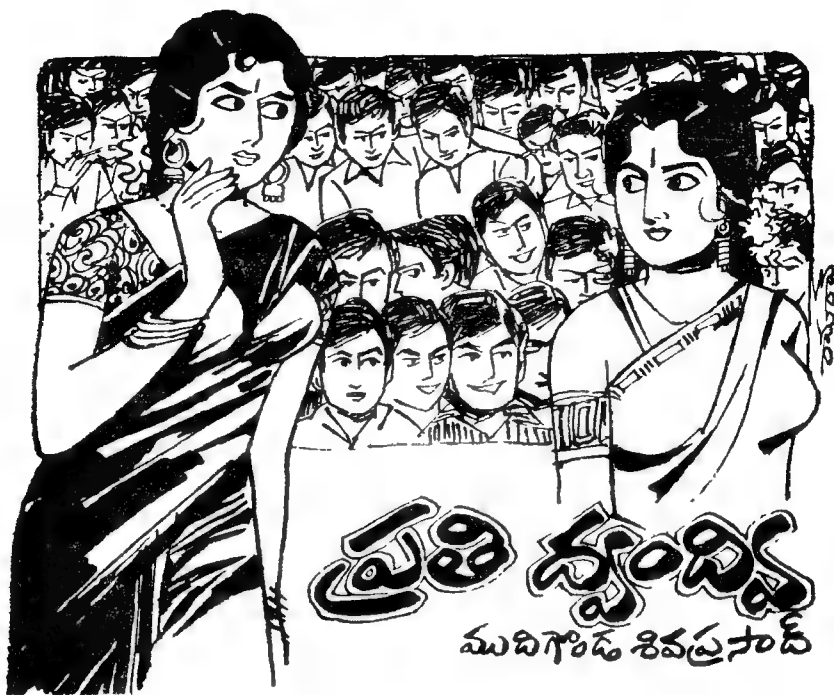

మాధవి పసిదైనా ఉపమానం
 క్కగా. అందంగా చెప్పిందనిపించింది.
 ఒక ప్రత్యేకమైన పరిధిలో, ఒక
 గో ఆలోచించడం అలానా పోయిన
 తరం రచయిత్రీ రచయితల వల్ల
 కవిత్వలో క్రొత్త పాకడల నాశించడం
 కుంఠం. భవషక్తులో ఈ పవనాశ్శే
 భావాలు వెలులైపోయి;
 'మమ' పెట్టకొనే బొట్టలాగే
 'మమ్మి' మాధవి ఇంకా వర్తి
 వుంది.
 'మమ్మి : మమ్మి' సంతోషంగా
 పెట్టకొన్నాను.
 మాటలు వివి, తన భావానికి

ఆమోదం వెలిబుచ్చడంతో మాధవికి
 ఎక్కడలేని సంతోషం వచ్చింది.
 తేరింతలు కొద్దూ వెళ్ళిపోయింది ఆడు
 కోవడానికి.

సమస్తకైతే ఏదో పరిష్కారం లభిం
 చింది కానీ. నా మనస్సుకు బాధోప
 శమనం కలుగలేదు.

అతిగా మన్నన లందుతూ మేడి
 పండులా బ్రతికే ఒక్కో ఉన్నతోద్యోగి
 కడకు లంచాల కారణంగా పదవీచ్యుతు
 డై విసర్జించ బడిన చందాన—అత్యు
 తమనైనా. అపరాధమైన. అసమాన
 మైన కవిరాపితం నుండి తొలగించ బడిన
 ఓ చందమామా—నీకు నా సానుకూతి:

ఇది నక్కజిత్ రే బెంగళిలో నిరుద్యోగ నమస్కమీద తీసిన సినిమా కథ అనుకునేయి—కాదు : గుంటూరు బ్రాహ్మణ పీఠం బ్రిడ్జ్ దగ్గర జరిగిన ఓ అమ్మాయి కథ.

లక్ష్మి పెద్ద అందమైనది కాకపోయినా అనాకారిమాత్రం కాదు. ముఖ్యంగా ఆమె సౌజన్యం, సౌశీల్యం ఆమెకు పెద్దని ఆధారాలుగా కోల్పోయాయి. దానికితోడు కవులు ప్రబంధాల్లో పెద్దించేటట్లుండే ఆమె కళ్లు చూపరులను కట్టే స్వభావంను చేసేవి గుంటూరు బ్రాహ్మణాలుగాలేననుండి బయలుదేరి ఓవర్

బ్రిడ్జ్ మీదుగా దిగి తన కారేజీపై వెళ్తుంటే రెండువైపులా నల్లలు, తోటలు కట్టినట్లుగానూ, తుమ్మెద బావులు తీర్చినట్లుగానూ, మరుచి తులన్నీ చూపులయావంలో చూపరుల ఉన్నత్రులను చేసేటట్లుగానూ వుండే అయితే మధురమైన సందేహాలతో అసంతోషమయినట్లే ఆమె సౌశీల్యం ఈ కల్లూర మాలికయినాడా ఎవ్వరిలోనూ పడలేదు. అలా పడలేదు అని సహజం తనదానిని కాను పోతే కథ అనలు జరిగేదే కాదు స్వపరంలో రాజులు సంక్తులకట్టి ఈ

న్నట్లే స్టూడెంట్లు ఓవర్ బ్రడ్స్ పైనా క్రిందా గజావికొకడు నిలబడి ఎప్పుడమె కటాక్షవీక్షణం తమలో ఏ అద్భుతమంటుంది మీద ప్రసరిస్తుందోనని అలా ఓరీక్షణలో తమ అమూల్యమైన కాలాన్ని వాళ్ళ తండ్రులు ఇంటినుండి వంపే దబ్బు కన్నా ఇంకా నిర్లక్ష్యంగా లెక్కావ్రతం లేకుండా ఖర్చుపెట్టేవారు. అయినాసరే ఆమె అలా తలవంచుకొనే కాలేజీకి పోయేది. అలా తలవంచుకొనే ఇంటికి చేరేది. దీనితో పిల్లలలో పంతులం హెచ్చింది. వాళ్ళ పంతులంకోబాటు ఈమె గౌర్యంకూడా రెట్టినవయింది.

లక్ష్మి తలవంచుకొని ఇంటినుండి యలుదేరేది. వాకిల్లోనే రెండు ఇకింపులు. మూడు పకిలింపులు. మది 'ఇగు అడగులు వేళాక క్లిక్ కొట్టువద్ద లబద్ద గొట్టంపాటు కుర్రాడిపాట చెలియా కనలావా'. గమ్యమెరిగిన 'దకువిలా లక్ష్మిమాత్రం అచంచలంగా స్థిరంగా ఎడలచేత్తో పుస్తకాలను పదయానికి హత్తుకొని తనమార్గాన వంచుకొని పొగిపోయేది. ఇంతలో దీపేట మెయిన్ రోడ్ - ఓవర్ బ్రడ్స్.

కళ్యాణానంత ట్రాఫిక్. గజావికొక ఎక రోమియో. అయితే ఈ వద్ద హం అవలీలగా చీల్చుకొని ముందుకు దం లక్ష్మికి వెన్నతోబెట్టిన విద్య. ఏడు ఉదయంబడమన్నా ఆలవ్యం దేమో కాని వాసు ఓవర్ బ్రడ్స్ వద్ద

అటెండెన్సు వేసుకోవడం మాత్రం అన్ని యుతువులలోనూ క్రమం తప్పకుండా ఉంచవగా చేసేవాడు. జోజప్ప వైద్యశాలవద్ద అదే నమయానికి రవి ప్రత్యక్షం. మరో యాభై గజాల కవతల దారికప్పిన ప్రయాణీకునిలా పోయిన వస్తువును వెతుక్కుంటున్నట్లు కాసేపు నేలనూ, మరి కాసేపు కూనాన్ని చూస్తూ తిరిగే జాన్—హిప్పీ స్టయల్ లో చెంపలు కిందిదాకా పెంచిన బిక్కవలచని కుర్రాడు. అయితే లక్ష్మి నమానాంతర రేఖలనుండి వెల్వడే క్షల్పపూరిత దండలు ఎంతసేపూ కాలేజీగట్లవై పే చూస్తుండటంతో రోడ్ల పక్క పాంథులకు ఈ చూపుల ఓయా పిస్తులు గగనకుసుమాలై నాయి. కుండేటి కొమ్ములై నాయి. అందని ప్రూవివండ్లయ నాయి.

లక్ష్మి. ఏద్యాడీ ప్రాణ ప్లేహాకు రాండ్రు. మంచి చెడులు ఏకాంతంగా ముచ్చటించుకునేవారు.

సద్యాడీ అనేది "అక్కా పీ కళ్ళు దేవుడు నాకిస్తే నా ఓహ్—ఈ ప్రపంచాన్నంతా ఏకచ్ఛత్రాధిపత్యంతో ఏలేదాన్ని" అని.

లక్ష్మి నవ్వి "సిచ్చిసిల్లా—అడదానికి అంత అందం మంచిదికాదు కూడాను. అయినా కళ్ళకుమాత్రం ఎంలోవరా కాస్త కాటాక పెట్టుకుంటే చాలు. కళకళలాడుతూ రంభలా వుంటావు."

"నువ్వు పొగదాల్సిందే నమ్మా

తూడక్కా—నీ చూపుకోవలె ఎన్నెన్ని
తాతకాయ అలా వడిగావులు కాస్తు
న్నాయో..”

“అది నా కురదృష్టం. వేనేం ఉద్యో
గాలు చేసి ఉక్లేరిటోవడం లేదు. బ్యాటి
కంటెంట్లలో పాల్గొనడమూలేదు. పెళ్ళి
చెయ్యివంగులో ఇదొక భాగమని మా
తాళ్ళ ఇంట్లో బలవంతం చేస్తే గత్యం
తరం లేక ఒప్పేసుకున్నాను. లేకుంటే
వాకీ కాలేజీ ముఖమే చూడాలని డివి
శంలో కోరిక లేదు. ఏదో కాంక్షేపానికి
ఇంట్లో పుస్తకాలు వదువుకుంటూ వంట
చేస్తానే కాని—అక్కరు ఏ సంవత్సరంలో
ఏ కోటను ముట్టడించాడూ. అబల్ ఫజల్
వ్రాసిన జమానద్దుల చిట్టాలో—ముట్టడిలో
ఆదాయం ఎంత వుంది. వ్యయం ఎంత
వుందీ, జంకిన్స్ చెవిని కోసినందుకు
ఎన్ని సంవత్సరాలు తన్నుకువచ్చారూ—
ఈ వివరాలన్నీ నాకెందుకు పద్మాక్షి—
వేనేం హిస్టరీ లెక్చరర్ని కాబోవడం
లేదు—పైగా ఇవి నా నిత్యజీవితావస
రాలకు ఏ విధంగానూ తోడ్పడవు..”

“నీవు వీ.సి. నాటి విల్లవు అక్కా!
బ్రహ్మదేవుడు పాత చింతకాయ పచ్చడి
వంటి బూజుపట్టిన భవాలు కల నీవంటి
వాళ్ళకు బ్రహ్మాండమైన సౌందర్యం
ఇస్తాడు. ప్రోగ్రెసివ్ ప్యూష్ కల నావంటి
వాళ్ళకుమాత్రం న్యాయం చేకూర్చడు.
పుష్టిలో ఇదొక వింత—సిం చేస్తాం..”

“పద్మా—అజ్ఞానంలో పడి చెంపరీ

ఎట్రాక్స్ న్నకూ. నివిమల ప్రభావాని!
లోబడి ఇలా మాట్లాడుతున్నావు కా;
ఈ బాధ పగవదిక్కుగా వద్దు. హాయిగా
స్వేచ్ఛగా నా ఊపిరేదో నన్ను పీల్చుకో
వీయకుండా అంగరక్షకుల్లా విరంతర
నన్ను అణువణువూ పరీక్షిస్తూ ఇం
వెంటనంటుకుంటే ఎంత బాధ వేస్తుందో
తెలుసా! బాధను మించిన అనన్యము
జాగుప్పాకూడా కలుగుతుంది. ప్రతిరోజు
ఈ చదువు మానేసి ఇంట్లో కూర్చుం
మని పొద్దునొకసారి సాయంత్రం ఒ
సారి అనుకుంటాను నేను. కాని తప్పక
కర్తవ్యం—గత్యంతరం లేదు. ఇ
అవస్త పడవలసిందే. ఆవచ్చే వరుడెవ
నెలెక్ట్ చేసుకోవాలంటే ఈ డిగ్రీకూ
తోకలా వ్రేలాడుకుండాఅట కదా! :
నాన్న రోజూ పదిసార్లంటారీ మా
విజంగా ఆయనకెక్కడ గుండెపో
వస్తుందో నావల్లనని. ఇలా నోరుము
కొని తల వంచుకొని చదువుల నాట
ఆడేస్తున్నాను..”

“కోతలు కొయ్యకోయ్. నా ద
కూడా ఎందుకు దాస్తావు విజం. :
ఇంతమందిని నీవు ఆకర్షించగలిగిన
అది నీకు విజంగా గర్వకారణం కా
కాబట్టే ఊరుకున్నావు కాని లేక
వాళ్ళమీద ఎప్పుడో పోలీసు రిపోర్టు
వుండేదానివి. నా వెంటనే కనుక నా
పదివుంటేనా ఓ అట పట్టించి
దాన్ని..”

“బుద్ధిలేని పిల్లా—పినిమా దైలాగులు
 ల్లిందను. పినిమాలు పేరు. జీవితాలు
 పేరు. తెరమీదిదంతా నటన. ఇదంతా
 జీవితం. జీవితం నత్యం. నీవా మగపిల్ల
 ను అటపట్టిస్తావా? ఏం అట పట్టిస్తావే
 బతుక్కి. అటుమీద ముల్లపడ్డా. ముల్లు
 లద అటుపడ్డా అకే చివిగిలోతుంది. అ
 లీసులుకూడా మనుషులే. మొన్న
 త్రాగ వచ్చిన పోలీసాపీయరు పాపట్టి
 పట్టిజర్నీ నందరినీ అరెస్టు చేశాడు.
 మతో గొట్టూపాల్లుకు కోపి రోడ్డు
 ద నడిపించాడు. అలా చేయబడ్డ
 లలో ఓ పెద్ద రాజకీయ త్రా ఓజినెస్
 గెట్. కొడుకుకూడా వున్నాడట.
 రతం. పోలీసాయరుకు బ్రాన్స్ పర్.
 గా వున్నాయి పరిస్థితులు.”

“పోనీ ఒక్కసారైనా నువ్వు మృదు
 గానైనా ఒక్కర్ని మందలించనట్లు
 పడలేదు నేను.”

“అందుకని ఈ జాకర మొత్తమూ
 ప ఇష్టమని విద్వయానికి వచ్చామేమిటి?
 పదవి—నీకు విజుంగా బ్రెన్ లేదు
 ప్ట. మంత్రాలకు చింతకాయలు రావు.
 ప మందలంపులకూ. బెరింపులకూ
 ప లొంగి రారు. మొన్న బెజవాడ
 ప తిక ఆపీసు రోడ్ న మా బంధువుల
 గ్మాయి కుసుమ పోతుంటే ఓ ఈవ్
 క వెంటపడ్డా. “నీకేం బుద్ధిలేదా—
 తల్లిలేదా? అక్కా చెల్లెళ్ల లేరా? అవి
 సరియంగా ఈ పిల్ల రథన చేస్తే వాడు

“లేకేం—అంతా వున్నాడు పిల్లా—
 ఒక్క భార్యమాత్రమే లేదు” అని నలు
 గురూ గుమికూడే లోపల పైకి లెక్కి
 పారిపోయాడట. వెధవ పినిమా దైలా
 గురూ వామాను. అందుకే తలవంచుకొని
 లేచి దైర్యసాహసాన్ని అనుభవమృకొని
 ఇలా కాలక్షేపం చేస్తున్నాను నేను పక్కా
 ఎంత తల దువ్వుకోకుండా ప్యాషనబుర్
 చీరెయి కట్టుకోకుండా. సంసార పక్షంబో
 పోతున్నా ఈ పోరు తప్పడూలేదు.”

“అ మూడు ముళ్ళయినా త్వరగా పడే
 బిల్లు మీ నాయన్న చెయ్యమను. మంగళ
 సూత్రం చూస్తే ఈ పిల్లలకి తుపాకి
 గుడ్లని చూచినట్లువుతుంది.”

“అమోహించినట్లుంది నీ తెలివి —
 అదే అయితే ఇంక అరలు చదువెందుకే
 నాకు—నానికోసమే ఈ పాల్లన్నీ.”

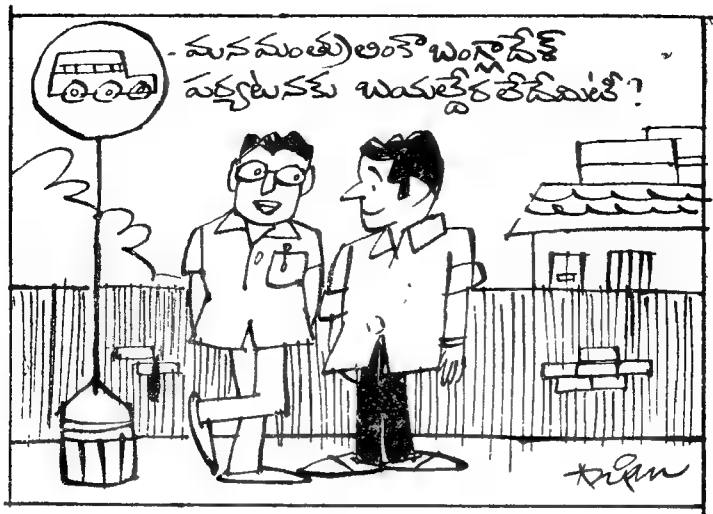
“పోనీ నేను కదతారు కట్టించుకో.”

“నోరు మూసుకో. నీ జోక్స్ కు
 హద్దూ పద్దూ లేకుండా పోతున్నాయి.
 జీవం కథ కాదు. జీవితం నత్యం. ఇది
 గుర్తు పెట్టుకుంటే నీకీ సరాచికాల్నూ
 వ్యాహాహాలా రెండూ వుండవు.”

కాలేజీకో స్టూడెంట్స్ యూనియన్
 ఎన్నికలు.

అంతా ఎటుచూచినా కోలాహలమే.

ఓ ఎం. ఎల్. ఏ ఎలక్షనంత హడా
 వుడి పెరిగింది. కరవత్రాయ గోడలపై
 వ్రాతలూ. కార్లతో ప్రచారాలూ అంతా

రాజీయ వాతావరణం. అందులో ఒక గ్రూపు తమ రాజకీయాలకు అనుగుణంగా అందరు అభ్యర్థులూ నియమించుకొని లాంగ్వేజి ఎకాపియేషన్ పోస్టుకు ఒక ష్రీని నిలబెట్టాలని నిశ్చయించారు.

“ఎవరిని నిలబెట్టాలి?” ప్రశ్నించు కున్నారు వాళ్లు.

“ఇంకెవరిని. లక్ష్మిని నిలబెడితే సరి—ఆమె చినవెంట వుంటే చాలు. మొత్తం గ్రూపుండా గెలుస్తుంది. పిచ్చెక్కినట్లు వచ్చి ఓర్లేని పోరాటంతా మనకే.”

అందరిదీ ఇదే అభిప్రాయం.

ఇంకేం వెళ్ళి ఆమెను వప్పిస్తే సరి కాని ఒప్పుకుంటుందా?
ఏమో....

ఈ సదవకాశాన్ని ఉపయోగించు

కనెంకు ట్రిమ్మగా తయారై బయట దేరాట వాను.

లేడీస్ వెయిటింగ్ రూం ఇవతలా కావాలి.

క్లాసు కాగానే గదిలోకి వెళ్తూ కొందెం దూరంనుంచే గమనించింది వాసును. ఇవ్వాలి వీరేదో సాహసానికి పూను కున్నదే అనుకున్నది.

“ఏమంటి....”

“ఆ—సమిటి?” ఇంకూ గొంకూ లేకుండా విలబికి అడిగింది లక్ష్మి.

“మేం ఎక్కన్నకు పోటీ చేస్తున్నాం?”

“సరే—రా ఒటు మీకే స్తాను.”

లక్ష్మి వెళ్ళబోయింది.

“మేమంటే నేను కాదు — మా గ్రూపుండా. వాళ్లు మిమ్మల్ని కూడా లిడ రరీ అసోసియేషన్కు అన్యాయం ఎంచ

కున్నారు."

"క్షమించండి. నా కిలాంటివి వచ్చవు."

"మీరట్లా అంటే మా గ్రూపంకా ఏం కావాలి?"

"మీ గ్రూపు ఏ గంగలోనన్నా దిగింది. నాకీ ఎలక్షన్లు వగైరాలు వచ్చవు. క్షమించండి" వెయటింగ్ రూంలోకి వెళ్ళిపోయింది. మూడుముక్కల్లో సంభాషణ తేలిపోయింది.

వాసు యద్ధంలో ఓడిపోయిన వీరు డిలా తిరుగుముఖం పట్టారు.

చూస్తుండగానే పదిమంది జమ కూడారు.

"ఏం మాట్లాడిందిరా వాసూ—మాకు చెప్పకూడదా?"

"ఒప్పుకుండా? మనతోబాటు కాన్వాసుకు వస్తానందా?"

ప్రశ్నల పరంపర—

"నువ్వదృష్టవంతుడివిరా — నీతో మాట్లాడింది."

అభినందనల వరం—

"అరేయ్—నన్ను చంపకండి— ఏ గంగలోనన్నా చూకమని తిట్టి పంపింది."

"అరే—అలా అన్నదా—అయితే ఇంకా అదృష్టవంతుడివి — అవిడనేక తిట్లు తిన్న మొదటి హీరోవు నీవు. ఇంకేం చూకు లక్ష్మీసౌందర్య గంగలో— ఓకేలే గోల."

*

"ఏమంటాడే వాడు?" పద్మాక్షి ప్రశ్న.

"అ—ఏకో వాడి మొఖం ఎలక్షన్లు — నిలబడాలి — ఇదో నెపం పలకరించేందుకు" విల్లక్ష్యంగా అన్నది లక్ష్మి.

"అనలు సంభాషణ ఏం జరిగింది?"

"పద్మాక్షి—ఏం నీకు మతిపోతున్నది రోజురోజుకూ. ఇలాంటి అల్పవిషయా లపై అంత ఫాసినేషన్ పనికిరాదు. ఎవ్వకో నవాలక్షగాళ్లు వస్తుంటారు. పోతుంటారు. కాని మన లక్ష్యమేమిటో అదే చూచుకోవాలి."

పద్మాక్షిమాత్రం లక్ష్మిని తమ మధ్య నిలబడ్డ ఓ 'హెలెన్ ఆఫ్ ట్రాయ్'లా భావించి చూస్తున్నది. ఈజిప్ట్ రాణి క్లియోపాత్రలా అనుకొని మనస్సులోనే ఆరాధిస్తున్నది—

"ఏమిటే ఈ తన్మయత్వం."

"అక్కా — నీ అదృష్టానికి నేను అసూయపడుతున్నాను—నువ్వెంత అంద మైనదానివి."

"మూర్ఖురాలా—అందం అకాశ్వత మైనది. శరీర సౌందర్యం ఏముంది? ఏ జబ్బు వచ్చినా నశించిపోవచ్చు."

'భగవద్గీత ఇంట్లో' విని విని నాకు వంటబట్టినట్లుండక్కా. కాని చూడు నువ్వంటే ఎంత గ్లామరో—ఎట్రాక్షనో... పీకుకూడా మనసులో ఏ మూలో ఆనందం వుండే తీరాలి ఈ ఘనతకు.

“అందుకే విమ్మ వేసు ప్లస్ డ అంటున్నది—ఈ వందిమాగధుల కైవారాల సంతకముండి విమ్మక్తి ఎప్పుడూ అవి భావిస్తుంటే నాకిది ఆనందమా?”

“కాకుంటే ప్రివిప్సార్ కు ఒక్కరి మీదనన్నా ఎందుకు రిపోర్ట్ చేయలేదు.”

“ఆయనది రెండువైపులా వాడిగల కత్తి. అటు అబ్బాయిలను నప్పెండు చేయడంతోబాటు వికిసి పెరేడ్ లా ఏమిటీ వేషాలు; ఇది కాలేజీ అనుకున్నారా; బ్యాటీ కాంపిటీషన్ లో పాల్గొనేందుకు వచ్చారనుకున్నారా?” అని ఈ గుర్రపు జాళ్ల కన్నిటికీ పైన్ వేస్తాడు—రచ్చ తెక్కడం ఎవరికిమాత్రం మేమంత ఆనంద కరమైన విషయం.”

కొద్దిరోజుల్లోనే ఎలక్షన్లు అభ్యర్థులు విలబడ్డారు. ప్రెసిడెంట్, వైస్ ప్రెసిడెంట్, సెక్రెటరీ, జాయింట్ సెక్రెటరీ, ఆర్ట్ రిప్రెజెంటేటివ్, లాంగ్వేజ్ రిప్రెజెంటేటివ్, గేమ్స్ సెక్రెటరీ, క్లాస్ రిప్రెజెంటేటివ్—మొత్తం ఎనిమిది ఓట్లు—నాలుగు గ్రూపులు—ఇండిపెండెంట్లతో కూడా కలిసి మొత్తం నలభై మంది అభ్యర్థులు. ఒక్కొక్క అభ్యర్థికి ఇరవై మంది వందిమాగధులు.

అంతా లక్ష్మి చుట్టూ ప్రదక్షిణం చేశారు.

తదన కొక దొక కరపత్రం తీసుకొని లక్ష్మి కందించి “మీ ఓటు మాకే వేస్తారు కదా—సూరగా—” ఇలా

యు వ

ఏదో మాట్లాడానన్న సంతృప్తితో వెళ్ళేవాడు.

వీళ్ళ వెర్రి మొర్రీ వేషాలు చూచి అసహ్యించుకొని ఈ కరపత్రాల సన్నిటిని ఇంట్లో వాళ్ళ బాబాయి షేరింగ్ నబ్బు తుడుచుకునేందుకు వదేసింది.

కొద్దిరోజుల్లో ఎలక్షన్లయినాయి. పోలింగుకుకూడా వెళ్ళలేదు లక్ష్మి. ఎవరో కొందరు గెలిచారు. కొందరు ఓడారు.

ఈ జాతరమాత్రం ముగిసింది. వీడ వదిలిపోయాంది అనుకుండి లక్ష్మి.

మళ్ళీ ఆమె కాలేజీ ప్రయాణం ప్రారంభం.

మళ్ళీ “చెలియా కనరావా” పాట. మళ్ళీ ఓవర్ బ్రిడ్జ్ వద్ద వాసు బలెం దెన్.

అర్య జోజప్ప వైద్యశాల ముందు రవి.

అలాగే కూన్యాన్ని చూస్తూ చెంపలు పెంచుకున్న జాన్.

అంతా మామూలే.
*
ఇలా వుండగా కాలేజీలో ఓ విచిత్రం జరిగింది.

కలకత్తాలోని ఆందోళనల కారణంగా పలుకుబడి కల చాలామంది సెంట్రల్ గవర్నమెంట్ ఉద్యోగులు వివిధ ప్రాంతాలకు ట్రాన్స్ ఫర్ చేయించుకున్నారు.

అలా వచ్చినవాడిలో ముకల్ బెనర్షీ ఒకడు. ఆయన చాలాకాలం విజయవాడలో పనిచేసి ప్రమోషన్ మీద కలకత్తా వెళ్లాడు. అక్కడి అవ్వవద్దవల్ల తిరిగి ఆంధ్రప్రదేశ్ కు వంపమని కోరాడు. పెద్దవాళ్లు అంగీకరించారు. తెచ్చి గుంటూరులో పోస్టు చేశారు.

రాగానే కుమార్తె సురేఖను కాలేజీలో చేర్పించాలని ప్రిన్సిపాల్ కు పోన్ చేశాడు.

“ఒహో — బెనర్షీ సాబ్ — మళ్ళీ వచ్చేశారేమిటి! మీరు మా ప్రాంతానికి ఇడివరకే చాలా పాత పరిచయం వుంది.”

“అవునండీ — అమ్మాయికి సీటు కావాలి”

“ఓ యస్. ఖాళీలున్నాయి పంపండి ట్రాన్స్ ఫర్ సర్టిఫికెట్లు పెగై రాలతో.”

కార్లో తెచ్చి డ్రాప్ చేసి వెళ్ళిపోయాడు కూతుర్ని.

సురేఖ కాలేజీలో చేరింది.

కాలేజీ మొత్తం విద్యుత్తాడనం. ఎలక్ట్రిక్ పాక్ తో కంపించినట్లు వలించి పోయింది.

సురేఖ నిజంగా అందగత్తెల జాబితాలోనే చేరింది. కలకత్తా జామకాయలాంటి రంగు, కావ్యాల్లో వర్ణించబడుతుండే సంపెంగ పువ్వువంటి నాసిక, విడియ చంద్రునివంటి నదురూ, శ్రీకారం చుట్టి నల్లన్న చెవులూ, తుమ్మెదల్లాంటి ముంగురులూ, అస్తినాస్తీ విచిత్రతతో కన్నుడే కటి, చిగురుటాకుల్లాంటి చేతులూ, అరటి

బోరెలవంటి ఊరువులూ, కృష్ణా పులిస తలాలవంటి వితంబాలూ, హంసలవంటి నడక, చిలికలవంటి పలుకులూ, అలంకార సామగ్రి మొత్తం ఒకచోట కుప్ప పోసినట్లూ, కవుల లక్షణాలన్నిటికీ లక్ష్యమన్నట్లూ ఊణికం కాని విద్యుల్లతలా మెరుస్తుంది సురేఖా బెనర్షీ.

సౌందర్యం భాష అయితే ఈమె బాలవ్యాకరణం.

సౌందర్యం భావమయితే ఈమె శబ్దరత్నాకరం.

సౌందర్యం వసుచరిత్ర అయితే ఈమె సరస భూషాలీయం.

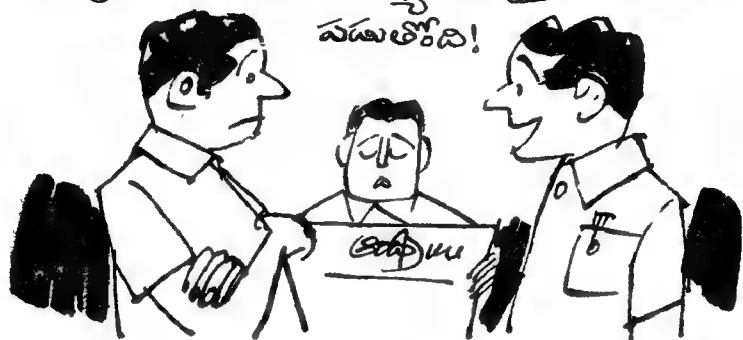
సౌందర్యం ఒక మహాకావ్యమయితే ఈమె ద్వన్యాలోకం.

సురేఖా బెనర్షీ ఒక లక్షణం—ఆమె ఒక లక్ష్యం!!

రోజూ ఆసీసుకెళ్తూ ముకల్ బీ కూతురును కారులో కాలేజీవద్ద డ్రాప్ చేసి వెళ్తే వాడు. వచ్చేటప్పుడు మాత్రం స్నేహితు రాండ్రతో కబుర్లు చెప్పుకుంటూ ఇంటికి పోయేది సురేఖా బెనర్షీ!

ముకల్ బీ బ్రహ్మా! సురేఖకు కూడా ప్రార్థనా సమాజంతోనూ, సామెతోత్సవాలతోనూ బాగా పరిచయమే. అందుకనేమో చూస్తుండగానే తీగెలా అల్లుకు పోయింది మిత్రులతో. కలకత్తా సోషల్ లైవ్ ముందు సురేఖకు గుంటూరు సముద్రం ముంచొక చెరువులా కనిపించి ఎవరే పార్టీకి పిలిచినా సురేఖ

- అయితే, ఇప్పుడు మన దేశం అసలైనా ఆర్థికంగా బలోపేతమవుతోందో? రష్యా వివాదాలు ఏవీ ఉన్నాయి!

ఇప్పుడు లక్ష్మి బయలుదేరగానే 'చెలియా కనరావా' వినిపించడం మాని వేసింది. లక్ష్మి ఫియేటర్‌వద్ద బీట్ కాని ప్లేబురు వాసు అదృశ్యం. జోజప్ప వైద్య కళాశాల దగ్గర రవి కనపడటం మానేశాడు. అవతల శూన్యంలోకి చూచే హిప్పీ జాన్‌కూడా పల్తాబేడు. ఇప్పుడిక లక్ష్మి ఆనందాన్ని వర్ణించేందు కే భాషా చాలదు.

లక్ష్మి మొదటినుంచి చాలా ము సరిగా మాట్లాడేది. అందుకనే సురేష్ వెంటనే స్నేహం కలుపలేకపోయి నిజాని కామె కంఠ అవసరంకూడా పోయింది. సురేష్ మాత్రం కన్నుద్ధ్ర వారిని నలకరించేది. లక్ష్మి ని కూ 'హలో' అంటూ నయగురికోవాటే రెం మూడు సార్లు వివేచించి కూడా

సురేఖలో ఏదో వశీకరణ శక్తి వుంది. ఇట్టే స్నేహితులను ఆకర్షించి తన వెనుక నడి తిరిగేటట్లు చేసుకోగలిగేది. ఒక్కొక్కటి తప్ప తక్కినవారంతా ఆమెకు సందిమాగధులే. ఆమె రూపమే వేరు. ఆమె కారే వేరు. ఆ స్వేదపే వేరు.

కాలేజీలో కల్చరల్ డెలిగేషన్ కు సెలక్షన్స్ వచ్చాయి. పేర్లు ఇవ్వవలసిందిని కోరారు. చాలామంది తమ పేర్లు గుర్తు. కానీ దాదాపు ఏకగ్రీవంగా సందర్భా తమ టీమను సురేఖ బెనర్జీ యశస్వం వహించాలని కోరారు. షిక్షితి వాళ్ళ పెరిపి చూచి ఏడాలో. వ్యాలో తోవలేదు పూర్వమయితే లాంటి అవకాశమేదైనా వస్తే చాలు గల్లా ముప్పిరేవారు ఫాన్స్. ఏదో ఒకంక పెట్టుకొనివచ్చి తనతో మాట్లాడి పదానికి పరితపించేవారు. తాను నిర్లభంగా కనిపించేది. అయినా సరే వాళ్ళు ఘోషించుకుంటూ 'అదే మహా సాధ' మన్నట్లు స్వీకరించి పోయేవాళ్ళు. వి నేడు.... ఎంత తేడా! ఎంత హాయి! స పేరును ప్రతిపాదించినవాడూ లేడు. ము రమ్మవి పిలిచిన దుర్మార్గుడూ ఖ.

ఆరోజు మామూలుగానే కాలేజీకి తున్నది. బ్రిడ్జిడగ్గర వాసు వెళ్తున్నవాడు. తన్ను చూడగానే ఏ పిపం. పెద్దపులితో చూచినట్లు భయపడి చుమించు పరుగెత్తినట్లు వడుచు

కుంటూ వెళ్ళిపోయాడు. పారిపోయే వాసును ఏదీపించాలనీ పరాచికమాదాలని అనిపించింది లక్ష్మికి. ఈ విషయం వద్దతో చెప్పాలని కాలేజీకి పోగానే చూచింది స్నేహితురాలి కోసం. కానీ వద్ద కన్నదలేదు. కాలేజీకూడా చాలా తరగా. కలర్ లెస్ గా వుంది. సాయం త్రావికి వద్ద కన్నడింది.

హడావుడిగా "ఏమిటి అబ్బాయిల్లాగా నువ్వు కొంపదీసి కాలేజీ మానుకొని పి మార్నింగ్ పోకో చెక్కెయ్యలేదు కదా."

"లేదే. ఇవ్వక రాజా రామ్మోహన రాయ్ జన్మ తిథి. అందుకని సురేఖ గారింట్లో పార్టీకి వెళ్లాను. ఓహో! నిజంగా ఏం ఉత్సాహం. ఏం తన్మయం."

పద్మకూడా సురేఖ వలయంలో తిరగడం లక్ష్మి ఎన్నడూ హాసించనేలేదు.

పద్మ అలా జన్మతిథి విశేషాలు వర్ణించుకు పోతున్నది. వేడుకలను స్వభావోక్తులతో. అతిశయోక్తులతో వివరిస్తూ వున్నది. లక్ష్మి కాసేపు విని విసుగు పలతో "ఎంత పే పూ ఈ సురేఖ మా హాత్యుమే నా? వేరే కబుర్లేమైనా వున్నాయా."

"కాదే లక్ష్మి. చెపితే నీ కాళ్ళరక్తంగా వుంటుందేమో కానీ, ఓహో! అనలా కల్పరే వేరనుకో. అభక్తి. ఆ శాత్రుత్వం. ఆ సోషల్ గడరింగు — లక్ష్మి నువ్వు అనుభవించాల్సిందే కానీ నేను వర్జిప్తే లాభంలేదు."

లక్ష్మికి చికాకు తీగతానికి పెరుగు తున్నది. పద్మమాత్రం ఇదేమీ గమనించకుండా పెరిముఖ మేనుకొని సురేఖ మనకను వర్ణిస్తోంది. “మన కాలేజీ పిల్లలే కాదు. కలెక్టరుగారూ, పెద్దపెద్ద అఫీసర్లు ఎంతమంది వచ్చిపోయారో పొద్దుటినుంచి సాయంత్రండాకా — నీ కనలు బొత్తిగా తెలియనే తెలియదా లక్ష్మి!”

“అహా..”

“అవునులే. పాత చింతకాయ పప్పు రీలా నువ్వే మూలనో నక్కివుంటావు. లేకుంటే సురేఖ నీకూ తప్పకుండా ఇన్విజేషను ఇచ్చేవుండేది—ఆమె హృదయం ఎంతో వికారం లక్ష్మి.”

లక్ష్మికి పద్మను చెప్పతో తన్నా లనిపించింది.

విడిలిండుకొని లేచి నిలబడి “చాల్లే వోరు మూసుకో—ఈ బోరు కట్టిపెట్టు.”

“కాదే లక్ష్మి—నీ పాత అంగరక్షకులు లేరూ వానూ, రవీ, జానూ వాళ్ళంతా అక్కడ పార్టీలో వాటర్ నస్లయ్ చేస్తున్నారు అతిథులకి—ఆ జానుగాడి అవస్థయితే రాను రానూ వర్ణించలేననుకో. ఏదో పారేసుకున్నట్లు పరుగెత్తుతూ, గెంతుతూ నొకరి చేతాడు. అయితే ఎవ్వరూ దాన్ని నొకరిగా భావించలేదు. ఉత్తమ సంస్కారంగా, సంఘపేనగా భావించారు.”

లక్ష్మి నీలోత్పలాలు ఆరుణ కమ

లాయగా మారాయి.

“పద్మా. మన పేసే మీ బాగలేదు. ఏదైనా వినిమాకెళ్ళామా?” లక్ష్మికి వినిమాకెళ్ళాలనే కోరిక కలగడం ఇదే మొదటిసారి.

“సారీ మాడమ్—ఈ రాత్రికి సురేఖ గారింట్లో నభ వుంది. చాలా పెద్దపెద్ద వాళ్లు వచ్చి మాట్లాడుతారట. నన్ను తప్పకుండా రమ్మని ప్రామిస్ చేయించుకుంది. చేతిలో చెయ్యి వేసి వచ్చానుకూడా. ఊమించు లక్ష్మి మరోరోజు వెళ్ళాలే,” పద్మ చకచకా వెళ్లిపోయింది ముంజేతి వాచీ చూచుకుంటూ.

లక్ష్మి నిద్రింకపోగా చూస్తున్నది పద్మపోయిన ముక్కే.

ఆ రాత్రి లక్ష్మికి నిద్రపట్టలేదు. నమాజం ఎందుకీలా వ్యామోహాలవెంట పరుగెత్తుతున్నది? చాలాసేపు ఆలోచించింది. అంతుబట్టలేదు. తనలో ఏదో చెప్పలేని బాధ.

ఆడీ ఇడీ అని విర్వచించలేని వేదన.

తనకూ తన కళ్ళకూ ఏమయింది? తనలోని ఆకర్షణాశక్తి నశించిపోయిందా? నమ్మ బుద్ధి కాలేదు.

ఒకరాత్రున్నాడు అద్దం లో కళ్ళు చూసుకున్నది. అవి వెనుకటిలా స్వచ్ఛంగా కిన్నడలేదు. ఎర్రగా పచ్చగా రంగులు రంగులుగా కప్పడ్తాయి. భయంవేసి కళ్లు మూసుకొని పడుకున్నది. కలెల్లో ఏవేవో వింత వింత జంతువులి విలయనృత్యాలు.

అకాంతి—అరాటం.

మర్నాడు ఉదయమే కళ్ళ దాక్టరు దగ్గరి కెళ్ళింది.

అరిగొన్న తోడేలులా కూర్చోని వున్నాడు. బి. బి. సి. రావ్. “రా అమ్మా. రోపలికి రా. కూర్చో. ఏదీ ఆ బోర్డు చదువు.” రాగానే అక్షరాల చార్టుముందు కూర్చోబెట్టాడు. నిద్రలేమితో అస్తవ్యస్తంగా చదివింది లక్ష్మి.

“ఏదీ మొదటి రెండు పంక్తులూ మళ్ళీ చదువు.”

చదివించి లక్ష్మి. ఇదేమిటి తనకి పరీక్ష; తన కళ్ళ మెరుపుకోసం ప్రత్యేక చీకత్తులూ, చిట్కాలూ చెప్తావేమోనని వెళ్ళిందనలు లక్ష్మి.

“చూడమ్మాయ్—నీవు కొందరగానే మేలుకన్నావు. ఫరవాలేదు. బ్రీట్ చేస్తానులే.”

“దేవ్విసార్” ఆశ్చర్యపోతూ అడిగింది లక్ష్మి—

రావు ఏదో మూడు పంక్తులున్న పేరు చెప్పాడు. అదొక జబ్బు పేరుట జబ్బు కన్నా పేరే భయంకరంగా వుంది—

లక్ష్మి కూన్యంలోకి చూస్తున్నది మతి పోయినదానిలా

తనకి కళ్ళ జబ్బేమిటి? ఎవరన్నా వింటే నవ్వుతారు—కాని రావు వ్యవహారం చూస్తుంటే నమ్మక తప్పేట్లు లేదు.

“జోడు రేపు తీసుకుపో అమ్మాయ్.

ఫరవాలేదులే—పో”

పీజి బిల్లు తయారుచేసి అందించాడు. బిల్లుతోనహా బిల్లు చేరింది కాళ్ళిద్దరు కుంటూ—

తండ్రి ఏమీ అవలేదు—

తల్లి ఏనుక్కుంది—

మూలనన్న నాయనమ్మ అన్నది “అమే మాయాదారి జబ్బులో—ఇప్పుడందరికీ జోళ్ళే—వాళ్ళ చదువులు చల్ల గుండా—మా రోజుల్లో అయితే కుబ్బిరంగా తవుడూ నెయ్యి తిని బతికేవాళ్ళం. ఏ జబ్బులూ వుండేవి కాదు—ఇప్పుడో, ఏం నూనెలో నమ్మా మాయాదారి నూనెలు—అసలీ చదువులేమిటి ఇరవై నాలుగ్గంటలూ అన్నం ముందు కూడా పుస్తకాలు పట్టుకొని కూర్చోడం—మా కాలంలో ఎరుగుదురా ఎవరన్నా?”

లక్ష్మికి దుఃఖం వచ్చింది—కానీ పశువా తవుడు తినడానికి—బియ్యంపై న విటమిన్లు లేకపోతే అది తన దోషమా?

అయినా తనకు కళ్ళ జబ్బా—

అవంభవం. అబద్ధం—

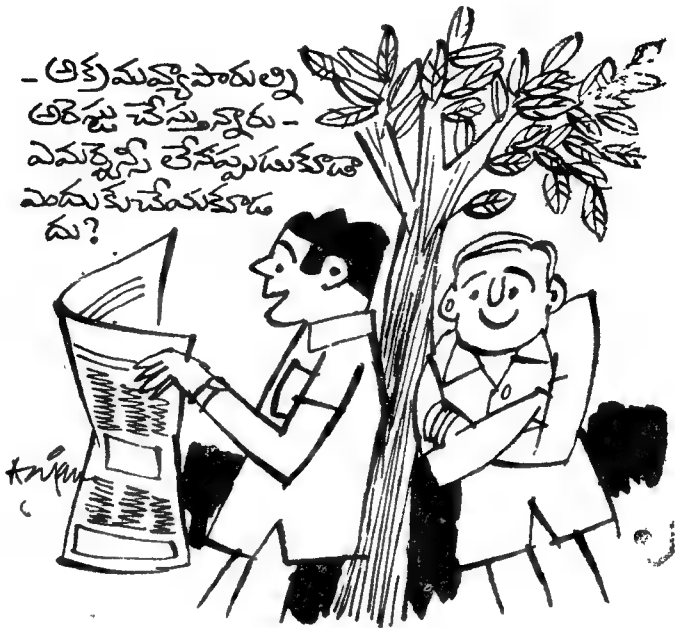
మర్నాడు తండ్రి వెళ్ళి బిల్లు పే చేసి జోడు తెచ్చియిచ్చాడు లక్ష్మికి.

కాలేజీలో ఎంక్యూషన్ రాంపి చేసవన్. నైకెటర్—పోటీ వివరాదు అందరికీ వివరిస్తున్నాడు—

పడ్డ చెప్పింది “నురేణి పాల్గొంటున్న దట ఇంగ్లీషు డిఫెండ్ రో—నవ్వు

-అప్రమత్తపాదుల్ని
అరిష్ట చేస్తున్నారు-
ఎవరైనా లేనప్పుడు కూడా
ఎదురుచూచేసుకూడ
దు?

పాల్గొంటే ఎంత బాగుండును లక్ష్మీ—”

“అవును పద్మా—ఆరవి విలుపు—
వేనూ పాల్గొంటాను—”

వద్ద వింతగాచూస్తోంది లక్ష్మి వైపు.
రవి వచ్చాడు—

కాని ఇకడు మునపటి రవి కాదు—

అరవికి ఏ కఠిన పూలవందల

కోసమూ నిరీక్షణ లేదు. ఎవరినీ ప్రసన్నం
చేసుకొనాలన్న కోరికా లేదు.

వచ్చాడు భయం భయంగా. చిక్కు-
చిక్కు మంటూ—

“ఎం మిస్టర్ పెద్దపరిచి చూచినట్లు
ఎందుకలా భయపడకావ్—” వచ్చుతూ
అంది లక్ష్మి—

లక్ష్మి జీవితంలో కాలేజీలో నవ్వడం

అదే మొదటి నారి. అయినా సరే ఆ
నవ్వు రహిత భయదామకంగానే వు ది.

లక్ష్మి నంగతి ఎవరికి తెలియదు?

తన పేరిచ్చింది డిజేటింగ్ లో పాల్గొ-
నేందుకు—అంతే పేరు రాసుకొని తిరిగి
వెనక్కుకూడా చూడకుండా పోయాడు
రవి.

“ఇప్పుడే వస్తాను లక్ష్మి—” వద్ద
వెళ్ళి పోయింది.

ఆమె ఎక్కడికి పోకుండా లక్ష్మికి
తెలుసు.

అయినా సరే వ ద్ద ను ఆపేకత్తి
లక్ష్మికి. రెండు కళ్ళ లేపు నాలుగు కళ్ళన్నా
సరే ఇప్పుడు లేదు.

డిజేటింగు పోటీ జరిగింది కొద్ది

రోజుల్లోనే. లక్ష్మికి ఇంగ్లీషుమీద మంచి కమాండ్ వుంది.

ముందు సురేఖాబెర్టీ మాట్లాడింది. ఖాష, భావం పెద్ద బాగాలేకపోనా ఆత్మెంట్ (ఉచ్చారణ) లో మంచి పైల్ మైన్ టైన్ చేసింది—ఆమె ప్రతివాక్యానికి కరతాళ ధ్వనులే—ఉత్సాహ సూచకమైన శబ్దాలే. హాలంతా పున్నమి కండ్రుణ్ణి చూచిన నముద్రంలా ఉప్పొంగింది.

ప్రసంగిస్తూ ఒక్కసారి జమనాలను వృకిస్తున్న పొడవైన తుమ్మెద బారు వంటి ఆ జడను ముందుకు వేసుకొని బిల్లుగుద్ది గట్టిగా ఒక పాయింట్ చెప్పింది.

నత్యభావ కన్నడింది కొందరికి

శశిరేఖ కన్నడింది మరికొందరికి.

శర్మిలా టాగూర్ ను చూచారు మరి కొందరు.

ఆరేషన్ లో అంగిక ప్రదర్శనకు మార్కులు పడవు—అదొక అవలక్షణం అని లక్ష్మికి తెలుసు—అయినా సరే ఈ గుంపుకు అదంతా ఎందుకు?

లక్ష్మి ఆ సహ్యం చుకుంది వీళ్ళ ప్రవర్తనకు.

ఈ చప్పట్లు ఆమె చెవుల్లో సీసం కరిగించి పోసినట్టు అనిపించింది.

తర్వాత ఒకరిద్దరు ప్రసంగించారు— “మిస్ లక్ష్మి” పిలిచారు.

లక్ష్మి లేచింది—నభలో ఆశ్చర్యం!!

వచ్చి డయాన్ పై విసమ్రంగా నిలబడి చేతులను విటారుగా పెట్టుకొని తల

కదిలించకుండా ఆరేషన్ ప్రారంభించింది.

“వకుర్నేక్” వెనుకనుండే ఎవరిదో కేక. వక్కువ నవ్వారంతా.

ముందు పరుసలో పెద్దలు మాత్రం కోపంతో చూచారు వెనక్కు తిరిగి— ఎవరన్నారో ఎలా తెలుస్తుంది?!

ఆద్యక్షుడు “పైలెస్సు” అంటూ బిల్లు చరిచాడు

అవమానంతో లక్ష్మికి కాళ్లు వణి కాయి.

నోట మాట రాజేడు.

హాల్లోంచి రవీ, వాసూ, జానూ, చాలామంది గర్ల ప్రపండ్స్ బయటకు నిష్క్రమిస్తున్నారు.

లక్ష్మికి కళ్లు తిరుగుతున్నట్లు విపించింది.

డయాన్ ఓగిపోయింది—“ఓహ్—”

గోల చేస్తూ విర్విరామంగా చప్పట్లు.

మాట్లాడిన వారిలో సురేఖాబెర్టీయే ఉత్తమంగా మాట్లాడినట్లు న్యాయ విద్వేతలు తీర్పు చెప్పారు.

“ఆమె ఫస్టుప్రైజ్ గెయిచు కుంది.

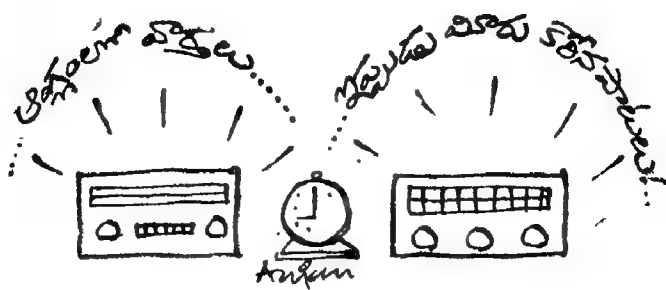
పూర్తిమనాటి సముద్రంలా మళ్ళీ ఉప్పొంగిన జన సందోహం.

ఆ హడావుడిలో లక్ష్మి ఎప్పుడు ఇంటికి బయలు దేరిందో ఎవడికి పట్టింది కనుక.

*

*

“నన్నా — నేనిక చదువుకోను— నాకు తగ్గ వరుడే వస్తాడు—” నేనుమాత్రం

ఇక కాలేజీకి పోను—అంతగా కాదుంటే పైవేటుగా కట్టుకాను—హిందీ నేర్చుకుంటాను” — ఈ జాలాయిల బారికి వదలేక చివరకు మామకున్న కూతురు సౌజన్యాన్ని, సౌశీల్యాన్ని తండ్రి మెచ్చుకున్నా పెండ్లి సమన్య తలచుకునే వరికి తిరిగి ఆమె చేసింది మంచి పని కాదేమో భవించింది.

అయినా—ఆమె విస్ఫుడు తిరిగి భదివింప జేయడం ఎవరిసాధ్య మవుతుంది.

లక్ష్మి ఎప్పుడు డిన్ కంటిన్యూ చేసిందో ఎవరికీ తెలియదు. ఎరడుకు చేసిందో తెలుసుకునే కోరికా ఎవ్వరికీ లేదు కాలేజీలో. ఒక్క వద్దుకు తప్ప. తక్కిన వారెవరూ ఆమె వస్తున్నదో లేదో కూడా పట్టించుకో లేదు.

కాని పద్దుకుమూత్రం అసలు విషయం తెలుసు.

లక్ష్మి నేటివరకూ నమాజంలో ఒక సౌందర్య పీఠాన్ని అధిష్టించింది—ఆమె

కీ మనుషులెవరూ అక్కర్లేదు నిజమేకాని అలా వాళ్లు తనచే తిరస్కరింప బడు తూనే తన్ను ఆరాధించడం మాత్రం ఆమె అంతరాంతరాల్లో తెలియకుండా దాగిన ఒక కోరిక కావచ్చు—ఆ పీఠాన్ని ఈ నాడు ఆమె కోల్పోయింది. ఆరాధింప బద్ద చోట ఆమె అవమానం భరించలేదు.

పూలమ్మన అంగళ్ళో ఆమె కట్టెలమ్మ లేదు.

అందుకే ఆమె రంగస్థలం నుండి నిశ్శబ్దంగా నిష్క్రమించింది — తల్లి దండ్రులకూ లోకానికి ఎవ్వరికీ తెలియని ఒక అంతరంగ రహస్యం ఇది.

అనావిష్కృతమైన కఠోర సత్యం ఇది.

వాళ్ళ నాయనమ్మ మాత్రం అంది “పాడు మనుషులూ పాడు బుద్ధులూ— మంచి వాళ్ళకు వీధిలో మెరలడంకూడా కష్టమైపోతున్నది—ఏం రావడా కాలమో గాని—”

భూలోకంబున ధీరధ్వజి పేరున
అవాధ్యప్రసంగంబున తన నామంబున
అవాధ్య చిహ్నంబున మతలంబున
రంభ కౌశల్యంబు జీవనారదన!

రంభాప్రియ-
నల కూతుర!
అస్థానికేంద్రం
ఆంధ్రదేశంబు
దగ్గరించుము!
రమ్మ!

WE WANT
RAMBHA
AWARD

రంభ అవాధ్య
పేరున కావాలి!

100% సక్రమం
రంభ అవాధ్య
పేరున కావాలి!

దేశమే
పెద్ద ప్రాంతం కాదు
రంభ అవాధ్య
పేరున కావాలి!

బ్రీడ్ వడతుందంటే ఎవళ్ళకయినా సంతోషమే. కాని, అమ్మాయి పుట్టిందని కబురొస్తేమట్టికి మగవాడికా వార్త కుట్రవార్త కాదు. భయంకిర వార్త. ఆ బిరువ కార్యతలు పడమడికి మోపినట్లు వరొహళ్ళకి మోయ్యవు. అందుకనే అంత బాధ, పేదనామ. ఇప్పు రిలాంటి అవదనే ఎదిర్కొనేసొచ్చింది గుడిచరణుడు—నెల! అరవై టింగులు తెచ్చుకునే బ్యాంకి గుమాస్తా అతగాడు.

అసరి వార్త బొద్దుపే మూటగట్టువచ్చింది. అతడి మూర్ మూతురు పడేళ్ళ అన్నాకాళి. “రా వాన్నా, చెల్లాయని చూతువుగాని!” అంటూ ఎంతో ఉత్సాహంతో అప్యాయంగా తండ్రిని పిలిచాడొచ్చింది. ఆ పిల్ల.

అయిదోసారికూడా తన భార్య పళ్ళి ఆడంల్లనే కన్నదని ఇప్పుడు పురిటిగదినిం కలుగు రాగానే గుడిచరణుడి ముఖం తీరని విచారంతో నల్లబడిపోయింది.

అదైతు తోలే జట్కాబిండి గుర్రం చూశారు కదా—ఆ అష్టసంజరం అదీవు

సరిగా అలాంటి వ్యరూపమే ఇప్పుడు గురువరణుడిది. శుష్కించి కల్యాణశక్తి మై
బెంగతో విచారంతో పీక్కుపోయిన కళ్ళూ ముఖమూ, మన చైతన్యం, ఈ లోకపు
గొడవా ఏమీ లేకుండా నిర్వివేకగా కవచదళాడు.

పురిటి కలురు చెవిని పడగానే చేతిలో హుక్కాగొట్టం అమట్టునే ఉండిపోయింది.
తాతలాటిది చివిగిన జాటిపాకటి గోడకి చేరగింపేసుకూర్చున్నా దతడు. గట్టిగా
విట్టూర్చుదామంటేకూడా ఇప్పుడు వండ్లో ఓపిక లేదు.

కూతురు అన్నాకాళీ వచ్చి. రమ్మని పిలవగానే గురువరణుడు అమె ముఖంకేసి
చూసి, "కాసిన్ని మంచిపేళ్లు తెచ్చిపెట్టు తల్లీ!" అన్నాడు. వెంటనే మంచిపేళ్ళకోసం
మని వెళ్లింది పిల్ల.

కాళీ వెళ్ళిపోగానే అతడి మనస్సులో ఏనాటివో లక్ష సంగతులు గభీరుని గుణాలు
కొచ్చాయి. అలా గుణులుకు రావటంతో బుర్రలో ఎన్నెన్నో దురాలోచనలుకూడా
ప్రవేశింపసాగినై :

తొలి పురిటికయిన ఖర్చెంత? అనేది మొట్టమొదటి జ్ఞాపకం. నిరుదీ రోజుల్లో
రెండో అమ్మాయి పెళ్ళికోసమని చౌ బజారులో ఉండే రెండంతస్తుల మేడ కొడువ
పెట్టడం జరిగింది. దాని తాలాకు వడ్డీ బాకీ అర్పెయ్యగా అలానే బికాయి ఉండి
పోయింది, ఈ సంగతి గుర్తుకొచ్చింది.

పోతే—దసరా పండగలు దగ్గరికొచ్చాయ్. అప్పటికి చీరే సారే పిద్దం చెయ్యాలి.
అవి పెట్టి చిన్నమ్మాయిని అత్తారింటికి పంపాల్సిన పని ఒహటి నెత్తిమీద వున్న
దింకా. ఇవన్నీ వళ్ళతోనూ చెప్పకూడని గృహచ్చిద్రాల్లో కొన్ని.

ఇహ అపీసు గొడవలు—రాత్రికి ఎనిమిది తొమ్మిది గంటలు దాటినా, తల వగిలి
పోతుందే గాని, 'దెబిట్' 'త్రెడిట్' కాలమ్స్ ఎంతకూ సరిపోవడం కనబడదు.
ఈ లెక్కలన్నీ ఇవాళ మధ్యాహ్నం వన్నెండింటికల్లా 'అడిట్' కోసం చేత వట్టు
కెల్లాలి. పట్టుకెళ్లి తీరాలి.

నిన్ననే పై అపీసరు పెద్దాయన దిగాడు. వచ్చి ఏమన్నాడో తెలుసా!—“ఎవ్వరూ
కూడా ఇహనించి ముడికిగుడ్డలతో అపీసుకి రాకూడదు. అలా వస్తే జరిమానా పడు
తుంది” అని చెప్పి కఠినమైన ఆర్డరువేసి మరీ వెళ్లాడు.

మరో విషయం—ఈ రేవుకి ఇంటిడు గుడ్డలూ ఓ పెద్ద మేటగా వేయించుకు
పోయాడు చాకలి. వారేమైపోయాడో యేమో వారంరోజులాయె వత్తారేదు. ఇవన్నీ
మాడగా మనస్సు బేజారైపోయింది గురువరణుడికి. హుక్కాగొట్టం చేత్తో అలానే
నిత్తివట్టుకుని ప్రాణ ప్రారంభించాడు :

“భగవాన్: ఈ కలకత్తా మహాపట్నంలో రోజూ ఎంతమంది కార్లకింద పడి చూపటంలేదు? వాళ్ళంతా నాకంటే అపరాధులూ? దేవుడా, నీ దయవల్ల పెద్ద కారొకటి చూ గు-దెమీషించి పోతే ఎంత బాగుండును!”

అంటూంటే అన్నాకాళి వచ్చి. “లే నాన్నా: ఇవిగో మంచిపీళ్లు!” అన్నది. ఆ ప్లాపెడు పీళ్ళూ ఒక్కగుక్కలో తాగేసి. “అ—వెళ్ళమ్మా! గళాసు పట్టుకపో!” అని మళ్ళీ పడుకున్నాడు.

ఇంతలో లలిత వచ్చి. “మామయ్యా, టీ పట్టుకొచ్చా. లే!” అని లేపింది. ‘టీ’ అనగానే ఆకడికి ప్రాణం లేచివచ్చిపట్టయింది. “రా అమ్మా, రా. నా డగ్గికొచ్చి కూర్చో!” అన్నాడు. కూర్చున్నాక పిల్లదాని తల నిమరుకూ, “మా తల్లిని ఓ ఊమీందారిం పడ వెయ్యగలిగానంటే, నా జీవితంలో ఒక గొప్ప పని నెరవేరినట్టే!” “ఆ దరిద్రుడు....మీ మామ ఇందో పడటంమూలాన రాత్రింబవళ్లు ఏకచాకిరియే. అవునా?” అన్నాడు. తల తిప్పుకూ చెప్పింది లలిత: “అందరూ చెయటంలే: అలానే నేనూ....” “అయితే ఇవాళ వంట సంగతి?” అనడిగాడు. “నే చేస్తాగా, మామయ్యా!”

“నువ్వే వండుతావా? పితు వంటకూడా చేతనవునా?”

“తెలుసు మామయ్యా, అన్నీ అత్తరగ్గిక నేర్చుకున్నా.” నన్నది లలిత. గురు చరణు దామెను మనస్సులోనే ఆశీర్వదించాడు. ఆకడికో పెద్ద బెంగ తీరిపోయింది కిటికీలోంచి చూస్తూ. “అరె, శేఖర్లా వున్నాడే!” అని గురుచరణుడు వలక చించేప్పటికీల్లా ఆశానుభావం. అందగాడూ అయిన ఒక యువకుడు లోపలికొచ్చాడు.

“రావోయ్. కూర్చో! ఇవాళ బొద్దుట మీ పిన్ని ఎంత పనిచేసిందో విన్నావా? ఆడపిల్లని కన్నది!” అంటూ పిట్టార్చి. ముఖం అదోలా పెట్టాడు. “అండులో ఎంత ఇదివుందో నా ఒక్కడికే తెలుసు” నన్నాడు.

“అలా అనకు బాబాయ్! పిన్ని వింటే కష్టపడుతుందీ. అంతా దేవుడి దయ! అయినా మగబిడ్డ అయితేనేం. ఆడబిడ్డ అయితేనేం!”

“నాకూ తెలుసునయ్యా బాబూ, ఆ మాత్రం. కాని భగవంతుడు వెనకా ముందూ ఆలోచించడు. కాకపోతే, నేను పేదవాణ్ణి కదా. నాకింతమంది దేనికి? ఈ యిల్లా కూడా మీ నాన్నకి తనలా పెట్టికెనాయె. దానికేంటే. నేనేం విచారపడను.

“కాని, ఇదుగో ప్రత్యక్షంగా చూడరాదూ? ఈ బంగారపు బొమ్మ, మా లలిత. ఊమీందారీ కుటుంబాల్లో పడల్సిన పిల్ల! చూస్తూ చూస్తూ ఎవరి చేతిలోనో ఒహ! చేతిలో ఎలా పెట్టను చెప్పు. దీనికి పదమూడేళ్ళు వెళ్ళాయి. కాని....నా చేతిలో

పదమూడు నైసాకుకూడా లేక, ఇంతదా నంబందం కుడరలే.”

గురుచ ణుడి కళ్ళతో గిరువ పీళ్లు తిరిగినై. శేఖర్ మానంగా వున్నాడు. గురుచ ణుడికి ఇలా చెప్పాడు—

“చూడు నాయనా! మీ బురువర్గంలో ఏదయినా నంబందం కుదురుతుందేమో చూద్దా. అన్నట్లు—ఈ కాలపు కుట్రాళ్ళు కట్టిన రేకుండనే పెళ్ళి చేసుకుంటున్నారటగా, పిల్ల నచ్చితే అలాంటిదేదైనా ఒహటి చూపిపెడమా. బాబూ! నే నాశీర్వ దిస్తున్నా నిన్ను—నువ్వు హహహా వవుతావ్. విశావికి, మీ ఆశ్రయం చూసుకునే నే నీ వాడంటులో ఉండగలకున్నా. మీ నాన్న నన్ను పొంత తమ్ముడులా చూసు కుంటున్నాడు సుమా.”

“సరే చూద్దా!” అన్నాడు శేఖర్.

“మరిచిపో నాయనా! చిన్నప్పటినుండి లలిత నీ దగ్గరేగా వదువుకుంటా! ఎంత దొడ్డబుద్ధి, ఎంత విచారం, చూస్తూ ఉన్నావుగా! ఇంత పన్నవయస్సులో మా ఇంటి నంటా, పెట్టా అంతా అదే. మా న సారా హంతా అదే మోస్తూదంటే నమ్ముకొనంలా, పెట్టా అంతా అదే. మా న సారా హంతా అదే మోస్తూదంటే నమ్ముకొనంలా.

“వాళ్ళ నాన్నమాతం ఏం తక్కువ ఉచ్యోగం చేశాడనా! సంపాదనంతా దానం చేసేశాడు. పిల్లలంతామీ మిగల్చుకుండా పోతే పోవితే, ఆ పుణ్యమే, ఆ పుణ్యమే. వాన్ని కాపాడుతుంది. ఆ వలవ గాకుంటే, ఇంత చిన్నపిల్ల అన్నపూర్ణ ఎలా కాగడగుకుంటే మర్నీ చెప్ప, శేఖర్!”

శేఖర్ ఏం చెప్పలే, కాని నవ్వుకున్నాడు అతడు లేచామచుకుంటుండగా, చటుక్కున అడిగేశాడు గురుచ ణుడు—“ఇంత పొద్దుదే ఎక్కడికి నాయనా ఇయ్య లేరావ్!”

“ఓ శేఖర విషయమై బాండ్లయ్యారితో మాటాడారీ....” అని లేచి విజబడగానే, గురుచ ణుడు వచ్చి—

“నే చెప్పిన సంగతి మనసులో పెట్టుకో బాబూ! అది కాస్త చామనచాయ అన్నమాట నిజమే అనుకో. అయితేనేం, మాకు ఆ కన్ను ముక్కు తీచా, తోడోన బాదే ఆ చిదినవ్వు. ఇలాంటి రత్నంపిల్ల తోకమంతా గారించినా దొరకదని నమ్ము!”

సవ్య ముఖంతో శేఖర్ తలవూపుతూ నియతికి వెళ్ళిపోయాడు. అతడి కిరవై అయిదేళ్ళ ప్రాయం ఎం.ఎ. ఇప్పటిదాకా అప్రెన్టిస్ చేస్తూ, విరుదే ‘అటర్నీ’ అయ్యాడు.

అతడి తండ్రి నవీన్ రాయ్ కి బెల్లపు వ్యాపారం. అందులో లక్షలు గడించాడు.

ఇప్పుడా ఒడిసుట్లు వదలేక ఇంట్లోనే కూర్చుని వడ్డీవ్యాపారం సాగిస్తున్నారు.

పెద్దకొడుకు అవినాకుడు వకీలు, చిన్నవాడే ఈ శేఖర్ నార్. ఒస్తీ మవ్వన మంచి వనడలో వాళ్ళకో మూడంతస్తుల షేడ వుంది. వీళ్ళ దాదా. గురుచరణుడిగారి దాదా కలిసేవున్నాయి. అంచేత రెండు కుటుంబాలవాళ్ళు ఎంతో చేరికగా ఉంటారు. ఇంట్లో ఆడపిల్లలందరూ ఈ దాదామీసివిందే వస్తూపోతూ వుంటారు.

2

బొలారోజులై శేఖర్ కు క్యాంబిజార్లో ఒక గొప్పయింటి నంబందం నలుగురూ వుంది. పిల్లలారాకువాళ్ళొచ్చి పెళ్ళికొడుకుని చూసుకున్నారు. వచ్చే మామంలో ముహూర్తం పెట్టాలని ఉద్దేశం. అయితే కుర్రవాడు స్వయంగా పిల్లను చూసుకుని ఇష్టపడితేగాని పిల్లదన్నది శేఖర్ తల్లి భువనేశ్వరి. సపీన్ రాయ్ దృష్టి అంతా దబ్బు మీదనే. ముందుగా విశ్చయం అనుకుంటే, కాంబాలాలు పుచ్చుకునేప్పుడు మళ్ళీ చూసుకోవచ్చునంటాడు. క్యాంబిజార్ల మధ్యని మాటపొందిక కుదరలే. ఆయన

క్రొవం వచ్చింది. భోజనం కాగానే వీధిగదిలోకి పోయి పడక వేసారు.

అయిదాల్లోజరిగిన కరవార—మూడో అంతస్తులో తన ముచ్చటయిన గదిలో నిలుపుటద్దం ముందర నిలిచి, పిల్లని చూసిరావటానికని శేఖర్ ముస్తాబవుతున్నాడు.

అంతలో వచ్చింది లలిత : “పిల్లని చూద్దానికిలాగుండే .. ?” “అవును, నన్ను షోగ్గా ముస్తాబుచేస్తూ!” అన్నాడు శేఖర్. లలిత నవ్వి, “ఇప్పుడు తీరికలేదు నాకు. డబ్బుకోసం వచ్చా!” నంటూ, వీరువాతాళం తీసి కావలసిన రూపాయలు తీసుకుని చెంగున ముడేసుకుంది. “అవసరమైనప్పుడల్లా డబ్బు తీసుకెళుతున్నా. ఇదంతా తీరే దెలాగో!” అని తనలో తను అనుకున్నట్టుగా అన్నది.

బూట్ తొడుక్కుంటూ “అదే తీరుతుంది” అని అనేసి, శేఖర్ వెళ్ళిపోయాడు.

రాత్రి శేఖర్ సోఫాలో పడుకునుండగా తల్లి భువనేశ్వరి వచ్చింది. “పిల్లని చూపివచ్చావు గదా, ఎలా వుందిరా?” “భేషగా వుండన్నాడు. తల్లి నవ్వి “అంతా ఎలా వుంటుందీ? ఛాయ పసిమేనా? ఎవరిలా వుంటుంది? మన లలితలా....”

“లలిత నలుపు కదూ, అంతకన్న ఎరువే!”

“కళ్ళూ, ముఖం....?”

“అన్నీ బాగానే వున్నాయ్”

“మరే తే పడుపుకుందా?”

“అమాట నేనడగనే లేదమ్మా! జ్ఞాపకం లేకపోయింది.”

“వఃన చూస్తే, నవ్వా పిల్లని చేసుకోవల్లే వుండే!” శేఖర్ బదులు చెబుతూ మనుకుంటుండగా లలిత మెల్లిగా గదిలోకి వచ్చి, భువనేశ్వరి వెనకాల నిండుంది. ఎండుకొచ్చావంటే, “ఏమీలేదు అమ్మా!” అన్నది. భువనేశ్వరిని లలిత ‘అమ్మా’ అనే పిలుస్తుంది. “అటయితే నన్నోమాటు ఊరికి చూపిపోదామని వచ్చావా?” అనడిగింది. మాటాడలే లలిత.

శేఖర్ అన్నాడు : “చూడటానికయితే వచ్చింది. మరి వంట ఎప్పుడు చేస్తుందీ?” తల్లి చెప్పింది : “అది వంట చెయ్యటం దేనికిరా?” అక్కర్లేకామాడు శేఖర్. “అయితే మరి వాళ్ళకి వంట ఎవరు చేస్తారమ్మా? లలితే వంటా వసులూ అన్నీ చేస్తూందని అనాడు మామే అన్నాడుగా!”

“వాళ్ల మామయ్య అంతేలే. అలానే అంటూ వుంటాడు. దానికి పెళ్లి కాలేదు గదా, దాని చేతివంట ఎవరు తింటారా? మన వంటబ్రాహ్మణ్ణి అక్కడికి పంపించా. ఆయన చేస్తాడు. మనింట్లో పెద్దమ్మ చేస్తుంది. రెండుపూటలా నే వెళ్ళి వాళ్ళింట్లోనే

బోంచేసి వస్తున్నా" అన్నది.

సరే, ఈ పేద కుటుంబం తాలూకు భారాన్ని తన తల్లి ఆదుకుంది కదా అవి శేఖర్ గ్రహించాడు. తృప్తి అయిన మనస్సుతో ఒక్కసారి నిట్టూర్చి, ఊరు కున్నాడు

*

*

*

నెల్లాళ్ళ తరవాత ఓనాడు—శేఖర్ నవల చదువుకుంటున్నాడు. గదిగదిలాడుతూ వచ్చి లలిత బీరువా తెరిచింది. ఇవాళ ఆమె చక్కా అలంకరించుకుంది. "పది రూపాయలు తీసుకున్నా, శేఖర్ దా!" అని చెప్పింది. "సరేలే!" అన్నా డతడు.

లలిత వెళ్ళటానికి తారట్లాడుతూంది. మళ్ళీ తిరిగివచ్చి తలుపు చాటున నిలబడి, "ఇవాళ నాటకానికి వెళ్ళాలి" అన్నది. మాటాడలే శేఖర్. "మేం నాటకం చూట్టాని కెళుతున్నాం" అంది

"మే మంచే ఎవరెవరూ?"

"నేనూ, అన్నాకాశీ, చారుబాలా, వాళ్ళ మావయ్యా."

“మావఁ యెవఁడూ?”

“అయినే గిరిన్ బాబు. ముంగేరునించి వచ్చాడు నాడుగురోజుం కిందట. ఇక్కడ బి.సి. చదువుతాడు. భలేవా డాయన....”

“ఓ—ఇంతేం? ఊహ పేహ, కదా ఖమామిహ చాలా జరిగిందల్లే వుందే! అందుకనేనా ఎక్కడా కంటి కగపడటమే మానేశావ్? పేకాటలో మునిగిపోయావ్ కాబోయి!” అన్నాడు శేఖర్.

శేఖర్ లో హఠాత్తుగా మారిన ఈ దోరణికి భయపడింది లలిత. “ఇన్నాళ్ళనించీ పేకాట జోరుగా పాగుతూంది కమా?” అనడిగాడు. గుటకలు మింగుతూ, లలిత “దారు చెప్పిందా యేం?”

“దారు చెప్పిందో, మరెవరు చెప్పారో. ఏకంగా చీరే అదీ కట్టుకు రెడీగానే వచ్చేశావుగా? సరే. వెళ్ళా!”

వెళ్ళలేకపోయింది లలిత. మాటాడక అక్కడే నించునివుంది.

3

ఎక్కింటి చారుబాం లలిత నేస్తురాలు. ఇద్దరూ ఒహ ఈదువాళ్ళే. ఆ అమ్మాయిది బ్రహ్మసమాజ మతం. వాళ్ళందరినీ శేఖర్ కు తెలుసు. గిరిన్ తప్ప గిరిన్ ఇప్పటి దాకా బంకింపూర్ లో వదువుతున్నారు. కలకత్తా ఎప్పుడూ రాలేదు. అందుకనే ఆతన్ని శేఖర్ ఎరగడు.

లలిత అలానే నిలబడివుండటం చూసి శేఖర్ “ఎందుకలా నించున్నావ్. వెళ్ళా!” అనేసి మళ్ళీ పుస్తకం ముఖానికి అడ్డుపెట్టుకున్నాడు.

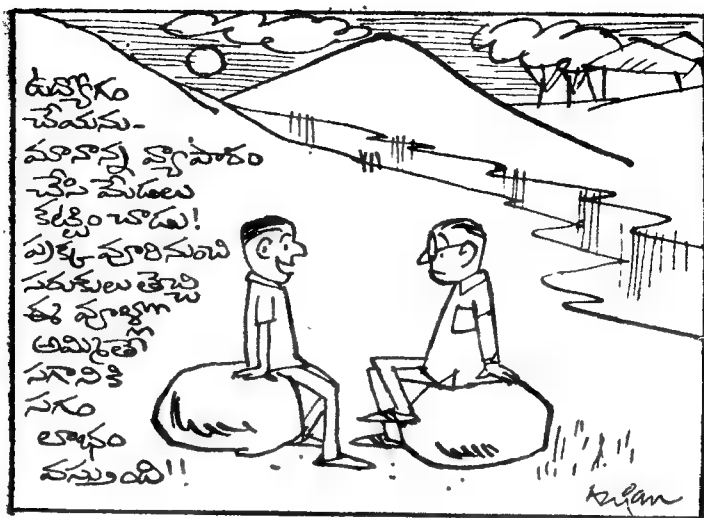
లలిత మళ్ళీ మెల్లగా “వెళ్ళనా!”

“చెప్పాగా లలితా, వెళ్ళమనీ!”

శేఖర్ దోరణి అదోలా వున్నది. కనుక వెళ్ళాలనిపించలే లలితకు. కాని, వెళ్ళే ఖుండా ఉండటాటికి వీల్లేకొచ్చింది. ఏమీ—సగం ఖర్చు ఈమెదీ. తక్కిన సగం చారుబాం మామదీన్నీ. ఇదీ ఇవాల్చి ఏర్పాటు. వాళ్ళంతా లలితకోసం అత్రంగా ఏమరుమాస్తున్నారు. ఉపాయం తోచక మళ్ళీ అడిగింది లలిత: “వెళ్ళనా—ఇవాళ ఒక్కరోజుకే!”

పుస్తకం ఓ పక్కకి విసిరేశాడు శేఖర్. “నన్ను విసిగించకు లలితా! ఇష్టమంటే వెళ్ళా. మంచి చెడ్డలు గ్రహించగల వయస్సే పిడి!” అని గద్దించాడు.

తుళ్ళిపడింది లలిత. ఈ మధ్య నింత తీవ్ర దోరణిలో శేఖర్ మాటాడ్డం వివరే.

విజానికి, అతడిచ్చిన చనువును బట్టి రైర్యంతో ఏకంగా దుస్తులు మార్చుకు తయారై వచ్చేసింది. ఆ స్వాతంత్ర్యం లోపించటం ఇప్పుడు తన పదమూడో ఏట గ్రహించిందామె. దీన్ని గురించి లోలోపల కుమిలిపోతూంది.

కళ్ళసిట్ట తుడుడుకుంటూ తన గదికి వెళ్ళిపోయి, దాసిదానిచేత అన్నా కాణి విరిపించింది. అపిల్ల దానిచేతికి ఆ పసిహాయిలూ ఇచ్చి ఇవాళికి మీరంతా వెళ్ళండి. కాళీ! నా వంధో ఏం బాగులేదు" అంటూ పక్కపీడికిపోయి పడుకుంది.

తరువాత చారుబాల కూడా వచ్చి ఎంతగానో బతిమాలింది, బలవంతం చేసింది. వసేమిరా రాననేసింది లలిత.

చారుబాల తల్లి మనోరమకు పేకాటంచే ప్రాణం. ఆమెకు ఆపేక్ష వుందిగా; అదే నేర్పులేదు. అందుకోసం వదిలితను పట్టుకునేది. లలిత చాలాబాగా అడుతుంది.

మనోరమ వినతల్లి కొడుకే గిరీష్. అతడు వచ్చినప్పట్నుంచీ పేకాట జోరుగా పాగుకోంది. గిరీష్ మంచి అటవాడు. అందుకనే అతనికి ఎదిరి పక్షంలో కూర్చో బెట్టబానికవి మనోరమ లలితను పట్టుకునేది.

మామూలు వేళకు లలిత రాకపోయే సరికి మనోరమ దాసివాన్ని పంపింది. ఇప్పుడేమాత్రం వీల్లేదు, రేపొస్తానన్నది లలిత. చివరికి మనోరమ స్వయంగా వచ్చి, ఎలానో ఆమెను తీసుకు పోయింది. అటమీవ మనస్సు లేకపోయినా, తప్పని సరిగా

కూచుంది లలిత.

“రాత్రి మీరు డబ్బులుకే పంపారుగాని, మేం నాటకానికి వెళ్ళలే. రేపురండి అందరంకలిసి వెళ్ళదాం!” అన్నాడు గిరీష్. వంట్లో బిచ్చుగా వున్నదని చెప్పేసి గబగబా వెళ్ళి పోయింది లలిత.

ఇవాళ గిరీష్ ఎదట కూర్చుని అడుగున్నంతసేపూ ఆమె మనస్సుకి ఎలాగో వుంది. ఈ కొద్దిరోజుల పరిచయానికే అతడు తనని ప్రేమదృష్టితో చూస్తున్నాడని తోచింది.

ఇంట్లోకి వెళ్ళి ఓమాట కనిపించింది లలిత. శేఖర్ గదిలో మామూలుగా ఆసనీ ఉపనీ చేస్తూంది. అతని గది చక్కగా అమర్చే పని లలితదే. మరొహళ్ళ వల్ల కాదు - ఎనిమిదవవట తలిదండ్రులు పోయాక లలిత మేనమామ గారింటికి వచ్చింది. అప్పటినుండి చెల్లెలిలాగా శేఖరుడి వెంట మనులుతూ, చదువునేర్చి, ఈసాటిదయింది.

లలితంటే శేఖర్ కు ఎంతో అభిమానమని అందరికీ తెలుసు. అదెవ్వరికి ఎబ్బెట్టుగా ఏం లేదు. ప్రత్యేకించి ఎవరి దృష్టిని ఆకర్షించనూ లేదు. ఎప్పటికయినా ఆమె ఈ ఇంటి నోడలుగా వస్తుండేమోనన్న భావనకూడా ఎవ్వరికీ కలుగలేదు. లలితకీ కలుగలేదు. భువనేశ్వరి అనుకోలేదు.

*

*

*

పని పూర్తి చేసుకు వెళదామని ఆ ధ్యానలో వుంది లలిత. హఠాత్తుగా బూట్లు చప్పుడు విని, ముఖం పైకెత్తి, పక్కకి తప్పుకు విలబడింది. గదిలోకి వస్తూనే శేఖర్ అడిగాడు.

“నిన్నరాత్రి ఎప్పుడొచ్చావ్ ఇంటికి? రెండింటికా, మూడింటికా—మాట రాదేం, నోట్లోంచి?” మానంగా విలబడి వుంది లలిత.

“వెళ్ళు కిందికి, అమ్మ నిలబోంది!”

భువనేశ్వరి కళ్ళాలు పరిచి టిఫిన్లు సద్దమైంది. “ఈ ఫలహారం మీ శేఖర్ దాకిచ్చి, చప్పుననా!” అన్నది లలితతో.

పళ్లెం పట్టుకెళ్ళి, లలిత ఒక్కక్షణం ఆగి, మేడమీది కెళ్ళింది. శేఖర్ ఆఫీసు దుస్తులున్నా విడవకుండా కళ్ల మూసుకుని ఇంకా అలానే చేరగిలవడి వున్నాడు. లలిత మెల్లిగా దగ్గరకొచ్చి, “ఫలహారం తెచ్చా!” నన్నది.

“అక్కడే పెట్టి వెళ్లు!”

లలిత పెట్టలేదు. అలానే చాలాసేపు నించుచి వుంది. “ఎంత సేసని నించుటావ్ లలితా! నా కింకా ఆలస్యం ముంది. అక్కడే పెట్టి వెళ్ళమన్నాను నా!”

ఇంకా అలా విందునే చెప్పింది లలిత. “అలవ్యమైనా ఇబ్బందిలేదు. నాకు ముందుకుపోయే వనేం లే దక్కడ.”

కళ్ళు తెరిచాడు శేఖర్. వచ్చుతూ. “ఏదీ, వోట్లోంచి మాట వచ్చిందే! కిందని వని లేకపోతే ఆ యింట్లో లేదు! అక్కడా లేకపోతే పక్కింట్లో నయినా లేక పోతుందా! నీకు ఒక్క ఇల్లే కాదుగా?” అన్నాడు.

కోపమొచ్చి, లలిత చేతిలో పల్లెం టపీనువి పేదీర్ మీద పెట్టేసి పోబోతుంది.

“సాయంత్రం ఒక్కమాటు రావేం!” అని కేకేశాడు శేఖర్.

“వందసార్లు పైకి కిందికి నే రాలేను!” అంటూ గబగబా వెళ్లిపోయింది.

కిందికి దిగిరాగానే భువనేశ్వరి “అమ్మయ్యా! ఫలహారమయితే ఇచ్చి వచ్చావ్ గాని, అన్నయ్యకి శాంబూలం ఇవ్వలేదేమే?” అనడిగింది.

“నే పోలేను. నాకాకలేస్తోందమ్మా! మరెవరికయినా ఇచ్చిపంపించు” అని, వత్తిరిం బడింది. లలిత. ఆమె కోపంగా ఉండటం చూసి నవ్వుకుందామె.

“సరే, నువ్వు కూర్చో—దాసీదాని చేతికిచ్చి పంపుతాలే!”

లలిత ఫలహారం ముందర కూర్చుంది.

తను నాటకానికి వెళ్ళకపోగా. శేఖర్ తన నెండుకవి కేకవెళ్ళాల్సి, ఈ కోపంతో వాయిదా వేసి రోజులు ఆమె శేఖర్ కంటి బడటమే మానివేసింది. అయినా ఆతడు అసీసుకి వెళ్ళక మర్యాదనున్నప్పుడు గదిలోకి వెళ్ళి, ఆతని పనులన్నీ చేసి పెడు తూనే వుండేది.

శేఖర్ తన తొందరపాటు గ్రహించాడు. కబురుచేశాడు మరునాడు. అయినా లలిత రాలే.

4

ఔక మునిలవాడు అప్పుడప్పుడా వీదికి బిచ్చానికి వస్తుంటాడు. వాడిమీద లలిత

కెంతో దయ. వచ్చినప్పుడల్లా ఓ రూపాయస్తాండే. అది చేతులో వేసుకుని వాడు అపూర్వంగా కురిపించే దీవెనలు వినుటం లలితకు వల్లమాలిన సరదా. “ఏదీ మాతల్లీ, ఎక్కడుండీ?” అంటూ ఇవాళ పొద్దున్నే వచ్చి పిలిచాడు. లలిత కంగారు వడింది. రూపాయి ఎలా వస్తుండీ?—శేఖర్ గదిలో వున్నాడు. అత్తయేమో దాసీ దానితో పోట్లాడి చీకాటగా వుంది.

అన్నాకాళి పరుగెత్తుకుంటూ వచ్చి. “మీ అబ్బాయి వచ్చాడు వదినా!” అన్నది. “కాబో, ఓ చిన్నపని చేసిపెట్టు తల్లీ! శేఖర్ దా డగ్గరితెళ్ళి, ఒక్కరూపాయి తెచ్చి

“పెటమ్మా!” అని చెప్పి లలిత పంపించింది.

మరు నిమిషంలో తెచ్చేసి “ఇదిగో!” అంటూ లలిత చేతిలో వదేపింది. అది బిచ్చగాడికిచ్చి పంపివేసింది లలిత. ఇవాళ వాడి దీవెనలు వివటావికేం ఆనక్తికారేడు.

కొన్నాళ్లుగా పేకాట బాగా సాగుతోంది. ఇవాళ మర్యాన్నం లలిత వెళ్ల రే. ఒంటో బాగులేదని చెప్పి వదులుకుంది. ఆమె మనస్సు వికలమై వుంది. కాళీనుంచి శేఖర్ టోగట్టాలెన్నో తరిచి తరిచి అడిగి తెలుసుకున్నది. మాట సందర్భం వచ్చి. “కాళీ! పేకాట సంగతి నువ్వు చెప్పావా?” అని కోపంగా అడిగింది. అందుకు కాళీ—

“నువ్వెళ్లుకున్నావుగా చాచుదా ఇంటికీ; ఆ సంగతే చెప్పాను. ఎవరెవరు అడుగున్నారని అడిగితే అందరి పేర్లు చెప్పాను. అంతే.”

“ఎందుకు చెప్పావో; అన్ని గొడవలూ వీకే కావాలి....” అంటూ, లలిత అక్కణ్ణించి వెళిపోయింది.

రెండు రోజుల్నించి పేకాట బండ్ అయింది. లలిత రాలే. తొలిసారిగా దూచి నవ్వుటివించే గిరీన్ తనపైన కన్నువేసినట్టు లలిత అనుమానిస్తూనే వుంది. ఆ అనుమానం ఇప్పుడు మరింత బలపడింది. ఏమీ—ఈ రెండురోజులాయి గిరీన్ పరధ్యానంగా ఉండటం. ఇల్లు కదిలి ఎక్కడికీ షికారు పోకపోవటం. ఏం తోచక ఆ గదుల్లోనే పదార్లు చేయడం—ఇవీ లక్షణాలు:

ఇవాళ అటకు నాడుగో చెయ్యి లోటు. వెళ్లి పిలుచుకురమ్మని ఆతడు మనోరమని ఒత్తివేస్తే. ఆమె వెళ్లి ఎలానో లలితను లాక్కొచ్చింది. ఇవాళ ఆట రక్తికట్టింది. లలిత సక్షమే గెలుపూ!

కాస్పేసయ్యేరకి కాళీ వచ్చి “వదినా, శేఖర్దా పిలుస్తున్నాడు! ఈ—రే జల్దీ!” అని వేగిరపెట్టింది. లలిత ముఖం వెలవెలబోయింది. చేతిలో ఆ పేక ముక్కలు అక్కడే వొడిలేపి, కంగారుపడుతూ లేచి నిండుంది. “వెళ్ళొస్తా ఏన్నీ; లేదంటే, ఆయన కోక్కపమొస్తుంది!” అంటూ గదిగదా వెళిపోయింది.

*

*

*

“శేఖర్దా ఎవరక్కయ్యా!” అడిగాడు గిరీన్.

“అడుగో. ఎదురుగా ఆ పెద్దమేడ లేదూ; వాళ్ళబ్బాయి!” అని చెప్పింది మనోరమ.

“ఓ—ఆ యిల్లా! వపీన్బాబువాళ్ల బంధువా?”

నవ్వుతూ చెప్పింది మనోరమ: “బంధువేమిటి; ఆ మునిలాడు లలితవాళ్ల ఇల్లు కూడా కలుపుకోవాలని ఎత్తువేస్తే!”

“మంత్రిగారు నన్ను తీరకే
 పోరకేదికాదు - ఇప్పుడు మళ్ళీ గీత
 చదువుకుంటున్నా!”

“నిరుడు డబ్బులేక గురుచరణబాబు కూతురి పెళ్లి చెయ్యలేకపోయాడుగా? అప్పుడు నవీన్ రాయ్ తలముంచే ఒడ్డిపైన దబ్బిచ్చి, ఆతగాడిల్లు తనఖా పెట్టించు కున్నాడు. ఈ అప్పు తీరేదేం కాదు. చివరికా యిల్లు కాస్తా ఎటూ కాజేస్తాడు నవీన్ రాయ్” అంటూ కథ అల్లి చెప్పింది మనోరమ.

గురుచరణుడి పాత ఇల్లు పడగొట్టింది. ఆక్కడే చిన్నకొడుకు కేఖర్ కి ఓ పెద్ద భవనం కట్టించాలని ముసలివాడి మనస్సులో ఉద్దేశం అనికూడా చెప్పింది.

ఇదంతా వినేసరికి గిరీన్ కి కష్టం తోచింది. “గురుచరణబాబుకి ఇంకా ఆడపిల్ల అన్నారూ గదా, వాళ్ళందరికీ పెళ్లిళ్లు ఎలా చేస్తాడూ?” అనడిగాడు గిరీన్.

“లేకేం. వున్నాడు. పైగా ఈ లలితకూడాను. ఈ ఆమ్మాయికి పాపం, తల్లి తండ్రీ లేరు. ఆమె చిరుపుణాధ్యతలంతా ఈ పేదవాళ్ళపైనే వుంది. ఈడు వచ్చిన పిల్ల లలిత. ఈ యేడయినా తప్పక పెళ్లిచేసే తీరాలి. వాళ్ళ సంఘంలో వచ్చిన ముప్పేమిటనుకున్నావ్: వెలివేయటానికంతా సిద్ధమేకాని, సాయం చెయ్యటానికి మాత్రం ఎవరూ ముందుకు రారు. అమాటకొస్తే మనవనే హాయిగా వుంది, గిరీన్!” అన్నది మనోరమ. గిరీన్ ఏమీ చెప్పక మౌనంగా ఉన్నాడు. కాని, ఆమె ఇంకా చెప్పుకుపోతూనే వుంది—

“లలిత ప్రస్తావన వచ్చి, ఆవేశ వాళ్ళ త్రగారు నా ముందర రాగాలెట్టింది. ఏం చెయ్యటమో, ఎలా చెయ్యటమో వాళ్ళకేం దిక్కు తోచటంలే. దీగులుతో గురుచర

బురు కుంగిపోయాడు. విద్రాహంలాల్లేవు వాళ్లకు. ఆఁ, అన్నట్టు—ముంగేరుతో శేవలం పిల్ల లక్షణాలు చూసి పెళ్ళిచేసుకునేవాళ్లు నీ ప్నేహితుల్లో ఎవరైనా లేరూ; ఇలాంటి పిల్ల దొరకడం చాలా కష్టం మమీ, గిరీన్.”

విషాదంగా ఒక్క నవ్వు వచ్చాడు గిరీన్. “అలాటి ప్నేహితు లేవరున్నారక్కయ్యా; డబ్బు పద్దబాటు కావాలంటే నే సాయం చేయగలఁ” నన్నాడు

గిరీన్ తండ్రి దాక్షిణ్యంగా ఉండి, కొల్లలుగా అప్తి గడించిపోయాడు. దానంతటికీ ఇప్పుడు గిరీనే యజమాని.

“అయితే, డబ్బు అప్పుగా ఇస్తానంటావా?” అనడిగింది మనోరమ.

“అప్పేమిఒక్కయ్యా; తీర్చగలిగితే తీరుస్తారు. లేకపోతే లేదు...”

“అయితే వీకేమిటి తాళం? వాళ్ళు మనకేం చెట్టాలా? కనీసం మన నమాజివు వాళ్ళునా కాకపోయిరి?” అన్నది ఆశ్చర్యంగా.

“మన నమాజివువాళ్లు కాకుంటే మాత్రమేం, మన దేశస్థులే కదా; వాళ్లేమీ లేవి వాళ్ళు. నేను పుష్కలంగా కలవాణ్ణి. వాళ్ళ కంగీకారమయితే ఇవ్వటానికి వాకేం అభ్యంతరం లేదు. లలిత వాళ్లకి ఏం కాదు. నాకూ ఏం కాదు. అసే పెళ్ళికయే అర్పంతా పోనీ, నేనే బలిస్తా.”

ఇప్పటిదాకా మొదలకుండా పున్న చారుచాల సంతోషంతో ఎగిరి గంతేసింది.

“అయితే, ఇప్పుడు మావయ్యా; నే వెళ్ళి వాళ్ళ క్తతో చెప్పిస్తాను” అన్నది.

“ఊరికే వుండు చారు! నీ కెందుకీ గొడవలన్నీ; చెప్పాల్సివస్తే నేనే వెళ్లి చెబుతాలో!” అంటూ మనోరమ కూతుర్ని గద్దించింది.

“అయితే చెప్పేసి రా అక్కా! మొన్న రోడ్డుమీద ఎదురయ్యాను గురువరణ బాబు. డబ్బంసేపు మాటాడితేనే తెలిసిపోయింది ఆయనెంత మంచివాడో! ఎంత మంచి మనసు!—ఏమంటావో?”

“ఏమంటావేమిటి? వాళ్ళు—ఆ భార్యధర్త లిద్దరూ అమాయకులే, గిరీన్. అందుకే వాళ్ళకి కష్టాలు; అలాంటివాళ్ళకి కొంపా గోడూ లేకుండా పోయేట్టుందిప్పుడు. దానికంతా విదర్శనం చూస్తూనే ఉన్నావుగా. శేఖర్ బాబు విలిచా డబ్బానే, ఎంత బంగారుగా లేచి పరిగెత్తిందో లలిత; వాళ్లిందో అంతా ఆ కుటుంబానికి అమ్ముడుపోయినట్టుగానే వుంటారు. అయితే—వీక్షేతంగా వాళ్ళని సంతోషపెడదా మనుకున్నా. నవీన్ రాయ్ చేతిలో ఒకసారి పడ్డాక మరీ బయటపడటం కలలో వార్త!”

“అయితే—నువ్వెళ్ళి చెబుతావా అక్కయ్యా?”

“సరే, అడుగుతా. ఇస్తే పోనీ, వాళ్ళకి మవ్వే ఉపకారం చేసినవాడి వవుతావ్. మంచిదేగా!” అని, చిరునవ్వుతూ ఇలా అడిగింది మనోరమ; “అవునుగాతే గిరీన్, ఈ విషయంలో ఏకింక అనక్తి దేవితే!”

“మహా, అనక్తి కేముంది అక్కా! కష్టనమయంలో ఒహరికొకరం ఆ మాత్రం అదుకోకపోతే ఎలా చెప్పు!” ఇలా అని కొంచెం సిగ్గునడుతూ అక్కజ్ఞించి వెళ్ళి పోయాడు. గుమ్మండాకా వెళ్ళి మళ్ళీ వచ్చి కూర్చున్నాడు.

“ఎంతా గిరీన్, వళ్ళీ వచ్చి...?”

గిరీన్ నవ్వుతూ, “నువ్వెంతగా చెప్పావే, వాళ్ళ కష్టగాదా! అదంతా నిజమే కాదో అక్కా!” అన్నాడు.

“ఎ. దుకని!” అక్కర్థంతో అడిగింది మనోరమ.

“వాళ్ళ లలిత ఆ డబ్బు ఖర్చుపెట్టడమూ అదీ చూస్తే, బీదవాళ్ళ పిల్ల అనిపించదు అక్కా! ఆ రోజున మేం నాటకానికి వెళ్ళేనాడు తను రాలేదుగాని. మమ్మల్ని వెళ్ళ మని పదిరూపాయలిచ్చి పంపించింది. డబ్బు ఎంతెలా ఖర్చుచేస్తుందో ఇంకా చాడ వదిగి చూడూ!”

నమ్మలేదు మనోరమ.

“నిజమేనే అమ్మా! అదంతా శేఖర్ బాబు డబ్బు. ఇప్పుడే కాదు. చిన్నప్పట్నుండి అమె చనువుగా శేఖర్ బాబు తిరుచి డబ్బు తీసుకుంటుంది. ఆయనెదచే తాళం తీసి డబ్బు తెస్తుంది. ఎవళ్ళూ ఏమీ అనరు. మరి, మొన్నను అన్నాకా? బొమ్మరి పెళ్ళికి అంత డబ్బెవరిచ్చా రనుకున్నావ్! అంతా లలితే తెచ్చిచ్చింది” అని చెప్పింది చారుబాల.

ఆలోచనలో పడింది మనోరమ. “ఎవరెరుగుదురు! అయినా ఒక్కమాట నిజం. కొడుకుమాత్రం తండ్రిలాగా పీనాసి కాదు. అతడంతా తల్లి పోలిక. అందుకనే ఆ చానధర్మాలా అవిప్పి. అదీగాక—లలిత ఎంతో మంచిపిల్ల చిన్నప్పట్నుండి “అన్నా అన్నా” అని పిలుస్తూ ఎంతో కలివిడిగా కూడామాడా తిరిగేది. అందుకనే లలితంటే అందరికీ అంత అపేక్ష....చారు! నువ్వు వాళ్ళింటి కెళుతూ వస్తుంటావు గదా. వాళ్ళ శేఖర్ కి ఈ మామం? పెళ్ళిటగా! కట్నంకింద ముసిలాడు బోలెడంత గుంజా కుంటాడటగా, అందరూ అనుకుంటున్నారు!”

“అవునే అమ్మా. నిజమే! వచ్చే మామంలోనే పెళ్ళి. అంతా విశ్వయమై పోయింది” అని చెప్పింది చారుబాల.

కొద్ది రోజుల పరివరణానికి గిరీన్ కి గురుచరణుడితో స్నేహబంధం ఏర్పడింది.

సాయంకాల ముప్పుడు “గిరీన్ మామని టీకి పిలుచుకురా లలితా!” అని కబురంపేవాడు గురుచరణుడు. టీ సమయంలో ఇద్దరూ గోష్టి ప్రారంభించే వారు. వాళ్ళ మామయ్య చాటున కూర్చుని, లలిత అప్పుడప్పుడు ఆ సంభాషణలు వింటూండేది, గురుచరణుడి హృదయంతో గిరీన్ మాటలు ఏకీభవించేవి.

“నిజమే గిరీన్!—ఎవరి పిల్లలకి వాళ్ళు ఈడు మించకుండా, మంచి సంబంధం చూసి పెళ్ళిళ్ళు చేసేయ్యాలిందే, కాని ఎలా? “పెళ్ళి చేసేయ్ పిల్లకి. ఈడు మీరి పోతుంది....” అంటుంది సంఘం. కాని దానికి అవసరమైన సహాయం, ఏర్పాటు—వీటిమాట యేం చెప్పదు.

“ఎ టీ సంగతో ఎందుకు గిరీన్! ప్రత్యక్షంగా వాసంగతే చూడరామా? ఇల్లు కూడా తనఖా పెట్టేశాను కదా! రెండు రోజులపాటి, పిల్లా జెల్లాని వెంటపెట్టుకుని నడివీధిన విలబడాల్సి వస్తుంది.

అప్పుడై నా ఈ సమాజం “రండీ! మా ఇంటో ఆశ్రయం ఇస్తాం” అన్నమాట అనను. ఎమంటావ్!”

మౌనంగా ఉన్నాడు, గిరీన్.

‘ఇలాంటి సమాజంలో ఉండటాకన్న జాతిని వాదులుకోవటం మేలు. తిన్నా తినకపోయినా ప్రళాంతంగా వడిపుండొచ్చు. దుఃఖంలో ఉన్నవారిని అర్థంచేసుకోలేని సమాజం. ఆపడలో ఉన్నవారికి దైర్యం చెప్పలేని సమాజం. గుర్తురిమి గొంతు పిసికే సమాజం నాలాంటి పేద :ళ్ళకి కాదు గిరీన్! అది భాగ్యవంతులకోసం పుట్టిన సమాజం. సరే. వాళ్ళనే బతికి బాగుండనీ. మాకవసరం లేదు....” అని అగాధు గురుచరణుడు.

ఇవన్నీ శ్రద్ధగా విని, లలిత రాత్రిళ్ళ విద్వరొచ్చేవరకూ వీటిని గురిచే ఆలోచించేది. గిరీన్ బాబు మాటలన్నీ న్యాయసమ్మతాలే అని మనస్సులో అనుకునేది.

ఇప్పుడు—తనకెంతో అపేక్షగల మామ తనకోసమే విద్రాహాలు మానుకుని వ్యాకులపడుతున్నాడు. తనకి ఆశ్రయం ఇవ్వటం చేతనే ఇంత బాధపడాల్సి వచ్చింది. అటువంటి మామయ్యకి జాతి ఎందుకు పోవాలి? తనమామతో ఏకీభవిస్తున్న గిరీన్ పట్ల అంతరంగికంగా గౌరవం చూపసాగింది.

ఇంతవరకూ లలితను గిరీన్ “మీరు” అని అంటూండేవాడు. అలాకూడదు.

ఏధానమంత్రీకి
అభినందనలు పంపానా?

“నువ్వు” అని పిలుస్తూండమని గురుచరణుడు చెప్పాడు. ఒకనాడు గిరీన్ “నువ్వు టీ తాగవా, లలితా” అనడిగడు. “ఉహా” అన్నట్టు తల తిప్పింది. గురుచరణుడు చిన్నాడు—“వాళ్ళ కేకర్దా వాడన్నాడు. అదవాళ్లు టీ తాగటం అతడి కిష్టంలేదు.”

టీ తాగటం పూర్తి అయింది. కాని గురుచరణుడు దివాళ రోజూ అంత ఉత్సాహంగా సంభాషణలో పాల్గొనటం లేదు. మధ్య మధ్యవి పరాకుగా ఉంటున్నాడు. ఇది గమనించాడు గిరీన్.

“ఇవాళ మీనలో అర్రె బాగాలేవమకుంటాను; అపీసులో ఏమైనా....”

ఇదివరకు మాటాడని లలితకూడా అడిగింది: “అవును మాయ్యా! ఇవాళ మనస్సు బాగా లేదల్లే వుందే?”

గురుచరణుడు నవ్వుతూ, “ఓ. అదా సంగతి! అవునమ్మా. నువ్వు సరిగ్గా కనిపెట్టావ్. విజంగనే ఇవాళ నాకు మనస్సు బాగాలేదు” అన్నాడు.

లలితా, గిరీన్ కద్దరూ ఆయన ముఖంకేసి చూస్తూ వురుకున్నారు. గురుచరణుడు చెప్పాడు: “నా స్థితిగతులు యాత్రా తెలిసికూడా, ఎవీన్దా నన్ను రోడ్డుమీద వెలబెట్టి కఠినంగా అడిగారు. ఆయన తప్పుమాత్రం వెనుదిరిగే అరునెలలు దాటింది. అనలుమాట అలావుంది పెద్దీ అయినా ఒక్కపైసా కట్టకపోతే ఎవరైనా ఉరుకుంటాడా?”

“నువ్వు దాన్ని గురించి ఆలోచించకు మామయ్యా! తరువాత చూసుకుందాం!” అనేసింది చటుక్కున లలిత—ఈ ప్రసంగం వరాయి వాళ్లెదుట ఎత్తడం ఇష్టంలేక.

విచిమించుకోలే, గురుచరణుడు. “ఇహ తరవాత ఏముందమ్మా—అదికాదు గిరీన్! ఈ మునిలి అబ్బాయి దిగులు పెట్టకోకూడదని మా అమ్మ అనుకుంటూ వుంటుంది. కాని, ఏ మామ కష్టాలకేసి చూడనయినా చూడరుగా బయటివాళ్లు! అయినా వాళ్ళకేం పట్టిందిలే! ఏమం..ావ్ లలితా!”

గిరీన్ అడిగాడు: “ఇవ్వాల నవీన్ బాబు ఏమన్నాడూ!” ఈ సంగతులన్నీ గిరీన్ కి తెలుసునన్న విషయం లలిత ఎరగదు. అందుచేత తనకు సంబంధంలేని ఈ ప్రశ్నకు అమె లోలోపల కోపం తెచ్చుకున్నది.

స్పష్టంగా చెప్పేకాదు గురుచరణుడు—

“ఏవీన్ రాయ్ భార్య చాలారోజులై ఎదో వ్యాధితో బాధపడుతున్నది. ఇప్పుడు ముదిరిపోయింది. గాలి మార్పుకోసం ఎక్కడికో వెళ్లాలి! అంటే బోలెడంత డబ్బులున్న సమయం. కనుక ఇప్పుడు పూర్తి వడ్డీ. అనల్లో కొంత జమకడై గాని మాట దక్కదు.”

ఒక్కడణం ఊరుకుని గిరీన్ “మితో ఒక్క విషయం చెబుదామనుకుంటూనే తెలికండా కాలం గడిచిపోతూంది. ఇప్పుడు చెబుదామని వుంది. మీరేమీ అనుకోరు గదా!”

నవ్వుతూ గురుచరణుడు “నాతో ఏం చెప్పాలన్నా ఎవ్వరూ ఎప్పుడూ నంకో చించరు. ఏమిటా సంగతీ!”

“ఏంలేదు. నవీన్ బాబు ఎక్కువ వడ్డీ తీసుకుంటాడని అక్కయ్య చెప్పగా విన్నా. అందుకని నే ననేమీటంటే—నా దగ్గర చాలా డబ్బుంది ప్రస్తుతం ఏమంత పనిలేకుండా ఊరికినే వుంది కూడా. వారికి అగత్యమూమో పోని ఈ అప్పు తీర్చి వేస్తే బాగుంటుందేమోనని....”

లలితా, గురుచరణుడూ ఇద్దరూ ఆశ్చర్యంతో అతడి ముఖంకేసి మాస్తూ ఊరు కున్నారు.

మళ్ళీ చెప్పాడు గిరీన్—ఇప్పుడు నాకాడబ్బుతో అవసరమేలేదు. కనుక మీ తెప్పడు వీలయితే అప్పుడు ఆ రుణం తీర్చవచ్చు. వారికి అనవసరంగా.... అందుకనే చెబుతున్నా” అన్నాడు గిరీన్.

“ఆ పైకమంతా ఇస్తావా నువ్వు” అడిగాడు గురుచరణుడు.

“వారి కవసరమయితే అలాగే....”

గురుచరణుడేదో సమాధానం చెబుదామనుకుంటుంటే, అంతలో అన్నాకాళి పంశోక్తుకు వచ్చింది: “వఃనా. శ్రీశారదా విన్ను దిస్తులు మార్పుకు రమ్మంటున్నాడ శర్మ! నాటకానికి వెళ్ళాలిట!” అని చెప్పి. ఎంత విసురుగా వచ్చిందో అంత విసురుగా వెళ్ళిపోయింది.

ఆపిల్ల హడావుడికి గురుచరణుడు నవ్వుకున్నాడు. లలిత అలానే కూర్చునివుంటే “వెళ్ళవ్వా లలితా! ఆలస్యం చెయ్యకు. అందుకూ సీకోసం కనిపెట్టుకు నుంటారు! అన్నాడు గురుచరణుడు.

తిప్పిపోనరి అయింది లలితకు. వెళ్ళేముందు గిరీన్ కేపి కృతజ్ఞతా పూర్వకమై గంభీర దృష్టి బరపి, మెల్లగా వెళుతున్నదని అతడు గ్రహించాడు.

బట్టలూ ఆపీ మార్పుకుంది లలిత. తాంబూల మిథ్యామనే మిషతో మళ్ళీ ఒకమాట అయిట గదిలోకి వచ్చింది.

గిరీన్ వెళ్ళిపోయాడు. గురుచరణుడు ఒక్కడే ఉన్నాడు. చేరగిలి పడుతున్నాడ మూసుకున్న అతని కొలకుల్లోంచి కప్పిటి ధారలు ప్రవహిస్తున్నాయి. అవి ఆనంద భాషావిధి లలిత గ్రహించింది. అంచేత, అతడికి ద్యావభంగం కలిగించక వచ్చింది వచ్చినట్టుగానే ఒక్కట్లాగా వెళ్ళిపోయింది.

కాస్టేషిటికిల్లా ఆమె శేఖరుడి గదిలోకి వచ్చింది. ఇంకా కప్పీళ్లు జలజల్లా! తూనే వున్నాయి. కాళీ ముందుగానే పోయి బందీలో కూర్చుంది. లలితకోసం కాబోయ శేఖరుడొక్కడే ఎదురుచూస్తూ నిలబడివున్నాడు. అశ్రువులతో నిండి ఆమెకళ్లు చూశాడు. లోగడ ఆమెపైన గల కోపమంతా మరిచిపోయి, “అదేమిట ఏడి పెందుకూ?” అనడిగాడు. ఉద్వేగంతో.

లేదన్నట్టు తలవూగించి, వొంచుకుంది.

ఈమధ్యనెల్లా లలిత దొడ్డిగా కనిపించకపోయేసరికి అతడి మనస్సు మారిపోయి పొనటూతి కలిగింది. దగ్గంగా వచ్చి, రెండుచేతులతో లలిత ముఖం పైకెత్తి “నిజంగానే ఏడిస్తున్నావా. ఎం జరిగిందేం?” అనడిగాడు.

ఇకా ఉండబట్టలేపోయింది లలిత. ఒక్కడే చతికిలబడింది. చీర చెంగుక ముఖం కప్పేసుకుని బావురుమని ఏడ్చింది.

6

లొకట్టు కాలాకు వడ్డి తీసుకున్నా అసరి పామదాలు దమ్మిడిలతో సహా లెక్క కట్టాడు సెవీసరాయి. దస్తావేజు తిరిగి ఇచ్చేస్తూ “ఎవరిచ్చారోయ్ ఈ దబ్బా?”

నడిగాడు.

“అమాట అడగవద్దంటే అన్నగారూ! వెల్లడించననే పరతుమీద తెచ్చా నీ డబ్బు.”
నవీన్ రాయ్ డబ్బు తీసుకున్నాడే గాని సంక్షుప్తిలే. అన లిది వసూలవుతుందని
యన ఆశించనేలేదు. వసూలు కావాలనే వాంఛ లేదు.

“ఇప్పుడిలాంటి పరతు లెన్నయినా వెడతావులే. అనలు తప్పు నీది కాదు.
‘యీ! నాదే పొరపాటు—మళ్ళీ డబ్బు అడగటం....’”

“అదేం మాటన్నయ్యా! మీ డబ్బు రుణమే తీరింది గాని, దయారుణం ఇంకా
రనేలేదు.”

“మీ వడినకోసమవి అడిగాను గాని డబ్బు. నాకోసమేం కాదు. అదీ ఒక్కసారి
డిగాను. అంతే. పోనీగానీ, తెలియకడుగుకానూ, ఎంత వడ్డీకి తనఖా పెట్టావేం.
బ్లా?”

“తాకట్టూ పెట్టలేదు. ఇంకా అవి అనుకోనూ లేదు.”

“ఊరికేనే ఇచ్చారా?”

“అవునన్నయ్యా. ఇంచుమించు అంతే. ఆ కుర్రవాడు ఎంతో మంచివాడు. దయ
లవాడున్ను....”

“కుర్రవాడా? కుర్రవాడూ?”

ఇప్పటికే నోరుజారటం పొరపాటునుకుని. మాటాడక ఊరుకున్నాడు గురు
రణుడు.

“నిషేధం ఉంటే చెప్పొద్దులే. కాని అనుకంపంవల్ల నీ మేలుకోరి చెబుతున్నా.
‘గర్తగా మాత్రం ఉండు భూమి! మంచికి పోయి గొంతుక్కి ఉరితెచ్చుకునేవు
మా!’ జవాబు చెప్పకుండా పత్రాలు చేతపట్టుకుని ఇంటికొచ్చేకాదు గురుచరణుడు.

*

*

*

గాలిమార్పుకోసం ఏటా ఈ రోజుల్లో భువనేశ్వరి పశ్చిమదేశానికి పోయి వస్తుం
ంది. ప్రయాణసన్నాహాలు జరుగుతున్నాయి. శేఖర్ తన పామగ్రి నర్దుకుంటు
న్నడు ‘కాళీ! మీ వదినవి ఒక్కమాట విలు. ఏమేం తిరుక్కెళ్లాలో వచ్చి ఇస్తుంది.’
లిత ఏటా లెల్లితోకూడా వెళ్ళేది. ఈసారికూడా వస్తుందని తెలుసు శేఖర్ కి.

“ఈమాట మా వదిన రాదు!” అన్నది కాళి.

“ఎందుకిది?”

“వాహ్! ఎలా వస్తుందేం? వచ్చే మాఘ పూర్ణిమాల్లో పెళ్ళి! నాన్న తెగ తిరుగు
న్నాడు పరడికోసం.”

- సమాజానికి సనికిరొని
సాహిత్యం
వొట్టి చెత్త!!

- అంటే, రోజూ
మేము చాలా చెత్త
చదువుతున్నా
మన్నమాట!!

రెప్పనాల్వక చూస్తూ నిలబడ్డాడు, శేఖర్.

“నాన్న ఇవాళ అపేకుక్కడు. ఎంత డబ్బయినా సరే, మంచి వరుణ్ణి వెతకమని చెప్పాడు గిరిన్దాబు, భోజనమయ్యాక, వరుణ్ణి చూట్టానికని ఇద్దరూ వెళతారు.”

శేఖర్ తొణక్కండా అంతా వింటున్నాడు. లలిత రావికారణం కొంతవరకూ తెలిసింది. కాళి చెప్పుకుపోతూంది—

“గిరిన్దాబు ఎంత మంచివాడు శేఖర్దా! మా అక్కపెళ్ళికి మా యల్లు పెద బాబుగారికి తనఖా పెట్టాంగా? మరి రెండుమూడు నెలలపొతే మేమంతా అమిక్కు తింటూ నడిపిదిలోనే ఉండాల్సి వస్తుందని చెప్పాడు నాన్న. అందుకనే గిరిన్దాబు డబ్బిస్తే, అదంతా పెదబాబుగారి కిచ్చేశాడు నాన్న. ఇంక మనకేం భయంలేదన్నది వదిన, విజమేనా శేఖర్దా ఏమి టాలోచిస్తున్నావ్ శేఖర్దా!”

“ఎవీలేదు. మీ వదినొకసారి ఏయ్చుకూ, ఊ—చప్పున వెళ్ళు!!” కంగారుగా పుంపి శేఖర్కు. నేలకి చూస్తూ, కింద చాపమీర కూర్చునివున్నాడు. లలిత పైకి వచ్చింది మొదలు కిటికీలోంచి చూస్తూనేఉంది. ఇదివరకెన్నడూ అతడి ముఖం ఇలా పుండటం ఆమె ఎరగదు. ఆశ్చర్యపడ్డది. భయమూ వేసింది. వెల్లిగా డగ్గిర తెల్సింది. “రా!” అని తడదలుతూ లేచి వింటున్నాడు శేఖర్.

“నన్ను ఏలిచారా?”

“ఊ—రేపొద్దుటి రైల్వే అమ్మను తీసుకుని వళ్ళిమదేశం వెళుతున్నా. ఈ

మాట తిగిరావటం అలవ్యమవుతుందేమో. ఇదుగో. తాళంచెవి, బిరుదుకి కావల్సిన డబ్బు ఓరువారో, చి తీసుకుంటూ వుండు" అన్నాడు.

నిరుదు ప్రయాణానికి తను సరదాగా సామానులన్నీ స్వపెట్టడం జ్ఞాపక మొచ్చింది. అమెకేసి తిరిగి. గొంతు నవరించుకుని చెప్పాడు శేఖర్:

"జాగ్రత్తగా ఉండు—ఎదైనా అగత్యం వస్తే, అన్నయ్య దగ్గరవుండి డెన్ను— అదిగి తీసుకుని ఉత్తరం రాయు."

ఇద్దరూ మౌనంగానే ఉన్నారు. ఈసారి తను వాడితో వెళ్ళరటూ. దానికిగల కారణంకూడా శేఖర్ తెలుసుకున్నట్టూ అనుకుని లలిత సిగ్గుతో ముడుచుకుపోయింది.

"నరే వెళ్లు ఇహ. నేనిన్నీ నర్దువాలి. బయలుయింది. ఒకసారి ఆఫీసు కూడా పోయిరావాలి." అన్నాడు. శేఖర్.

తెరిచిన పెట్టివగ్గరికి వచ్చి కూచుండి లలిత. "నువు స్నానానికెళ్లు. నే నర్దుతారే ఇవన్నీ!" అన్నది. "అయితే మంచిదే" అటూ తాళంపత్తి అమె ముందర పడేశాడు.

కిందికెళ్లి తల్లినిచూచాడు శేఖర్ కాళీ చెప్పినదంతా విజమేనని తెలిసింది. గురుచరణుడు అప్పుతీర్చిన మాటా వాస్తవమే. లలితకు వుట్టి వెతకటమూ యదార్థమే. మరేమీ అడకుండా శేఖర్ స్నానానికి వెళ్లాడు. స్నానం, భోజనమూ అయింది. దుస్తులు వేసుకోటానికిని గదిలోకి వచ్చాడు స్తబ్ధుడై రాడు.

ఈ రెండుగ బల పేవల్లో లలిత యేమి నర్దునూలేదు. ఏంలేదు పెట్టెమీద ఓ పక్కన తల ఆగింది. మౌనంగా కూరుచుంది. శేఖర్ వసున్న చప్పుడు విని ఉలిక్కిపడింది. ఒక్కమాట తలపత్తి పట్టి వొంచుకుంది కళ్లు రెండూ జ్యోతుల్లా వున్నయ్.

"ఇప్పు డిహ నీరల్లరాదు. లలితా! మధ్యాహ్నం వచ్చి నర్దుచువు గానిరే!" అని అనేసి ఆఫీసుకి వెళ్ళిపోయాడు.

లలిత కళ్లు అలా ఉండటానికి కారణం గ్రహించాడు. కాని పూర్తిగా విషయం తెలియండి ఎమనటానికి చొరవ చెయలేకపోయాడు.

ఇవాళ సాయంత్రం వాళ్ళ మానవ్యూహాళుకి డి పక్షకొచ్చింది గాని. కంగారు పడింది లలిత. గురుచరణరావు దగ్గర నెలపు తీసుకుదామని వచ్చి. శేఖరుడు కూడా అక్కడ కూర్చున్నాడు.

తల వంచుకుని రెండు కప్పుల టీ తెచ్చి ఒకటి మామయ్య ముందర, రెండోది గిరీష్ ముందర పెట్టింది. “శేఖర్ బాబుకి టీ ఇవ్వలేదే?” అనడిగాడు గిరీష్.

తల పైకెత్తకుండానే “శేఖర్ టీ తాగడు!” అన్నది లలిత.

టీకప్పు తీసుకుని గురుచరణుడు ఇలా ప్రస్తావించాడు—“కుర్రవాడు చివీ. చదువుతున్నాడు.... కానీ మా గిరీష్ నవ్వలేదు. మాపులకంత బాగుండ దనుకో, కానీ మగడికి అందమెందుకూ, గుణం మంచిది కావాలి గానీ....” ఎలానో మూడు ముళ్ళూ పడితే, గురుచరణుడి ప్రాణం కాస్త తెరిపిన పడుతుందని ఆశ్రం.

గిరీష్ శేఖర్ తో ఇదే తొలి పరిచయం. శేఖర్ అతడికేసి చూసి చిరునవ్వుతూ, “ఎందుకు నవ్వలేదూ గిరీష్ బాబుకి? కుర్రవాడు పెద్ద చదువు చదువుతున్నాడు. మంచి స్థితిపరుడూ, ఇంకేం కావాలి!”

ప్రశ్న వేసినప్పటికీ, గిరీష్ కి నవ్వుని కారణం శేఖర్ స్పష్టంగా గ్రహించాడు. గిరీష్ బదులుచెప్పలేదు కానీ, ముఖం ఎర్రబడింది. అదీ గమనించాడు శేఖర్. పెంతునే లేచి నిలిచి. “బాబాయ్! అమ్మని రేపు పళ్ళెమదేశం తీసుకువెళుతున్నాను.

సమయానికి కబురుచెయ్యటం మరిచిపోకు సుమా!" అన్నాడు.

"అదేమిటి నాయనా! మా బలగమంతా మీదేగా? అదీగాక, మా కల్లి లేందీ ఇక్కడ ఏవనీ పూర్తికాదు. ఏమంటావమ్మా లలితా?" అని నవ్వుతూ వెనక్కి తిరిగి చూశాడు. లలిత ఎప్పుడో లేచి వెళిపోయింది దక్కర్నీయి!—

"ఈ ప్రస్తావన రాగానే పారిపోయింది!" అన్నాడు శేఖర్.

7

బ్రెవాళ లలిత టీపార్టీనుంచి మెల్లిగా వచ్చేసి, శేఖర్ గదిలో ప్రవేశించింది. లైటు వెలుతురులో అతడి బట్టలూ అప్పీ నర్దుకోంది. శేఖర్ లోపలికి రావటం చూసి, ఆమె భయంతో ఆశ్చర్యంతో స్తబ్ధురాలైంది.

శేఖర్ ముఖం గుర్తుపట్టలేనంతగా మారిపోయి, ఎంతో యిడిగా వుంది. ఎండిన గొంతుతో "ఏమిటి లలితా?" అనడిగాడు.

వెంటనే లలిత అతడి చెయ్యిపట్టుకుని, గద్గదస్వరంతో "ఏం జరిగింది శేఖర్దా!" అన్నది.

కుర్చీలో కూర్చుని "ఏం చేస్తున్నావ్?" అని ప్రశ్నించాడు.

"ఓవర్కోటు పెట్టడం మరిచిపోయాను. అదికూడా సర్దిపోదామని....ఇది సరిగ్గా పైనే పెట్టాను....తొడుక్కోవటం మరిచేరు సుమా!"

"సరేకాని లలితా! అమ్మ సామాన్లు నర్దుకోవటం అయిందేమో!"

"ఆ—మధ్యాన్నం నేనే అవన్నీ నర్దా."

"లలితా,—వచ్చే యేడు నా వసులన్నీ ఎవరు చేసిపెడతారో చెప్పగలమా?"

ముఖం పైకెత్తి, "ఏం?"

"నాకేం తెలుసు,—కాని పరాయింటికి వెళ్ళేముందు ఎక్కడెక్కడ ఏమే వస్తువున్నదీ నాకు చూపించి చురీ వెళ్ళేం!"

"పోండి!"

నవ్వాడు శేఖర్. "ఈ వస్త్రన్నీ నొకర్లవల్ల అయేవి కావు. ఇహనుంచి మీ మామయ్యలాగా ఓ చొక్కా. పంచెతో ఉండాల్సి వస్తుందేమో. ఎలా జరగాలో జరక్కమానదు కదా!"

తాళంచెవులు బల్ల మీద పడేసి పారిపోయింది.

"రేపొద్దున మాత్రం ఒక్కమాటు రావేం!" అని కేకేశాడు. వినిపించనట్టుగా గబిగబ మెట్టుదిగి వెళిపోయింది లలిత.

లలిత దాదామీదికెళ్లి చూస్తే అన్నాకాళి ఇన్నిపువ్వులు ముంసరోసుకుని దం. శుచ్చుతోంది. ఏం చేస్తున్నావే అంటే “దండ గుచ్చుతున్నా. ఇవాళ రాత్రి ష అమ్మాయి పెళ్ళి!” అన్నది. “చెప్పావు కావే!” అనడిగితే ఇలా అంది—

“ఇవాళ తప్పితే ఇహ మహూర్తాలు లేవుట. పిల్ల పెద్దదయిందాయ్. అగటాని పీల్లేదు. రెండు రూపాయలుంటే ఇవ్వు వదినా, తినుబండారాలు తీసుకురావాలి.”

“నా తలగడకింద వున్నాయి తెచ్చుకో!” అన్నది లలిత. పట్టుకుని వెళ్ళిపోయిం కాళీ, లలిత అక్కడే కూచుని దండ గుచ్చుతుంది.

ఒక్క క్షణంలో కాళీ మళ్ళీ తిరిగివచ్చింది. “అందర్నీ పిలవటం అయిపోయింది ఇహ ఒక్క శేఖర్దానే పిలవాలి.” అంటూ వెళ్ళింది.

కాళీ అంటే ఇంటివనులప్పింటిలో అరితేరిన గృహిణి అన్నమాట! శేఖర్తె చెప్పి వచ్చింది. “వదినా! ఆయనకో దండ కావాలిట. నువ్వు చచ్చున ఇచ్చి వడే పెయ్, ఈలోగా. నేకక్కడ ఏర్పాట్లు చూస్తుంటాను. ఇంకట్టే వ్యవధానం లేద లగ్నం డగ్గిరకొచ్చేసింది. వెళ్లు వదినా, నాకు చద్దాషన్నా తీరబడి లేకుండా వుందీ! అన్నది నావసారిలాగా.

లలిత వెళ్ళేసరికి శేఖర్ ఏదో ఉత్తరం రాస్తున్నాడు. తలుపు తెరిచి అతడి వెనకా
కు వచ్చి విచించింది. అయినా అతడు గమనించలే. జాగ్రత్తగా ఆదండ వెనకంచి
అతడి మెళ్ళో వేసింది.

ఉలిక్కిపడి “ఏమిటే కాళీ!” అని, అట్టే వెనక్కి తిరిగి చూశాడు. “ఏం పని
శోపు లలితా!”

“ఏం?”

“తెలియకపోయింది కాళీని అడిగిరా! ఇవాళ రాత్రి మెళ్ళో దండవేస్తే ఏమవు
నందో దాన్ని అడిగిరా!”

గ్రహించింది లలిత. సిగ్గుతో ముఖం కంఠగద్ద అయింది. “కాదు—ఎన్నటికీ
గడు!” అంటూ పారిపోయింది. శేఖరుడి పిలుపు చెప్పినదీనా ఆగకుండా. సరాసరి
ఓడిలోకి వెళ్లి కళ్లుమూసుకు పడుకుంది.

“వెళ్ళకు లలితా! విని వెళ్ళు—ఒక ముఖ్యమైన పనివుంది!” అని కేకేశాడు
శేఖర్.

ఓ సాపుగంటయాక లేచి కూర్చుంది. శేఖర్ అంటే లోపల జంతుగానే
పుండామెడు. అయినా ముఖ్యమైన పనివుందని విలివాడు. కనక వెళ్ళటమా మానటమా
అని అలోచనలో పడింది.

ఇంతలో ఇంటిదాసీది “లలితమ్మగారూ! చినబాబుగారు పిలుస్తున్నారు మిష్టర్ని!”
అన్నది.

“వస్తున్నా వదా!” అన్నది లలిత.

తలుపు నందుల్లోంచి చూస్తే. ఇంకా ఉత్తరం రాస్తూనే వున్నాడు. శేఖర్.

“ఎందుకని పిలిచింది?”

“దగ్గరకిరా చెప్తా!”

“ఉహా—ఇక్కడే వుంటా. చెప్పండి!”

“నువ్వు హఠాత్తుగా ఇలాటి వనెందుకు చేశావో చెప్పు!”

“పొండి—మళ్ళీ అదే మాటా!”

“నా తప్పేముంది? నువ్వు చేసిన పనేగా?”

“నేనేం చెయ్యలే! నాదండ నా కిచ్చెయ్యండి!”

“అందుకోనమే పిలిచింది విన్ను. దగ్గరసా రా. ఇచ్చేస్తా. నువ్వు సగంపని చేసి
కొయ్యావు. నేను దాన్ని పూర్తి చెయ్యాలిగా!”

“ఇలా వేళాకోళమాడితే. ఇంకెప్పుడూ రాను మీ ఎదటికి. ఇదే చెప్పడం. నా

దండ నాకిచ్చేయ్యండి!”

శేఖర్ చీబిర్ వేపు ముఖం తిప్పి. “ఇదిగో, తీసుకెళ్ళా!” అన్నాడు.

“అక్కణ్ణించే ఇలా విసిరేయ్యండి!”

“ఉహూ—ఓగ్గిరకొస్తే గాని ఇవ్వను!”

“అయితే నాకణ్ణరేదు!” అంటూ కోపంగా పోబోయింది.

“కాని సగంలో ఆగిపోయింది....!” కేకేశాడు శేఖర్.

“ఆగితే ఆగిందిరే!” అంటూ విజంగానే వెళిపోయింది.

వెళ్ళినమాట విజమే కాని, కిందికి దిగి వెళ్ళలే. తూర్పువేపు దాదా పట్టగోడకి అనుకు వింటుంది. ఎదట వీలాకాశంమీద చందమామ అప్పుడే బయల్దేరింది. చలిత ఒక్కసారి శేఖర్ గదికేసీ. మళ్ళీ ఆకాశంకేసీ చూసింది. సిగ్గుతోనూ, అభిమానం తోనూ ఆమెకళ్లు ఆక్రమంతో విండిపోయినై.

ఆమెకు బాధకలిగించే పరిహాసం ఎందుకు చెయ్యాలి?—ఆమె ఆశ్రయం లేనిది. దిక్కులేనిది. అందుకనే తనని అందరూ ఆదరిస్తూ వుంటారు. శేఖరుడూ ఆదరిస్తాడు. అతడి తల్లి ఆదరిస్తుంది! ఏజాని కొమెకి అత్యయంలంటూ ఎవరూ లేరు.

తన బాధ్యతను పైన వేసుకునే వారెవరూ లేకపోవటంవల్లనే—కేవలం వరాయి వాడైనప్పటికీ—గీన్ ఆమెవి ఉద్ధాస్తా ననగలిగాడు.

కన్నీళ్లు తుడుచుకుని. లలిత తనలో తను అనుకున్నది:—ఈ కలకత్తా నమా జంలో, శేఖర్ వాళ్ళ దృష్ట్యా తన మామస్థితి ఎంతో హీనం! అటువంటి మామయ్యనే తను ఆశ్రయించుకుని వున్నది!

అక్కడ—నమాన పాయాగల సంబంధం గురించి శేఖర్ కి పెళ్ళి ప్రసంగం జరుగుతూంది. ఇహ రెండు రోజుల్లో అది ఖాయమవుతుందతదికి. ఈ పెళ్ళికి వవీన్ రాయ్ కట్టుమెంత గుంజుకో దలిచివున్నాడో, ఆ వివరాలన్నీ శేఖర్ తల్లి దగ్గర విని తెలుసుకు ది, లలిత.

పరిస్థితు లిలావుండగా. హఠాత్తుగా ఇవాళ శేఖరుడు తనకెందు కింతగా అవ మానం చేసినట్లు! ఈ ఆలోచనలతో ఉండగా. చటుక్కున ఉలిక్కిపడి వెనక్కి తిరిగి చూసింది. నవ్వుతూ శేఖర్ నిలబడి వున్నాడు.

ఎంత ఉపాయంగా ఇంతకు ముందు తను ఏ పువ్వులదండ అయితే వేసిందో. అదే దండ—అంత ఉపాయంగా ఇప్పుడు తన మెళ్ళోకి వచ్చిపడింది!

దుఃఖంవల్ల జీరపోయిన కంఠంతో “ఎందుకిలా చేశారూ!”

“నువ్వెందుకు చేశావు!”

“నేనే! చేశానేం!” అంటూ ఆ దండను తెంచివేయబోయి. శేఖర్ ను చూసి ఇహ పాపాపించ లేకపోయింది.

ఏడుస్తూ “నాకు “నా” అన్ననాళ్ళు లేకపోయిటి కదా. నన్నిలా అవమానం చేశారు మీరు!” అన్నది.

“నే నవమానం చెయలే, నువ్వు చేశావేమో!”

“నేనేం చేశా!” నన్నది భయంభయంగా.

“కాస్త ఆలోచించి చూస్తే పీకే తెలుస్తుంది. ఈమధ్యవి నువ్వు మరీ హద్దు మీకి పోతున్నావ్ లలితా! అందుకనే విన్నోక పరిధిలో బంధించి మరీ పోతున్నా పరచేశానీ!”

విందు వెన్నెల్లో ఇద్దరూ మోసంగా వించుచి వున్నారు. కిందవి కాశీబాక్తికి పెళ్ళికదా! ఆ శంఖధ్వని మాత్రం వినిపించింది.

కాస్పేషయాక—

“అట్టేసేపు మంచులో నిలబడకు. కిందికి వెళ్లు!” అన్నాడు శేఖర్.

“వెళుతున్నా....” అంటూ అతడి పాదాలకు వమస్కరించి లేచి. “నన్నేంచెయ్య

మంటారో చెప్పి వెళ్ళండి!" అన్నది మెల్లిగా.

ఒకమాట నవ్వి, తటవటాయించాడు. తరవాత రెండు చేతులతో ఆమెను చేర దీసుకుని, హృదయానికి హత్తుకున్నాడు. "ఇంకేమి చెప్పక్కర్లేను లలితా! ఇటుపైన నీ అంతట నువ్వే తెలుసుకుంటావ్!" అన్నాడు.

లలితకు ఒళ్ళంతా గగుర్పొడిచి, కంపించింది. కాస్త జరిగి నిలబడి. "ఇవాళ హఠాత్తుగా నేను మీ మెళ్ళో దండ వేశాననే కదూ. మీరిలా చేసింది!"

శేఖర్ నవ్వుతూ, కాడన్నట్టుగా తల తిప్పి. "కాదులే. అయితే చాలా రోజు ల్నించి నే నొహటి అనుకుంటున్నా కాని స్థిరం చేసుకోలేక పోయాను. ఇవాళ విశ్చ యందుకున్నా. నిన్ను విడిచిపెట్టి ఉండలేనవి ఇవాళే గ్రహించాను."

మీ నాన్న వింటే కోప్పడతారు. అమ్మ చెవిని పడితే విచార పడుతుంది. ఇది నెరవేరే వికారు."

"నాన్న వింటే కోప్పడే మాట నిజమే. కాని అమ్మ వింటే ఎంతో సంతో షిస్తుంది. ఏది ఏమైతే నేం, జరగవలసిందేదో జరిగేపోయింది. ఇహ నువ్వు తప్పించుకో లేవు, నేనూ తప్పించుకో లేను. వెళ్ళు, కిందికి వెళ్లి అమ్మకి నమ స్కారం చేసి రా!" అన్నాడు శేఖర్.

8

మూడు నెలల తరవాత, ఒకనాడు—

నవీన్ రాయ్ ఇంటికి వాడిపోయిన ముఠంతో వచ్చి గురువరణుడు కార్పెట్ మీద కూర్చోబోయాడు. కంగారుగా నవీన్ రాయ్—

"ఉహహా—ఇక్కడ కాదు, అదిగో ఆ కుర్చీమీదికి పోయి కూచో. ఈ చలిలో పోయి నేను మళ్ళీ స్నానం చేయలేను. జాతి వాడుకలున్నావుటగా నువ్వు!" అనడిగాడు. దూరంగా వున్న కుర్చీలో తలవంచుకున్నాడు. గురువరణుడు.

ఆతడు యధావిధిగా డీక్ష పుచ్చుకుని బ్రహ్మసమాజంలో కలవటం, అంతా నాలు గయూడు రోజులయింది. ఈ సంగతి చిరవలు వలవలతో, చిత్ర విచిత్రమైన అల్లి కంబో సనాతన హిందువయిన నవీన్ రాయ్ చెవిన బడటం ఇవాళే. ఆయన కళ్ళలో నింపి నిప్పులు కురుస్తున్నాయ్. గురువరణుడు అలానే దూరాన మౌనంగా కూర్చు న్నాడు. అతడు ఎవరినీ నలహో అడక్కుండానే ఈసవి చేశాడు. అప్పట్నుంచి ఇంటో ఏదులూ పెడదొబ్బలూ. మొత్తుకోళ్ళూ ఎక్కువై. వ్షనశ్యాంతి అనేది

లేకండా పోయింది.

“చెప్పవోయ్; విజయా కాదా?” గద్దించాడు వనీశ్ రాయ్.

గుడ్డపిరు గుక్కుకున్నాడు. గురుచరణుడు.

“చి త్తం, విజయే....”

“ఎందు కిలాటి పనిచేశావ్? నీ జీతం అరవై రూపాయలేగా—నువ్వు—”
కోపం వల్ల ఆయనకింక ఆ పైమాట రాలేదు.

కళ్ళు తుడచుకుని. గొంతు నవరించుకుని అన్నాడు గురుచరణుడు; “అప్పుడా జ్ఞానం లేకపోయిందన్నయ్యా! దుఃఖాస్థలో అప్పుడు ఉరిపోసుకోవడమా, బ్రహ్మ సమాజంలో చేరితమా విశ్వయందుకోలేకపోయా. ఆత్మమాత కన్నా బ్రహ్మజ్ఞానిని కావటమే మంచిని అందులో చేరేశాను.”

“మంచి పని చేశావ్! నీ మెదడు కాకుండా జాతి మెదకే ఉరి తగిలించావ్. నరే పెళ్ళు. మరెన్నడూ నీ ముఖం చూపించకు నాకు. నీకీ నలహా ఇచ్చిన వాళ్ళనే ఆశ్రయించు పోయి. ఇహ నీ కూతుళ్ళని అడ్డమైన వాళ్ళకీ తీసుకెళ్ళియ్యి.” అని శపిరికొట్టి ముఖం ఇటు తిప్పుకు కూర్చున్నాడు.

నవీనుడికి మొదట ఈ ఆలోచన లేకపోయింది. ఇప్పుడు గురుచరణుడు తన చేతుల్లోంచి పూర్తిగా తప్పించుకు పోయాడు. ఇహ మళ్ళీ శన గుప్పెట్లోకి వస్తాడనే మాట కల్ల. అంచేత ఆక్రోశంతో ఉడుకెత్తి పోయింది అతణ్ణి వంచించగల ఉపాయ మేం తోచలే. వెంటనే ఓ తాపీ మేష్ట్రని పిలిపించి. ఇద్దరిళ్ళ మధ్యనీ ఉన్న వచ్చేపోయేదారి మూసుకు పోమేందుకు పెద్ద గోడ కట్టించేశాడు.

ఈ సంగతి దూరదేశంలో వున్న భువనేశ్వరికి శేఖర్ చెప్పగా తెలిసింది. విని చాలా దుఃఖించింది.

ఈ దుర్బుద్ధి ఎవరు పుట్టించారని అడిగింది కొడుకుని. శేఖర్ గ్రహించే వున్నాడు. కాని బైటపెట్టడం ఇష్టంలేదు.

“అమ్మా. రెన్నాళ్లు పోయాకయినా అతణ్ణి మీరే వెలివేశేవారుగా; ఇంతమంది ఆడపిల్లలకి ఎలా పెళ్ళిళ్ళు చెయ్యగల దతదూ నాకేం బోధపడటంలే!”

“ఏదీ ఆగదు. శేఖర్! కేవలం అందుకోనమనే జాతి వాదులకుంటే చాలా కావచ్చు. వాళ్ళని పుట్టించిన దేవుడే ఆ భారమూ వహిస్తాడు” అన్నది. శేఖర్ మాటాడలే.

కళ్ళు తుడచుకుని భువనేశ్వరి చెప్పింది—“పన లలితని నా వెంట తీసుకొస్తే. దానికేదో ఉపాయం నేనే ఆలోచించాల్సి వచ్చేది. ఆలోచించేదాన్ని కూడా. కాని, ఈ

- 14 రోజులకే పాతీస్ట్రాక్ సగం పోయింది!
యన్తే మరో 14 రోజులు సాగి
ఫుల్ బోంబు పడింది!!

ఉద్దేశం మనస్సులో పెట్టుకుని గురువరణుడు దాన్ని పంపలేదన్నమాట నాకు తెలియక
పోయి. విజుగా దానికి సంబంధం కుదిరిందనే నేననుకున్నా..”

“అలా అయితే బాగానే ఉండేదమ్మా! ఇప్పుడైతే మాక్రమేం. ఇంటికెల్లాక అ
వని ఎందుకు చెయ్యకూడకూ లలిత ఇంకా ఆ సమాజంలో చేరలేదటగా! వాళ్ళ
మామయ్య మట్టుకే చేరొట్టి. ఇంతకూ, విజాని కాయన లలితకేం పొంత మేనమామ
కాదుగా. లలితకెవరూ లేకపోయింది వాళ్ళింట్లో వెళ్ళిందిగామీ!” అన్నారు శేఖర్.

“ఓజమేరా. కాని, మీ నాన్న అదో మోస్తరు మనిషి. ఆయన ఒప్పుకోరు వరి
జేదా, వాళ్ళ ముఖంకూడా చూడవచ్చురు..” శేఖర్ కి ఇదే అనుమానం.

రెండురోజుల తరువాత “ఇక్కడ నాకేం తోచటం లేదమ్మా! ఇంటికి వెళ్ళి
పోదాం!” అన్నాడు. “అయితే వద. నాకూ ఏమీ బాగుండటం లేదు” అన్నది
వెంటనే భువనేశ్వరి ఒప్పుకుంటూ.

తల్లి కొడుకు లిద్దరూ ఇంటికి వచ్చిపూస్తే. రెండోకి మధ్యని పెద్ద గోడ:

శేఖర్ రాత్రి తోచేస్తుంటే. మామీద మాటొచ్చి భువనేశ్వరి ఇలా అంది:
“వాళ్ళ గిరిన్ బాబుకి లలిత ఏచ్చేటట్టుందిరా అబ్బాయీ! ఈ సంగతి నేను ఇదివరకే
తీసుకుంటా..”

“ఎవరు చెప్పారూ?”

“మధ్యాహ్నం చూసివద్దామని వెళ్ళితే. వాళ్ళు త్త ఒకే ఏడుపు!” అని ఒక్క జ్ఞానం

అగింది.

తరువాత కక్నొత్తుకుంటూ—“ప్రారబ్ధి, శేఖర్! ప్రారబ్ధి! నొసట వ్రాలు ఎవరు తప్పించగలరు? అయినా ఇందులో ఎవరినీ తప్పు పట్టలేం. బోనీలే. అయిందేదో అయింది. గిరీన్ కూడా పిన్నవాడు. మంచివాడు. బోలెడంత అప్తి. లలిత ఎం కష్ట పడక్కర్లే!” అన్నది.

శేఖర్ సమాధానం చెప్పలే.

మూడు సాయంత్రం అలా అలా తిరిగివచ్చామని బయల్పాడు శేఖర్. అప్పుడు గురువరణుడితో టీ సమావేశం జరుగుతూంది. కబుర్లు, వత్సలూ ఉత్సాహంగా సాగటం విడి. ఏమనుకున్నాడో ఎమో—శేఖర్ గురువరణుడి గదిలో వెళ్ళాడు. అట్టే ఆ కొలాహలంవంతా అగిపోయింది. శేఖర్ని చూడగానే అందరి ముఖాలూ మారిపోయాయి.

అతడూరించి రావటం. ఒక్క లలితకు తప్ప మరెవ్వరూ తెలీదు. ఇవాళ గిరీన్ తో మరో పెద్దమనిషి కూడా వచ్చి కూచున్నాడు. అత డాక్టర్లుగా చూశాడు శేఖర్ కేసి.

శేఖర్ గురువరణుడికి నమస్కరించి, ఓ పక్కన కూచుని వత్సలూ, “ఇదేమిటి? అంతా ఒక్కమాటుగా చల్ల పడిపోయిందే?” అన్నాడు. గురువరణుడు ఏదో పెల్లిగా డీపించినట్లుంది. సరిగ్గా తెలియలేదు. ఆయన మనస్సులో ఉదేగం శేఖర్ గ్రహించాడు. ప్రయాణపు సంగతులూ, పళ్ళిమడేశపు విశేషాలూ అన్నీ వివరించి, చివరికి ఆ కొత్తయవకుడి ముఖంకేసి చూశాడు.

అతణ్ణి పరిచయం చేస్తూ, గురువరణుడు చెప్పాడు: “ఇతడు మా గిరీన్ కు స్నేహితుడు. ఒకే బస్. ఒకదగ్గరే కలిసి వదుషకున్నారు. చాలా మంచి కురవాడు. క్యాం బికార్లో వున్నా. రోజూ ఓసారి వచ్చి చూసిపోతుంటాడు.” అందుకే బదులు చెప్పలే శేఖర్. కాస్తేసయాక “బాబాయ్, అందరూ బులాసాయేనా?” అడిగాడు. ఇవానివ్వలే గురువరణుడు. శేఖర్ లేచి వెళ్ళబోతున్నాడు. ‘అప్పుడప్పుడు వస్తూండు నాయన! బొత్తిగా వదిలిపెట్టెయ్యకు. విన్నావుగా సంగతులన్నీ!’ అన్నాడు ఏడుపు గొంతుతో.

“వినకేం?” అంటూ లోపలికెళ్ళాడు. శేఖర్.

లోపలించి గృహిణి ఏడుపు వినిపించింది. గురువరణుడు వంచెకొనలతో కళ్ళు తుడుచుకుంటున్నాడు. గిరీన్ అవరాధీలా చిన్నదయన ముఖంతో కిటికీలోంచి చూస్తూ

తూర్పున్నాడు. లలిత అంతకు మునుపే వెళ్ళిపోయింది. అక్కజ్జీంచి.

శేఖర్ వంటింట్లోంచి ఇవతలికి వచ్చి మెల్లాలోకి వెళుతుండగా, కలుపు చాటున లలిత ఉండటం చూశాడు. సాష్టాంగ నమస్కారం చేసిందామె. లేచి నిలబడి అతడి దగ్గరగా జరిగింది: “నా ఉత్తరానికి జవాబు రాశారు కాదేం?” అనడిగింది. విమృశంగా.

“ఎదీ, నా కందలేదే! ఏం రాశావ్, అందులో?”

“చాలా సంగతులు రాశా: పోస్టెండి, అంతా విన్నారుగా, ఇప్పుడేమిటి మీ అజ్ఞా. చెప్పండి!”

ఆశ్చర్యంగా “నా అజ్ఞా. నా అజ్ఞతో ఏం పనీ?”

“ఎందుకని?”

“ఎందుక నేమిటి లలితా! నే నెవరిని అజ్ఞాపించేది?”

“నన్నే. ఇంతెవరి నాజ్ఞాపిస్తారూ?”

“నిన్ను మాత్రం ఎందు కాజ్ఞాపిస్తాను? అజ్ఞాపిస్తే మటుకు నువ్వెందుకు వెంటావ్?” జాలి కొలిపే స్వరంతో అన్నారు

మనస్సులో చాలా భయపడింది లలిత. ఇంకోమాటు దగ్గరసా వచ్చి, ఏడుపు గొంతులో అన్నది—“పోండి—ఇదా నమయం వేళాకానికీ మీ కాళ్ళమీద వదలా, ఏం చెయ్యమంటారో చెప్పండి. నా కమిత భయంగా వుంది. రాత్రిల్ల విద్దరట్టటంలేదు”

“భయం ఉందికీ!”

“దేని కంటా కేమిటి? మీరూలేరు దగ్గర, అమ్మా లేదు! ఈలోగా మామయ్య ఇలాంటి పనిచేసి కూచున్నాడామె! ఇప్పుడు అమ్మ నన్నింటోకి రావివ్వ పోతే....!”

“అదీ విజమే. అమ్మ రావివ్వదు. మీ మామయ్య వాళ్ళదగ్గర బోలెడంత డబ్బు తీసుకున్నాడని తెలిసిందామెకు. అదీగాక, ఇప్పుడు మీరు బ్రహ్మసమాజీలు, మేం హిందువులం” అన్నారు శేఖర్.

వంటింట్లోంచి అన్నాకాకీ కేక: “వడినా, అమ్మ పిలుస్తోంది!”

“వస్తున్నా!” అని గిట్టిగా చెప్పింది లలిత.

తరవాత కాస్త గొంతు తగ్గించి అన్నది—“మామ ఎవరై నా కాసింది. మీరు ఎవరో నేనూ అదే. అమ్మ మిమ్మల్ని వదులుకోగలదా? వన్నూ వదులుకోలేదూ, పోతే—గిరినీ బాబు దగ్గర తీసుకున్న డబ్బునంగతి అంటారా?—అది నే తీరేస్తా. అప్పు అవి తీసుకున్నాక, అటా యటా కాస్త వెనక ముందులో తీర్చే తీరాని

కదా!”

“అంత దబ్బెక్కణ్ణించి వస్తుంది ఏకా!”

ఒక్కసారి అతడి ముఖంకేసి కళ్ళెత్తి చూసింది. క్షణంపేపు మౌనంగా ఉండి.
“నాకు తెలీను. ఆదవాళ్ళందరికీ దబ్బు ఎక్కణ్ణించి వస్తుందో, నాకూ అక్కణ్ణించే”
అన్నది.

ఇప్పుటిదాకా విగ్రహించుకు మాటాడుతున్నా లోపల మండిపోతూనే వున్నాడు
శేఖర్. ఇప్పుడు ఎకనక్కెంగా అన్నాడు: “మామయ్య విన్ను అమ్మేకాదుగా!”

లలితకు చీకట్లో అది ముఖానికి కనిపించలేదు కానీ గొంతు మార్పు
కనిపెట్టింది.

“అంతా ఒత్తిసి, మా మామయ్యలాంటి మనిషి లోకంలో ఎవ్వరూ లేరు. ఆయన్ని
మీరు హేళన చెయ్యకండి. ఆయన కష్టాలు మీరు తెలుసుకోలేక పొయ్యారుగాని.
లోకమంతటికీ తెలుసు” అంటూ ఒక్కమాట గుటకమింగి, కొంచెం తటవణా
యించింది.

“అడిగాక ఆయన దబ్బు ఎప్పుడు తీసుకున్నారో తెలుసా? నా పెళ్లి అయినా
అంచేత ఆయనకి నన్ను అమ్మే అధికారమూ లేదు, నన్ను అమ్మనూ లేదు. ఈ
అధికారం మీ ఒక్కడికే వుంది. తిడుకుంటే మీరు దబ్బివ్వండి వస్తుందేమోనన్న
భయంతో అమ్మేయగలరు కూడా.....!” అని చెప్పి గబగబా అక్కణ్ణించి వెళ్లి
పోయింది.

9

రాత్రి పొద్దుపోయేవరకూ తిరిగితిరిగి వచ్చిన శేఖర్ ఆలోచనల్లో పడ్డాడు.

తన కళ్ళముందర పెరిగిన మొన్న మొన్నటి లలిత ఎంత ఆరిందా కబుర్లు నేర్పే
సింది! తనముందర సిగ్గుచిదిచి ఇన్నూమాటలు ఎలా మాటాడగలిగింది!

తన భవిష్యత్ జీవితంలో లలిత ఇప్పుడు ఎలా ముడిపడివుంది? ఆమె లేకుండా
ఉండటం ఎంత కష్టం. ఎంత దుఃఖకరం? చిన్నప్పట్నుంచీ లలిత తమ కుటుంబంలో
కలిసిపోయింది. కినికీనే తలిదండ్రుల మధ్య, అన్నదమ్ముల మధ్య ఆమెకు ఎలాంటి
స్థానమున్నదీ అతడెన్నడూ ఆలోచించనూ లేదు. ఆలోచించాల్సిన అవసరమూ
కలగలేదు.

తన తలిదండ్రులు ఈ వివాహానికి నమ్మించారు. కాబట్టి లలితను పొందటం
అపారధ్యం. ఆమె మరెవరికో దక్కుతుంది. అంచేతనే ప్రవాసానికి వెళ్ళే ముందురోజు

తాత్రి లలిత మెక్లో బంపూతన దండవేసి, ఈ డిగుళ్ళన్నీ వదిలించుకున్నాడు.

ప్రవాసంలో ఉండగా—గురువరణుడు న్యదర్శాన్ని వదిలేసి సరధర్శాన్ని స్వీకరించాడని విని శేఖర్ ఎంతో వ్యాకులపడ్డాడు. అంతకంటే పెద్ద బెంగ—లలితను వదులుకోవాల్సి వస్తుందేమోనని. సుఖంలోగాని, ముఖంలోగాని అతడి ఆలోచన తిప్పుడూ లలితమీదికే ప్రసరించేవి.

ఇవాళ లలిత స్పష్టంగా చెప్పిన మాటలు అతడి ఆలోచనల్ని అరికట్టాయి. అప్పుడు లలిత తనకు దక్కదేమోనని బెంగ; ఇప్పుడు లలిత తనను వదలదేమోనని చిగులు.

క్యాంబజార్ నంబం నం ఉత్తరయంది. అంత కిట్నం ఇవ్వటానికి వాళ్లు వెనకాడారు. అదీగాక, శేఖర్ తిల్లికి అప్పి అంతగా నచ్చలేదుకూడా. కనుక శేఖర్ ఈ నంబందంనుంచి తప్పించుకున్నాడు. కానీ, సీనియర్ మాత్రం వదిలేసు ఇంపై వేరి కిట్నం సంగతి మరిచిపోలేదు. ఆ ప్రయత్నంనుంచి పూర్తిగా విరమించుకోనూ

లేదు.

ఏమిటి చెయ్యడం?—ఇదే శేఖర్ ఆలోచన. ఆరాత్రి తను చేసినవని ఇంతిదిగా పరిశీలిస్తుందని. తనకి వివాహం అయిపోయినట్లే లలిత ఇంత విన్నకోచంగా విశ్వసిస్తుందని. ధర్మపథాన్నిబట్టి మాస్తే ఏ కారణంవల్లా ఇది మారటానికి వీలేదని— ఈ విషయా లేవీ అనాడు శేఖర్ ఆలోచించి చూసుకోలేదు.

ఆ రోజున తనే తన నోటిమీదుగా అన్నాడగా—“అయిందేమో అయిపోయింది. ఇహ నువ్వు తప్పించుకోలేవు. నేనూ తప్పించుకోలేను” అని;—అన్నీ ఇవాళ ఆలోచనకు వచ్చాయి.

అప్పుడు పైర చందమామ విహరిస్తున్నాడు. నలువైపులా విండుచెన్నెల పుచ్చు పువ్వలా వ్యాపించింది. మెళ్ళో దండ వేలాడుతోంది. ప్రియురాలి వత్సల్యానికి తన హృదయాన్ని అవించి. ఆమె హృదయస్పందనలో తన తొలి అనుభవాన్ని పొంది అనందించాడు ఆ సమయంలో శేఖర్ స్వార్థపరుడే అనాలి. ఏమంటే:—సాంసారిక మైన మంచికెడగు లలితకి గుర్తు రాలే. ధనలోలి అయిన తన తండ్రి దుద్ర వ్యయానం అతడి కళ్ళకి పొడకట్టలే అప్పుడు.

లలితంటే తన తల్లికి అపేక్షి. తనకి ఆమెని వప్పించటం ఏమంత కష్టం కాదను తున్నాడు. అన్నద్వారా అయినా చెప్పించి తండ్రిని మెత్తబరచ వచ్చుననికూడా అంటాడు. అదీగాక, గురువరణుడు అప్పటికింకా ఇలా నాననం కాలేదు. తన ఆరా పథానికి అడ్డుపడలేదు ఇప్పుడు చూడటోకే. ఆ విధాతే అడ్డుపడి చూచున్నాడు.

ఇహ ఇప్పుడు—

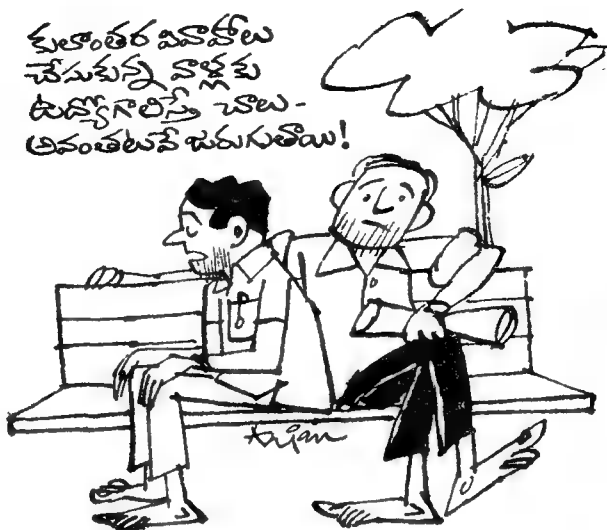
తండ్రిమాట అటుంచి, తల్లిని వప్పించటమూ అసాధ్యమే. అసలీ విషయం ఎత్తడాకే ఆస్కారం కనిపించటం లేదు. దీర్ఘంగా ఒక్కసారి విట్టాల్సాడు శే.ర్. “ఏమిటి చెయ్యటం?” అని అనుకుంటూ.

లలిత స్వరాసం అతడికి బాగా తెలుసు. తనే ఆమె చింతదాన్ని చేశాడు. ఒకసారి ధర్మమని నమ్మినదానికి ఆమె ఎన్నడూ విరుద్ధంగా వడచుకోదు. శేఖర్ కి తన ధర్మ పత్ని అని నమ్మింది. అంచేతనే ఇవాళ సాయంకాలం విన్నకోచంగా ఓకట్లో పెట్టేసింది. దగ్గరసా జరిగి, ముఖమీద ముఖంపెట్టి ఆలా విలచుచి మాటాడగలిగింది.

ఆమెని గీసేసికిచ్చి చెయ్యాలని స్వప్నది. పులు ఇరుగుతున్నూట వాస్తవమే. కాని లోకం అవ్వకునేట్టు ఎవ్వరూ చెయలేకుండా వున్నాడు. ఇహ లలిత ఎంత మౌనంగా ఉండకోచుకూడా. అంతా బై పెట్టేస్తుంది

‘శేఖర్ కు కళ్ళూ ముఖమూ జేపురించినై. అనాడు తను ఆమె మెళ్ళో దండవేసి

కులంతర వివాహాలు
చేసుకున్న వాళ్లకు
ఉద్యోగాలిస్తే చాలు -
అకంతులపేరు గుర్రుమోయి!

అంతటితో ఊహకోలేదు. ఆమెని తన హృదయంమీదకు చేసుకుని ముద్దుపెట్టుకున్నాడు కూడా. ఇందుకూ లలిత అభ్యంతరం పెట్టలేదు. ఏమీ!—ఇది తప్పకాదనే ఉద్దేశ. తోనూ ఈ పని చెయ్యటానికి శేఖర్ కు తగినంత ఆధికారముందే భావంతో అడ్డుచెప్పలే. ఇప్పుడింపషయంలో ఎవరైనా ప్రశ్నిస్తే, ఏమిటి అవబివ్వటం?

తలిదండ్రుల కిష్టంలేకుండా వినాహం చేసుకోవడం అసంభవం. ఈమాట విషయం. కానైతే, గిరినీవి లలిత చేసుకోక పోవటానికి కారణమేమిటో తీరా బ్రై పెట్టేస్తే. ఇంట్లోగాని బయటగాని తనెల్లా తలపెత్తుకు తిరగటం — ఇటువంటి సంగతుల్లో పడ్డాడు శేఖర్.

10

మరి లాభం లేదుగదా అని లలిత ఆశ వదులుకున్నాడు శేఖర్. మొదట్లో కొన్నాళ్ల మహా భయపడతూ వచ్చా — మాయాలు వనవుతో లలిత హతాశుగా వచ్చి తన పక్కన కూచుంటుండేమోననీ కొంపదీసి ఇద్దరి మధ్యన జరిగిన సంగతి లేమన్నా బైట పెనుతండేమోననీ.

దాదా ఎక్కి చూస్తే లలిత కింబిబుతుండేమోననీ భయం కనుక అక్కడ విలదే వాడేకాదు. ఈ మధ్య వారింటికి వీరింటికి రాకపోకలు పొగటాలే. ఏ బెరు:

లేకుండా ఒక నెల గడిచి పోయింది. ఇప్పుడనుకున్నాడు శేఖర్ తనలో: “ఏ మయినా గానీ—అద విల్లకి పిగ్గా దివ్యం తప్పదు. కనుక ఇలాటి సంగతులేవి జైల పెట్టలేదు.” అని.

ఈ భయం లేదని అనుకున్నాడు గాని. అక్షణంవించి ఏదో తెలియని బాధ హృదయంలో ప్రవేశించింది—నిరాశ. శంక. వేదన. వీటితో ఎంచేకనో అతడు ఉడుకెత్తి పోతున్నాడు; ఇహ నెప్పుడూ లలిత ఈ విషయం వెల్లిడిందా? తనని ఒక ఆయ్య చేతిలో పెట్టేంత వరకూ నోరు మెదపక ఊరుకుంటుందా? లలితకు పెళ్ళవటం, అతారింజికెళ్ళడం తెలుసుకుంటే పని. శేఖర్ కు మనస్సు శరీరమూ వహించుకు పోతున్నవి.

మామూల్లాగే ఇవాళ కూడా అతడు గదిముందు వరాండాలో వదార్లు చేస్తున్నాడు. కాని దాదామీద ఇంబోవాల్స్ క్కరూ కనిపించలే. ఒకనాడు మాత్రం అన్నా కాశీ సిండుకో వచ్చింది కాని, శేఖర్ కనబడగానే దృష్టి అటు కేసి తిప్పుకుంది. పలక పిలవ మనుకునేంతలో చెల్లి పోయింది.

మరో నెల్లొళ్ళ తరువాత ఒక రోజున మాటల సందర్భంలో భువేశ్వరి అడిగింది. ఈ మధ్య నెప్పుడయినా లలితని చూశావుట్రా రెండే రైలుంది దాన్ని చూసి. మొన్న దాదామీదకొస్తే పిలిచా. అదేమిటో, పిల్ల ఆదోరకంగా మారిపోయింది ముఖంవాడి; సయస్యం పోయిన దానిలా కనిపించింది....” అంటూంటే కళ్ళ నీళ్ళు తిరిగియి ఆమెకు.

“మాసిపోయిన చీరలు కరుతోంపిస్తున్నాయి. నేనేగా దాని తెప్పడూ కావలసిన చీరే రివ్వటం? అయిదాన నెలగాయె. ఒక్క చీరయినా ఇచ్చి ఎరగను.”

శేఖర్ అటువేపు చూస్తూ కూర్చున్నాడు.

“నన్ను తప్ప ఎవరీ ఏమీ అడగదురా. అలాంటి నాతోనే చెబుకుంది నా వెంటి సింటే తిరుగుకుంది. దాని ముఖం చూడగానే నాకు తెలుస్తుంది గాని మరెవ్వరూ గ్రహించలేదు. అమ్మా అని నన్నూడికే పిలవటమే కాదు. తల్లి అనే నన్ను పేమించేది.”

“నరేకాని అమ్మా! మరి. పిలిచి ఏం కావాలో అడిగి ఇవ్వలేక పోయా?”

“ఎలా తీసుకుంటుందిరా అబ్బాయి? వచ్చి పోమే దారి కాస్త మూయించేస్తే కూయె. కష్టాల్లో ఉంటే మరీది తెలియో తెలియకో పొరపాటు చేశాడే అనుకో. అందు ని ఏకంగా వెలి వేనెయ్యటమే! ప్రాయశ్చిత్తం అదీ చేయించి మనవాళ్ళని మళ్ళీ యిష్టకోపటంలే! ఇంతకీ, వాళ్లు అలా పీడించడం వల్లనే మతంలో కలిసిపోయాడు.

మనస్సుకి రోక కలిగితే, మనిషి ఏ పనయినా చేస్తాడు. విశానికి ఆయన మంఠపనే చేశాడంటా. నేను, మనంఠరికన్నా ఆ గిరిన్ అత్యయ్యుడై కనిపెడుతున్నాడు. లలితవి ఆతనికిచ్చి చేస్తే అదీ సుఖపడుతుంది. చెబుతున్నాగా: వచ్చే నెలలోనే అవుతుందట!”

“వచ్చే నెల్లోనే!” అశ్చర్యంగా అడిగాడు, శేఖర్.

“అలాగే విన్నా. వాళ్ళ మామ వంటోకూడా ఎం బాగుండటం లేదని చెప్పింది లలిత. ఎలావుంటుందిలే, మనశ్శాంతి ఎక్కడ? ఎప్పుడూ ఏడుపులూ పెడబొబ్బలూ నేనాయె!”

కల్లి వెళ్ళగానే, శేఖర్ మెల్లిగా వెళ్ళి పడుకున్నాడు. లలితవి గురించే ఆలోచనలు పరిగెడుతున్నాయ్.

అపీనునించి అప్పుడే వచ్చాడు శేఖర్. వాళ్ళ వీళ్ళ ఇళ్ళ మధ్య ఇరుకు సందు లోంచి ఒక బండి వచ్చింది. కనుక్కుంటే, గురువరణుడింటికి దాక్టర్ వచ్చాడని తెలిసింది.

అన్నట్లు—గురువరణుడికి వంటో సుప్రీం ఉంటోందని అమ్మ చెప్పిందిగా! ఆ మాట జ్ఞాపక మొచ్చి ఎకాయెకి వాళ్ళ పడక గదిలోకి వెళ్లాడు, శేఖర్. గురువరణుడు లేవలేని స్థితిలో వున్నాడు. లలితా, గిరిన్ వివార ముఖంతో ఓ పక్కన కూచుని వున్నారు. ఎవర దాక్టర్ రోగిని పరీక్షిస్తున్నాడు.

అన్న ప్ల న్వరంతో గురువరణుడు శేఖర్ ను కూర్చోబెట్టాడు. లలిత తలమీది చెరగు ముందుకి లాక్కుని, ముఖం అటు తిప్పుకు కూర్చున్నది.

దాక్టర్ శేఖర్ ఎరుగు, ప్రిస్క్రిప్షన్ రాపిచ్చి ఆతన్ని వెంటబెట్టకు వచ్చి బయట కూర్చున్నాడు. వెనకాలే గిరిన్ వచ్చి దాక్టర్ కి ఫీజు చెల్లించాడు. “రోగం ఇంకా ముదరలేదు. గాలి మార్పుకోసం ఎక్కడికైనా తీసుకెళ్ళటం ముఖ్యం” అని చెప్పాడు. దాక్టర్

దాక్టర్ వెబోగానే గిరిన్. శేఖర్ ఇద్దరూ ఒక్కసారిగా గురువరణుడి గదిలోకి వచ్చారు.

లలిత చేత్తో పైగచేసి, గిరిన్ ను బాటుగా పిలిచింది. అతడితో ఏదో గుసగుసలాడింది, ఎదరూర్చీలో శేఖర్ ను బాటుగా కూచుని గురువరణుడికేసి చూస్తున్నాడు. కాస్తేపయోక లేచి వెళ్లాడు, అప్పటికింకా లలితా, గిరిన్ గుసగుసలాడుకునే వున్నారు. శేఖర్ ను పిలిచి ఒక్కళ్లా ఒక్క మాటయినా చెప్పలే.

ఇవాళ లలిత ఒక గొప్ప బాధ్యతవించి తనని కార్యతంగా విముక్తుణ్ణి చేసిందినుకున్నాడు శేఖర్. ఇహ విస్మయంగా నమ్మవచ్చు. సందేహంలేమి లలిత ఇంక తనని అంటి పెట్టుకుని ఉండదు.

గిటన్ వాళ్ళకి పరమ అప్పుడన్న సంగతి ఇవాళ తను స్వయంగా చూపినట్టాడు. వాళ్ళందరికీ ఆచారం. భవిష్యత్తులో లలితకు ఆశ్రయమూ ఇచ్చేవాడతడే. తనేంకాదు ఇలాంటి అవత్సరయంలోకూడా అమె ఒక్క పరిహారాని మరేంకాని తనని అడగడే లేదే!

శేఖర్ ఈజీచైర్లో కూలబడ్డాడు. ఎన్నో ఆలోచనలు దొర్లినై: లలితకు తను పరాయవాదై పోయినట్టేగా తనని చూస్తూనే మురుగు ముఖం మీదికి లాక్కొని అటుకేసి ఎందుకు తిరిగినట్టూ? దానిమాటకేం?—తన కళ్ళ ముందరే గిటన్ని చాటుకీ విలివి, ఎంతసేపెంతసేపు ఆ గురగునయ! లోగడ ఒకప్పుడు ఇతగడి వెంటనేకదా నాటకానికి వెళతానంటే అమెను వెళ్లవిప్పలేదు, తను: బహుశా, తనతోవున్న రహస్య సంచలనం గుర్తు కొచ్చి ఆసేక సిగ్గుపడిందేమో!

అంతలో గది బైటవించి తల్లి విజపు: "ఏరా! ఇంకా కాళ్ళూ చేతులూ కడుక్కోలే!" శేఖర్ హడావిడిగా లేచి, గబగబా కిందికి వెళ్ళిపోయాడు.

నిజానికి తప్పెనరిది!—ఈ సంగతి ఇన్నాళ్ళుంచి శేఖర్ ఆలోచించనే లేక పోయాడు, ఇప్పటిదాకా లలితతో తను ఆకొలిపే మాట ఒక్కటి చెప్పనే లేదు. పోనీ అంటే, అమె తనని అడిగేందుకయినా అసకాళ మివ్వలేదు. ఈ సంగతి బైట పడిదే తను ఎలాంటి బాధ్యత వహించాల్సి వస్తుందోనని ఒకనంక భయం. కనుక అన్నివిధాలా తప్పంతా లలిత నెత్తినే రుద్దటానికి ఉపాయాలు వెదుకుతున్నాడు. ఈ విధంగా కోసంతో, అభిమానంతో మనస్సు లోలోపల దహించుకు పోతున్నది.

ఒక వారం రోజుల తరవాత—

ఇవాళ సాయంత్రం కూడా అతడలాగే తపించి పోతున్నాడు. చటుక్కున గది ముందు చప్పుడైంది. ముఖమెత్తి చూశాడు. హృదయం గతుక్కుమంది! కాశీ చెయ్యి పుచ్చుకుని లలిత గదిలోకి వచ్చింది. కింద పడివివున్న కార్పెట్ మీద కూర్చుంది.

"శేఖర్ దా! మేమిద్దరం నీకు నమస్కరించటానికి వచ్చాం, రేపు ఊరికి వెళుతున్నాం!" అన్నది కాశీ.

మాటాడలే. చూస్తూ ఊరుకున్నాడు, శేఖర్.

“శేఖర్దా! మీ పాద నన్నిదిని మేమెన్నో తప్పులు చేసి వుంటాం. ఆనన్నీ మరిచిపో!” అన్నది కాశీ.

ఈ మాటల్లో ఒకటి ఆమె స్వంతం కాదనీ. పాతం నేర్చుకుని ఒప్పు జెప్పకొందనీ గ్రహించాడు శేఖర్.

“రే వెక్కడికి వెళుతున్నారు మీరూ?”

“సళ్ళును దేశం. నాన్నని తీసుకు ముంగేరు వెళుతున్నాం. అక్కడ గిరీష్ ఖాబుగారి ఇల్లు”. నాన్నకి వయమయినా ఇహ మేం తిరిగి రాం. ఇక్కడి పిల్ల నాన్నకి సరిసడలేదని డాక్టర్ గారు చెప్పేవారు” అన్నది.

“ఇప్పుడెలా వుండే?” అడిగాడు శేఖర్.

“కాస్త వయమే.” అంటూ, చీర చాదునించి కొత్త చీరలు రెండు తీసి చూపించింది కాశీ. “ఇవిగో, పెద్దమ్మ మా కొనిచ్చింది!”

ఇప్పుడు మెల్లిగా లేచి లలిత డేవిర్ దగ్గరి తెచ్చింది. కాళంకెని డేవిర్ మీద పొట్టి. “వీరునా కాళంకెని ఇన్నాల్లాయె వాదిగ్గరే ఉండేపోయింది” అన్నది, చిరు నవ్వుతూ. “కాని, అందులో డబ్బుమాత్రం పది లేదు, అంతా ఖర్చయిపోయింది!” అని చెప్పింది.

మాటాడలే శేఖర్.

“వద వాదినా, పొద్దు పోతుంది!” అన్నది కాశీ.

“కాశీ కిందికెళ్లి రెండు తమలపాకులు తెచ్చిపెట్టమ్మా!” అన్నారు శేఖర్, తడబడుతూ.

కాశీ చెయ్యి నొక్కివట్టింది లలిత. “నువ్వంటే కాశీ. నే తెస్తావే!” అంటూ గిబగిబా దిగివెళ్లి, ఒక్క నిమిషంలో ఆకులు తెచ్చి కాశీ చేతికిచ్చింది. కాశీ శేఖర్ చేతి కిచ్చింది.

శేఖర్ తెల్లబోయి, అలానే కూర్చున్నాడు.

‘వెతుకున్నాం శేఖర్దా!’ అంటూ, కాశీ దగ్గరసావచ్చి అతడి పావాలకు నమస్కరించింది. లలిత కూర్చున్న చోటినుంచే నేలకు వంగి నమస్కరించింది. ఇద్దరూ లేచి బైటకు వెళ్లిపోయారు.

మతిపోయిన వాడిలా శేఖర్ అలానే కూర్చున్నాడు. లలిత వచ్చింది, చెప్పవలిసిందేమో చెప్పి, సెలవు తీసుకు వెళ్లిపోయింది. కాని శేఖర్ తనుమాత్రం మాటాడలేక పోయాడు. మాటాడానికేమీ సంగతులు లేనట్టుగా ఆ కాప్పేతూ ఎలానో వెళ్ళి బుచ్చాడు.

కావాలనే ఇవాళ లలిత కాశీని వెంటబెట్టుకొచ్చింది. అక్కడ జరిగిన విషయాలేవీ పైకి రాకూడదని లలిత ఉద్దేశం కాబోయినని శేఖర్ అనుకున్నాడు. తరవాత అతడికి తప్పకుండా ఏమిటో లాగుతున్నట్టూ, తల తిరిగి పోతున్నట్టూ ఉంది. లేచి వెళ్లిపోయి వక్కమీద పడుకున్నాడు.

11

గొలి మార్పుకోసం ముంగేరు వెళ్ళినా, గురుచరణుని ఆరోగ్యం బాగుడదలే. ఓ ఏడాదిపాటు తీసుకు తీసుకు దేహం చాటించాడు. గిరిన్ ఎంతో అభిమానంతో చివరి ఘడియదాకా ఉంది. చెయ్యిగలిగిందంతా చేశాడు.

ఇహ పోతాడనగా ఆయన గిరిన్ చెయిపట్టుకుని. “మన ప్రియహృద్ది బంధుత్వంగా చెయ్యాలి నువ్వు. నేనీ కళ్ళతో చూపి ఆనందించటానికి వోచుకోలేదు. పరలోకం. విచిత్రం నా చూపి ఆనందిస్తా!” నంటూ అతిమాలి చెప్పాడు. గద్గద స్వరంతో.

గురుచరణునితో అద్వైతవాళ్ళద్వారా భువనేశ్వరికి వీళ్ళ కబుర్లు తెలుస్తుండేవి. ఇప్పుడాయన పోయిన సంగతికూడా వాళ్ళవల్లనే తెలిసింది.

ఇది జరిగిన మరీ కొద్దిరోజులకే నవీన్ రాయ్ మరణించాడు. భువనేశ్వరికి ఈ కష్టంవల్ల ఏమైత్తిరేట్టయింది అంచేత వలసారిమంతా పెద్దకోడలి కొప్పగించి, తమ కాశీ వెళ్లిపోయింది. ఎచ్చే ఏడు ఎర్నాట్లన్నీ చేసి కబురెడితే వచ్చి శేఖర్ వెళ్లిపోయింది.

ఇటువంటి మనవికాదు పరిశీలించండి
ఎవ్వళ్లు పట్టావు? "పెయ్యేళ్లు!"

పించి వెళతానని చెప్పింది. వెళ్ళేముందు.

నవీన్ రాయ్ స్థిరపరిచేవున్నాడు సంబంధం. ఆయన పోవడంతో ఏడాదివరకూ అగవలసి వచ్చింది. లేకపోతే ఈసాటి కయిపోవాలిందే.

పిల్ల తరపువారు ఇహ ఆగరు. నిన్ననే వచ్చి ముహూర్తం పెట్టుకు వెళ్లారు. ఈ నెల్లోనే వెళ్లి. ఇవాళ బయల్దేరి వెళ్లి. తల్లిని తీసుకువద్దా మనసుకుంటున్నాడు శేఖర్.

ప్రయాణంకోసం బీరువాలోంచి గుడ్డలూ అవ్వీ తీసుకుని పెట్టెలో సర్దుకుంటూ వుంటే. చాలాలోజాల కివాళ లలిత మళ్ళీ జ్ఞాపకమొచ్చింది. ఇదివరకీ కన్సర్వే లలితే చేసిపెట్టేడి. వాళ్లు వెళ్లి ఇప్పటికప్పుడే మూడేళ్ళు పైగా అయింది. వాళ్ళ సంగతు లేవీ శేఖర్ తెలుసుకోనూ లేదు. తెలుసుకోవాలని అతడికి కతూహలమూ లేదు.

ఈలోగా లలితమీద క్రమంగా అతడికో విధమయిన అసహ్యభావం ఏర్పడింది. కాని, ఇవాళెందుకో చటుక్కున ఆమె సంగతి తెలుసుకోవాలని బుద్ధిపట్టింది.

లలిత ఖులాసాగానే ఉండివుంటుంది. గిరిన్ స్థితిమంతుడేగా, కనుక ఏమీ లోటు చెయ్యదు. అయినా—పెళ్ళి ఎన్నడయిందో ఆమెకు. అతడితో లలిత ఎలా వుంటుందో, తెలుసుకోవాలని ఒకవంక. వాళ్ళింట్లో అద్దెపన్నవాళ్ళు రెజ్జెల్ల కిందటే ఖాళీచేసి వెళ్ళిపోయారు కనుక కబుర్లు తెలియటంలే.

పోనీ—వారుబాల తండ్రికి తెచ్చిస్తుంటాయ్ వాళ్ళ భోగట్టాలు. పోయి కను క్కుందామా అనిపించింది. సర్దుకున్న సామాన్లు అమటునే వాచిలేసి. ఈ ఆలోచన లతో కిక్కిరించి బైటికి చూస్తున్నాడు.

అంతలో దాసి విలిచింది—“చినబాబుగారూ: కాళిగారి అమ్మగారు మిమ్మల్ని రమ్మంటున్నారండి!”

అశ్చర్యంతో “ఏ కాళిగారి అమ్మో!”

గురుచరణుడి ఇంటికేసి చేత్తో చూపిస్తూ చెప్పింది: “మన కాళిగారి అమ్మో. చినబాబుగారూ: ఆరంతా వచ్చేస్తాను గదాడీ. వూరినించీ!”

“వద వచ్చున్నా!” అంటూ మేడదిగి వెళ్లాడు శేఖర్.

ఇంట్లో అడుగెట్టగానే ఏడుపులూ, శోకాలూ. వితంతు రూపంలో వున్న గురుచరణుడి భార్యదగ్గరికెళ్ళి కింద కూర్చున్నాడు శేఖర్. కళ్లు తుడుచుకున్నాడు. ఈ పరామర్శతో ఆమె భర్త మరణం తన తండ్రి మరణం రెండూ కలిపివున్నాయి.

పొద్దు గుంకింది. చలిత వచ్చి దీపం పెట్టింది. దూరంనించే అతడికి నమస్కరించి, ఒక్క నిమిషం నిలబడి మెల్లిగా వెళిపోయింది.

ఇప్పుడు చలిత పదిహేనేళ్ళ పరశ్రీ. శేఖర్ దృష్టిలో. అత దామెకేసి కన్నెత్తి చూడనూలేదు. పలకరించనూ లేకపోయాడు. అయినా, ఓరకంట చూసి ఆమె చాలా దిక్కిపోయినట్టు మాత్రం కనిపెట్టాడు.

ఏడు నెలల పరామర్శలూ అయినాక గురుచరణుడి భార్య చెప్పింది—“నాయనా శేఖర్: ఈ ఇల్లమ్మేసి, ముఠగేరు వెళ్లి. అక్కడే అల్లుడిదగ్గ రుండిపోదామనుంది. వాలాకాలంగా ఈ యిల్లు కొనాలని నాన్నగారికి ఉద్దేశమండేసి కదా. కనక, ఏదో ధర కట్టి మీరే తీసుకుంటే, సొమ్ము సొమ్ములో విలిసింది కదా అని నాకు తృప్తి వుంటుంది. పైకి పోతుండేమోనని మీకూ మనస్సు కష్టంగా ఉండదు. మీరే తీసుకుంటే, మళ్ళీ ఏప్పుడయినా ఒకావేళ మేమొస్తే, రెండురోజులపాటు తం దాడు సనేందు కాస్కారముంటుంది....” అంటూ మనసు విడిచి తన ఉద్దేశం వెల్లడించింది.

“అమ్మతో చెప్పి చూస్తా. నేమంటుందో!” అన్నాడు శేఖర్.

“అయితే—అక్క ఈ మధ్య నెప్పుడూ రాదా యేం, శేఖర్!”

“ఇలాగ రాత్రికే వెళుతున్నా అమ్మని తీసుకురావటానికి” అని చెప్పాడు.

తరువాత మరెన్నో సంగతులూ విశేషాలూ తరిచి తరిచి అడిగిం దాచిన. శేఖర్ నిశ్చేష్టుడు. ఏవూరు సంబంధం. కట్టుమొత. నగరంపై—ఇలాంటి వివరాన్ని పడిగి తెలుసుకుంది.

వెళ్ళొస్తానన్నాడు శేఖర్. అప్పటికి వెన్నెల బాగా పైకి వచ్చింది. ఆ సమయంలో

మేడమీనించి దిగి గిరిన్ వాళ్లక్కగారింటికి కాబోయి వెళ్ళాడు. గురువరణుడి భార్య చూసి, "మా అల్లాణ్ణి ఎరుగునా శేఖర్? అతడితో ఎప్పుడయినా మాటాడనా, లేదా? చాలా మంచివాడు సుమా!" అన్నది.

అతడితో తనకి పరిచయముందని చెప్పి, గబగబా వెళ్ళిపోయాడు శేఖర్. కాని, బైట గది ముందరికి వచ్చేప్పటికి చటుక్కున అగిపోవాల్సి వచ్చింది. చీకట్లో తలుపు వాటున లలిత నిలబడివుంది. —

"ఇనుగో, మిమ్మల్నే! అమ్మని తీసుకురావటానికి ఇవాళే వెళుతున్నారా?"

"హః—"

"బాగా అదైర్ద్యపడిపోయింది కామోను!"

"ఏదైర్ద్యమోయినట్టే అయింది!"

"మీ వంటో కులాసాగా వుందా?"

"కులాసాగానే వుంది!" అంటూ తొందరగా వెళ్ళిపోయాడు, రోడ్డుమీదికి వచ్చాడు. శరీరం ఆపాదమస్తకం వాణికిపోయింది. లలితపక్కన నిలచుంటే తన శరీరంకూడా

అపవిత్రమయిందా అనిపించింది.

తిరిగి ఇంటికి వచ్చాడు. ఎలానో పెద్దై నడ్డేశాడు. రైలుకింకా టయముంది. అందుకని మళ్ళీ వడుకుని ఆలోచనల్లో పడ్డాడు—లలితంటే అసహ్యం ఎక్కువై పోయింది. మనస్సులో ఆమెపైన మండిపోతున్నాడు. ఆ మంటలో ఆమెను అనరాని మాటలన్నీ అని దూషించాడు. చివరికి లలితను ‘కులట’ అని అనటానికూడా సంశయించలే.

మాటల సందర్భంలో అప్పుడు గురువరణుడి భార్య ఇలా అన్నది—“నాయనా, శేఖర్—ఇది సంతోషంతో చేసిన పెళ్లికాదు. చివరి తీణందా? జరుగుతుందిని ఎవళ్లమూ అనుకోనేరేదు లేకపోతే, అప్పుడు మిమ్మల్నందర్నీ పిలవమనే చెప్పింది లలిత.” అని ఈ విషయం బైటపెట్టేప్పటికల్లా అనలే లలితపైన మండిపోతున్న స్వర్ణ శేఖర్ కోపాగ్నిని మరింత ప్రజ్వలించజేసింది.

12

కొనించి తల్లిని తీసుకువచ్చేశాడు శేఖర్. అప్పటికింకా ఆరడి పెళ్లి వచ్చేందు రోజులుంది. రెండురోజులు పోయాక—

శేఖర్ తల్లిదగ్గర కూర్చుని లలిత ఏదో పనిచేస్తూంది. లలిత వచ్చిందని శేఖర్ కు తెలియదు. అంచేత, ఏదో పనిమీద వచ్చి “అమ్మా!” అని పిలిచాడు. గదిలో అడు గెట్టడంతోనే తొట్రుపడి నిలబడిపోయాడు. తల వంచుకుని లలిత తన పని చూసు కుంటోంది.

“ఎందుకూ నాయనా?” అడిగింది తల్లి. వచ్చిన పని కాస్తా మరిచిపోయి, “ఏం లేదులే!” అంటూ వెళ్లిపోయాడు. లలిత ముఖం అతడికి కనిపించలేదు గాని, దృష్టి మాత్రం అమె చేతుల పయన పడింది. చేతులకి రెండు గాజులు తప్ప మరేం లేవు! మనస్సులో కూరంగా నవ్వుకున్నాడు. “ఇదో పేషం కాబోయి!” ననుకున్నాడు. గిరీన్ అంత గొప్ప స్థితిమంతుడు కదా. అటువంటి ఆయనకు గృహిణి ఆయన లలిత చేతు లింత అలంకారకూన్యంగా ఉండడమేమిటి అని! ఈ మాత్రం ఊహించుకోలేకపోయాడు. శేఖర్.

*

*

*

ఆ రోజు శేఖర్ గబగబి మేడమెట్లు దిగివస్తున్నాడు. ఆ మెట్లమీదించే పైకి ఎక్కు-పోతున్నదల్లా లలిత కొంచెం పక్కకి తప్పుకు నిలబడింది. శేఖర్ దగ్గరికి

తానా సంతోషిస్తూ మెల్లిగా అన్నది: 'మీతో ఒకమాట చెప్పాల్సివుంది!'

ఆశ్చర్యంగా శేఖర్ 'ఎవరితో? నాతోనా?'

'అవును—మీతోనే!'

'నాతో చెప్పేదేమిటుంటుందీ?' అంటూ విసురుగా కింగికి దిగివెళ్ళాడు.

కాస్తేపు ఆక్కడ ఆలానే నిలబడిపోయింది అలిక. చిన్నగా నిట్టూర్చి, మెల్లిగా వెళ్ళిపోయింది.

*

*

*

మర్నాడుదయం—

గదిలో కూర్చుని పత్రిక చూసుకుంటున్నాడు. శేఖర్. గిరీన్ వచ్చి నమస్కరించి, శుర్రీ లాక్కుని కూర్చున్నాడు. ఇద్దరికీ పరిచయమున్నది కాని, ఎన్నడూ ఇంతవరకు మాటాడుకుని ఎరగరు.

లాంచనాలేం లేకండా గిరీన్ ఏకంగా తను వచ్చిన వ్యవహారంలోకి దిగాడు: 'ఒక ముఖ్యమైన పనిమీద మీకు శ్రమ కలిగించటానికి వచ్చాను. మా ఆర్ట్ గారి

ఉద్దేశం మీకు తెలిసిందే. వారిల్లు మీకే విక్రయించాలనున్నారు. ఆ సంగతే ఇప్పుడు నాతో చెప్పి పంపించారు. ఆ సంగతి ఎంత వేగిరం తేలిపోతే అంత త్వరలో అవిడని ముంగేరు తీసుకు వెళదామని కుంటున్నానని నన్నాడు.

గిరీన్ ను చూడగానే శేఖర్ హృదయంలో తుఫాను రేగింది. ఈ మాటలేం అతనికి వచ్చలే "మంచి మాటే. కాని నాన్నగారు పోయినప్పటినుంచి యజమాన్లు మా అన్నగారే. కనక "

చిరునవ్వుతూ గిరీన్ అన్నాడు: "అరీ తెలుసు నాకు. కాని, వాటితో మీరే చెబితే బాగుంటుందేమో?"

'అహ—మీరు చెప్పినా బాగానే వుంటుంది. వారి తరపున ఇప్పుడు సంరక్షకులు మీరేగా?" అన్నాడు శేఖర్.

"నేనే చెప్పడం అసంభవమయితే అలాగే చెబుతా. మీరు కాస్త శ్రద్ధ పెట్టారంటే పని చాలా సులువగా జరిగిపోతుందని చెల్లి చెప్పింది. పిన్నను "

ఇప్పటికా శేఖర్ బాగిస్కి చేరిగిలడమే మాటాడుతున్నవాడల్లా లేచికూచుని "ఎవరు చెప్పారూ?" అనడిగాడు.

"చెల్లాయ్ లలిత చెప్పింది" అన్నాడు గిరీన్.

మతి పోయిట్టయింది శేఖర్ కు. గిరీన్ ఏం చెప్పాడోకూడా సరిగా చెవినిపడలే. ఒక్కక్షణం అతడి ముఖంకేసి చూస్తూ ఉండినది, అడిగాడు: "క్షమించండి గిరీన్ బాబుగారూ! మీరు లలితను పెళ్లి చేసుకోలే?"

నాల్గ్కరుచుకున్నాడు గిరీన్. "చిత్తం, లేదు. వానినడర్చి బాగా ఎడగుచుదుగా మీరు? కలివి... నేను ..."

"కాని, అలా అనుకోలేకే మొదట్లో?"

"లేదు, అలా అనుకోలేదు. ఆ మాట నిజమే. గురుచరణరావు మరణ సమయంలో నన్ను పిలిచి చెప్పారు: "నాయనా, గిరీన్ మన స్నేహం బంధుత్వంగా మారాలి సుమీ, ఇదే నా తుది కోరిక!" అని. సరేనని నేనూ మాట ఇచ్చాను. ఆయన పోయాక సంగతి సందర్భాలన్నీ నాకు విడచుర్చి చెప్పింది చెల్లెలు లలిత. ఈ సంగతుల్ని ఎవరూ ఎరగడం. అయినా అంతకుముందే తనకి వివాహం అయింది! ఇప్పుడు భర్త బులాసాగానే అన్నాట్టకూ? ఈ మాటలెవరూ నమ్మక పోవచ్చు. కానీ, చిల్లి ఏం చెప్పినా నాకు పూర్తి విశ్వాసమంది. అయితే—ప్రీతి ఒక్కసారే కదా పెళ్లియేదీ? ఓ—అదేమిటి?" అన్నాడు, గిరీన్.

అక్షయే ఆశ్రమములముఖశత్రు
 కారుణ్య పాపేశాసు -
 ఏదేనాపద్యసిమృక్తతన
 మీద నాటమని అతని
 అంతిమ కృతిక

శేఖర్ కు నేత్రాలు రెండూ బాష్పాలతో నింపిపోయినై. ఆ బాష్పాలే గిరీష్ ఎడమ భారలుగా ప్రవహింపసాగినై. కాని, ఈ స్పృహ లేనేలేదు శేఖర్ కు. ఒక పురుషుడి ఎదుట మరో వ్యక్తి దౌర్బల్యాన్ని వ్యక్తంచెయ్యటం సిగ్గుచేటు కదా. ఆ సంగతి కూడా స్మరించలేదు శేఖర్ కు.

మాటాడక చూస్తున్నారు గిరీష్. అతడి మనస్సులో ఇన్నాళ్ళనంచీ సందేహం కద్దు. ఇవాళి స్పష్టంగా తెలిసిపోయింది. లలిత భర్త ఎవరో!—శేఖర్ కళ్ళు తుడుచుకుని అడిగాడు, “మీరు లలితని ప్రేమించలేమా?”

గిరీష్ మెల్లిగా సమాధానం చెప్పాడు—ఈ ప్రశ్నకు జవాబు అసంసారం. ఎంతటి ప్రేమ అయినా, తెలిసి తెలిసి ఒహారు పెల్లాడిన ప్రీతి మరొహారు ఎన్నడయినా చేసు కుంటారా! పెద్దలు మీరు....మిమ్మల్ని నే విమర్శించ దలుచుకోలేదు” అని, నవ్వాడు. లేచి నిలబడి. “ఇప్పటికి సెలవ్. మళ్ళీ కలుసుకుందాం!” అంటూ, నమస్కరించి వెళిపోయాడు.

గిరీష్ ను శేఖర్ చాలారోజుల్నించీ ద్వేషిస్తున్నాడు. అది క్రమశః పరమాసహ్యంగా వరిణమించింది. ఇవాళ అతడు వెళిపోగానే శేఖర్ లేచి, శిరస్సు నేలకొని చి అసరి చితురైన ఆ బ్రాహ్మణ యువకుణ్ణి ఉద్దేశించి నోస్తార్లు నమస్కరించాడు. విశ్వ బ్ధింగా మానవుడు ఎంతటి స్వార్థత్వాగాన్ని చెయ్యగలవో, నవ్వుతూ ఎంతటి కఠోర శూరు వ

ప్రజ్ఞనయనా ఎలా చెల్లించుకోగలదో, ఇవాళ శేఖర్ మొదటిసారిగా చూడగలిగాడు.

అవరాహ్మం, భువనేశ్వరి తన గదిలో కూచుని కొత్త బట్టలన్నీ ఎంచి, వరసగా బొత్తులుపెట్టి సర్దుతోంది. లలిత అవిడకి పాయం చేస్తోంది.

గదిలోకి వచ్చాడు శేఖర్. తల్లి నుంచంపిడికి వెళ్లి కూర్చున్నాడు. ఇవాళ అతడు లలితని చూడగానే గాభరా పడలే. తల్లి అడిగింది; “ఏమిటా అబ్బాయ్?”

“ఏం చేస్తున్నా వమ్మా?”

“ఎవరెవరికి ఏయే రకం బట్టలు పెట్టాలో ఎంచి లెక్కచూస్తున్నా. బహుశా మరి కొన్ని కావాల్సి వుంటుం దనుకుంటా. ఇవేం సరిపోయేట్టు లేదు—కాదు తల్లీ?”

“అవు” నన్నట్టు తల తిప్పింది లలిత.

శేఖర్ నవ్వుతూ, “ఒకావేళ నే పెళ్లి చేసుకోకపోతే....?”

భువనేశ్వరి “అ—నువ్వెంతకయినా తగిన వాడివే! గుఱాలకేం తక్కువ లేదు!” అన్నది నవ్వుతూ.

“ఇప్పుడు పరిస్థితులన్నీ అలాగే వచ్చాయి అమ్మా!”

“అవేం మాటలా. అలా అనకు!”

“ఇప్పటిదాకా మాటాడలే, నే నయినా. కానీ ఇహ మాటాడకుండా ఉండటానికి వీలేదు. ఇహ ఊరుకుంటే మహాపాపం చుట్టుకుంటుంది.”

ఈ మాటల్లో అంతర్యం గ్రహించలేక. చూస్తూ ఊరుకుంది భువనేశ్వరి.

“అమ్మా, ఈ బిడ్డడి తప్పులు ఇంతవరకూ ఎన్నో ఓమిస్తూ వచ్చావ్ నువ్వు. నేను విజంగానే చేసుకోను,” అన్నాడు శేఖర్.

కొడుకు మాటల తీరూ, అముఖ కవళికా చూపి భువనేశ్వరికి ఉదేక్రం కలిగింది. కానీ, మథ్యపరచకుంది. “సరే. అలాగేలే. నన్నటై వేదించక. నువ్విక్కణ్ణుంచి వెళ్లు. నాకూ బోలెడన్ని వస్తున్నాయి....” అన్నది.

“విజం చెబుతున్నానమ్మా! ఆ పెళ్లి నే చేసుకోను,” అన్నాడు శేఖర్.

“ఎందుకీ? ఇదేం అటలమకున్నావా యేం!”

“అట కాదు. అందుకనే చెబుతున్నా!”

ఈ మాట విజంగానే ఖయవడింది భువనేశ్వరి రోషంతో “ఏం జరిగిందేరా? కిలిపేట్టు చెప్పు. ఈ దొంగతరుగుడు మాటలేం నా దగ్గర పనికి రావు.” అన్నది.

“చెబితారే అమ్మా. మరోనాడు! అప్పుడు విందువు గానిలే....” అన్నాడు

మర్నాడు

"కుర్రో రోజు నేను ప్రాణం అంటూ, ఆ కొత్త బట్టలన్నీ కీ వక్కాకి నెట్టివేసి, ఇవాళ నన్ను కాశీకి పంపించెయ్యి. ఇలాంటి సంహారం జరిగిందా? ఉండలేన్నాయనా!"

తన పండుకుక్కచున్నాడు శేఖర్.

కువనేక్కరి ముతన్ను స్థిరంగా లేడు. "లలితకుడా సోకో వస్తానంటూంది రేపు? అని ప్రయాణానికి కూర్చోకూడా ఏర్పాటు చేయి!"

శేఖర్ నవ్వుతూ, "నీ వెంటి నస్తుంటే వేరే ఏర్పాట్లేండుకు అమ్మా! నీ అబ్బ కంటే మిందిందేముంది దానికి?"

నవ్వుకున్న కొడుకు ముఖం చూసింది కువనేక్కరి. ఒకసారి లలితకేసి చూసి, "విన్నావా తల్లీ! నాది మాటలూ ఉద్దేశాలన్నూ? నా ఇష్టమంటే నిన్ను యెక్కడి కయినా సులువుగా తీసుకెళ్ళగలనుట. మీ అత్తని అడగక్కర్లే!"

అలాంటి చెప్పకే లలిత, శేఖర్ రోజుకీ లలిత బయటపడింది.

శేఖర్ అన్నాడు—“అమె వదగలంటే మువ్వే వెళ్ళి అడుగు. అదంతా మీ ఇష్టమీద ఆధారపడివుంది. ఏమయినా కానీ. నువ్వెలా అంటే అలా జరిగే తీరుతుంది. తల్లీ! ఈ సంగతి నాకూ తెలుసు, నువ్వు వెంట తీసుకు వెళతానంటున్న అమ్మాయికీ తెలుసు. చరి. అమె నీ కోడలేకడుటమ్మా!”

చకితురాలయింది భువనేశ్వరి. తల్లితో హాస్యాలా, ఏమిటి మాటలూ! “ఏమిట్రా అన్నావో! అది నాకేమవుతుందని అంటున్నావో!” అనడిగింది. అత్రంతో.

ముఖం పై కె తెలేదు గాని, సమాచారం మటుకు చెప్పాడు శేఖర్; “అదే— చెప్పాను కిదు అమ్మా! ఇవాల్లి సంగతి కాదిది. నాలుగేళ్ళనాడే జరిగింది. అది మీ కోడిలే నిజంగా. ఇహ నే వింకేం చెప్పలేను. దాన్నే అడుగు. అదే చెబుతుంది.” అని చూసేసరికొద్దీ లలిత భువనేశ్వరికి నమస్కరించబోతుంది లలితనక్కనే వచ్చి విందునా డు శేఖర్ ఇద్దరూ కలిసి ఆమెకు సాదాభివందనం చేశారు.

భువనేశ్వరి కిల్ల నుండి ఆనందాశ్రయపులు జుజు రాలాయ్ ఆమెకు లలితంతు. ఎంత ప్రేమో!—సగలపెద్ద తెప్పి. అందులోంచి ఒక్కొక్కటే తీసి లలితకి అలంకరిస్తూ—ఒక్కొక్కటే సంగతులన్నీ మెల్లిగా అడిగి తెలుసుకుంది. అంతా విన్నాక, ‘అందుకేనా తల్లీ, గిరిన్ కాశీని చేసుకున్నది..’ అనడిగింది.

“అలా అందుకే అమ్మా!—గిరిన్ బాబులాంటి ముసుపులు లోకింటిలో ఉంటారో ఉండరో నే చెప్పలేను. కాని అయిన ఏము పూర్తిగా నమ్మకాదు. నే నాయనతో ఇలా చెప్పాను : ‘నిజంగానే నాకు పెళ్ళయిందీ. నా భర్త న నే యికోనీ, ఎదుక బోనీ, అదంతా వారిష్టం. కాని, అయిన ఇప్పుడు ఖుసాసాగానే వున్నాను’ అని చెప్పేసరికి నా మాటలు పూర్తిగా విశ్వసించా రాయన.” అన్నది లలిత.

నవ్వింది భువనేశ్వరి. లలిత తల నిమురుతూ చెప్పింది—“అలాంటివా క్షుద్రక బోవడమేమిటి తల్లీ! జన్మజన్మాలుకూ నిజంగా ఉండాలనీ ఆశీర్వదిస్తున్నా. కాస్తేపు ఇక్కడ కూర్చోమ్మా. నే వెళ్ళి, పెళ్లికూతురు మారిందని మా పెద్దవాడిలో చెప్పి వస్తా!” నంటూ అవినాకుడి గదిపేపు వెళ్ళింది భువనేశ్వరి.

బిస్సు ప్రయాణంలో చల్లబీగాలి సుఖం అనుభవించాలంటే కిటికీ ప్రక్కనే కూర్చోవాలి. ఎప్పుడు ప్రయాణం చెప్పినా వెధవది, కిటికీ ప్రక్క పీటు చచ్చినా దొరకదు. కానీ ఈరోజుకు నా అదృష్టం బాగుంది.

స్నేహితుడి పెళ్లికి బందరు వెళ్లవలసిన అవసరం కలిగింది. ప్రొద్దున్నే లేచి. ఆదరా బాదరా పనులన్నీ అవచేసుకొని బస్టాండుకు వెళ్ళాను. కొంటర్లో నిలబడి టికెట్టు తీసుకొని. బస్సెక్స్‌నరికి నా కోసమే సన్నలుగా ఒక పీటు ఖాళీగా కనిపించింది. వెంటనే కిటికీ ప్రక్కగా

బైతాయించాను.

బిస్సు కదలానికి అయిదునిమిషాలా ముందుగా ఒకాయన వచ్చి నా ప్రక్కనే కూర్చున్నాడు.

“ముందుగా, ఈ కిటికీ ప్రక్కగా నేను కూర్చున్నాను మూర్ఖా! బిస్సు కదలాడానికి యింకా టైముందికదా అని క్రిందకు దిగాను. ఇంకాలో మీరు వచ్చి కూర్చున్నట్టున్నారు.” సంభాషణ మొదలు పెట్టాడు.

కొంచెదీసి యిప్పుడు నన్ను లేవమంటూ అన్న ఓయం వేసింది. మళ్ళీ మర్యాదలేని మనిషిలా అనిపించాడు అత

గాడు, లేకపోతే “ఈ సీటు నాది” అని చెప్పడమేమిటి? అదే పరిస్థితులలో నేనుంటే, ప్రాజెంపోయి అవకలివాడితో అటువంటి విషయాలు మాట్లాడను. అతగాడికి మర్యాద తెలియకపోతే నాకు తెలియదా? “లేచిపోదామా?” అనుకున్నాను.

ఇంతలో అతనే, “ఇప్పుడు మిమ్మల్ని లేవమనడంలేదు మాస్టారు! ఊరికే చెప్పాను.” అనడంతో “బ్రతికానురా నాయా?” అనుకుంటూ “థాంక్స్” అన్నాను.

విజయవాడ జిల్లాండులోనుంచి బస్సు కదిలింది. ప్రొద్దున్నే, అరుగంటల నవయమేమో చల్లటిగాలి మొహానికి తగులుతోంది గాలివిమరుకు అప్పుడప్పుడూ వూపిరి పీల్చుకోవడం కష్టమనిపించినా, హాయిగానే వుంది. రోడ్డు ప్రక్కగా వున్న పొలాలు, పరుగెత్తే గేదెలు, వాటి వెనుక పేదకోసం ఊరుకు పరుగుతో కుర్రవాళ్ళు, ప్రొద్దున్నే పొలాలకు పోతున్న రైతులు—మాసి, మాసి విసుగెత్తింది.

బస్సులోని జనంవేపు దృష్టి మళ్ళించి అందరినీ పరికించి చూడసాగాను. నా ప్రక్కగా కూర్చున్న పెద్దమనిషి చూడటానికి దర్జాగా వున్నాడు పంచె, లాల్సీ, పైన జరి కండువా.... సన్నగా, ఒత్తుగా జుట్టు; అరడిగుండు పొడిగుండు పొడిగుండు తగ్గ లావు .. ముక్కుమాత్రం ఎందుకో

కొంచెం వంకర తిరిగింది. ఇంచాకటిలా, బస్సులో “ఇది నా సీటు, అది నా సీటు” అని గొడవచేస్తే, ఎవడో ముక్కుమీద లాగి తన్నుంబాడనుకున్నాను.

వెనకవేపు సీట్లలో గ్లాస్కో లాల్సీలు, బుష్కోట్లు, వంటికి గట్టిగా పట్టుకుపోయిన పొడుగు లాగులు వున్నాయి. అటువేపు సీట్లలో బద్దరు కుంకుమలు, తిరికాలు, చంద్రవంక బొట్లు; కంచి పట్టుదీరలు, బనారసు చీరలు, వాయిల్స్ కూర్చున్నాయి. అలా అందరినీ చూస్తున్న నా కళ్ళు ఇద్దరు ఆడవాళ్ళమీద ఆగిపోయాయి.

వాళ్ళిద్దరూ అక్కాచెల్లెళ్ళో లేకపోతే స్నేహితురొళ్ళో తెలియమగానే వేషాలు మాత్రం ఒక్కలా వున్నాయి. పెదాలకు రంగు వేశారు. బొడ్డుక్రిందకు చీర, ఉల్లి పొర జాకెట్టు, అందులోనుంచి అతి స్పష్టంగా కనిపిస్తున్న బాడీ ... అందంగానే కనువిస్తున్నారు. సహజమైన అందం పెద్దగా లేకపోయినా, కట్టూ బొట్టూ తీసుబట్టి ఆకర్షణీయంగా కనిపించొచ్చు అన్నవానికి వీళ్ళిద్దరినీ ప్రతీకగా చూపించొచ్చు

వాళ్ళిద్దరూ ఏవీటో తెగ మాట్లాడుకుంటున్నారు. వాక్యం మొదలుపెట్టే టప్పుడూ అఖరు చేసేటప్పుడూ వాళ్ళంతా వూపుకుంటూ తెగ నవ్వుకున్నారు.

“వీళ్ళు ఎటువంటి మనుష్యులు? ... ఆడదానికి అంత విరగబాటా!” అనుకున్నాను.

అప్రయత్నంగా అరుణ ఆకారం కనుపించింది. పెళ్ళయిన అరుణెల్లోనే ఏట్రాసిలా తయారయిన పెళ్ళాం గుర్తుకు రాగానే మనస్సంతా వికారంగా తయారయింది.

పెళ్ళి చూపులప్పుడు అందంగానే కనిపించింది అరుణ. కానీ యిప్పుడా నాజాకూ, అందమూ మచ్చుకై నా లేవు. ఇంతా ఏడ్చి పెళ్ళయి రెండేళ్ళయింది. పిల్లా పీచు కలగకముందే యిలా తయారయిందే, యిద్దరు పిల్లల తర్వాత ఎలా వుంటుందో? ఇంతకీ నా అదృష్టం అలా ఏడ్చింది.

“ఈ ఆడవాళ్ళిద్దరూ ఏమి తింటారో? ఎంతసేపు అలా మాట్లాడినా అలుపన్నది లేదు పిళ్ళకు!”

సుశీల గుర్తుకొచ్చింది. ఈసారి.

యూనివర్సిటీలో చదువుతున్నప్పుడు నా క్లాసుమేటు సుశీల. అందంగా. చలాకీగా వుండేది. చదువు అయిపోగానే ఆ అమ్మాయినే పెళ్ళిచేసుకుందా మనుకున్నాను. గాఢంగా. అతి గాఢంగా ప్రేమించాను....కానీ, నా ప్రేమ సంగతి సుశీలకేనాడూ చెప్పలేదు. అసలు యూనివర్సిటీలో వున్న రెండు సంవత్సరాలలో ఎన్నిసార్లు మాట్లాడాను? ఒక రోజు వరండా మలుపు తిరుగుతున్నప్పుడు, అటుచేపునుంచి వస్తున్న సుశీలను గ్రుద్దబోయి, నిలచొక్కుకొని ‘సారీ’ అన్నాను. అదే మొదటిసారి మాట్లాడటం; అఖరు

సారికూడా అదే.

సుశీలతో పెళ్ళవనందుకు నేను విచారపడలేదు. మొదట్లో ఏదో అజ్ఞానంలో వడి అలా అనుకున్నాను కానీ, అసలు అటువంటి అమ్మాయిలతో ఎటువంటి సంబంధమూ పెట్టుకోకూడదు. అందరి మొగాళ్ళతోనూ పూసుకు తిరగడం, వుండుండి ప్లేజెక్కి పాటలుపాడడం.... చ చ....

ఇప్పుడేం చేస్తోందో? ... ఏముంది. ఎవడో పెళ్ళిచేసుకొని వాడి చెవులు పట్టుకొని ఆడిస్తూ, తనమాత్రం జాలాయి పోకిళ్ళు పోతూవుంటుంది. ఎంతైనా, నేను అదృష్టవంతుణ్ణి.

‘ఏముంది మాస్టారూ! పేపరు కొంచెం యిస్తారా?’ అంటూనే నా చేతిలోని పేపరు తీసుకొని, అటుచేపున్న ఆడవాళ్ళ కందించాడు, ప్రక్కనున్న పెద్దమనిషి. ఇద్దరిలోనూ కొంచెం చిన్నదిగా కనిపిస్తున్న అమ్మాయి నవ్వుతూ పెదాలు కదిపింది.

బహుశా ‘థాంక్స్’ అనుంటుంది. వెడవ బిస్సు....వెడవ రొద. వినపడి చావరేము. కంఠస్వరం ఎలా వుందో?

నేను కొన్న పేపరు వాళ్ళ చేతులలో వలిగిపోతుంటే కళ్ళప్పగించి చూస్తున్నాను. వాళ్లు ఏదో ప్రకటన చూస్తున్నారు. అంతలో ఒకమ్మాయి తొడలపైకివున్న గొను తొడుక్కొని, చేతిలో పొడరు డబ్బా పుచ్చుకు నిలబడింది. ఆ ప్రక

అమ్మమ్మలు వస్తే భూగోళవిజ్ఞాన బక్కు
 పాల్గొనకూడ మిగలదు. అప్పుడిన్ని కొట్లు పాముల
 ఆళ్ళులచ్చి ఏసుకోసికి మలసపోతామో? మళ్ళీ
 కొత్త లండన్ సంవత్సరాలస్టోని భూమియొక ప్రాంతా
 చట్టదు!!

అనలో అంత పరీక్షగా చూడనలసిన
 అంశ మేమిదో నా కర్థం కాలేదు....కాంస
 దీని అటువంటి గొను మేమకోనా అను
 కుంటున్నారా....

అరుణ వెకంవ్ పాఠం ఫేరియ
 చదువు మానేసింది. తెలుగు చదివడం.
 రాయడం వచ్చినా చేత్తో ఓ పుస్తకం
 పట్టుకొని చదవగా నేనెప్పుడూ మాన
 లేదు.

అవును. ఇంటి చాకిరితో సరమతో
 మయ్యే అడదానికి శీనర్లు, వారపత్రికలు.
 నవలలు సునివహని తీరితెక్కడంబుందో
 ఇదిగో, యాటువంటి మహాత్మ్యాలే అటు
 వంటి పనులన్నీ చేసేది. ఇంటినంతా
 పనిమనిషి మీద పెట్టి, మొగుడు సంగతి

వట్టి చూసుకుంటా. పుస్తకం సుట్టుక
 చూక్కర్నంటారు.

బిల్లూ, నా బాధానా సాపక్య
 మెక్కడ...నల్లగా. మురికి పట్టిపోయి
 మసిగుడ్డలా పూతే మాత్రమే...చీర
 వొట్టినిండా కన్నుకుంటుంది. పరాయి
 మొక్కకు, అదిరికి నానూనా తన
 శరీరంలోని అరంగుళం మేరైనా కని
 పించనియదు అదీ. అలా వుండాలి
 అడదంటే! ... కాంచె బిడ్డోతునూ,
 ముంత్రిగావున్నా అరుణ సాక్షిలు లక్ష్మిలా
 వుంటుంది. అరలు, లక్ష్మిచే మాత్రం
 నీటుగా, గోయిగా వుంటుందన్న గ్యారంటీ
 ఏదీ!

పేపరు చదివేసి అందిచ్చారు. ప్రక్క

తను అందుకొని చూడటం మొదలు పెట్టాడు

ఈ అమ్మాయిలు సిగ్గు, శరం లేకుండా మొగళ్ళతో మాట్లాడారేమిటి? ఇప్పుడు వీళ్ళు పేసరు వదనకపోతే కొంప మునిగిపోతుందా? పేసరు తీసుకొనేటప్పుడోసారి ఇచ్చేటప్పుడోకసారి వచ్చుతూ 'థాంక్స్' అనడం, అసలు చదవాలని, పేసరు తీసుకోరు యిటువంటి వాళ్ళ ఏదో మిషతో మొగళ్ళతో మాట్లాడాలని బాధ.

చదివిన తర్వాత ముందు పేసరు నా కందింబబోయారు. చూడనట్టుగా తల తిప్పుతుంటే, అప్పుడు ప్రక్కతను అందుకున్నాడు. లేకిపోతే, చండాలుం.... యిటువంటి షోకిల్లాంతో మాట్లాడడం మేమిటి!

అడవాళ్ళుంటే ఎలా వుండాలి:

మళ్ళీ, అరుణ ఆకారం ఎదురుగా నిలబడింది బంధువులుగానీ, నా స్నేహితులుగానీ యింటికివస్తే ఎప్పుడూ బైటకు రాదు. పడకగవితో ముసుగుతన్ని పకుకుంటుంది. పొరపాటున యింటికొచ్చిన వాళ్ళ కళ్ళ పడవలపివస్తుందనే భయంతో వంటిల్లోకెళ్ళి కాఫీ కూడా తయారు చేయను....అదీ, మనిషంటే!

ఎంతైనా నేను ఆదృష్టవంతుడిని. భగవంతుడు దయపల్పి అరుణలాంటి పెళ్లాన్నిచ్చి, యిటువంటి పోరంబోకు అడవాళ్ళనుండి నన్ను రక్షించాడు.

యువ

"ఏమండీ! మీరూ బందరుదా? వస్తున్నారా?" ప్రక్కతను ఆడిగిన ప్రశ్నకు అవునన్నట్టుగా తలచింవాను.

"నేను యింకవరకూ బందరు వెళ్ళలేదండీ, మా మేనత్త హుతురి పెళ్లికి బయల్దేరవలసి వచ్చింది ఇంతకీ సంపుల చెరువు ఎక్కడో మీకు తెలుసా?"

"ఎప్పుడెరువు దగ్గర ఎవరింటికి వెళ్లాలి మీరు?" అన్నాను కుతూహలంగా. నా స్నేహితుడు సూర్యనారాయణ పెళ్లి కూడా అక్కడే.

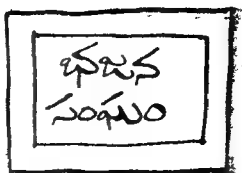
అతగాడు చెప్పిన వివరాలనుబట్టి, నేనూ, అతగాడూ ఒకచే పెళ్ళికి వెళుతున్నట్టుగా తెలిసి సంతోషపడ్డాను.

అరె, యింకాటినుండి చెప్పరేమిటండీ! నేనూ ఆ పెళ్లికి వెళ్ళాను. సూరిగాడూ, నేనూ చిన్నప్పటినుండి స్నేహితులం మావాడి బంధువులు కాబట్టి మీరూ నాకు కావల్సివారే అంటూ కత్తు కలిపేశాను.

అతగాడి పేరు మాధవరావు. ఉద్యోగ రీత్యా బొంబాయిలో వుంటున్నాడట. అతగాడూ, నేనూ చాలా విషయాలు మాట్లాడుకొన్నాం. ఆపోల్లో పుట్టామను, బంగ్లాదేశ్, ఇండోనేసియాలో ట్రీటీ— అన్ని విషయాలు దొర్లిపోయాయి మా సంభాషణలో.

అదేం ఖాళీ, నా అభిప్రాయాలు, మాధవరావు అభిప్రాయాలు ఏ ఒక్క విషయంలోనూ కలవలేదు. "అపోల్లో

- సినీమా తొలగే బిక్కు జొస్తో!
మంతుల్ని పిలుస్తాం
నలుసురైదుసున్న!!

వదిహేను వైజ్ఞానికంగా గొప్ప ఫీట్" అతగాడంటే. డబ్బు దండగవని అని బిక్కు మాటలో కొట్టేశాను. "బింగ్లా డేష్ విషయంలో మన పాలసీ నాకు నచ్చలేదు." అని అంటే నాకు నచ్చిందన్నాను. అలాగే అతను ఇండో-సోవియట్ ఫ్రీటీ విషయంలో ఆశావాదం వ్యక్త పరిస్తే, దాన్ని నేను ఖండించేశాను.

మా సంభాషణలో రెండు విషయాలు కనిపెట్టాను. ఒకటి — మాధవరావు వొట్టి పిరికివాడు. అతగాడి అభిప్రాయాలను నేను ఖండిస్తే నవ్వుతూ పూరుకుంటాడేగానీ ప్రతివాదన చేయక, అసలే నేను ఎం.ఎ. పైకాలజీ వాదన; వెంటనే కనిపెట్టేశాను అతగాడినన్నీ

ఎరుపుతెచ్చుకొన్న భావాని.

నేను కనిపెట్టిన రెండో విషయం — ఆ అమ్మాయిలిద్దరూ, కుతూహలంగా మావంకే చూస్తూ, మా సంభాషణ అంతా వింటూ మధ్య మధ్యలో నవ్వుడం. నా అభిప్రాయాలు వాళ్ళకు నచ్చి వుండాలి; అందుకే మెచ్చుకోలుగా నవ్వారు.

వీళ్ళిద్దరూ నామీద అంత కుతూహలం దేనికో? వీళ్ళది ఎటువంటి క్యారెక్టరు? ఇద్దరు మొగవాళ్లు మాట్లాడు కొరెటుంటే వినడం ఏమిటి? పైగా మధ్య మధ్యలో నవ్వుడం.

ఈసారి మా సంభాషణ ఆడవాళ్ళ వేషభాషల మీదకు మళ్ళింది. ఆడవాళ్ళు గొనులు వేసుకున్నా. లంగాలు కట్టినా లేక లుంగీలు కట్టినా తప్పులేదన్నాడు

మాధవరావు. నాకు కోపం. జాలీ రెండూ వచ్చాయి — యితగాడింత పిచ్చివాడేమి అబ్బా అని.

చీరకున్న అందం మరిచేసికుంది: ఆ మధ్య ఎప్పుడో, ఎక్కడో చదివాను — అమెరికన్ అడవాల్స్ చీరల మీద మోజు వడుతున్నారని. ఆ మాటంటే మాధవ రావు “దానిదేముంది: మనం గౌమం మీద మోజు వడుతున్నట్టగా, వాళ్ళు చీరలమీద మోజు వడుతున్నారు.” అన్నాడు.

చీరలో వున్న అందం చూసి వాళ్ళు మారిపోతున్నారని ఎంత చెప్పినా మాధవరావుకు సరిగ్గా అర్థంకాలేదు.

“మన దేశంలో అడవాల్స్ చెడిపోవడానికి ముగాళ్లే కారణమంది. ఒళ్ళంతా తనిపించే చీరలు కట్టి, మొగాళ్ళను ఆకర్షించడమే వనిగా పెట్టుకున్నారు చాలామంది.” అన్నాను.

నేను ఎవరిగురించి చెప్పుతున్నానో మాధవ రావుకు అర్థంకాలేదు.

కొంచెం క్రిందకు వంగి, మాధవ రావుకు మాత్రం వినిపించేటంత మెల్లిగా అన్నాను.

“ఇందాక నా పేవరు తీసుకు వదివారే. ఆ అడవాళ్ళ మీద మీ అభిప్రాయ మేమిటి?”

మాధవరావు కొంచెం యిబ్బందిగా కదులుతూ, “అందంగానే వున్నారు.” అన్నాడు.

“అదికాదండి నేను అడిగేది: వాళ్ళ క్యారెక్టరు ఎటువంటిదై వుంటుంది?” అని ప్రశ్నించి వెంటనే సమాధానంకూడా చెప్పేశాను.

“చెడిపోయిన వీళ్ళిద్దరూ, లేక పోతే ఏర్రం మీదకు చీర, జాకెట్టుకూ చీరకూ మధ్య వదంగుకాలు బద్ది లేకుండా వస్తేయడం ఏమిటి: అదీకాకుండా, మీరు కవిపెట్టాలో లేవో, వాళ్ళ వెంట మొగాళ్ళవరూ లేరు ఇటువంటి వాళ్ళంతా ఒంటరిగా ప్రయాణించేస్తూ వ్యాపారం సాగిస్తుంటారు. వీళ్లు తచ్చితంగా సంసార్లు మాత్రం కాదు.”

ఎందుకో మాధవ రావు నవ్వు తున్నాడు. దాంతో కొంచెం కోపం వచ్చి భారత శ్రీ ఎలా వుండాలన్న విషయం మీద మాట్లాడటం మొదలు పెట్టాను.

నేను చెప్పేవన్నీ వులుకూ, వలుకూ లేకుండా విని, అఖరున “మాస్టారూ: మీ వయస్సెంత?” అన్నాడు మాధవ రావు.

“ముప్పై. ఉన్నట్టుండి ఎందుకంత సందేహం వచ్చింది?”

“అహ, మరేంలేదు. మీరు మాట్లాడుతుంటే మా తాతగారు గుర్తుకొస్తున్నారు.” అంటూ పెద్దగా నవ్విస్తాడు మాధవరావు.

దొంగగడిదకొడుకు. నేను మాట్లాడుతుంటే వాళ్ళ తాత గుర్తుకొస్తున్నాడా వెధవకి! అంటే నేనంత చాదస్తంగా

మాట్లాడుకున్నాననా వాడి అభిప్రాయం:

కానీ, మాధవరావు నవ్వులో ఎక్కడా ఎగతాళి కనిపించలేదు నాకు. బహుశా, ఇంత చిన్న వయస్సులోనే మా తాతగారి కున్నంత అనుభవం వుంది మీకు' అని అతగాడి అభిప్రాయం అయివుంటుందని నవ్వు చెప్పుకున్నాను.

అయినా, యిటువంటి వెధవలతో మాట్లాడకుండా వుంటే మంచిది.

“దిగండి, దిగండి మాస్టారు! బండరు వచ్చేసింది.” మాధవరావు కేకతో, చేతి సంచీ పుచ్చుకు దిగాను. ఎదురుగా కని పిస్తున్న రిజివాడితో యద్దరు మనుష్యులకు ఎంత తీసుకుంటావంటూ బేరం సాగించాను.

“అగండాగండి మాస్టారు! ఒక రిజి సరిపోదు. రెండు కావాలి.” అంటూ వచ్చాడు మాధవరావు. అతగాడి వెనకాల ఆ యద్దరు ఆడవాళ్లు నిలబడి వున్నారు.

“ఇదిగో మా ఆవిడ. పేరు అనూ రాధ. ఈ అమ్మాయి నా చెల్లెలు క్యాయం.”

“ననుస్తే” అంటూ చేతులు జోడించిన వాళ్ళిద్దరినీ చూసి విర్బాంత పోయాను. నోటివెంట మాట రాలేదు. అలాగే కళ్ళప్పగించి చూస్తున్నాను. తిరిగి నమస్కారం పెట్టాలన్న యింగితజ్ఞానం

కూడా బుర్రలోంచి ఎగిరి పోయింది ఆ ఊణంలో.

“వదండి. బయల్దేరుదాం” అంటూనే “ఇంకో రిజినుకూడా పిలవరా, అబ్బీ..” అంటూ రిజివాడిని పురమాయించాడు మాధవరావు.

అతగాడితో కలిసి ఒకే రిజిలో వెళ్ళడం ఎలాగో తెలియలేదు. బస్సులో దరిదాపుగా అరగంట అతగాడి పెళ్లం గురించి, చెల్లెలి గురించి ఏచి్చినాగుడు వాగాను....తీరా. కలిసి వెళ్లిన తర్వాత, ఏదో నెవంమీద పెళ్లిలో తంశాడేమో... మనిషి బలంగా వున్నాడు.

“ముందు మీరు వెళ్ళండి. నాకు బజారులో కొంచెం పనివుంది. అది చూసుకు వస్తాను.” నోరు పెగుచ్చుకు అన్నాను.

“ఏమన్నా ప్రెజంటేషన్ కొనాలా అయితే నరే. వెక్తున్నాం.” అంటూ వెళ్లిపోయాడు.

ఈరోజుకు బ్రతికిపోయాను. వెంటనే తిరుగు బస్సులో బెజవాడ వెళ్లిపోవడం మంచి దనుకున్నాను తర్వాత సూర్య నారాయణకు పర్తి చెప్పవచ్చు నను కుంటూ కదలాడానికి సిద్ధంగా వున్న బస్సెక్కాను.

అనాథ బాలుడు

గొప్పించి

నేను గదిలోకి వెళ్ళాను. గదిలోనుంచి పారిపోవాలనిపించింది. బదిలోనుంచి పారిపోవాలనిపించింది ఎక్కడికి? ఎవ్వరూ కనిపించడంచోటకీ, ఎవ్వరికీ కనపడని చోటకీ పారిపోవాలనిపించింది. మా అమ్మే వుంటే ఆమెను కావలించు కుని యేడ్చేవాణ్ణి. మొన్న వాళ్ళబ్బాయికి ఏడుపువస్తే వాళ్ళ అమ్మ ఒళ్ళోకి తల గుని... నీర పడితే... మేళ...

అట్లా ఏడ్చేవాణ్ణి. నాకు అమ్మలేదు. యెసరికి చెప్పకొని ఏడ్వను?

అంతలో నాతో ఒ బళ్ళో చదువుకునే పిల్లలు, రాముడూ, భీముడూ వచ్చారు. 'ఎందుకురా దొరగారు అడిగితే చెప్పలేదు' అన్నాడు రాముడు. 'దొరగారితే ఎదురు తిరిగవు. ఇక్కడనుంచి వెళ్ళగొడితే తిండిలేక మాడిచస్తావు' అన్నాడు...

తోస్తారు ' అన్నాడు కాముడు.

నేను అట్లాగే మంచున్నాను. నేను చేసినవని తప్పేనేమో! ఎందుకు చేశావో నాకే తెలియదు. దొరగారు అడిగిందానికి జవాబు చెప్పితే ఏంపోయింది! ఎన్నిసార్లు వారు అడగలేదు! ఎన్నిసార్లు నేను చెప్పలేదు. కాని ఈసారి నాకెందుకో జవాబు చెప్ప బుద్ధివుట్టలేదు. దొరగారికి కోపం వచ్చిందంటే వస్తుంది మరి!

జరిగిన సంగతంతా ఒక్కసారి జ్ఞాన జానికి వచ్చింది నాకు. అపుకుందామను కున్నా ఆగకుండా కళ్లవెంటి పీళ్ళు కారు తున్నాయి. ఈ రోకంలో అనేకమంది పిల్లలున్నారు. వాళ్ళకు లేని కష్టం నాకెందుకు వచ్చింది! ఈ బిడ్డో నాకుమల్లే తల్లికంట్రీ లేని నాకు అనేకమంది బదువుకుంటున్నారు. వాళ్లెవ్వరూ నాకు మల్లే యాతనపడుతున్నవాళ్ళు లేరు. వాళ్ల నవ్వుతూ కేకలు పెడుతూ అడుకుంటూనే వుంటారు. నాకు మాత్రం అడుకో బుద్ధి అవదు. వాళ్ళతో కలిసివుండ బుద్ధి అవదు కూడాను.

నేను ఒక పల్లెటూళ్లో వుట్టాను. అమ్మా, అయ్యా తప్ప నాకు తెలిసినంత వరకు. మాకు చుట్టాలెవ్వరూ ఆ వూళ్ళో లేరు. మా అయ్య ఎక్కడినుంచో చిత్తకటానికి ఆ ఊరు వచ్చాడట. మా అయ్య కూలిచేసుకుంటూ వుండేవాడు. ఎక్కువగా రాళ్ళకొద్దే పనికి వెళ్ళేవాడు. ఆ రాళ్ళు కొద్దే పనిమీద ఒక మేస్త్రీ వుండేవాడు.

ఆ మేస్త్రీ అప్పుడప్పుడూ మా ఇంటికి వచ్చిపోయేవాడు. ఆయనకు మా అమ్మ అంటే ఎక్కువ ఇష్టం. ఇల్లు బరగ నప్పుడు ఆయన డబ్బుకూడా యిస్తూ వుండేవాడు. ఆ మేస్త్రీ మా ఇంటికి రావటం మా అయ్యకు గిట్టేదికాదు.

ఒకరోజు ఆమేస్త్రీ ఆయన మా ఇంటికి వచ్చాడు. మా అమ్మా ఆయనా చాలాపేవు మాట్లాడుకుంటూ కూర్చున్నారు. అవాళ ఏం జరిగిందో ఏమో. మా అమ్మ ఏడుస్తూ ఆయనకు ఏమేమో చెప్పింది. ఆయన మా అమ్మను ఓదార్చాడు. వెళ్లినప్పుడు కొద్దిగా డబ్బిచ్చి వెళ్లాడు. ఆరాత్రి ఎనిమిది గంటలకు మా అయ్య ఇంటికి వచ్చాడు. అది మామూలే. అట్లావచ్చి అమ్మతో కళ్ళపెట్టుకునికొడతూవుండటం కూడా మాయీలే

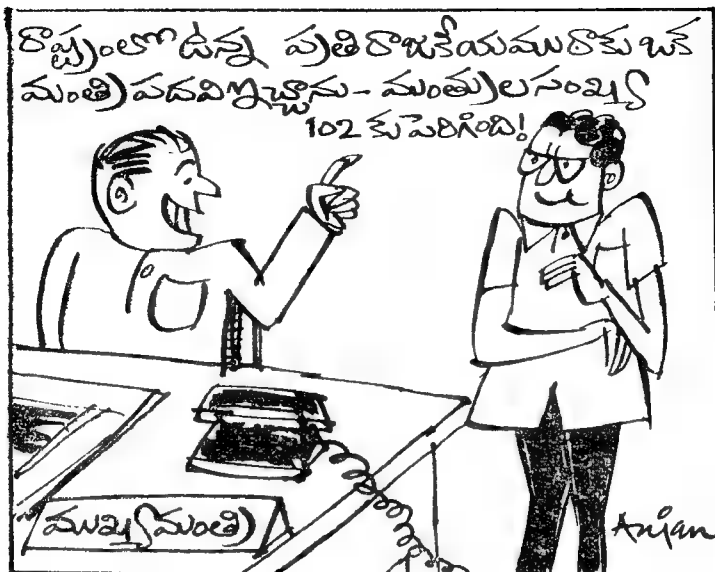
వచ్చి రావటంతోనే. "వాడు వచ్చాడటే ఇక్కడికి?" అని అడిగాడు.

అయ్య ఎవనిగురించి అడుగుతున్నాడో అమ్మకు తెలుసు. "వచ్చాడు" అంది అమ్మ.

"వాడితో ఏమేమి చెప్పావా?" అని అడిగాడు అయ్య.

"చెప్పటానికి ఏముంది? పిళ్ళోనమే వచ్చాడు. చిన్నడిగాడు. లేడన్నాను. వెళ్లి పోయాడు" అంది అమ్మ.

"అబద్ధాలు అడతావడే నాలో? నిన్ను కట్టుకుంది వాడా. నేనా?" అని మీదపడి కొట్టాడు. అమ్మని గొంతునట్టినది మరి

ఏం మాట్లాడుకున్నారో:

“రేపు పట్టణం వెళ్తాం వస్తావా, అబ్బాయి!” అని అడిగిందా పంతులమ్మ.

“వస్తాను” అన్నాను. ఎక్కడైతే వాకేం: ఇక్కడ నాకు వున్నదేమిటి: అక్కడ లేదేమిటి:

“అక్కడ బిళ్లో జేరిపిస్తాను. చదువు కుండువుగాని” అన్నది.

తల్లితండ్రి లేవివాళ్ళకి-అంటే దిక్కు లేవి వాళ్ళకి ఆ పట్టణంలో బిడివుందనీ. వారు అక్కడే అన్నంపెట్టి చదువు చెవుకారనీ చెప్పింది. అయితే ముందు కొద్దిగా డబ్బు కట్టాలని చెప్పింది. ఒక ఏటై రూపాయలు ఆ యమ్మ ఇస్తే. తనొక ఏటై రూపాయలు ఇచ్చి అబ్బో యువ

చేర్చిస్తానన్నది. తరువాత చదువుకున్నన్ని రోజులా అన్నానికి బట్టకగాని, చదువుకు గానీ ఏమీ కట్టవలసిన పనిలేదని. అన్నీ వాళ్ళే చూచుకుంటారనీ చెప్పింది.

ఎక్కడ తెచ్చిందో ఆ యమ్మ ఏటై రూపాయలు తెచ్చి ఆమె చేతుల్లో వేసింది. మరునాడు మే మిద్దరం పట్టణానికి బయలుదేరాం. ఆ యమ్మకు, పాపం. నన్ను విడిచి పెట్టటం కష్టం అయింది. కళ్ళ వెంట నీళ్లు పెట్టుకుంది.

మేము ఆ రాత్రంతా రైల్వో ప్రయాణం చేశాము. తెల్లవారి పది గంటలకు పెద్ద స్టేషన్లో దిగాం. నేను అంతకు ముందు రైలు ప్రయాణం చేసినవాణ్ణిగాదు. ఇంకా పెద్ద భవంతీ ఇంతకుంది మనుష్యుల్ని

చూచినవాణ్ణి కాదు. నా కంఠా గమ్ము
త్తుగా, గుండరగోళంగా వుంది.

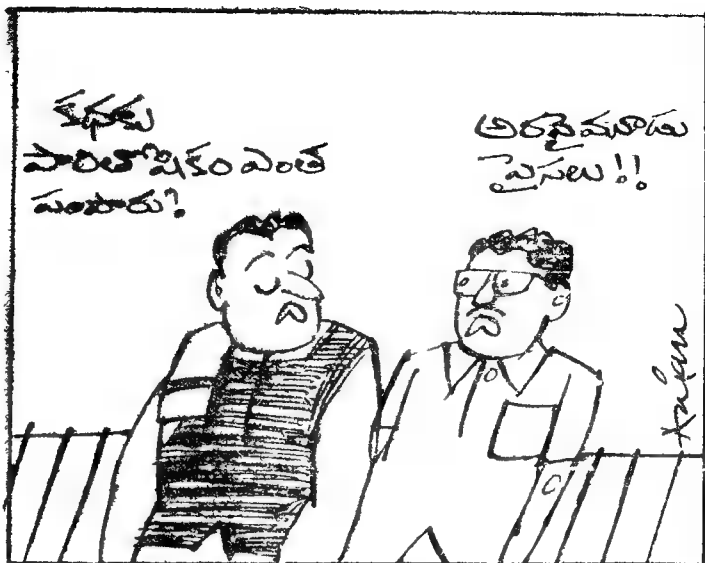
నన్ను తీసుకు వచ్చిన పంతులమ్మ
గేట్లో వున్నాయవకు టిక్కెట్టు ఇచ్చింది.
“ఇక్కడే నుంచో అబ్బాయ్. ఇప్పుడే
వస్తాను” అని చెప్పి బయటకు వెళ్లింది.
నేను అక్కడే నుంచున్నాను.

జనం తుడిచి తుడిచిగా వస్తుదీ
న్నారు, వెళ్తున్నారు. పక్కన మంచి
కుంచి బొమ్మలున్న బుక్కులు అమ్మే
కొట్టు వుంది. ఎదురుగావున్న రోడ్డుమీద
కొదులూ, ట్రాములూ గోల చేసుకుంటూ
చిరుతున్నాయి. నాటిపేర్లు నాకు అప్పుడు
తెలియవు తరువాత తరువాత తెలిసింది.
అప్పుడు మాత్రం నా కళ్లను నేనే నమ్మ
కీకుండా చూస్తూ నుంచున్నాను. అట్లా
యంతపేపు నుంచున్నానో ఏమో, గబు
ర్కన నన్నక్కడ నుంచోబెట్టి వెళ్లి
పంతులమ్మ జ్ఞాపకం వచ్చింది. అది
గాలేదు. ఎంతపేపు నిలబడి చూసి
గాలేదు. కడుపు కొర కొర మంటూ వుంది.
రైల్వేకింతర్వాత ఇంతవరకూ నోట్లోకి
క్క మెతుకయినా వెళ్లేదేదు. ఆమె
దో కొనుక్కు తింది; నాకు మాత్రం
బట్టలేదు.

నాకు ఏడుపు వచ్చింది. బిగ్గరగా
దాచును. నా ఏడుపుకి నాకే సిగ్గువేసింది.
“ఏ ఏడుపు అవలేక పోయాను. చుట్టు
క్కం నిలబడ్డ వాళ్లంతా నన్నేచూస్తూ
లబ్ధారు. ఎవరన్నా దయతలచి పలక

రిస్తారేమో అరుకున్నాను. ఎవ్వరూ పలక
రించలేదు. కాపేపు నిలబడి చూసేవారు.
ఎవ్వరి దారివ వాళ్లు వెళ్లేారు. గేట్లోవుండి
టిక్కెట్టు తీసుకుంటున్న మనిషి, “పో
ఇక్కడనుంచి” అని గదమాయించి
రెక్కపట్టుకొని ఈడ్చుకు వెళ్లి. రోడ్డు
మీదకు తోళాడు. ఎక్కడికి వెళ్లేదట్లు
ఎటు వెళ్లేదట్లు రోడ్డెమ్మటే నెమ్మదిగా
నడిచాను. పంతులమ్మ యెక్కడన్నా
కనిపిస్తుందేమోనని అబ్బా ఇబ్బా చూస్తూ
నడిచాను. ఇంతమందిని ఏ నాడూచూచి
వుండకపోవటం మూలాన, నా కళ్లకి
మొగవాళ్లంతా ఒకే మాదిరిగాను, అద
వాళ్లంతా ఒకే మాదిరిగాను కనుపించారు.
రోడ్డుకి అనంతర పక్క ఒక అడమనిషి
కనుపించింది. పంతులమ్మ అనుకున్నాను.
ఆ మనిషి చీదరించుకు... తిడుతూ నన్ను
నెట్టివేసింది. “మురికివచ్చినాడా. కళ్లు
కనపట్టలేదట్రా” అని చెప్ప వగిలేదట్లు
కొట్టింది. ఆమె పంతులమ్మ కాదు.
ఎవ్వరో? నా కళ్లు తిరిగిన్నై. చెప్పమీద
చెయ్యి పెట్టుకొని గోడ తరగింబడి నిల
బడ్డాను. ఆమె వెళ్లి పోయింది.

అప్పుడు నాకుతటింది. పంతులమ్మ
మోనంచేసి వెళ్లిపోయిందని, నన్నై
క్కడో జేర్చించి చదువు చెప్పిస్తానని
చెప్పి అయమ్మ దగ్గర డబ్బు తీసుకొని,
నన్ను విరగడ చేసుకొని వెళ్లి పోయింది.
పంతులమ్మ ఎవ్వరో నాకు తెలియదు.
యెక్కడవుంటుందో అనలే తెలియదు.

కుం చెయ్యమో కాళ్ళ యెక్కడకు తీసుకు పోతే అక్కడి నడిచాను.

పొద్దుగూత వచ్చింది. పొద్దున్నుంచి పింపుల్లో పిక్లతప్ప కడుపులోకి యేమీ చెక్లలేదు. అకలి మండుతోవుంది. కాళ్ళ తప్పకాళ్ళయినై. పక్కనే ఒక అమ్మి అన్నంపొట్టాలు కట్టి అమ్ముకావుంది. పొద్దు అత్తా. యెక్కడిదీ: "బాబూ! అకలి. ఒకపైసా యివ్వండి" అని టూద్దరి ముగ్గు పెద్ద మనస్సులను అడి గాను. ఇవ్వలేదు. దగ్గరగా బిప్పు అగింది. ఇవం త్రొక్కినలాడుతూ ఘొక్కుతున్నారు. ఆ ఇంంలో యెవ్వరో అకరు యివ్వక పోతా—అని అక్క లకు వెల్లెను. ఒకరిద్దర్ని అడిగాను. తును వ

అంటే అడుక్కు తినడం మొదలు పెట్టా వన్నమాట! యెవ్వరూ దయతలచలేదు. నాకు దగ్గరలో బిప్పు యెక్కటానికి ఒక పెద్ద మనసి లాంకోటు పేసుకొని నిలబడి వున్నాడు. ఆయన లాంకోటు జేబులో నుంచి రూపాయ కాగితం పైకి కనుపిస్తా వుంది. ఏం చేస్తున్నానో తెలియకుండా ఆ జేబులోకి చెయ్యి పోనిచ్చాను. నన్ను పట్టుకున్నాడు. అక్కడ వున్న వాళ్లంతా తలొడెత్పా వేళాదు—"దొంగ ముండా కొంకా!" అన్నారు. దగ్గరవున్న పోలీసుని పిలిచి అతడికి అప్పగించారు.

ఆ రాత్రి నేను పోలీస్ స్టేషన్లోనే వున్నాను. తెల్లవారి నన్ను గదిలోనుంచి బయటకు తీసి, పెద్ద పోలీసుదగ్గరకు

తీసుకు వచ్చి విలబెట్టారు. అక్కడ ఒక దొర వున్నాడు. ఆ దొరకు కొద్దిగా తెలుగు వచ్చు.

“ఏదేనా” అని అడిగాడు.

“అవును, ఈ పిల్లవాడే” అని జవాబు చెప్పాడు పెద్ద పోలీసు.

నన్ను గురించి అంతకు ముందే మాట్లాడు కున్నట్లున్నారు. నన్ను తన బడికి తీసుకు వెళ్లగా దొర.

ఆ బడి పట్టణానికి దూరంగా కొండల మధ్య వుంది. ఒక మైలు దూరంలో చిన్న పూరు వుంది. ఆ పూరునుంచి చదువుకోటానికి పిల్లలు వస్తుంటారు. నా వంటిపిల్లలు వదిమంది అక్కడే తిని అక్కడే చదువుకుంటూ వున్నారు.

ఆ బడికి నన్ను తీసుకొని వెళ్లిన దొరే పెద్ద. ఇంకా చిన్న దొరలు ముగ్గురున్నారు. వాళ్లంతా కలిసి ఈ బడిని నడుపుతున్నారు.

పెద్దదొర పట్టణానుంచి గొప్పగొప్ప వాళ్లందరినీ తీసుకవచ్చి బడిని మావెస్తూ వుండేవాడు. అప్పుడు దిక్కులేక అక్కడే తిని చదువుకుంటున్న మమ్మల్ని పిలిచి. మా సంగతులన్నీ చెప్పమనేవాడు. నేను మా అమ్మసంగతి చెప్పేటప్పుడు, “అమ్మ చెడగా జీవించేది లేంకీ” అనేవాడు పెద్దదొర. నాకు మనస్సులో చాలా కష్టం వేసేది. కష్టం వేస్తే మాత్రం చేసే దేమిందీ అట్లాగే నా సంగతంతా వారికి చెప్పేవాణ్ణి. “వీలే గనక నన్ను దయ

లేకలంచి తీసుకురాకపో దొంగతనాలు అలా వాటై ఈపాటికి ఏ జైల్లోనే వుండేవాణ్ణి” అని చెప్పేవాణ్ణి. నేను బిన్ను ఎక్కే ఆయన జేబులోనుంచి రూపాయికాగితం ఏ విధంగా దొంగిలించానో చెప్పేవరకూ దొర నన్ను విడిచిపెట్టేవాడు కాదు. మా సంగతులన్నీ చెప్పిన తరువాత “ఇటు వంటివాళ్ళ ప్రవర్తనను మార్చి మంచి వాళ్ళను చెయ్యటానికే ఈ బడి పెట్టాం. లేకపోతే వీళ్ళంతా దొంగలూ, తాగు దోతులూ, జూదర్లు అయ్యేవారు” అని చెప్పేవాడు పెద్దదొర. గొప్పవాళ్ళంతా వాళ్ళకు తోచినట్లు చందాలిచ్చి వెళ్తుండే వాళ్ళు

ఈ మాదిరిగా నా సంగతి చెప్పుకో వలసి వచ్చినప్పుడల్లా కష్టంవేసేది. “మా అమ్మ చెడ్డది. చెడుగా బతికేది” అని చెప్పవలసి వచ్చినప్పుడల్లా కళ్ళల్లో నీళ్ళు తిరిగేవి. నేను చేసిన దొంగతనాన్ని గురించి చెప్పవలసి వచ్చినప్పుడల్లా గొంతులో ఏదో పట్టుకున్నట్లు అయ్యేది.

కాని మా యాతన పెద్దదొర గుర్తించే వాడు కాదు. ఆయనకు మేము యెంత చెడువాళ్ళమో, మా అమ్మలూ, అయ్యలూ యెంత చెడువాళ్ళో చెబితేగాని తప్పిస్తా వుండేది కాదు. అట్లా చెబితేగాని తమ యెంత మంచివని చేస్తున్నదీ వచ్చి మా గొప్పవాళ్ళకి నచ్చదని ఆయన నమ్మకం విజమే కావచ్చు. కాని మా సంగతి మేము లేకల్లో వివాళ్లం కాము. మా

కంటే మమ్మల్ని బతికించడానికి పోగయ్యే చందాలు గొప్పవి అయినవి. ఏ గొప్ప వాడు వచ్చినా. ■ గొప్పవాని ముందు మేము మా సిగ్గును పరచవలసిందే. నేను 'మా అమ్మ చెడుది' అని చెప్పవలసిందే.

అలా చెప్పి ఆ రోజంతా ఏడుస్తూనే వుండేవాణ్ణి. వారం పదిరోజులు విద్ర వట్టేది కాదు అన్నం సయించేది కాదు. కన్నుమూస్తే అమ్మ కనుపించేది. కళ్ళ వెంట నీళ్ళు కారుస్తూ యెదురుగా నిల బడేది. "నన్ను అమ్మకొని బ్రతుకు తున్నావా!" అని అడిగినట్లుండేది. అప్పుడు ఈ బతుకు బతికినదానికంటే చస్తే వచ్చే ఇబ్బంది ఏమిటి—అని అని పించేది నాకు. బతకటానికి "మా అమ్మ చెడ్డది. చెడుజీవితం జీవించింది" అని చెప్పకోటానికి జంకని నేను, పెద్దవాణ్ణియే చెయ్యని పని అనేది యేముంటుంది అట్లా దొర్లిపోయినా రోజులు.

ఇవాళ పొద్దున్న యెవ్వరో గొప్ప వాళ్ళు వస్తారని తెలిసింది. బడంతా కుత్రంచేశారు. పిల్లలందరూ స్నానంచేసి, ఉతికిన బట్టలు కట్టుకొని పడిగంటలకల్లా బడిహాల్లో హాజరు కావలసిందని చెప్పారు. ప్రతిరోజూ మేము స్నానంచేస్తే చేసే వాళ్ళం, లేకపోతే లేదు. మాకు రెండు జతల బట్టలు వుండేవి. ఒకటి కట్టుకొని ఒకటి ఉతుక్కుంటూ వుండేవాళ్ళం. చిరి గితే మేమే అతుకులుపేసి కుట్టుకునే వాళ్ళం. ఎవ్వరో గొప్పవాళ్ళు బడిని

చూట్టానికి వచ్చినప్పుడు తప్ప మా సంగతి ఎవ్వరూ పట్టించుకునేవాళ్ళు కారు. ఎవరైనా వచ్చినప్పుడు మాత్రం అంతా నందడే.

పడిగంటలకల్లా మేము హాల్లోకి జేరాం. మేము జేరిన కొద్దిసేపటికే దొరలూ, బడిని చూట్టానికి వచ్చిన గొప్ప వాళ్ళూ వచ్చారు. వాళ్ళల్లో ఒక్క అడ మనిషికూడా వుంది. బడి సంగతులూ, బడి దిక్కులేనివాళ్ళపట్ల చేస్తున్న పని చెప్ప మమ్మల్ని దగ్గరకు పిలిచాడు పెద్ద దొర; నా కాళ్ళు వణికినై.

"వీళ్ళందరూ దిక్కులేనివాళ్ళే. చెడు జీవితాలకు అలవాటు పడ్డవాళ్ళే. తాము చేస్తున్న నేరాలకు వాళ్ళను పోలీసువాళ్ళు వట్టుకుంటే మేము తీసుకువచ్చి చదువు చెపుతున్నాం. వీళ్ళ జీవితాలు ఇప్పుడు పూర్తిగా మారిపోయినై. ఇక్కడ జేరక ముందు వాళ్ళజీవితాలు ఎట్లా వుండేవో వీళ్ళే చెపుతారు. వినండి" అన్నాడు పెద్ద దొర.

గొప్పవాళ్ళంతా చెవులు రిక్కించి వింటున్నారు. నేను ఆడమనిషివంక చూశాను. ఆమె చీరె సర్దుకొని కూచుంది— మా చెడబతుకులు వింటానికి. ఒక్కొక్కరూ చెపుతున్నారు. మధ్యమధ్య 'అయ్యో' 'పాపం' అని అంటూవున్నారు. గొప్పవాళ్ళు, నావంతు వచ్చింది.

"ఈ పిల్లవాడి బ్రతుకు మీరు వివ దగింది. చెప్ప" అన్నాడు పెద్దదొర.

నేను మెదలకుండా మంచున్నాను.

“చెప్పు అమ్మయీ” అంది అడమనిషి.

“తన జీవితం తలచుకుంటేనే ఏమి పు
వస్తున్నట్టుంది. పాపం చూడరా,
ఎట్లా కళ్ళవెంట పీళ్ళు పెట్టుకుంటు
న్నాదో?” అన్నారు ఒకరు

“ఈ పిల్లనాని తల్లి చెప్పింది. తండ్రి
చెప్పవాడు. బ్రతికినవాళ్ళు చెడుగా బ్రతికి
చచ్చిపోయారు ఈ పిల్లవాడుకూడా తలి
దండ్రులకు మల్లే చెప్పగా బ్రతకటం
మొదలుపెట్టాడు. మేము రక్షించి తీసు
కున్నాం” అన్నారు పెద్దవార.

“పాపం” అన్నారు అంజా.

“చెప్పవ్వా యీ నీ సంగతి” అంది
అడమనిషి.

“నేను చెప్పను” అన్నాను.

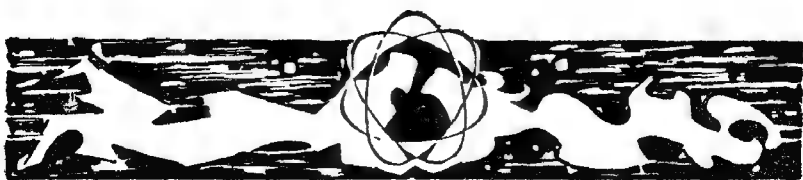
“ఈ చెప్పు” అన్నారు పెద్దవార.

“నేను చెప్పను” అన్నాను. పీళ్ళ
అమ్మల సంగతి పీళ్ళ ఆయ్యల సంగతి
వీళ్లెందుకు చెప్పుకోదు. అనుకున్నాను.

చెప్పుకుంటే కాగుండును అనిపించింది.
వివాదిపించింది.

ఆ అడమనిషి నన్ను దగ్గరకుతీసి,
“చెప్పు అమ్మయీ” అన్నది. నాకు అవిడ
చేయ చల్లగా తగిలినై మా అమ్మ
జ్ఞాపకం వచ్చింది. ఇక అక్కడ నింక
లేకపోయాను పెద్దదికనస్తున్న ఏడుపును
నిగపట్టకొని గదిలోకి పళగెత్తాను.

గదిలోకి వచ్చిన పిల్లలు పెళ్ళిపోయారు.
ఇక నేనే ఆ గదిలో ఉన్నది. పిల్లలు
చెప్పనమాట వింటే; ఇక పెద్దదొక
వన్నీడిలో వుండవివ్వదు. నేను బజారు
కెక్కవలసిందే, ఎక్కుతాను. తప్పేది
యేముంది; అడుక్కుతినవలసిందే.
తీంటాను. తప్పేది యేముంది; జేబులు
కొట్టవలసిందే; కొడతాను. తప్పేది
ఏముంది; అప్పుడు నాకు తెలిసినవచ్చింది—
మా అయ్యలో యేమన్నా చెడూ మా
అమ్మలో ఏమన్నా చెడూ వుంటే దానికి
కాణం యెవ్వరో; కాణం పీళ్లే—
ఇటువంటివాళ్లే.

రహస్యం

ముద్దరశెట్టి
హనుమంతరావు

పన్నరాజు ఒంటరిగా గదిలో కూచుని కాలేదు.

దీర్ఘాలోచనలో పడ్డాడు.

బైట, కుండపోతగా వర్షం కురుస్తోంది చల్లగాలి రివ్వవ పీస్తోంది.

తమ్ముడు పెళ్లి చేసుకుంటావని ఒకటే పట్టుబడి తున్నాడు వాడి పట్టువల ఎలా సగవించడమో అంతకంటే అగడం

పద్మలత గదిలో అప్పుడే అడుగు పెట్టింది.

“ఏమిటండీ అట్లా ఆలోచిస్తూ కూచున్నారు?” అనుకుంటూ భర్తకి దగ్గరగా వచ్చి, అతనికి అభిమతిగా కుప్పీలో మాట్లాడింది.

“ఇంకేముంది ఆలోచించడానికి లతా! ఇప్పుడు మనల్ని యెదుర్కున్న సమస్య మన రామం పెళ్ళి విషయమేగా! ఏం చెయ్యడమో నాకేం పాలుపోవడం లేదు” విరుత్తాహంగా అన్నాడు పద్మరాజు.

“ఆ విషయంలో, పూరితే బుర్ర పాడుజేసుకుంటే, ప్రయోజనం యేమిటి చెప్పండి? పెద్దవాళ్ళుగా మనం చెబుతాం. వాళ్లు వివేకపోతే, యేం చేస్తాం? వారి దురదృష్టానికి వాటిని వదిలేద్దాం.”

“వాడు తెచ్చుకుంటున్న నెలజీతం, వాళ్ళిద్దరికీ సమృద్ధిగా చాలదు. అటు వంటిది, మరికొన్నాళ్ళకి వాళ్ళ కుటుంబం పెరిగితే, వాడు యెట్లా బ్రతుకుతాడా, అన్నది పెద్ద సమస్య. ఈ సమస్యను వాడు అర్థం చేసుకోవడం లేదు. మరో రెండేళ్లు గడిస్తే, వాడికి ప్రయోజనం దొరికే అవకాశం వుంది. అప్పుడు పెళ్ళి చేసుకుంటే, సుఖం గా జీవించగల దేమో!”

“అని మీరు ఆలోచిస్తున్నారు. అతిథి మంచిని మీరు కాంక్షిస్తున్నారు. అయితే, ఆ ఆలోచన, ఆ భయం, అతనికి లేక పోతే, మీ తప్పేమిటి?”

“లోకం అలా అని పూరుకోరు లతా! ‘పెద్దవాడు పద్మరాజు, అనాలోచితంగా తమ్ముడికి పెళ్ళి చేపేశాడు’ అంటారు సమయం వస్తే.” విర్వేదంగా అన్నాడు పద్మరాజు.

“అటువంటిప్పుడు, ఆ లోచిస్తూ

కూచుంటే, సమస్య పరిష్కార మవుతుందా? ఎప్పుడూ కాదు, ఏదో ఒకటి తేల్చేయండి” అని పద్మలత, కాస్త విసురుగా.

పద్మలతకి, యిటువంటి నాన్నుడు వ్యవహారం వచ్చదు. ఏ విషయంలోనైనా అచ్చితంగా ఒక నిర్ణయానికి రావాలంటుంది.

పరిగ్గా అదే సమయంలో రామం, గొడుగు చేతబట్టుకొని, బైటికి పోతుండటం గమనించింది పద్మలత.

“ఇదిగో రామం, ఓ మాట....” అంది, కాస్తంత గట్టిగా.

రామం గదిలోపలికి వచ్చాడు.

“ఇప్పుడెక్కడికి?” ప్రశ్నించింది పద్మలత.

“అర్జంటు పనిమీద వెడుతున్నాను వదినా!” అన్నాడు రామం.

“ఏమిటో ఆ అర్జంటు పని?”

“మా పెళ్ళికి మీరంతా అంగీకరించి నట్టు కారదకి ఉత్తరం రాశాను వదినా! దాన్ని పోస్టుచెయ్యాలని పోతున్నాను”

పద్మరాజు షాక్ తిన్నట్టుగా తమ్ముడి కేసి మౌనంగా చూసి, మళ్ళీ మొహం దించుకున్నాడు

పద్మలత! సందిగ్ధంలో పడింది.

“అయితే, నీ పట్టుదల యింకా వదులుకోలేదన్నమాట!” అంది మెల్లగా.

“మళ్ళీ మొదటికే వస్తున్నావేమిటి వదినా! నా నిర్ణయం యెప్పుడో చెప్పే

మా ముత్రికారికి ఈ నెలలా తీరే లేదు!
కరువు ప్రాంతాల్లో ముమ్మరంగా పర్యటింపి
పుడుల్ని "ఓదెచ్చు తున్నాడు" !!

శానుగా! అన్నయ్యకూడా అంగీకరించి
వచ్చే, 'నరే' నన్నాడు మరి!" అన్నాడు
రామం.

పద్మరాజు మొహం అరుణకాంతుల్ని
పుంజుకుంటూ వుండటం గమనించి
పద్మలత. లోలోన ఆమెకి భయం
పుట్టింది. యే జరుగుతుందోనని. పరి
స్థితిని చక్కబెట్టాలని ఆమె మొదట్నుంచీ
ప్రయత్నిస్తూనే వుంది.

"మరోసారి ఆలోచించు రామం! మీ
అన్నయ్య విస్తృతమైన స్థితిలో 'జీ'కి
కొట్టారు. అయితేనేం—ఇంకా ఆలో
చిస్తూనే వున్నారు. తర్వాత తర్వాత
మమ్మేం యిక్కట్లకు గురి అవుతావానని.
ఎందుకీ మొండి వట్టుదల చెప్పు...."
అంది సౌమ్యంగానే.

పద్మలత ఆ మాటల్ని యెంత
సౌమ్యంగా అన్నా. రామం మాత్రం
వాటిని తేలిగ్గా తీసుకోలేకపోయాడు.

అతనిలో అసహనం, అంచులు దాటింది.
"కేవలం నా మంచిని కోరి, యెంత
ఆలోచనలో వదుతున్నారంటే నేను
నమ్మను. మీ ప్రమేయమేమీ లేకండా,
నాకు వచ్చిన పిల్లను పెళ్ళి చేసుకుంటున్నా
నని. మీకు ద్వేషంగా వుండొచ్చు.
అందుకే, యీ విధంగా పన్నాగం పన్ను
తున్నారు...నా ఆఖరు విజ్ఞప్తం చెబు
తున్నాను వదినా! నా భవిష్యత్తు బాగోగుల
గురించి మీరే విచారించండి....నా
మంచి నాకు తెలుసు...." అనే విసు
రుగా వెళ్ళిపోయాడు బైటికి.

పద్మలత నిర్విణ్ణురాలయ్యింది.

పద్యరాజు కోపంతో వక్కు పటపట
కొరికాడు.

“రామ్మోల్! ఎంత పొగరు....పట్టు
తల వాడికేనేమిటి! నాకూ వుంది. ఆ
పెళ్లి యెట్లా జరుగుతుందో. నేమా
కూస్తాను....” అన్నాడు ఉక్రోశంతో.

పద్మలత ఆశ్చర్యంలోంచి తేరుకొని.
పరిస్థితిని సాక్షతం అర్థం చేసుకుంది.
ఎంత అదుపులో పెట్టుకోవాలనుకున్నా.
పరిస్థితులు కల్గేలేనివి గుఱ్ఱంలా పరు
గెడుతూవుంటే. ఆమెమాత్రం యేం
తెయ్యగలదు:

“మీరు అనవసరంగా ఆవేశపడకండి.
ఇప్పుడు మీరు యీ పెళ్లి తప్పించా
తనుకొండి....ఏదో విధమైన అననింద
తెయ్యక మానరు మీ తమ్ముడు. అతడి
అర్జనకి ఆకించే. మనం యీ పెళ్లిని ఆపు
తున్నామని అతడు ప్రధారం చేసినా,
అందులో ఆశ్చర్యం లేదు. మీరిక మీ
తమ్ముడి భవిష్యత్తును గురించి ఆలో
చించడం మానేయడం మంచిది. బల
వంకంగా యెవ్వర్ని మార్చలేమన్న విష
యాన్ని మర్చిపోకండి. ఆలోచించండి”
అంది పద్మలత.

“సరే! వాడి ఖర్చు....అనుభవిస్తాడు.
వాకేం!....” అనుకుంటూ చప్పున లేచి.
ఆ గదిలోంచి వెళ్లిపోయాడు. మరో
గదికేసి.

పద్మలత ఉసురనుకుని విట్టారుస్తూ.
భర్తని అనుసరించింది.

రామం వినాహం. కారదతో జరిగి
పోయింది. కారద. నలుగురిలో సంఘీ
భావంతో. ప్రియభావంతో తిరగవల్సివ
వ్వకికాదు. ఆమెలో ‘నా’ అన్న అహం
అధికంగా వుంది గాబట్టి. తన అధిక్యత
ప్రతిచోటా వుండాలని కోరే మనస్తత్వం
ఆమెది. అందుకే తోడికోడలు పద్మ
లతతో. యెక్కువరోజులు కలిసి మెదిసి
వుండలేకపోయింది. వేరుకాసరం పెట్టా
లని. భర్తను ప్రోద్బలపర్చింది.

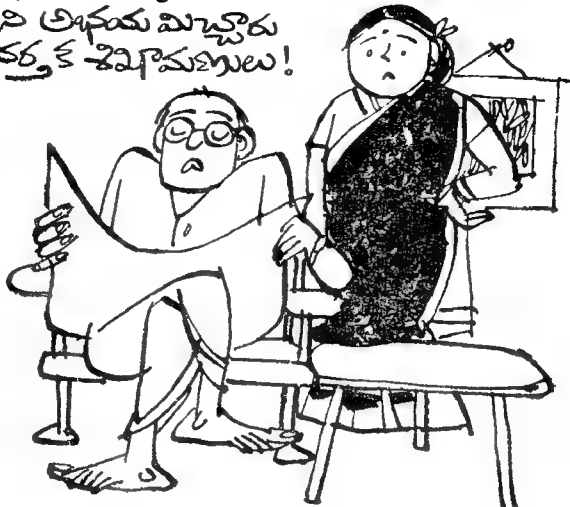
రామం విస్తుబోయాడు. అయితే.
భార్య వాడివారుకకు తయరది. యెదురు
చెప్పలేకపోయాడు. ఇరువెక్కిన హృద
యం విప్పి. అన్నయ్య. వదినలతో
ఓరోజు చెప్పాడు. తను వేరుకాసరం
పెడుతున్నట్లు

పద్యరాజుకి చప్పున కోపం వచ్చితిది.
గాని. భార్య అనాడు అన్నచూటలు గుర్తు
కొచ్చి. సంభాళించుకొన్నాడు.

పద్మలత ఆశ్చర్యపోలేదు. ఎందుకూ
అంటే. యీరోజు యెప్పుడో వస్తుందని.
కారద వచ్చిన కొద్దిరోజులకే ఆమె
ఊహించింది. ప్రీతి మనస్తత్వం. ప్రీతికే
బాగా తెలుసు మరి!

“నీ ఇష్టంరా. రామం! నేను యే
విషయంలోనూ అటంకపర్చను.” ముక్త
పరిగ అన్నాడు పద్యరాజు. లోలోక.
మాత్రం. తమ్ముడు విడిపోతున్నందుకు.
యెంతగానో బాధపడ్డాడు.

- ధీరబ్బ"నక్కువనా" పెండుకు -
అని అధ్యయమిచ్చుకు
వర్తక - విమర్శలు!

ఇప్పుడు రామం, అదే వీధిలో ఓ చిన్న ఇల్లు అద్దెకు తీసుకుని, వేరే కావరం పెట్టాడు పన్నరాజు. తమ్ముడి వంశారానికి అవసరమైన సామాను ఘేర్చాడు. ఏవివంగానూ తాను వింద పడకూడదని, అతని అభిప్రాయం పాపం! తమ్ముడి నాసార జీవితం, సుఖ మయంగా సాగాలని మనస్సులో కోరు కున్నాడు. అంతకంటే అతను యేం చేయగలడు?

కారడ, సహజంగా అడంబరాలకు పోయే ప్రీ. ఇరుగుపొరుగు ప్రీలకంటే, తనకి పరిచయమున్న ప్రీలకంటే, తాను అడంబరంగా అగుపించాలని, అధికృత గలదిగా వుండాలని అమె తాపత్రయం వ్రతి చేప్పలోనూ అగుపిస్తుంది. ఆ తాప

త్రయంలో, ఆ ప్రయత్నంలో, అమె తాపాతుకి మించిన ఖర్చులూ చేయాల్సి వస్తుండేది. అవి తప్పనిసరి అని అమెకి అనిపించేది. కాని, రామంకి అమె భావాల యేమీ నచ్చేవికావు. అలాగని, అమెని వ్యతిరేకించే దైర్యం లేకపోయింది అతనికి. దానికి కారణం, అతనికి భార్యసల్ల గల అనురాగమే అయ్యింది. ఫలితంగా, రామం సంపాదిస్తున్న స్వల్ప జీతం, చాలా తక్కువనిపిస్తుండేది. ఒక్కొక్కప్పుడు రామంకి విసుగు పుడుతుండేది. భర్త విసుగు పుడుతున్నపుడంతా, కారడ చిరునవ్వుతో అతన్ని మైమంపించేది.

“దబ్బు లేదని విసుగు పెంచుకుంటే యెట్లా చెప్పండి? ఇతరత్రా దబ్బు సంపాదించడానికి ప్రయత్నించాలి...”

అంటూ రెండుమూడుసార్లు హెచ్చరించింది కారద.

కారద హెచ్చరిక, రామంలో అంతు లేని ఆలోచనల్ని రేకెత్తించింది. డబ్బు సంపాదించడానికి తనేం చెయ్యాలి? తనలో తనే ప్రశ్నించుకున్నాడు. అతనికి ఒకే ఒక్కమార్గం కనిపించింది.. ప్రయివేట్లా చెప్పడం! తన ఆలోచనని భార్యతో చెప్పాడు. ఆమె ఎంతో సంతోషించింది. భర్త యెంతగా క్రమపథాల్ని వస్తుందో, ఆమె ఆలోచించలేదు. అసలు, ఆ ఆలోచనే ఆమెకి లేదు. ఆమెకి కావల్సింది, తేవలం ఆమె ఆదంబరమే!

రామం, రెండు ట్యూషన్లు కుదుర్చుకున్నాడు. రాత్రి పదిగంటలకు గాని. జిల్లా చేరుకోడు. అయినా, అతనికో తృప్తివుంది — తనకి అవసరమయ్యే డబ్బు సంపాదించగలుగుతున్నందుకు.

అవసరమైనంత విశ్రాంతి లేకపోతే, మనిషి ఆరోగ్యంగా ఎట్లా వుండగలడు? అదే జరిగింది రామం విషయంలో. పరిశ్రమ అధికమై, అతనికి ఆరోగ్యం దెబ్బ తింది. మంచం పట్టేశాడు. మనిషి బల్బిలా అయిపోయాడు.

పర్యటన తమ్ముణ్ణి ఆస్థితిలో చూసి, తంట తడిబెట్టుకున్నాడు. తమ్ముడు ఎందుకు అట్లా అయిపోయాడో, తెలుసుకున్నాక, అతని హృదయం మంత్రోదించింది.

“రామం, నీకు డబ్బు అవసరమైతే.

నన్ను అడగలేకపోయావురా? ఎప్పుడూ నీకు కాదన్నానని? ఎందుకిలా రాత్రింబవళ్ళు క్రమించి ఆరోగ్యం పాడు తేను కున్నావు?” బాధపడుతూ అన్నారు పద్మరాజు.

రామం జవాబు చెప్పలేదు. జవాబు చెప్పడానికేమీ లేదనిపించింది. దిగులుగా అన్నయ్యకేసి చూశాడు. అంతలో కారద అందుకుంది.

“ఎప్పుడేమైపోయిందని, అంత బాధ పడిపోవడమండీ! మనుషులన్నాక, అనారోగ్యం రాకుండా వుంటుందా? మనమేం జీవకలమా? కష్టించడం ఎప్పుడూ తప్పకాదండీ! ఒకర్ని యాచించడంకంటే, కష్టించడమే శ్రేయస్కరం....” అంది విసురుగా.

కారద మాటలు, చాలా వాడిగా పడ్డ రాజు గుండెల్లో గుచ్చుకున్నాయి. మరింకేమీ మాట్లాడలేదు. ఏం అనడానికి, అది సమయం కాదనిపించింది.

“రామం! మళ్ళీ అధైర్యపడకు. దాక్టరుతో నేను మాట్లాడితే, ఏ విషయాన్నీ మనస్సులో పెట్టానువి! గురునడక....వస్తా!” అంటూ స్లెప్పోయాడు పద్మరాజు.

రామం, అలోచనల్లో పడ్డాడు. అనిన అన్నయ్య, పదన చెప్పినమార్గాలు చాలా విలువైనవని గుర్తుకు వచ్చాయి. మనిషి బియ్యమైనా, మూల విలువైనా, తరుణం విలసిల్లిపోయాకనే గ్రహించవని

వస్తుంది. వీరనంగా లోలోన నవ్వు
కున్నాడు రామం. అయినా, తన దుర
దృష్టాన్ని యెవరు చెరిపేయగలరు? తన
అదృష్టమే బావుండి వుంటే, అప్పట్లో
అన్నయ్య మాటల్నే వినేవాడు.... ఒకవేళ
వినకపోయినా, శారద గంటి భార్య దొరికి
వుండేది కాదు.... అనుకున్నాడు మళ్ళీ.
తను యీ ప్రికికి రావడానికి పూర్తిగా
శారదే కారణమని, యెప్పుడు విశ్వ
పిస్తున్నాడు.

డాక్టరు ఎంత మంచి మందులిస్తున్నా,
రామం తేచుకోవడం లేదు సరిగదా.
మరింత వీరసింహిపోతున్నాడు క్రమంగా.
అతనికి జీవితంమీద ఆశ పోయింది.
అలోచనలే మిగిలాయి.

డాక్టరు హాస్యానికి చెప్పేవాడు.
రామం మరి కోలుకోలేదని, అతడు
గుండె జబ్బుతో తీసుకుంటున్నాడని,
యెప్పుడో హఠాత్తుగా గుండె ఆగి
పోతుందని.

పద్మరాజు హృదయభారంతో ఓ
విట్లూర్పు విడిచాడు. అతని కళ్ళు చెప్పు
గిల్లాయి. అతనికి తెలుసు, రామం కి
గుండె బలహీనమని. అందుకే వివాహం

చెయ్యడంలో జాప్యం చేశాడు.
రహస్యం వాళ్ళ నాన్నగారు ఒక్కసారి
రాజుకే చెప్పారు. ■ రహస్యాన్ని స
రాజు తన గుండెల్లో దాచుకున్నాడు.
అలాంటి పద్మలతకుకూడా చెప్పలే
విధిమీద భారాన్ని వదిలేసి, ఒక క్రే
కుడిలా చూస్తున్నాడు అంతే!

ఓరోజు రాత్రి ఓమిడింటికి, శ
దతో మాట్లాడుతున్న రామం, హ
త్తుగ గుండె ఆగి పూరుకున్నాడు. శార
గొల్లుచున్నది. ప్రక్కంటాయన డాక్టర్
తీసుకొచ్చాడు. డాక్టరు పెదవి పిరిచి వె
పోయాడు. శారద భర్తను కళ్ళప్పగి
చూస్తూ యెంతో సేపు మౌనంగా వుం
పోయింది.

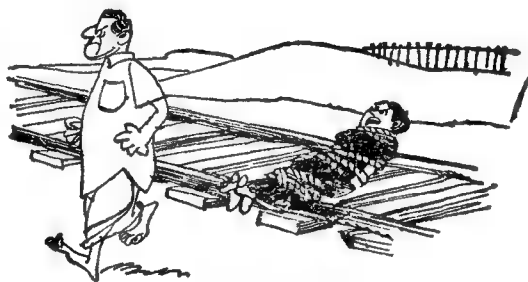
పద్మరాజు, పద్మలత వచ్చి రావ
బొతికడిహాన్ని చూసి, వలెల యేదే
కారు.

రామం చనిపోయాకకూడా, పద్మరా
తన హృదయంలో దాచుకున్న రహ
స్యాన్ని యెంతోనూ చెప్పలేదు. చెప్
దబ్బుకోలేదు. చెప్పి, నలుగురి విమర్శ
లకు గురవచ్చుకోలేదు. ఆ గుండెల్లో
వదిలంగా ఉండిపోయింది, ఆ రహస్యం

జనవరి నెల

భావపరిచయ పోటీ

బహుమతి పొందిన వ్యాఖ్యలు

కొళ్లు చేతులు త్రాళ్లతోఁగట్టివైచి
రైలు మార్గంబు పైనుంచ రమణి యుచె
నీవు నా పెన్కు వచ్చుట నిక్కమయ్య
చేరి స్వర్గాన పోరుకు సిద్ధపడుము.

కొండురు శ్రీనివాసులు రెడ్డి, కవిగిరి.

ఇంట పోరుతోడ విసుగొంది కోపియై
భార్యద్రాళ్ళచేతఁ బందిచేసి
రాకపోకలేని రైలు మార్గంబుపై
వేయు బతివిఁ జూచి వెలది నవ్వె.

చి. సీతయ్య, కడప.

ఎక్కువ తక్కువ మూలాలు

కొడవటిగంటి కుటుంబరావు.

భౌతిక కాపానికి రాగానే మెక్కువేసి, పల్లటేగొట్టి, సంపూర్ణంగా మారి మరొక మనిషి అయిపోయిన భావతుల చీరాయి వెంకటేశ్వర్లు. బడితెలాగా వయస్సు వచ్చినతరువాతకూడా ఎక్కడో ఋష్యశృంగుడల్లే ఆడవానిమొహం ఎరగకుండా, ఆ సంభాషణ తెస్తేనే 'హరి హరి!' అని చెవులు మూసుకున్న వెధవ అట్లాకాక ఏంచేస్తాడు లెమ్మనుకున్నారు మేహితులు. ఇంతవరకూ పెద్దవాళ్ళ చెప్పచేకలలో ఉంటూ, నడగురిచేతా మంచివాడూ బుద్ధిమంతుడూ అవిపించుకుంటూ వచ్చివాడు ఇంతలో పెళ్లాం వలలో పడ్డాడే అని విచారింపారు అయిన వాళ్ళు. అందులో వైదికీయం ఏమీలేదు. అట్లా కొంతకాలంపాటు ఉన్నతరువాత అదే సర్దుకుంటుంది లెమ్మన్నారు కొందరు విగ్రహాధ్యక్షులు.

మొత్తమీద చూసేవాళ్ళకు వెంకటేశ్వర్లులోని సరివర్తన ఏమీ బాగా కని

పించలేదు. తన ఒక్కడికే భార్య ఉన్నట్టూ, ఇతర పురుషులెవరూ భార్యను అంగరేమో అన్నట్టూ ప్రవర్తించటం మొదలుపెట్టాడు వాడు. రాత్రి వగలూ ఆ గదిలో కూర్చుని భార్యభర్త రిద్దరూ అంతా పొంతు లేని రావకార్యం మాట్లాడేవాళ్ళు. అందులో ఆనగించంత అయినా ఇంకొకరికి భాగం ఉండేదికాదు. భార్యభర్త లన్నతరువాత మూడో మనిషికి సంబంధించని విషయాలందటంలో వింతలేదు. కాని వాళ్ళ మాట్లాడే ఏ విషయంలోనూ ఎన్నటికీ సంబంధం ఉండకపోవటం వింతే.

లోకమంతా తనభార్యను హింసించటానికి అవకాశంకోసం నిరీక్షిస్తున్నట్టూ, తాను అవిడకు అంగరక్షగా ఉన్నట్టూ ప్రవర్తించేవాడు వెంకటేశ్వర్లు. వాడు తన భార్యనుగురించి ఎవరితోనూ చర్చించేవాడు కాదు. తాను భార్యనల్ల సుఖవదుతున్నా, కష్టపడుతున్నాకూడా తనదగ్గర

పు సానుభూతి కోరవచ్చును. వెంక
శ్వర్లుకు అటువంటి సానుభూతి అవ
సరం లేనట్లు కనిపించింది. కానూ తన
వ్యక్తి నలబంధించిన చోట తన తల్లి
గ్రదులూ, తోబుట్టువులూ, స్నేహి
తులూ—అందరూ పరాయివాళ్ళే నన్ను
అందేవాడు వాడు. 'నేను నా భార్యతో
ఒకడటం చూసి మీరవరూ ఓర్పు
నుండూ ఉన్నారని నాకు తెలుసులే.'
పుట్టుకదేది వాడి వాంఛ. ఈ క్షణం
వ్యతీత పకపకలాడుతూనే ఉండేవాడు.
ఈ క్షణం ఆ గదివాటి ఇవతలపడి
గదిలో గంభీర గా విపొయ్యేవాడు.
డి వెదవ గంభీర్యం చూడగానే అంద
రి ఆకాశమంట నెత్తికివచ్చేది.

"అమ్మా, దానికి ఆకలి అవుతున్న
ది అన్నంపెట్టా?"

"నాన్నా, నాకొక రూపాయ ఇయ్యా."

ఈ విధంగా అనేవాడు వెంకటేశ్వర్లు.

"దానికి ఆకలి అవుతున్నది ఎంతో
ది చెప్పుకుంటా?" అనేది తల్లి.

"నేను బజారికి పోతన్నాను, ఏం
వాలో చెప్పరా?" అనేవాడు తండ్రి.
టికి సమాధానం ఉండేసకాదు.

దద్దబ్బు కనక వెంకటేశ్వర్లు భార్య
యిది మోజువల్ల అయినవాళ్ళకు కాకుండా
య్యే ప్రయత్నం చేశాడు. కాని
గ్రామవతి భర్తకోసం తనవాళ్ళను వదు
లకోలేదు. ఆమె వాని కొకసారి
ట్టుచుకొని ఎదిరిమిడి పేజీకి ఉత్తరం

రాసేది. తన ముఖపురోజులన్నీ పుట్టిం
టోనే వెళ్ళిపోయినట్లు. వాటిని తలుచు
కోవటం తప్ప తన జీవితానికి ఇక ఏమీ
మిగిలిలేనట్లు. భర్తతో చెప్పకనేడి.
అందుకని వెంకటేశ్వర్లు పెళ్లాన్నిచూసి
చాలా జాలిపడేవాడు. భార్యకు తన ఇల్లు
మళ్ళీ పుట్టిల్లంకొని సుఖంగా చెయ్యాలని,
ఆమెకు గతం జ్ఞాపకం రాకుండా చెయ్యాలని
చాలా ప్రయత్నం చేశాడు. తన
ప్రయత్నం ఒక్కరవ్వయినా ఫలించక
పోవటం చూసి వాడికి విస్మయం కలగ
లేదు—వెంకటి ప్రయత్నమే రెట్టిం
పైంది.

తన ప్రవర్తన, తన భార్య ప్రవర్తన
ఎవ్వరూ మెచ్చుకోవటం లేదని వెంక
టేశ్వర్లుకు నమ్మకంగా తెలిసినప్పుడు
వాడు భార్యతో ఆ విషయం చెప్పి-
"ఏళ్లు ఓర్చలేదనివాళ్ళని నాకు తెలుసును.
అందుకనే నేను మొదటినుంచీ వాళ్లను
లక్ష్యం చెయ్యటం లేదు! అన్నాడు.
వాళ్లు అమోఘులనివి తన విరక్త్యమేనని
వాడి ముట్టిబుర్రలోకి ఎక్కలేదు.

"ఏమైనా చెప్పండి. నాకు మీరైరట్లు
మీవాళ్ళంతా ఎందుకవుతారు?" అన్నది
హైచునతి

"అవును మరి!" అన్నాడు వెంక
టేశ్వరు మనస్ఫూర్తిగా. తన భార్య
తనుకూడా తన అప్తపరంలో చేర్చి
నందుకు తనకు గలిగిన ఆనందాన్ని
వాడు భార్యకు ఏమాత్రమూ తెలియనివ్వ

లేదు :

ఇట్లా కొంతకాలం గడిచింది. వెంకటేశ్వర్లు తండ్రి చనిపోయాడు. ఆయన పోగానే తెర తొలగించి నట్టయింది. ఆ పెద్ద ముండాకొడుకు బతికి ఉన్నంత కాలమూ గుంథనగావున్న వ్యవహారాలు చెరువు యెండితే చేపలు బయటపడినట్టు బయటపడినై. అస్త్రీ, అప్పు ఇంచు మించు చెరిసగం అయినై. చూస్తుండగానే వనంతకాలం దాటిపోయి వడగాడ్పులు వచ్చినట్టు వెంకటేశ్వర్లు కావరం నంపదనించి దారిద్ర్యానికి దిగింది.

హైమవతి మాత్రం దారిద్ర్యానికి తల ఒగ్గలేదు. ఆమె తన బిడ్డలేమీ తగ్గించుకో తలపలేదు. తన చీరలూ, తన నగలూ, తన కాపీ, తన చిల్లర బిడ్డలూ—వీటికి పిచ్చిపైస అటంకం వచ్చినా ఆమె నహించేటట్టు కనిపించలేదు. అంతటితో ఊరుకున్నా బాగుండిపోను. ఆమె తన అత్తగారు అవలంబిస్తున్న జాగ్రత్తను తూపి ఎగతాళి చేసింది.

భార్య మూలాన వెంకటేశ్వర్లు తన దారిద్ర్యాన్ని చూపి సిగ్గుపడ్డాడు. వాడు తన దారిద్ర్యానికి గర్వించి ఉండవలసిందని నా భావం కాదు. కానీ వట్టి వరిహాసాలకూ, రోతకూ దరిపి తొలగిపొయ్యేది కాదు దారిద్ర్యం. హైమవతి తనకు దారిద్ర్యం లేవట్టు నటించినంతమాత్రం చేత లేకుండాపొయ్యేదికూడా కాదు.

యువ

దారిద్ర్యం తొలగిపొయ్యే సాధన

చెప్పలేదు. శానుమాత్రం దాన్ని గుర్తించటానికి విరాకరించింది. దాని భాయీ లేకం తనకంటే పడ్డా విసుక్కున్నది. తన భర్తను దాన్ని గుర్తించటానికికూడా నైతిక బలంలేని వాణ్ణి చేసి కూర్చో పెట్టింది. వెంకటేశ్వర్లు ఎక్కడినుంచి తెస్తాడో ఎట్లా తెస్తాడో, తనకు ఇంత కాలమూ జరుగుతూ వచ్చినట్టు జరపటమే ఆమెకు కావలసినది.

ఈ ఏర్పాటుకు వెంకటేశ్వర్లు ఆమోదించాడు. “మా నాన్న జరపలేదా నేనుమాత్రం ఎందుకు జరపరాదూ ఇంకా ఇల్లా, కాస్త పొంమూ ఉంది కదా!” అనుకున్నాడు వాడు. అదీకూడా అయిపోయిన తరువాత అప్పుడే వడ వచ్చును పడే దిగులంతా !

వెంకటేశ్వర్లు తల్లి ఈ ఏర్పాటు రుచించలేదు తనకోడలు వడదల రూపాయలనుగురిచి. యాభై రూపాయల ఉద్యోగాలనుగురించి తేలికగా మాట్లాడే మాటలు ఆమెకు దుస్సహనంగా తోచినై. ఒక ఎందరూరాయలు అప్పుకేవలమున్నా యాభైరూపాయల ఉద్యోగంకోసం తన భర్త ప్రయత్నం చెయ్యాలన్నా ఆ పిల్ల ముఠుకు అని ఉండలేదు ఎదో వంక పెట్టి తిలి పెద్దకూతురి దగ్గరికి వెళ్ళి, పెళ్ళి తిరిగిరాలేదు. అత్తగారి పొదుపుతనానికి ముచ్చటపడి అల్లుడు అండను వెళ్ళివ్వలేదు.

వీరమ్మతల్లి వెంకటేశ్వర్లుగారి ఇంట
పాలా, పెరుగు పోస్తూండేది. ఎప్పు
డైనా తల్లి రావటానికి పదవిరోజున
వీరమ్మే తట్ట నెత్తిపెట్టుకుని పాలా,
పెరుగు తెస్తూండేది. వాళ్ళది దస్తీకి
అరమైలు దూరంలో ఉన్న ఒక చిన్న
పల్లెటూరు.

వీరమ్మను వాళ్ళ ఊళ్ళోనే ఇచ్చారు.
అప్పిల్ల అత్తవారి కూడా పాడి ఉంది.
తల్లి పాలు, పెరుగు అమ్మకం మాను
కున్న తరవాత అవాడికిలన్నీ కూతురు
తీసుకుంది. ఆ కారణంచేత వీరమ్మ
మళ్ళీ నాలుగు సంవత్సరాలకు తట్ట
నెత్తిన పెట్టెకుని రాగానే ఆమె తల్లి
వాడికవాళ్ళంతా వీరమ్మను గుర్తించారు.
వయస్సు వచ్చిన తరవాత వీరమ్మ
చాలా నిండుగా అందుగా తయారయి
ందనుకున్నారు—ఒక్క వెంక
టేశ్వర్లు తప్ప. వాడి కళ్లు పరత్రీవి
చూడటంమాని చాలా రోజులైంది అటు
వంటిది ఎప్పుడైనా ఉండిఉంటే

పాపం! వీరమ్మ మటుకు ఈసారి
ఒక్క వెంకటేశ్వర్లునే చూసింది ఇంతే
వర్షీ చూడలేదు. నాగేశ్వయిన తర
వాత వాడు కనిపించగానే ఆ పిల్లకు
నేత్రవర్ణం అయినట్టియింది నాలుగు
సంవత్సరాల క్రితం ఎట్టి చూపింపుడు
కలగని ఆ నందం ఎదో కలిగింది
వీరమ్మకు.

వీరమ్మ వెంకటేశ్వర్లను ప్రేమించి

దని చెప్పారి. కావ్య భావలో చెప్పవలసి
వస్తే. కావి వీరమ్మ ప్రేమకూ, మనం
సావరణంగా ఊహించుకునే ప్రేమకూ
ఏమీ సంబంధంలేదు. ఈ ప్రేమ వెంట
విట్టాపులు విరహమూ లేవు.
ఈ ప్రేమకు అర్థంలేదు. కాణం లేదు.
అన్నిటికన్నా ముఖ్యమైన దేమంటే
వీరమ్మకే తెలియదు. తను వెంకటేశ్వ
ర్లును ప్రేమిస్తున్నట్టు. అది స్రయత్ను
పూర్వకంగా వీరమ్మ తెచ్చి పెట్టుకున్నది
గాదు. కొమ్మ చివరను పువ్వు ఎంత
సహజంగా, విశదంబరంగా, ఓళ్ళిండా
అంకురిస్తుందో, వీరమ్మ హృదయంలో
ఆ ప్రేమ భావం అంత సహజంగానూ,
అస్రయత్నుంగానూ అంకురించింది.
వెంకటేశ్వర్లు కోసం ఒక్క హుటాభోజనం
గాని ఒక్కగంట విద్రావి త్యాగం
చెయ్యాని వీరమ్మకు తట్టి ఉండదు.

తనలో కలిగిఉన్నూ స్పష్టంగా
తెలుసుకోలేని భావాన్ని దాచిపెట్టటానికి
వీరమ్మ యెట్లా ప్రయత్నం చేస్తుంది
కనకా! ఆ గొల్లపిల్ల తన చిర్ర మక
పెరిసేళ్ళతో చూడటం హైమవతి గమ
నించింది.

‘ఏమిటే అట్లా బాస్తాపూ! ఆయన
మొహావ కోతుబాడుతున్నయ్యా’ అని
అడిగింది హైమవతి

వీరమ్మ నవ్వుకూ “ఎందరి అమ్మ
గారూ!” అన్నది.

“అది మాయంట్లో పాలా. పెరుగు

పోస్తూ ఉండేదిలే!" అన్నాడు వెంకటేశ్వర్లు వీరమ్మ స్థితి ఏమాత్రమూ అర్థం చేసుకోకుండా. అతడి గొంతును వట్టి హైమవతి కొంత దైర్యం తెచ్చుకుంది. కానీ వీరమ్మను జీమించలేక పోయింది. అనాడు మొదలు అవకాశం దొరికినప్పుడల్లా హైమవతి వీరమ్మను అమిత ఆగౌరవంగా చూసి, అ పిల్లతో అమిత పరుషంగా మాట్లాడేది. నాడుగు రోజుల్లో వీరమ్మకు హైమవతిమీద దురభిప్రాయం కలిగిపోయింది.

వీరమ్మ వాడిక ప్రారంభించి వారం కాగానే డబ్బులిడిగింది. డబ్బులు లేవు. తరవాత చూతారే పొమ్మన్నది హైమవతి.

"వారాని కొక పాలయినా డబ్బు లివ్వండమ్మగ రూ! మా అత్తమ్మ చంపివేస్తా!" అని బతిమాలింది వీరమ్మ.

"చంపితే చావు!" అన్నది హైమవతి నజాకుగా.

ఈ ఏర్పాటు ప్రకారం నెలరోజులు గడిచింది హైమవతి. అలస్యంగా పాలు తెస్తన్నదని నుక పెట్టి హైమవతి డబ్బు విరగకోస్తానన్నది. వీరమ్మ వ్యవస్థలకింద తీసుకుంది.

ఒకనాడు వెంకటేశ్వర్లు "పాలదాని కేమివ్వాలి!" అని భార్య నడిగితే హైమవతి సగానీక సగం చెప్పింది. వీరమ్మ ఘర్షిత పోయింది.

"మీరు డబ్బులు అలస్యంగా ఇచ్చి

యువ

నాకు తిట్లు తగిలించింది గాక డబ్బు లిరగ్గోల్తాపంఉమ్మా. ఏం నాయమండీ!" అని సామ్యంగానే అన్నది వీరమ్మ.

హైమవతి మాటలు తూలింది.

"మరిచ్చే డబ్బులేమో ఇట్లా పారేయ్యండి. దీనితోనే ఉట్టిగట్టుకూరేగు తామా. ఇట్లా అయితే మీ రింకో చోడి పోయిండుకోండి. నావల్ల కాదు. ఈ యమ్మగారికో యెవరేగుతారు బాబూ." అంది వీరమ్మ.

వెంకటేశ్వర్లు అనాడు తన నవనాగ

రిక భార్యకంటె ఎన్నోరెట్లు విండైన
ఆడదాన్ని చూశాడు. వీరమ్మ కోపంతో
కూడా అందం ఉంది. హైమవతి
అగ్రహం వికారింగా ఉంది. వీరమ్మ
తన కెంతకోపం వచ్చిందో అంతే ప్రక
టించింది. ముచ్చటగా. దానిముందు
హైమవతి పెట్టిన "పోజ" వరమ అన
వ్యంగా తోచించి వాడికి:

మొకచేళ్ళర్లు మాట్లాడకుండా
వీరమ్మకు ఇవ్వవలసిన దిబ్బంతా ఇచ్చి
"ఏచ్చికళలుపోక. మామూలు ప్రకారం
పాలపోస్తూ ఉండు!" అన్నాడు

"ఏమిచ్చారూ?" కేక పెట్టింది
హైమవతి పాలుకాస్తూ

"నువ్వ చెప్పినట్టే ఇచ్చాను"
అన్నాడు మొకచేళ్ళర్లు.

"ఎక్కడికో వెళ్ళుకున్నట్లున్నాడే!"
అంది హైమవతి

"కాఫీ హోటలుకు కాదు. ఇప్పుడే
సస్తాను - కాఫీ ఆయేలోపలి!" అంటూ
మొకచేళ్ళర్లు తరి వాకిలిదగ్గర వీరమ్మను
కలుసుకున్నాడు.

"వీరమ్మా! నీకు అమ్మగారితో ఏం
సవి? కాస్త దబ్బులకు అలస్యం అవు
తుంది. నీకు అభ్యంతరం లేకపోతే
పాలపోస్తూ ఉండు. అది ఏమన్నా అంటే
నివిపించుకోకు" అన్నాడు.

"నడలేడి అయ్యారూ!" అంది
వీరమ్మ ఆసిల్ల వీధిమధ్యన కిరిగేరకూ
ఆమెవరకనే చూస్తూ నిలబడ్డాడు వెంక

టేశ్వర్లు. వీరమ్మ ఈలోపల రెండుపార్శ్వు
వెనక్కు తిరిగిచూసింది.

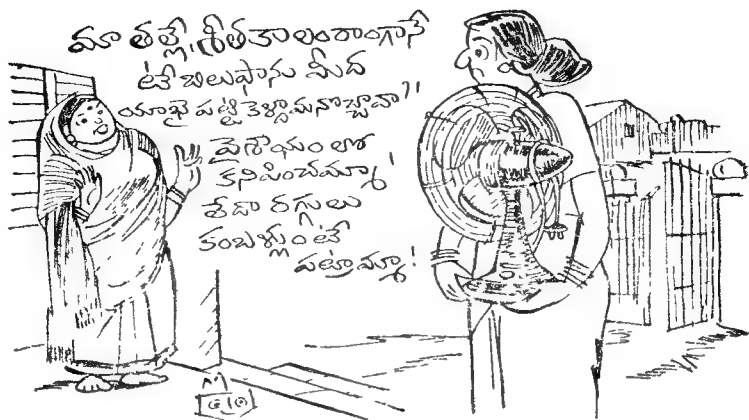
మర్నాడు పాలు తెచ్చినప్పుడు వీర
మ్మతో హైమవతి "ఏమే సిగ్గుచాలిన
దానా. మళ్ళా ఏమని వచ్చావు—నానని"
అని అడిగింది. ఆమాట అడగటానికి
అవకాశం దొరకగానే తన భార్య ఆ
అవకాశాన్ని వెంటనే వినియోగపరుచు
కోవటం వెంకటేశ్వర్లు గమనించాడు.
వాడికి తన భార్యవ్వరూపం అర్థం కావ
టానికి ఒక అనామకురాలు వీరమ్మ
కాలిపి వచ్చింది!

వీరమ్మ ఆ తరవాత మళ్ళీ దబ్బులు
అడగలేదు. దిస్తే వచ్చేదారిలో ఇంకొక
అసోరెడు సిగ్గు కలవటంవల్ల అత్త
బాధ తీరిపోయింది. ఆ తరవాత మొక
చేళ్ళర్లు దబ్బులిచ్చినా పరవారేదు.
మానినా పరవారేదు.

అప్పుడప్పుడూ కోకలి చేతికి కూర
లిచ్చి పంపేది వీరమ్మ అత్త. అమ్మకుని
రమ్మని. "మా దొడ్లో కాపినై తీసు
కోండి!" అని వీరమ్మ ఆ కూరలు కాస్తా
వెంకటేశ్వర్లుగారిల్లో ఎడేసిపొమ్మేది.

"ఏమి అనగ్రహం!" అని ఎగతాళి
చేసేది హైమవతి. కాని నికారించేది
కాదు. ఒక్కొక్కనాడు కూర లేకుండా
భోజనం చెయ్యవలసిన పరిస్థితులుకూడా
కలిగిన వారింబ.

ఆ కూరలకాలాకు దబ్బులు వీరమ్మ
ఎట్లా వసూలుచేసేదో వీరమ్మకే తెలియాలి.

“నువ్వు రేపటినుంచి రాకు. మళ్ళీ అదివారండా నేను ఊక్లో ఉండను!” అని చెప్పింది హైమవతి వీరమ్మతో ఒకనాడు.

కాని వీరమ్మ మర్నాడువచ్చి “అయ్యో గారూ, పాలు తీసుకోయ్యా?” అని అడిగింది. వెంకటేశ్వర్లు పాలుతీసుకుని ఆశ్రద్ధగా ఎక్కడో పెడితే పిల్లి తాగిపోయింది. ఒకరికానినన్ని ఒకరికాని.

ఆరాదల్లా వెంకటేశ్వర్లు మనస్సు వీరమ్మవైపు ఊగుతూ ఉండింది. వీరమ్మ మీద వాడికి ప్రేమ కలిగిందనటం అతిశయోక్తి అవుతుంది—ప్రేమ అనేదాన్ని వెంకటేశ్వర్లు నిర్వచించేదాన్నిబట్టి. కాని వీరమ్మ వాణ్ణి అక్కడనున్నది అది ఇప్పటివట్టుకు కృతజ్ఞతా స్వరూపంలో వాడి హృదయాన్ని ఆనరించి ఉంది. వీరమ్మ, బ్రాహ్మణప్రీతి—కనీసం నాగరిక ప్రీతి అయి ఉండకూడదు; తిక్కనకులం

యూ న

మహిమి ఊరితే స్పృహించటమే రోత! ప్రేమ చటం ఎట్లా? మరి ఈ సంగతి విచిత్తవైపు ఊగే తన మనస్సు ఎరగదా మర్నాడు వీరమ్మ వచ్చినప్పుడు స్రావణాన్ని విగ్రహిస్తుంది వెనుకతున్న గొంతుతో “ఏమే పిల్లా!” అన్నాడు. వీరమ్మ ఒక్కసారి ఆతనవైపు కన్నెత్తి వేసి అనతట్టుమీద గుద్ది కన్నుకుంటున్నది.

ఇక వ్యవహారం తన చెయ్యి దాటి పోయింది. ఇప్పుడు తాను వెనకాడితే వీరమ్మ తమ్మ వట్టి వాజమ్యుకింద గణిస్తుంది. వెంకటేశ్వర్లు సాహసించి ఆ పిల్లి పక్కనే కూర్చుని ఆమెచట్టా చెయ్యివేసాడు.

“ఊరుకోండి!” అంది వీరమ్మ. అంతే. అంతకంటే ఏమీ అనలేదు. ఏమంటుంది? ఆమాటయినా వాణ్ణి వారిస్తూ అన్నమాట కాదు వాని తేమికోనిమే హెచ్చరించుతూ అన్నమాట.

పాపం. వీరమ్మ వాణ్ణి ఎట్లా నివరిస్తుంది? ఆమెకు వాడి సాన్నిధ్యంలో వీరేమిదో తెలియదు; ఆత్మాభిమానం లేదు. లోకవయంకూడా లేదు. ప్రతి మనిషిని అట్లా చెయ్యగల మనిషి ఇంకొకడు. లేక ఇంకొకతే ఉంటుందని మనం నమ్ముదాం. వీరమ్మ తనకు తను వెంకటేశ్వర్లుకు ఎంత విష్కల్యపడమైన మనస్సుతో అర్పించుకుందో, వాడామెను అంత విష్కల్యపడగా స్వీకరించలేదు. తను తప్పుచేస్తున్నాననే నమ్మకమూ, వీరమ్మను శత్రులికంగానన్నా హృదయ పూర్వకంగా ప్రేమించటం లేదనే నమ్మకమూ వాడికి ఏమూహో ఉండింది.

కాని పర్యవసానం—వాడి మనస్సు వీరమ్మవారా పొందలేని శృప్తి వాడి శరీరం పొందింది. వీరమ్మయొక్క అధికృత వాడి శరీరమై గుర్తించింది తన్ను తను ఇచ్చేయకునే నేర్పు హైమవతివగ్గిరేదు పరి. కాని హైమవతి పాలుపోసి పెంచిన వెంకటేశ్వర్లు అంత రాత్రి ఒకంతట వీరమ్మపక్షం కావటం ఎట్లా?

కట్లా కొంతకాలం జరిగితే ఏమయి ఉండేదో చెప్పలేం. హైమవతి ఊరికి వెళ్ళిన నాలుగోరోజే ఈ రంజితనం బయటపడ్డది. ఆరాదు వీరమ్మ అడవిద్ద వీరమ్మవెంట బిస్తీకి వచ్చింది. ఆ అడవిద్దను వాకిల్లో ఉండమని చెప్పి వీరమ్మ లోపలికి వచ్చింది. వెంకటేశ్వర్లు వీరమ్మ

తట్టదించి ఆమెను ఎంతో ఉత్సాహముతో డిగ్గిరికి లాక్కని తన రొమ్ముకు అడుము కున్నాడు—వీరమ్మ వాకిల్లోవున్న అడవిద్ద నంగతి చెప్పేలోపల. ఆతను వీరమ్మను వదలిపెట్టే లోపల ఆ అడవిద్దే లోపలికి చొక్కనచ్చి చూడవలసింది కాస్తా చూపింది.

ఆ వెళ్ళబారుల మనిషి అక్కడే అరిచి అల్ల చేసి ఉండకపోతే ఆ చుట్టు పక్కల ఇక్కలాల్లకి, ద్వారా హైమవతికి ఇవంతా తెలిసి ఉండకపోదు!

ఇంతకూ లోకానికి హైమవతికివీ తెలిసిన తప్పల్లా వెంకటేశ్వర్లు వీరమ్మను కొగలించుకున్నాడని. హైమవతి ఆకాస్త తప్పు క్షమించ లేకపోయింది. తను తన భర్తకోసం నిర్మించి ఉంచిన ఆవర్యాలను వెంకటేశ్వర్లు అతిక్రమించాడు! ఎంత అతిక్రమించాడనే ప్రశ్నేలేదు.

ఇప్పటికి నాలుగు మాసాలు గడిచినై. హైమవతి గొన్ని ఇప్పట్లో మరిచి పొమ్మే లక్షణాలు కనిపించవు.

పోతే వీరమ్మను ఆ కోసంమీద మామగారూ, అత్తగారూ, మొగుడూ అప్పటికి చాచగొట్టి ఆ తరవాతను భుగానే క్షమించారు. వీరమ్మ నంసారం మామూలకు భిన్నంలేకుండా వెళ్ళిపోతున్నది. జరిగిపోయిన దాన్ని తలచుకునే వాళ్లెవరూ లేరు. ఆ తక్కువ కలంలో!

“ఎమిటా నువ్వంటున్నది. సుదీర్ఘం.”
కంగారుగా తలెత్తి చూచి అంది
పద్మజారావ్:

తనకోసం డైవింగ్ ఛేంజర్ మీద
మూత పెట్టబడివున్న గజా స్లేటు. తన
దగ్గరగా జరుపుకుంటూ వింపాడిగా
అన్నాడు సుదీర్ఘ. “రేపు కలెక్టరాఫీసు
దగ్గర, సైన్యంలో చేరదల్చుకున్న యువ
కుల్ని రికూట్ చేస్తారటమ్మా. నేను
చేరుతాను!” షర్మోవారు అర్థమయ్యేలా
తల్లికి చెప్పి, చేతిలో చెయ్యి వేసు
కున్నాడు సుదీర్ఘ.

క్షణకాలం కొడుకు వేపు అయో
మయంగా చూచింది పద్మజారావ్. అద్ర
యమ వ

యత్నంగా ఆమె త్రుకుటి ముడి వడింది..
అప్పుడప్పుడూ ఇతగడి కోసం వచ్చే
శర్మ. జాన్....వాళ్ళ దుర్భేద కాదుకదా
ఇది; అర్జునంకయం ఆమె అంతరాంత
రాల్లో మెరిసి మాయమైంది.

“వీకేమైనా మతి పోయిందా సుదీర్ఘ
అలాటి ఖర్మ వీకేవట్టింది?”

సుదీర్ఘ ఆశ్చర్యంగా తల్లివేపు
చూశాడు. “అది ఖర్మా అమ్మా; ఖర్మా;
ఇన్ని మహిళా మండలలు స్థాపించావ్!
మనెన్నో సంస్థలకు ఆనరబుల్ సెక్రెటరీ
గా వున్నావ్! ఎంతో ఉత్తేజంగా ఎన్నో
ఉపశ్యాపాలిస్తావ్! ఎం.పి పాసైన
నువ్వేనా ఇలా మాట్లాడుతున్నది.” అత

గాడి ఎర్రని ముఖం చిరుకొవ్వంతో మరి కాస్త ఎరుపుకు తిరచగలమాచి. లోలోపల ముసిపి పోయింది పద్మజారావ్! "నా కొడుకు చాలా అందగాడు. ఆవును మరి నేనెంత అందంగాలేను ఈ వయసులో నైనా?" అందామె మనసు గర్వంగా....

"ఏమిటమ్మా పరికపు: మరి నా పేరెండుకు సుధీర్ అని పెట్టావు?" కోపంగా అరిచాడు సుధీర్.

పద్మజారావ్ పక్కన నవ్వింది....

"అనలు రణధీర్ అని పెడదామన్నాడు మీ నాన్నగారు నాణగత్తలాంటి పేరు నాకిష్టంలేక పోయింది" ఆ విషయాన్ని, ఆ వాతావరణాన్ని, సహజంగా మార్చాలన్న ధోరణిలో నవ్వు తూనే పుంది ఆమె....

"ఇప్పుడు తమాషాలు కాదమ్మా! నేను లేపు వెళ్లి చేరతాను. తాటిచెట్టిల్లే ఇంత పొడుగు పెరిగినా నా మజిల్ చూడు ఎలా ఉన్నాయో రప్పక సెలెట్టు చేసుకుంటారు నాన్నగారు కూడా ఏమీ అనరు" సుధీర్ ప్లేట్లొచ్చెయ్యి క రుక్మిణి బూ ధృఢంగా అన్నాడు....

పద్మజారావ్ వెళ్లిపోయింది కొడుకు చాలా పట్టుదలగానే పున్నాడన్నది తోడవడింది ...

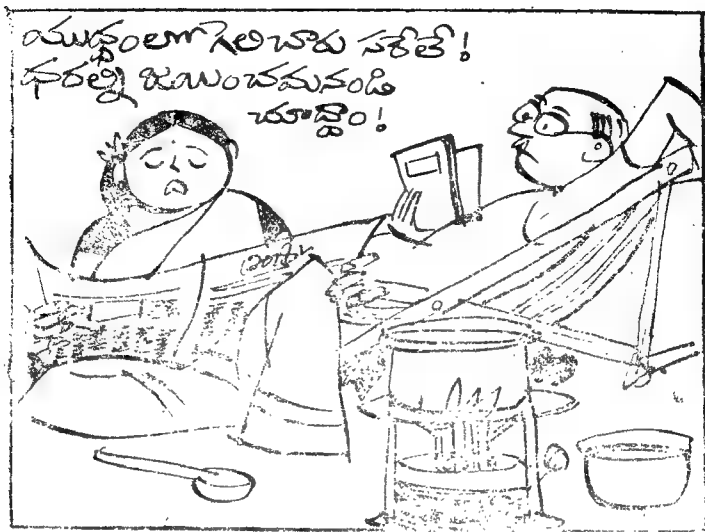
అతగాడి పెనకాలే, టెన్ రూంలోకి నడిచింది.... టెన్ మీద కూర్చున్నాడు

సుధీర్. కుర్చీలో దగ్గరగా కూర్చుని మెల్లిగా అందామె.... "చూడు నాన్నా! వున్నది నవ్వాక్కడివినాకు.....మన ఆస్తి ఎంత వుందో మీకు తెలుసు కదూ? మీ నాన్నగారు ఫాన్లో వున్నారు కదా.... ఆయన గారు రాగానే, ఇక టెజ్ నెస్ అంతా మీకు అప్పగించామ కుంటున్నారు... మమ్మలా వెళ్లిపోతే.... ఇదంతా మేమేం చేసుకోవాలి?" ఆమె కళ్ళల్లో పీళ్లు సుడులు తిరిగాయి....

సుధీర్ కలసర వద్దాడు.... "అదేమి టమ్మా...." అతగాడి మాటలకు అడ్డొస్తూ అంది పద్మజారావ్ "....ఈ వయస్సులో ఆవేశం ఇలాగే వుంటుంది. నాన్నా! కానీ వెళ్లిపోతున్న వయసులో మా ఆవేశన కాస్త అర్థం చేసుకో...."

"మరీ దేశం....?"

ఆమె కన్నీళ్లు చప్పున తుడుచు కుంటూ నవ్వింది.... "....దేశం ఏమీ కాదు.... దానికోసం చాలామంది వున్నారులే ... ప్రభుత్వాలు మారవచ్చు.... సెక్సీ నిర్దుకోవచ్చు .. కానీ ఒక్కసారి ఆస్తి, అంతర్జాతీయ గొట్టకుంటే తిరిగి జీవి సంపాదించుకోలేం నాన్నా! అని పుర్నంత వదిలే మనం పది మందిలో గొప్పవంగా బ్రతుక్కుంటున్నాం .. నా మొదటి విద్య... నిష్టగా విన్నోవిషయంలోనూ నొప్పించలేదు ఇందాకా! ఈ విషయంలో నన్నూ మీ నాన్నగారిని నొప్పించకు .. ఏకంతగా ఓ

పారి అలాతిరిగి రావాలనుంటే. రేపే ఏదేనా "బోయింగ్" లో సీట్ రిజర్వ్ చేయించుకో....అలా అలా తిరిగిగా!"

పద్మజారావో లేచి తన గదిలోకి వచ్చేసింది....సుదీర్ఘ మౌనం గా పడుకున్నాడు....

"నీకిదేం పాడు బుద్ధివా రఘూ! ఏదో ఆ ది.ఏ. కాస్త పూర్తయిందికదాని పేం వంట పడుతుంటే...." వెంకటరావు గర్జిస్తున్నాడు....

రఘు నేల చూపులు చూస్తున్నాడు.... "ఇప్పుడప్పుడే ఏ ఉద్యోగమూ వచ్చేలా లేదనాన్నా!" నమగుతూ అన్నాడు....

"....అందుకని వైన్యంకో చేరి ఉన్నావా?"

"అపకకునపు మాటలూ! మీరూను," రంగంలోకి వికలాక్షమ్మ రానే వచ్చింది.

"....చేరిన వాళ్ళుం తా చావరు నాన్నా!"

"....చాన్సెస్కోయ్ అతిశయి! రేపు నేనూ నీవెంట వస్తాను. ఆ ఎంఎర్ ఏ రామరావుగారిని బ్రతిమాలి ఎక్కడో ఓ చోట పెంపరరిగా నైనా. ఓ గుహుస్తా గనైనా వేయటంబాను....అట్టే గొడవ చెయ్యక మరో మాటకు అవకాశం ఇవ్వకుండా బయటికి వెళ్ళి పోయాడు వెంకటరావు ...

"నీ ...ఓ దేశభక్తి లేదు....ఓ ధైర్యం లేదు....కానిన బ్రతుకు...." పెద్దగా గొణుగుతున్న కొడుకువేపు వాత్సల్యంగా చూచింది వికలాక్షమ్మ....

“అయనకు తిక్క కోపం అదే సర్దుకుంటుంది.... అయినా మనకెందుకులే రా రఘూ! పైన్యాలూ వల్లకాడూను ... ఏదో గుమాస్తానో, టీవరో అయితే.... నాలుగు రాళ్లు తీసుకొస్తే.... కాస్త మీ నాన్న రెక్క కద్దు వస్తావు నీకు ఉద్యోగం వస్తే, వచ్చే ఏడాదైనా గిరిజ ప్లెస్టె చెయ్యాలి.... దానికి వద్దెనిమిదేళ్లు విండిపోతున్నాయి మరి!”

ఆమె వంట ఇంట్లోకి వెళ్లిపోయింది.

రఘు ఆ చిన్న గదిలో ... అలాగే విచ్చుండి పోయాడు...

* *

“నేను రేపు పైన్యంలో చేరి పోతానమ్మా! తిండి, బిట్టా ఇచ్చి, మంచిమంచి జీతాలిస్తారట!” వీరాయి ఉత్సాహంగా చెప్పాడు.

చంద్రమ్మ కళ్లలో ఎంతో వెలుగు
“విజం.. నట్రా!” అంది....

“విజంగానే! ఇప్పుడే ఆ అఫీరరు దగ్గరకి పోయి మాట్లాడొచ్చాను కూడా! వివరాలన్నీ చెప్పాడు రేపు చాలా మందిని తీసుకుంటారట వచ్చే నెల నుంచి తుపానగా జీతం వస్తుంది.... ఇక్కడికి వంపేస్తాను నవ్వు చీరె కొనుక్కో. గురవడికి, నారిగాడికి, కాయకి, లక్ష్మికి ఇంక ఒంటి విండా బిట్టలూ, కడుపువిండా తిండి పెట్టు ... అక్కడ నాకు తిండి బిట్టా గడిచి పోతుంది! ఒకచుకు దోమ తెరలూ,

పెట్టెల్నూ.... చటికి తొడుక్కోనే కోట్లన్న మాట ... ఇస్తారట కూడాను!” సంతోషంగా వీరాయి చెబుతుంటే చంద్రమ్మ మనసు ఆనందంతో తేలిక పోయింది. క్షణకాలం. తన చుట్టూరా చిమ్మ చీటి: రోజు మార్చి రోజు పస్తులు! రోజయ్య ఒక్కడి రెక్కల కష్టం! తనూ కూర్చి నాటికి వెళ్తోంది! అయినా కడుపులు విండటం లేదు! నారిగాడికి వచ్చాంటేళ్లు వస్తున్నాయో ఏమో! వాణ్ణి కూర్చి వంపిస్తున్నారు! వాడు మొయ్యలేక, మొయ్యలేక, వరాలు తెంచుకుంటూ బస్తాలు మోస్తుంటే తల్లిపేగు తెంపేసినట్టే అవుతోంది! ఒక్కరోజు కూర్చి ఒక్కరు వెళ్లకుంటే.... రెండో రోజు వస్తే! మరి మానెడు గింజలు రెండు రూపాయలు! పూటకు మానెడు చాలకపోయే!

అంతలోనే గుండెలు విండినేనే ఆలోచన ఆమె ఎదలో ముల్లలా కదలాడింది.... “పైన్యంలో చేరితే.... యుద్ధం వస్తే తన బిడ్డ !” ఆ మాటే మెల్లిగా అంది వీరాయి పక్కన వచ్చాడు.

“యుద్ధంలోగాక ఇక్కడ మాత్రం చావకూడదా ఏమిటే అమ్మా! పస్తులుండి చచ్చేకంటే ... బతికిన నాలుగు రోజులూ నేను హాయిగా తిండి తింటాను.... నీకూ, అయ్యకూ, తమ్ముళ్లకూ, చెల్లెలికి ఇంక తిండి పెడతాను అలాటి మంచి చావు వస్తేమాత్రం ఏం!” విల్లక్ష్యంగా గుడిపె

మామంత్రిగారి మనుసు 82 పెళ్ళు -
కూర్చుంటే లేవలేదు, లేస్తే కూచోలేదు
లేసి, కూచోబెట్టుడానికి ఒక పెళ్ళిబురి
ఉన్నాడు!!

బయటికి వెళ్లిపోయాడు కొడుకిన్న
మాటలు రోజయ్యతో చెప్పింది చం
ద్రమ్మ రోజయ్య మీనం మెలేస్తూ
గర్వంగా నవ్వాడు "అదు! అదు నా
కొడుకే చంద్ర! గుండె దెయిర్యం! అది
వాది....!" రాతిలావున్న తన చాతీమీద
గర్వంగా చేత్తో వరుచుకున్నాడు
రోజయ్య "అచ్చర అచ్చలు చేసే
మాటన్నాడు నా బిడ్డ! మరివాడు ఏదో
తరగతి దాకా నడుపుకున్నాడాయె! తెలివీ
తేటా ఎట్టాగొచ్చిందో చూడు!"

చంద్రమ్మకు ఆనందమూ, దుః
ఖమూ రెండూ కలిగాయి అణుచు
కుంది.... తెల్లారి లేచేసరికి ఆమెకు ఏ
బాధా మిగలేదు. కారణం తన చుట్టు
వక్కరి గుడిసెల్లో చాలామంది వయసు

కుర్రవాళ్ళు. వీరాయితో బాటు సైన్యంలో
చేరటానికి సిద్ధమై వెళ్తున్నారు. అందరి
కందూ వీరాయిలానే ముట్లాడు
తున్నారు....

వడేళ్ళు గిర్రుప తిరిగాయి.... చరిత్ర
పుటల్లోకూడా చిత్రవిచిత్రాలు దొర్లు
తున్నాయి....

దేశం మారిపోయింది మనుషులు
మారిపోయారు ... సామాన్యులు మరీ
సామాన్యులుగా మారిపోతున్నారు
గొప్పవాళ్ళు మరీ గొప్పవాళ్ళగా మారి
పోతున్నారు ... మధ్యతరగతి కుటుంబాలు
గానగెస్తవల్లా ఒకే పరిధిలో గిరగిర
తిరుగుకున్నాయి ...

షిధీర్ షిప్పర్ బిజినెస్లో మెలకువ

అన్నీ తెలుసుకున్నారు. తండ్రి ఇచ్చిన అప్పిని రెట్టింపుగా పెంచాడు.... త్వరలో రాబోయే ఎలక్షన్ లో సమితి ప్రెసిడెంటుగా పోటీ చేయబోతున్నాడు... భార్య హేమతో ఈ మధ్యే కాశ్మీర్ కు విలాసయాత్ర కూడా చేసినట్లుగాడు. రావు గారూ, పద్మజారావ్... చాలా సభలకూ, సమావేశాలకూ గౌరవాధ్యక్షులుగా... వక్తలుగా వెళ్తు... కాలం సరదాగానే వెళ్తు చుచ్చుతున్నారు.... అలాటి మూర్ఖపు సభ్యుడవరి సుధీర్ ఇలా హాయిగా వున్నందుకు వాల్లదర్తూ అనుదించని క్షణంలేదు. అప్పుడప్పుడూ, తనలా సుధీర్ మనసు మార్చు గలిగిందీ, గర్వంగా కోడలితో చెబు తుంటుంది పద్మజారావ్.

“వుయ్ ఆర్ ఎక్సుకేటెడ్! అవర్ డ్యూటీ యాక్టు డైవర్ట్ డెస్టు టు ఎ గుడ్ పాత్.

అంటుంది నవ్వుతూ....

రము ఎనిమిదేళ్లుగా యు.డి.సి. గా వున్నాడు.... భార్య మీనాక్షి స్కూల్ ప్రెసర్ట్ పాస్టె. ప్రైవేట్ పరిశీలు పాస్టెంది. ఇద్దరు పిల్లలు... త్వరలో మీనాక్షివికూడా ఎక్కుడేనా ప్రైవేట్ గా చేర్చితే తప్ప, గిరిజ పెళ్ళి కైన అప్పు తీరేలా తోచటంలే దత గాదికి.... సంసారమూ గడిచేలా కనిపిం పటం లేదు. ఇద్దరు తమ్ముళ్లు వరసగా పదుపుకు ఎక్కినవారూ. మరో చెల్లాయి ఒకటి మేస్త్రోదీ మధ్యే

సుధీర్ గారివో, పద్మజారావుగారివో. రావుగారివో.... బ్రతిమాలో... మనసు కది గేలా విన్నవించుకునో.... కావలిస్తే మరె వరికైనా.... ఓ పదో, వరకో తది తగి లించో..... ఎలాగో ఓలా తమకు ప్రమోషనూ, మీనాక్షికి ఉద్యోగమూ వచ్చేలా చూచుకోవాలన్నదే అత గాదికి లాఠిరిబగళ్లు అలోచనై పోయింది.

వీరాయి చాలా మారిపోయాడు.... వీరారావుగా మారాడు. హిందీ, ఉర్దూ, ఇంగ్లీషు, బెంగాలీ, కన్నడం, తమిళం... ఒకటేమిటి.... ఏదెనిమిది భాషలో అనర్గళంగా మాట్లాడగలుగుతున్నాడు.... మంచి మంచి పాంట్లు.... ఉలన్ స్వెట్టర్లు.... మంచి తిండి.... బ్రాన్విష్టరు.... వాచీ.... దర్జాగావుం దతగాదికి... అరవులకు ఇంటికి వచ్చేటప్పుడు చెల్లాయలకూ, తమ్ముళ్లకూ, తలిదండ్రులకూ చాలా మితాయా, బిట్టలా పట్టుకొస్తాడు.... బ్రాన్విష్టర్ తెస్తాడు.... ఉలన్ స్వెట్టర్లు తెచ్చాడు. కప్పుకొనే రగ్గులు.... బిస్కెట్ ప్యాకెట్లు ఒకటేమిటి! అతగాడొచ్చిన పదిరోజులూ అదో వండగగా గడిచిపోతుంది ఇంటిల్లా పాకి... గుడిసె సీకించి ఈ మధ్యే చిన్న పెంకుటిల్లు రెండు గదులతో వేయించాడు. తమ సంపద డబ్బుతో.

“నేనూ వీలానే పైస్యంలో చేరాలా అన్నా!” అని నానిగాడు అంతే.... “అలాగేనా వారాయణా! మంచిదే చేరుమా గానీ!” అంటాడు నవ్వుతూ, అ నమ

అబ్బాయి, అమ్మాయి ప్రేమించుకున్నాడు;
నిజమైన ప్రేమకుడు గనక
అబ్బాయి ఆత్మహత్య చేసుకున్నాడు!
పాఠకుల ఆత్మచింత కొనసం
స్వర్గంలో కలుసుకోవ్వారు - బుద్ధిచెయ్య
కథ!!

యంలో అతగాడి అంతరాంతరాల్లో
మాత్రం "నువ్వు నూరేళ్ళూ నిండుగా
బ్రతకాలిరా నారాయణా!" అన్న విష్ణుార్పు
రేగి చప్పున చల్లారిపోతుంది. రోశయ్య,
చంద్రమ్మ కొడుకును చూచుకొని,
తలుచుకొని గర్వపడిని క్షణంలేదు.

"నా తండ్రి ఎక్కివచ్చాడు; మాకింక
దిగుల్లేదు!" అనుకుంటారు ఇద్దరికిద్దరూ.

అందరూ విద్రహీయారా అర్థశాస్త్రితో
అలా ఆకాశంకేసి చూస్తుంటాడు వీరాయి
ఒక్కోసారి. ఆ సమయంలో అతగాడి
మనసులో చిత్ర విచిత్రాలైన భావ పరం
పరలు మొదలౌతాయి.

"నా వాళ్ళంతా హాయిగా వున్నారు;
కడుపునిండా తిండి, ఒంటినిండా బట్ట,
కంటినిండా నిద్ర ఇవ్వగలిగాను. చాలు.

నా తల్లి, తండ్రి ... తోబుట్టువులకు నా
ఋణం తీర్చుకుంటున్నాను. ఇదెంత
హాయిగా వుంది! ఈ సంతోషం... ఈ
సంతృప్తి ముందు మరణమన్నది ఎంత;
చస్తేమాత్రం ఏం!"

■ సంతృప్తితో గుండెమీద చెయ్యి
వేసుకుని హాయిగా విద్రపోతాడు మరు
క్షణంలో.

ఆరోజు శలవులకు ఇంటికివచ్చాడు
వీరాయి. వచ్చిన మూడోరోజే కమాండర్
దగ్గర్నుంచి యుద్ధం ప్రారంభం కాబో
తోందనీ ఉన్న పాన సెంటర్కు
రావలసిందనీ తెలిగ్రాం వచ్చింది.

దిగాలు పడిన చంద్రమ్మకు -రైర్యం
చెప్పాడు. తండ్రికి కళ్ళతోనే వీడ్కోలు

చెప్పాడు. నవ్వుతూ బ్రెయిన్ ఎక్స్కాడు.
మరి తిరిగిరాలేదు:

యద్దం ముగిసింది....

చాలామంది మిలిట్రీ ఆఫీసర్లకూ,
సైన్యకూ, నౌకా దళాదివతులకూ,
బ్రిటిష్ వున్నవారికీ, చనిపోయినవారికీ ..
వారు ప్రదర్శించిన రైర్యసాహసాలకు
గుర్తింపుగా మెడల్స్ అందజేయబడు
తున్నాయి ఆ రోజంతా చనిపోయిన
వీరజవానులకు శ్రద్ధాంజలి నమర్చించే
సభలు దేశమంతటా జరుగుతున్నాయి.

ఆ సభలో....

సుధీర్ తన పేరుతో సైనిక కుటుం
బాల సహాయార్థం వివిధ వసూలుచేస్తానని
మొదటి విరాళంగా వెయ్యిరూపాయ లిస్తా
ననీ ప్రకటించాడు.

చాలారోజులుగా రఘు, వెంకటరావు
ఇలాటి అవకాశంకోసమే కనిపెట్టుకుని
వున్నారు. పెద్దపెద్దవాళ్ళంతా ఒకచోట
చేరినప్పుడే తమ పనులు కాస్త వాళ్ళ
చెవిని వేయటం, బైననిపించుకోవటం
మొదలని ఇద్దరికీ వుంది.

“ఆరోజు నేను వద్దరబట్టి సరి
పోయింది. లేకుంటే ఈనాడు సీగతి
ఏమైవుండేది! ఈ సభలో నువ్వు ఓ
కీర్తికేసుడిగా మిగిలిపోయవు!” అన్నట్లు
మాపులు విన్నారుకున్నాడు వెంకటరావు
కొడుకువేపు అప్పుడప్పుడూ.

కండ, గుండె, ఏనాడో చచ్చిన రఘు
“బైనాను” అన్నట్లు తలాడిస్తున్నాడు

వుండి వుండి—జీవచ్ఛవంలా:

పద్యజారాపు విజంగానే చాలా అల
నటగా వుంది! అధ్యక్షోపన్యాసం అయ్యేంత
వరకూ....కుర్చీలో వెనక్కు తిలవాల్సి
రిలాక్స్ అవుతోంది!

నిన్నంతా ఆమె చాలా క్రమపడింది.
రోజయ్యే చంద్రమ్మల ఇంటికి స్వయంగా
కారులో వెళ్లింది. ఇద్దరినీ చాలా వినగాలు
అడిగింది. పీరాయి పుట్టిన తేదీకాదు
కదా. సంవత్సరంకూడా వాళ్ళకి తెలి
దన్నారు. ఉజ్జాయింపుగా తనే లెక్క
కట్టుకుంది. వాళ్ళిద్దరూ ఏడుస్తూ చని
పోయిన తమ కొడుకును వర్ణిస్తుంటే....
జాగ్రత్తగా అతగాడి ఆకారాన్ని మన
సులో గుర్తుంచుకొంది. పీరాయి నెకెండు
పారం వరకూ చదువుకున్నాడన్నది
గుర్తుంచుకొంది... చంద్రమ్మ పేరు....
సైన్యంలో చేరటానికే వెళ్ళేముందు, ఆ
తిల్లీకొడుకుల సంభాషణ అంతా జాగ్ర
త్తగా ఏకనంధాగ్రహాలా మనసులోనే
నోట్ చేసుకుంది.

ఇంటికి వచ్చాక చరిత్రపుటల్లో
మరుగుపడివున్న వీరమాతల కేర్లు,
మరికొన్ని పట్టకధరూ అన్నీ క్రోడీక
రించుకుంది.

రాతంతా కూర్చుని చాలా “ఎమో
షనల్” అయిన స్పీచ్ తయారు చేసు
కుంది. పాయింట్సు నోట్ చేసుకుంది.
తెల్లారగూముర ఓసారి మనసులోనే
హుస్సార్స్ వేసుకుంటుంటే, మెలకువ

వచ్చిన రావుగారు ఆళ్ళర్యంగ్ భార్యకేసి చూశారు.

“ఇంకా విద్ర పోలేదూ? పడ్డా?” అన్నారు కంగారుగా.

“ఊహా! స్పీడ్ బ్రేకర్ చేసు కున్నాను! అంది ఆవులిస్తూ.... ఒళ్లు విరుచుకుంటూ.

“అబ్బా! ఏదో నాలుగుముక్కలు చెరిగి పోయేలానికి.. ఇంతగా హైసాన పడాలా?” అన్నారాయన విద్రమత్తు తోనే....

“ఊహా! నాలుగుముక్కలు యెవ రేనా చెబుతారు నా స్పీడ్ ఎమోష వర్గ, మాట్ను అట్రాక్ట్ చేసేదాగానూ, ఇంప్రెస్ చేసేదిగానూ వుండాలి... ఇలాటి అవకాశం ఎప్పుడోగానీ రాను! ప్రెస్ రిపోర్టర్స్ కూడా చాలామంది వస్తారని విన్నాను....” అలనట సారద్రోలటానికి ఓ కప్పు ఓనర్లన్ తాగి తెలతెలవార తోతుండగా వదుకుంది.

అంచేతే గొప్పగు విద్ర ముంచుక వస్తోంది. ఈ రెండు గటలు కాస్త ఓపికపడితే ఇంటికి వెళ్లి హాయిగా విద్ర పోవాలి అనుకొంటోందామె కళ్లు మూసు కుది....

“.. శ్రీమతి పద్మజారావు మాట్లాడు తారు.”

అధ్యక్షుని గొంతుక ఖంగుమంది మైక్ లో. పద్మజారావు మెల్లిగా లేచి మైక్ ముందికొచ్చింది. ఆమెలో వున్న

యమ

సహజమైన అలనట.... ఆ సన్నివేశంలో అమె ముఖంలో కోకరసాన్నికూడా సరి బింబించేలా చేసింది.

“మన వీరాయి వీరారావు సైన్యంలో చేరిన మరుగారు సాదగ్గరకు వచ్చి “అమ్మగారూ! ఇలా చేరాను” అని చెప్పినప్పుడు నేను భుజం తట్టాను. ఆ బిడ్డ .. ఈ గడ్డమీద పుట్టిన మన ఆ బిడ్డ ఇంతటి వాడౌతాడనీ, దేశాన్ని ంక్షించే పవిత్ర కార్యక్రమంలో తను అమడౌతాడనీ, ఆనాడు నేను కలలో కూడా అనుకోలేదు! తల్లిగాని నాకే ఈ నాడు గుండె పగిలిపోతుంది. మరి తల్లి చంద్రమ్మ ఎలా భరిస్తోందో ఈ రంపపు కోత! అయితే ఆమె వీరమాత! జిజియా బాయిలాటి మహాతల్లి. ఆ తల్లికన్న ఈ బిడ్డ మన జిల్లాకేకాదు. రాష్ట్రానికే ఒక మణిపూస.

“సుధీర్ చేరుకొన్నాడు చేరమన్నాను. తీరా ఆరాతే వాళ్ల నాన్నగారికి సుస్తీగా వున్నట్లు తెలిసి ఫారిన్ వెళ్లాల్సి వచ్చింది! వచ్చాక ప్రకాశేవ చేసేతీరాలంటూ పెద్దలు పట్టడటారు. అంచేత మా సుధీర్ కు “ఓజుధీర్” అయ్యే అవకాశం లేక పోయింది. నాకూ వీరమాత అనిపించు కొనే అర్హత లేకపోయింది.

“అ గౌరవం. ఆ అర్హత శ్రీమతి చంద్రమ్మకు వక్కాయి. “జగనీ జన్మ భూమిళ్ళ స్వర్గావని గరియసీ” అన్నారు పెద్దలు. జన్మభూమి ఋణం తీర్చుకున్న

వీరరావు అజరుడు, అమరుడు."

ఇలా గంగాప్రవాహంలా గంటపేపు సాగిందామె ఉపన్యాసం. మధ్యమధ్యలో వీరరావుతో తన సాన్నిహిత్యం, సంభాషణలు, విన్నరాత్రి అందంగా ఈహంతో తయారుచేసుకున్నవన్నీ సమయోచితంగా ఉదహరించింది.

జనం చాలా ఇంప్రెస్ అయ్యారు ఆమె ఉపన్యాసంతో. ఆ తర్వాత చాలా మంది పెద్దలు వీరరావును పొగిడారు. చివరగా చంద్రమ్మను వేదికమీ కి పిల్చి వెయ్యిరూపాయల చెక్కు అందించారు.

ఆ రాత్రి ఆర్ధరాత్రి గాఢాంధకారం ...

సుదీర్ఘ, హేమ కౌగిలిలో వెచ్చగా విద్ర పోతున్నాడు ...

రఘు ... మీనాక్షి .. వెంకటరావు విశాక్షమ్మ ఎవరికి వారుగా ... త్వరలో రఘుకు రాబోయే ప్రమోషన్ గురించి ... మీనాక్షికి రాబోయే ఉద్యోగం గురించి కలలు గంటూ గురకలు కొడుతున్నాడు ...

ఆ చిమ్మ చీకటిలో ఆ చిన్న పెంకు టింట్లో . రోజయ్య సులక మంచమీద కాళ్లు కిందకు వేసి కూర్చున్నాడు.... అతగాడి కాళ్ళమీద తలవెట్టి చంద్రమ్మ ఏడుస్తోంది. ఆమె వెచ్చటి కన్నీళ్లు అతగాడి మోకాళ్ళ మీద బరువుగా పడుతున్నాయి.... అతగాడి రాతిలాటి

చాతి కరిగి పీరైతోంది....

"చంద్రీ! ఈ ఇల్లా ఆడే కట్టించాడు గదే! మనకడుపున బుట్టి ... మనగుడిసెలో పుట్టిన మన బిడ్డ ఎంక గొప్పొద్దై నాదో చూచావా? పెద్ద పెద్దోల్లంతా అజ్ఞీ ఎట్టా పెచ్చుకున్నారో చూచావా! ఎంత పున్నెం చేసుకున్నామో! అంత పాపమూ చేసుకున్నాం! షనోడు మనకు దక్కలేదు?" అన్నాడు రోజయ్య ..

అతగాడి కంఠ స్వరం పూడుకు పోయింది ...

చంద్రమ్మ వెక్కిళ్లు పెట్టూ అంది.... "ఆ పెద్దోల్ల మాటలేమీ నాకర్థం గాలేదు. గానీ నా బిడ్డ ... బతికిన నాలుగు రోజులూ... మన బుజం తీర్చుకున్నాడు. చచ్చాక కూడా . వెయ్యిరూపాయలు.... ఒక్క సంవత్సరం తిండి మనకోసం.... ఇచ్చి పోయాడు .. మన బుజం తీరే సుకుపీ వెళ్ళి పోయాడు !" ఆమె గుండె ఎగసి ఎగసి పడితోంది ఆమె మాతృ ప్రేమ వరదలై పారిపోతోంది దేశం ఏమిటో.... రోజయ్య క్రి ఏమిటో ఆమెకిక్షణం లోనూ తెలియవు తెలిసిందల్లా ఆకలి... దాని క్రింద కప్పివేయబడి పున్న మాతృ మమత ఈ ఊణంలో ఆకలి పొర తొలిగి మమత ఒక్కటే దహించి వేస్తోంది ... మరి కొద్ది రోజుల్లో నారాయణ కూడా ఆ కటి! చీకటిలో ఆమె తల విదుల్చు కొంటోంది పిచ్చి దానిలా!

“క్రొడాలెన్నెన్ సుత్రావ — నువ్వంత

నన్నుగా వున్నా లావుపాటి అమ్మ
యివి పెళ్ళి చేసుకున్నావటగా.” సాను
టూరి తెలిపారు మిత్రులంతా క్రొత్తగా
పెళ్ళయిన సుబ్బారావుకి. అందుకు సుబ్బా
రావు నోబ్లోంచి పూడివడిన పసిడి పలుకు
లివి: “నాకేం భయం? మా నాన్నుండ్లా!”

పత్రిక చదువుతూ విరగబడి నవ్వించి
మజాత.

“ఏమండీ! చూడండి. ఈ విట్టు చద
వండి. ఎంత బాగుందో!” నవ్వుతూ అడి
గింది భర్తని. శేఖరం తన కిడకు తాను
భయపడే వ్యక్తి. చిక్కశంకెతుడు అని
తూడ చెప్పవచ్చు

విట్టు చదివారు. ముఖంలో రంగులు
మారాయి సుజాత నవ్వు సూటిగా అతని
హృదయానికి తగిలింది. సుజాత తనకా
విట్టు చూపడంలో అర్థమేమిటి? తాను
నన్నుగా ఉన్నాడనే కదా. నవ్వు వచ్చేందు
కేముందిందులో?

కోడిండరావు ఒకరోజు చేతికి కట్టు
కట్టుకొని వస్తే వాడి గురించి తన అపీ
మలో రకరకాలుగ చెప్పుకొని వండుగ
చేసుకున్నారు. ఏమైందోరా చేతికి? అని
స్నేహితులు - డిగితే ‘బెణికింది’ అని
చెప్పారు. ‘పెళ్లం మెలిద్రిప్పి ఉంటుంది
అయ్యో పాపం!’ అన్నారు వాడు లేడు
మొద్రో అని మొక్తుకున్నా. వాడి మొర
లెవ్వరూ ఆలకించలేదు. కారణం? వాడు
నన్నుగా ఉంటాడు:

ఒకరోజు తాను, సుజాత పినిమాకు
వెడితుంటే సుజాత స్నేహితురాలు రాధ
కనిపించింది. వాళ్ళిద్దరూ మళ్లాడు
కుంటుంటే తాను కొంచెం దూరంలో
విలబడ్డాడు. ‘కాస్త చేయవట్టుకొని
నవ్వెస్సే. మీరారు గాలి తెగిరిపోయి’ అని
రాధ నవ్వడం గమనించాడు. తనకు
ఎక్కడలేని చిన్నతనం అనిపించింది.
అమె భర్త ఇంజనీరని సుజాత చెబితే
బా హాటంగా యానడించుకున్నాడు.
“రోడ్స్ అండ్ బిల్డింగ్స్” లో పని

చేస్తున్నాడు గామోసు రోలరును తెచ్చు కున్నాడు అని వూరుకున్నాడు. అందరూ కనరాగే గంగాళంలా ఉండాలేమో అమెకు కాను సన్నగావుంటే వీళ్ళందరికీ ఓమిదో?

వంటింట్లోకి వెళ్ళి పీట వేసుకొని పుస్తకం చదువుకుంటూ కూర్చున్నాడు. కొంచెం సేపటికి సన్నగా ఆలికిడైంది. అటవైపు చూచాడు. ఒక్క ఉడుటున ఎగిరి దూరంగా పడ్డాడు. ఒక శ్రామ పాము గోడ అంచువెంబడి ప్రాకుతూ వస్తోంది. 'పాము!' అని విగ్గరగా అరిచాడు గొంతు కదలిపోయింది. సుజాత కంగారుగా వరుగెక్తుకొచ్చింది.

"ఎక్కడ?"

"అడుగు గోడవారన ఇప్పుడెలా?"

"త్వరగా కట్ట తీసుకురండి" అనే వరికి. అతని పై ప్రాణం పై నేపోయింది. తీరా తెచ్చాక తనను కొట్టమనదు కదా. తన కనదు పాములంటే చచ్చే భయం. చిన్నప్పుడు కల్లో వస్తే కెప్పున కేకవేసేవాడు. నాయనమ్మ ప్రక్కలో పండ్లను కొని నమదాయించేది. మిత్రులు కొనిస్తానని బుజ్జుగొచ్చేది.

ప్రక్రిందివాళ్ళను పిలుస్తాను. అవి బయటికి పరుగెత్తాను ప్రక్రింది కంకర్రావు వచ్చాడు బడతే తీసుకొని. హడావిడిగా బహు అప్పటితో నాలుగుదెబ్బలు వేళాడు పాము పచ్చ ఉరుకుంది. చచ్చిన పాముచెత చాపియన్లా నిల్చున్నాడు

కంకర్రావు. ఇంతలో కంకర్రావు నతీ మణికూడ వచ్చి తర్త పరాక్రమం గురించి ఒక చిన్న ఉపన్యాసం దంచింది. చివరికి వర్తకదా కాలక్షేపం చేస్తూ అపుణ్యదంపతులు విష్టమించారు. చచ్చిన పామును తీసుకుపోయి బయట పారేసి వచ్చాడు కేళరం.

"వదుకొని చదువుకోలేకపోయాడా. ఇక్కడికెందుకొచ్చారు?" అంది సుజాత అక్కడ వదివున్న పుస్తకం తీస్తూ. అ పుస్తకం బైటిలు చదువుకుంది. "హూటు అక్టెయిన్ ఫ్రెన్డ్!" "మీరు వెళ్ళి వదుకోండి. నేను ఇల్లు కుత్రంచేసి వచ్చేస్తాను" అంది పుస్తకం అతనిచేతికిచ్చి. అతను సుజాత తలుపు గడియనేసి వచ్చేవరకు నిక్కురిక్కుమంటూ కూర్చున్నాడు.

"సుజా. ఎంత పెద్ద పాముది!" అన్నాడు అమెను మాటల్లోకి దింపి తన భయం పోగొట్టుకోవాలని

సుజాత తడిచేతులు చీరకు తుడుచుకుంటూ "ఇంకా దాన్ని గురించే ఆలోచిస్తున్నారా? వదుకోండి" అని మంకలించింది.

"అవత్రికలోని జోక్స్ గట్టిగా చదువు."

"నాకు విద్రవస్తోంది మీరే చదువుకోండి" అంటూ పుస్తకం అతని మంకమ్మిడికి విసిరివేసి గోడపైపుకు తిరిగి వదుకుంది.

విద్ర వట్టలేదు. భయంగా వుంది. పాము గురించి వదేవదే గుర్తుకువస్తోంది. పాములన్నీ తన మంచంక్రింద పొంచి ఉన్నట్లు అనుభూతి కలుగసాగింది. చివరకి ఎలాగో విద్రవట్టి భయంకరమైన కల వచ్చింది. ఆతను అపీసునుంచి ఎస్తూ (అప్పటికి రాగా చీకటిపడింది) పామును పారేసే స్థలాల్లో క్యాబరీలైటు వేసేసరికి పాము 'బుస్సు'న లేచింది. అంతే పరుగు లంకించుకున్నాడు పాము వెంటబడి తరుముతోంది. ఆతను ఎటు పరుగెత్తినా అది వదలడంలేదు. "పాము! పాము!" బిగ్గరగా అరిచాడు. మెలకువ వచ్చేసరికి శోడ గమీయారం గంటలు కొడుతోంది. అంతా చీకటిగా ఉంది. కిటికీ తలుపులు దబదబ కొట్టుకుంటున్నాయి గాలి 'బుస్సు' మంటూ పీస్తోంది. అసలా పాము పూర్తిగా వచ్చిందో లేదో? కొంప దీపి బ్రతికిందా ప్రక్కంటిళంకట్రాపును విలిపించి కొట్టించినందుకు అది నేరుగా తన మంచమీడికే వచ్చి ముద్దు పెట్టు కుంటూది. మంచంమీంచి మెల్లిగా క్రింద అడుగుపెట్టాడు ఒక్క అంగరే సుజాత మంచం చేరుకున్నాడు. మంచం కిరు మనేసరికి ఆమెకు మెలకువ వచ్చింది. "కొంచెం ప్రక్కకు జరుగు" అన్నాడు. "అబ్బ, అక్కడే పడుకోకూడదా. యింకా ఉంది" అంది విద్రలో.

ఉదయం విద్రలేవగానే ప్రక్కమీద అర్థం గి లేదు. తెలతెలవారుతోంది. యువ

కాకులు అరుస్తున్నాయి. అతను లేచాడు. విద్రమత్తులో అలోచించాడు. చెంగున మంచమీంచి క్రిందికి గెంతాడు గట్టిగా, ఒళ్ళు ఎదిలించి. తలుపు దగ్గరగావేసి బింగుళ్ళు తీయ నారంభించాడు. వినాయకుడికి బింగుళ్ళుగనే చాల యాష్టమట. అందుకే అంత భాగయ్యూడు శేఖరం ఆ పద్ధతే మొరలెట్టాడు. ఐదునిముషాల్లో వంద దాటించాడు. వెనుట ఎరులై పాను తున్నా పట్టుదల నదల దణ్ణోలేదు. బలంగా ఊపిరి పీల్చా రొప్పుతున్నాడు. కూయ్యగనే గేవనో పోతున్నాడు లేస్తే కూర్చోవడం కష్టమైపోతోంది. ఉత్సాహం ఎంతవనైనా చేయించగలదు. "నూట యిరివై ... నూటయిరివై ఒకటి.... నూట యిరివై రెం...." ఇంతలో శ్రీమతి తలుపు బాటునుంచి ఫక్కుననవ్వీ పరువు తీసింది.

అలాగే విలబడిపోయాడు. సుజాత తలుపు తెరిచి "ఊ, కానివ్వండి" అంది నవ్వుతూ. అతను చిన్నబుక్కుకున్నాడు.

"హా టు అచైయన్ ఫ్రైత్!" అంది అతన్ని మరింక ఉలికిస్తూ. "ఇంకో పదిరోజుల్లో మీరు హెయ్యక్ లెస్ అయిపోతారు."

"ఊ—" అని మూలిగాడు. "స్నానాచేసి రండి. ఎక్సర్సైజెస్ బాతూమ్లోకూడ మొరలెట్టరు?"

"అ, కాపీ అయిందా" "ఈ రోజు మిల్క్ త్రాగండి. కన

“కొండంత గుమ్మడి కత్తి పీటకు లోపమటాల్లే చిట్టి”

రత్న చేశారు కదా.”

బాత్‌రూమ్‌లో జొరబడి తలుపు దబీ
మవి పేసుకున్నారు.

స్నానం ముగించినచ్చి వంటగదిలో
కూర్చున్నాడు ఆలోచిస్తూ. స్నీటువార్డు
పాలు తీసుకువచ్చింది.

“వద్దు. నాకు కాఫీ కావాలి.”

“కాఫీ యివ్వను పాలే. ఇష్టమైతే
త్రాగండి. లేకపోతే హోటలుకెళ్ళండి”

అతను లేచాడు. గదిగది పెద్ద తగి
లించుకున్నాడు. బ్రౌజరు పేసుకొని
బయట దేరబొతున్నాడు.

“అయితే పాలు త్రాగరన్నమాట.”

అతను జవాబివ్వలేదు. “తలు
పేసుకో” అన్నాడు బయటికి వెళ్ళ
బోతూ.

“ఎమండీ!”

వీధిలో ఆడుగుపెట్టాడు.

“కాఫీ త్రాగుమరు రండి” అంటూ

తలుపువద్దకి వచ్చింది సుజాత.

గిరుక్కున తిరిగి ఒక్కసారి కోపంగా
చూచి వెళ్ళిపోయాడు.

హోటల్లో కాఫీ. టిఫిన్ చేసి (తిని)
వచ్చి. టేబియ మీద ఉన్న తాజా వార్తా
పత్రిక చేతి తీసుకొని కూర్చున్నాడు.
సుజాత టిఫిన్ తీసుకొవచ్చి బ్రతిమా
లింది. ‘రాక్షసి’ అని చీకరించుకున్నాడు.

“ప్రేయసీ అనడం పోయి రాక్షసి
అంటారేమిటండీ” అంది బుంగమూతి
పెట్టి.

అతను స్లేటు విరళకొట్టాడు. ఉప్పా
చెల్లాకెడరుగా నేంమీద పడింది.

“ఎవైందండీ మీకు?” అంది వివ్వెళ
పోతూ. “వద్దని చెబితే నేనై నా తినేసి
ఉందిను కదా.”

“తిను, తిను; నాకంటే దబుల్‌గా.”

“చిన్న కత్తికి పెద్ద కాయ....అంటారు కదండీ!”

‘ఆరలు మీకు పెట్టకుండా నేనేమోరా తింటున్నాండీ’

అతను క్లిగ్గోషం పట్టలేక.

“మరి నన్నెందుకు హోటలుపాలు చేశావు నేలలా నన్నగావుంటే నువ్వెందు కంట లావున్నావు?”

“ఎంత లావున్నాను?”

“కేపు తెచ్చి కొలవాలా?”

సుజాత కిళ్ళలో ఓళ్ళు తిరిగాయి. ముఖం వ్రక్కకు త్రిప్పుకుంది.

“చీ చీ—విన్ను చేసుకునే యిలా అయ్యాను.”

సుజాత ఏడ స్తూనేకోపంగా ఆరింది.

“ఇదివరకెలా వుండేదాది?”

ఇదంతా చేసింది ఆ శ్రీహరి గాడు.

తన బంధుకులలో ఒక నన్నాపి

“వెళ్ళివేసుకోరా లావైపోతావు” అవి

దిక్కుమాలిన సలహాలుచ్చాడు. తాను

యం న

ననేమిరా అన్నాడు. అందరూ ఆశచూపి వెళ్ళివేశారు. వెళ్ళు రెండేళ్ళయినా ఒక్క పీరమెత్తు బరువు రాలేదు. రెండంగుళాలు పొడవు ఎద డం తప్ప. రాక్షసు సలహా అడిగితే బిల్లుపెంచి తన జేబుకు చిల్లుచేశాడు.

సుజాత వెక్కివెక్కి ఏడస్తోంది.

“ఎందుకిలా ఏడవడం? ఇరుగూ పొరుగు చూస్తే నేనేమో ఎన్ను బాధలు పెడుతున్నట్లు అనుకోమనా? ఈ ఇంట్లోంచి ఎంత తొందరగా బయట పడితే అంత మంచిది—బొబ్బలు పెడుతూ వీధిలో పడ్డాడు. సుజాత ఏడ్చి ఏడ్చి కన్నీరు యింకి మామూలు స్త్రీకి వచ్చింది. కల్లంతా వడిన ఉప్పా స్నేహ లోకి ఎత్తి ఇట్ట తుడిచింది.

వడకొండవూర అవ్వతోంది. వీధి తలుపు తట్టిన చప్పుడు వినిపించేసరికి

వెళ్లి తలుపు తెరిచింది.

“మీరా, ఆపీసుకు వెళ్లేదూ?”

శేఖరం కుంటుతూ యింట్లోకి వచ్చాడు.

“కాలికేమై ది? ఆ కష్టమిటి?”

“నీ పాతివ్రత్య మహిమ వచ్చిలా పెంబాడి కాపాడుతోంది” దారిలో ఆలోచించుకొని వచ్చేడు ఈ దైలాగు.

అమెత నోట మాట రాలేదు.

“అనుపక్తికి వెళ్ళారా?”

“అ ఏదో తమ దయవల్ల”

“నెప్పిగా ఉందా?”

“జేబ్ లో ఉంది”

“చల్లగా ఉంటే ఆపీసుకు వెళ్ళ వచ్చుగా”

“ఎం? నేను యింట్లో ఉంటే నీకు బాగుండదా?”

ఆ తరువాత అమె ఏమీ అడుగలేదు.

శేఖరానికి తన ఆపీసు బద్దధాయిల విషయం బాగా తెలుసు. అసలు ఈ సన్నా ఉండడమే ఒక శాసం. దానికి తోడు భార్య కాస్త చిటంగా ఉంటే అందరికీ వేరొక శం. ఇంక ఆ బార్య భర్తలగురించి బుర్ర బద్దలుకొట్టకోవడం వాళ్ళగురించి పరిశోధనలు. ప్రచారాలు వస్తూ ఆ ప్రచారాలు కేయంధనలు తన ఆపీసులో సత్తి దిద (సత్యంగాడి) కోనేటిరాగండికి ఆ రాత్రి విడదటలు. ఇలా కుంటుంటూ తాను ఆపీసుకు వెళితే ‘వాడి పెళ్లం వాడి కలు త్రొక్కి

ఉంటుందనో, లేక యిలాంటిదే ఏదో దుష్ప్రచారం చెయ్యక మారదు. తన గాయం గురించి వ్యూగ్య వరాచుర్నూ తప్పవు. ఈ పరిస్థితిలో ఆపీసులో వాళ్ళ కంటబజేటంత ప్రహద సంఘటన యింకోటి ఉండను. తాను రోజూ చూస్తున్నాడుగా కోదండరావు అనన్య. అందుకనే ఒక లీపు లెటరు వాసి పడే కాదు హస్పిటలించి వసూ తనకు దేవుడిలాగ ఎదురైతే తన ఆపీసు పూను కైలాసం చేతికిచ్చాడు హాజరు పట్టిలో గుచ్చమని ... ఈ కైలాసం రాదుగాని చెప్పడగదా తనకు కాలికి దెబ్బతగిలిన సంగతి? అరె! తననా ఆలోచనే తట్ట లేదు! అసలు వాడికి కనిపించకుంటే బాగుణ్ణు. తన యింటిపడేసే సుబ్బలు మొగు చేతికిచ్చివుంటే వెలపు చీటీ ఆపీసులో పడేసి వచ్చును. అనంతపుడు యింక ఆలోచన రాలేదు. ఈ రోజు ఎలా ఉంటుందో ఆపీసులో? ... అందరూ తన గురిచే మాట్లాడుకుంటూ ఉంటారు కోనేటిరావుగా మ పడే ఎగదీసి శిశుతో అంటి గ్రుడ్లు విటకరించి, చేతులు త్రిప్పి త్రిప్పి చెబుతుంటారు అందరికీ తన గురించి. సత్తిగారు కూడా చాల బిజీగా ఉంటాడు

మం వటిరోజు ఆపీసుకెళ్ళగానే గుస గుసలు గమనించాడు. సత్తిగారి పరికిరి పు వికటంగా తోచింది. కోనేటిరావు నాలుక బయటపెట్టి ముఖం పైకెత్తి

చత్వారం కళ్ళజోడులోంచి చూచిన చూపులు భరింపలేక పోయాడు. తనే మంత చేతకాని వాడయ్యాడు;

సాయంత్రం లోకల్ ట్రైబ్రికీలో 'ఇన్ ఫీరియారిటీ కాంప్లెక్సు' అనే పుస్తకం చూచాడు. ఇంటికి తెచ్చుకొని తెల్లవారజామువరకు పఠించాడు. 'నా యువర్ ఆల్ రైట్' అన్న చివరివాక్యం చదవగానే శేఖరానికి ఏనుగంత శక్తి వచ్చింది.

"మనం సావరణంగా మన తెలివిలో పది వ ర్సెం టే ఉపయోగిస్తున్నాము. తొంభై వర్సెంటు వరకు విరాటంకంగా ఉపయోగించ వచ్చును. అందువల్ల మనం ప్రతిరోజు సాధించే ప్రయోజనాన్ని తొమ్మిదిరెట్లు పెంచుకో వచ్చును. అందుకు చెయ్యవలసిందంతా ఒక్కటే. ప్రతి చిన్నపనిని ఎక్కువ తెలివి తేటలు ఉపయోగపెట్టి (తొంభై వర్సెంటు) ఒక గొప్ప పని చేస్తున్నామని భావించి పూర్తి చెయ్యడమే!" శేఖరానికి పై వాక్యాలు బాగా నచ్చాయి. నిజమే! తాను ఎప్పుడు తెలివి ఉపయోగించాడు గనుక? డిస్క్రిషన్ యాక్ డి డెటర్ పార్డ్ ఆఫ్ వాలర్. హ్లా హ్లా హ్లా రేపటినుంచి అన్నీ మెదడు ఉపయోగించి చెయ్యాలనుకున్నాడు.

తెల్లవారుజామున ఐదుగంటలకే ఏద్ర లేచాడు. స్నానం గీసం ముగించినచి ఈజీచెయిర్ లో కూచున్నాడు అలోచిస్తూ.

శ్రీమతి తెప్పిన టిఫిన్ అలాగే ఈజీచెయిర్ లోంచి కదలకుండా తీవిగా ఆరగించి కపి వేసించాడు. రాత్రంతా విద్ర లేనందు వలన మత్తగా ఏద్ర పట్టింది.

"సుజాతమ్మా" అంటూ వీధిలోంచి ప్రక్రింటి కామాక్షమ్మ కేక వినిపించి మెలకువ వచ్చింది. ప్రొద్దున్నే ఏమి ముంచు కొచ్చిందో ఏమో! సుజాత స్నానం చేస్తోంది.

తానే వెళ్ళి తలుపు తీశాడు. "సుజాత లేదా!" అంది. స్నానం చేస్తోందన్నాడు. అవిడకు నాలుగు శేర్లు పాత బియ్యం అడవు కావాలిట. వాళ్ళింట్లో పాత బియ్యం కొరత గురించి ఒకటే వాగుతోంది! ఆ ఏకరూపులు ఏంటూ పరమ యిబ్బంది వద్దాడు. త్వరగా పంటతే గాని మనస్సు స్థిమితంగా ఉండచ్చేట్లు లేదు.

ఆటకమీద బియ్యమ్మాట ఉంది. క్రిందికి దించడానికి బరువుగా వున్నా. జరజరా క్రిందికి లాగి ప్రక్కకు గెంతాడు. దురదృష్టవశాత్తు అది ఆతని దెబ్బతగిలిత కాటిమీద పడింది. తెవ్వ మన్నాడు.

"జాగ్రత్త నాయనా" అని కామాక్షమ్మ హెచ్చరించింది అంతా అయి పోయాక. అప్పుడే స్నానం పూర్తిచేసి వస్తున్న సుజాత బియ్యమ్మాట పడిన చప్పుడకు పరిగెత్తు కొచ్చింది. పాదం మంట పుడుతుంటే ఆతను ముఖం చాటు చేసుకున్నాడు.

"ఇలాంటి పనులు చెయ్యవద్దంటే

వినడు."

అతనికి తల తీసేసినట్లయింది. ఇలాంటి పనులంటే బడవైన పనులనే కదా దాని ఆర్థం. తానంత శక్తిలేనివాడా? తన చేతకావి తనాన్ని బాగా వేరెత్తి చూపించిందన్న మాట కామాక్షమ్మ ముందు. అవిడ అసలే కొరివి ఇంకో ఐదు నిమిషాల్లో తాను బియ్యమ్మట కాలిమీద వేసుకున్న పృథ్వాంతం వీలంతా తెలిసిపోతుంది. పెళ్ళామే! కొంచెమైనా జ్ఞానం ఉండబ్బరేదా? ఏది అనాలో ఏది అనకూడదో తెలియూ? ఎంత మీగ రెక్కింది: తనంటే అంత అరుసన్న మాట!

సుజాత కామాక్షమ్మకు బియ్యం కొలిచివేసి పంపింది.

"సుజా! యిలారా." అని సాదగా పిలిచాడు. సుజాత దగ్గరికి వచ్చింది. "పెడీ" మని చెంపమీద వేళాడు చెంప బూరెలా పొంగింది. ఈ అకస్మిక సంఘటనకు ఆమె కళ్ళ లోంచి రెండు కన్నీటి బిందువులు రాలాయి.

"వళ్ళు దగ్గర పెట్టుకొని మాటలు రావియ్యి. నాకు పేకేస్తాను జాగ్రత్త!" గర్జించాడు.

అతని ముఖం చూడలేక ప్రక్క గది లోకి వెళ్ళిపోయింది.

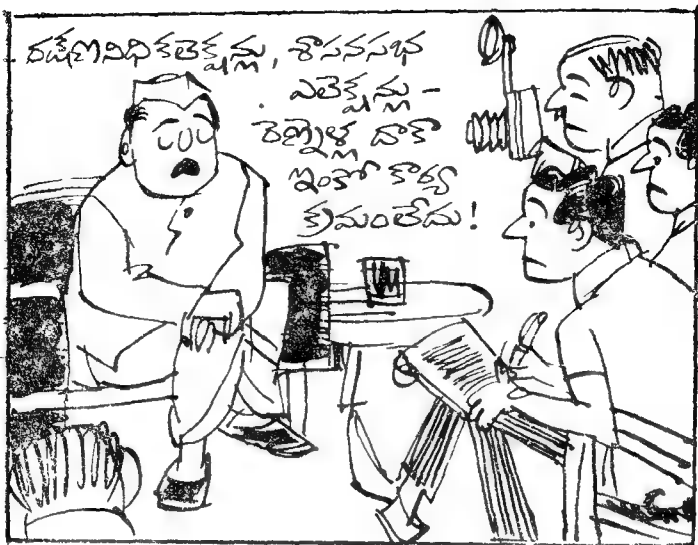
అక్కడ ఏడ్చుకుంటుంది కాబోలా తీరిగ్గా. ఈ అనుభవం చాల క్రొత్తగా ఉంది. తానెప్పుడూ సుజాతను కొట్టలేదు.

అందుకే తనతో అంత చనువుగా మాట్లాడు తుంది. అందుకే తనకేమీ కోపం రాడగని. కామాక్షమ్మ ననుక్షణం....

"తలుపు వేసుకో. నేను పోతున్నా." అరోచిస్తూ బయలు దేరాడు. ఇలా నాలుగు రోజులు వాయిదేగాని యిక నోరెత్తడు, అనుకున్నాడు. అరచెయ్యి ఓమచిమా అంటోంది తన పునకార్యాన్ని చాటుతూ. "స్పేర్ ది రాడ్ అండ్ స్పాయిల్ ది వైవ్" అనుకున్నాడు.

తలవంచుకొని నడస్తూ పోతుంటే గాంధీ చౌకు దగ్గర బ్రేకు పడింది. ఎవరో పిలిచినట్లు వినిపించి వెనక్కి తిరిగి చూచాడు. రాధ: తనగురించి కామెంట్ చేసిన తన ఆర్థాంగి పరిచయస్థురాలు. కాని తనను పిలిచింది మగ గొంతు. ఆమె ప్రక్కన నిల్చున్నతను దగ్గరికి వచ్చి "ఏరా శేఖర్! బాగున్నావా? ఎన్నాకైంది విన్ను చూచి—" అని పలకరించాడు. వాడు ఇంటర్లో క్లాసు మేటు. ఉప్పుడు రాధ తర్త అవికూడా పోయిపో గలిగాడు. రాధ కొంచెం దూరంలో నిలబడి గమనిస్తోంది. 'ఒరేయ్ శ్రీనివాసులూ! ఇదేమిటి యిలా అయ్యావ్! ఏ రోయ క్రింద పడ్డావురా. యిలా అప్పడంటా తయారయ్యావ్. అయ్యో. పాపం!' తడుముకోకుండా విగ్రహంగా అన్నాడు.

"అరవకురా. మా అవిడ యిక్కడే

ఉంది," మెల్లగా అని, "రాధా యిలారా, మీరు నా స్నేహితుడు. ఇది నా భార్య కూడా," పరిధయం చేశాడు.

"నమస్కార మండీ!"

"నమస్కారం!" అన్నాడు ఘాటుగా.

"ఓహో, నేను నిజంగా నన్ను చూడటానికి వచ్చావా?" దౌడులో పడ్డాడు శ్రీనివాసరావు.

"అక్షరాలా, ఆలా యిలానా. అట్ట కర్రక్రింద అప్పచ్చిలా."

"ఏమోరా నేను చివరకు రికార్డు ఉన్నాను."

"నువ్వు ఎప్పుడు నమ్మావుగాని — అసలు మనం చదువుకునే రోజుల్లో ఎంత వెయిటు ఉండేవాడివి! నాకు నగ్గొచ్చావకం. నూట ఏబై పొట్లు కాదు

నూట అరవై! ... ఇప్పుడు చూడు నూట పది కంటే ఒక గురుగింజ తక్కువే ఉంటావుగాని ఎక్కువ ఉండవు "

"అరే! మొన్న రైల్వే స్టేషన్లో చూస్తే నూట పాతిక ఉన్నాను!"

శేఖరం పొట్ట చెక్కల య్యేలా నవ్వాడు. "పోయి పోయి — రైల్వే స్టేషన్లోని వాటి వాత ఇద్దావా! అవన్నీ చెడిపోయిన మెస్సేజురా బాబూ. ఇంకా చెప్పు. మీ అవిడ ఉంటుంది ఒక నూట పాతిక పట్టు నూట ముప్పయి. అయామ్ పారీ బ్రదర్. నాకు బాధగా ఉంది. నువ్వు చాలా వీక్ అయిపోయావు. అనలు పెళ్ళి కాక ముందు...."

"పోవీరేరా—ఈ మధ్య డైపాయింట్ కూడ ఒకటి వచ్చింది—ఇంతకీ నువ్వీ

వూర్లో ఏం చేస్తున్నావు?"

"అఁ ఏదో— మూడిసీ—"

"వస్తారా—మా అవిడ చీర కావాలని బోరు పెడతొంది. పాపింగ్కి బయలు దేరాము ప్రొద్దున్నే...."

"ఇప్పుడు మ న లాంటి వాళ్ళకు మీన్ మీ మిసెన్ లాంటి వాళ్ళకు సరి బోయే చీరలు దొరకడం చాల కష్టంరా. అన్నీ ఆరు గజాలు ఏడు గజాలును— మీ అవిడకు సరిపడే చీరలు ప్లెషర్గా నేయించుకోవడం ఉత్తమ మేమో!" నోటి తీట తీర్చుకున్నాడు.

ఆఫీసులో ఆడుగు పెద్దూనే కోనేటి రావు ఎదురయ్యేసరికి రక్తం గడ్డకట్టింది. తనను చూచి నకిలించాడు. తొమ్మిదిన్నర యింది. ఇంకా ఎవ్వరూ రాలేదు. కోనేటి రావు కాఫీకి వెళ్ళాడు. చుట్టూ చూసి నత్యం సీటుదగ్గరికి పోయి చేబియ సొడుగు లాగాడు. అండలో ఆఫీసు పైళ్ళు సురక్షితంగా దాచబడి ఉన్నాయి. "ఇమ్మిడియేట్" అని ముద్రకన్న కొన్ని ముఖ్యమైన కాగితాలు అందులోంచి ఓంచి ముక్కలచేసి మూడవ అంతస్తు కిటికీ లోంచి విసిరి పారేశాడు. తిరిగి అప్పి యథాతథంగా సర్ది గుట్టుగా తన సీటు లోకి వచ్చి కూర్చున్నాడు. "ఈ డెబ్బితో పిత్తిగాడి అటకట్టు" అని తృప్తిగా గాలి పీల్చాడు.

ససి గంటలయ్యే సరికి చైపు విషను టిటకలు, కుక్రీల బరబరలు, కాగితాల

వరసరలు, వగైరాలతో ఆఫీసు నందడిగా తయారైంది.

వదకొండు గంటలస్తోంది. ప్రక్క సీటులోని కోనేటిరావు తే వికో న మో చేబియ మీద వ్రతి వస్తువును తడుము తున్నాడు. శేఖరం లేచివెళ్ళి "ఏమిటండీ వెదుకుతున్నాడు?" అన్నాడు.

"నా కళ్ళతోడు."

"కళ్ళతోడు లేకపోతే మీరు...."

"చూపు సరిగా ఆనడు."

"ఎక్కడ పెట్టాడు?"

"ఇక్కడే చేబియమీద. ఎక్కడో కొంచెం వెదకి పెట్టండి జాబ్బాటు."

"అలాగే అంత మాత్రానికేనా?"

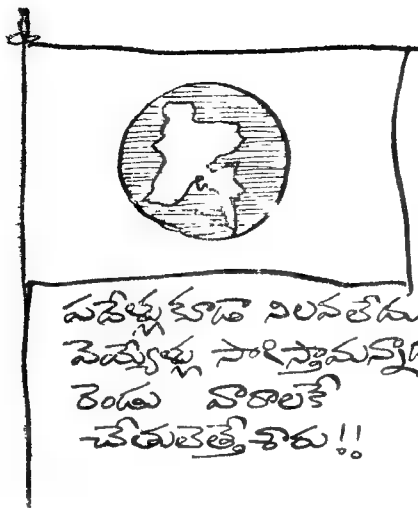
అని వెదకినట్లు వెదకి పైళ్ళ చాటున వడి వున్న కళ్ళతోడు జేబులో పడేసు కున్నాడు. కోనేటిరావు ఏదో గొణుగు తున్నాడు. చేబియమీది వస్తువుల్ని చిందర వందర చేస్తూ. శేఖరం మెల్లగా కళ్ళతోడు జేబులోంచి తీసి చెత్తబుట్టలోని కాగితాల ఆడుగున పడేసి నాడు. ఇంక కను కోవడం వాడి బ్రహ్మతరం కాదు, అనుకున్నాడు.

"అబ్బే కనబడడం లేదండీ!" అన్నాడు ఏమీ ఎరగనట్లు

కొంచెంసేపటికి నలుగురూ మూగారు నహాయ పడ్డానికి. "ఇంట్లో ఏమైనా మరచి పోయావేమో?"

"లేదు బాబూ. ఇంట్లో మరచిపోతే ఇంతమారమెలా రాగలను—అని లేక

యు వ

నాటిలుచు
పెద్దయ్య
మట్టలుతుందుని
దొట్టుకు కలలు
కన్నెలు - కెసి, అని

పదేళ్లుకూడా నిలవలేదు - యుద్ధం
పెద్దయ్య సానిస్తామన్నాడు ఘట్టా -
రెండు నెలలకే
చేతులెత్తెను!!

పోతే నాకవలే కళ్ళు కనిపించవు."

"ఈ రోజు ఆఫీసుకు ఇన్స్పెక్షన్ ను
ఉందికదూ? బానాను. కళ్ళజోడు అవ
వరమే."

"నువ్వు స్పేరుగా మరో కళ్ళజోడు
ఉంచుకొని ఉండవలసింది. దీన్ని వెదక
దానికి."

ఇంతలో హ్యాను ఆఫీసరు పిలుస్తున్నా
డని కోనేటిరావుకు వర్తమానం తెచ్చాడు.
వరుగురు కలిసి చేతులుపట్టుకొని కోనేటి
రావును ఆఫీసరు గదిలోకి సదిపించుకు
వెళ్ళారు.

ఆఫీసరు విస్మయం చెందాడు. "మీ
రంతా ఎందుకు వచ్చారు?"

"ఇతనికి దారి చూపడానికి. పాపం:
కళ్ళజోడు పోగొట్టు కున్నాడు సార్.

ప్రొద్దున్నే ఎవరి ముఖం చూచాడో."

"వాల్లెండి. మీరంతా వెళ్ళండి."

"మరి తిరుగు ప్రయాణానికి...."

"హ్యాన్నిచ్చి వంపుతాను. వెళ్ళం
దయ్యా అంటుంటే, వెళ్ళి మీ పనులు
చూసుకోండి. వైగా ఈ రోజు ఆఫీసు
ఇన్స్పెక్షనాయె."

ఒక్కొక్కరే బయటికి వచ్చి తలుపు
చుక్కన పొంచి నిల్చున్నారు.

"ఆ ఏమిటయ్యా కోనేటిరావ్:
మంతలే రిటర్న్సి సంగతి ఏంచేశావ్?"

"ఉన్నాయి సార్. నా కళ్ళజోడు..."

"నీ కళ్ళజోడు సంగతలా ఉంచు
ముందా రిటర్న్సి మధ్యాహ్నానికి కంప్లీట్
అయ్యేట్లు చూడు."

"కళ్ళజోడు లేకపోతే ఎలా సార్..."

“క్రాత్తవి తెచ్చుకోవచ్చు లేవయ్యా. ముందా రిటర్న్స్ సంగతి చూడు. వెళ్లు. ఒరేయ్! బనప్పా.” కాలింగ్ బెల్ నొక్కాడు.

“అయ్యా” చేతులు కట్టుకొని నిల్చు న్నాడు పూ్యసు.

“ఇతిన్ని తీసుకెళ్ళు.”

“రండి” చేయవట్టుకొని బయటికి తీసుకువచ్చాడు కోనేటిరావును. అందరూ మూగారు.

“చూడగ్రా. కళ్ళజోడు లేకపోతే వనెలా చేసేదిరా” అన్నాడు కోనేటిరావు దీనంగా. అందరూ కలిసి కోనేటిరావు తరపున ఒక డెలిగేట్ ను పంపించారు అఫీసరు గవీరికి.

“సార్: ఆయనకు కళ్ళజోడు పోయి వందువల్ల కళ్ళు బాగా కనబడవు. నేనా రిటర్న్స్ పూర్తిచేస్తాను. మధ్యమధ్య న్నావనికూడ చూసుకుంటూ ఉంటాను. అతనికి ఒక్కరోజు రీపు గ్రాంట్ చేయండి” అని గొణిగాడు డెలిగేట్.

“ఏదీ అతన్నిలా లోపలికి పంపు” అర్ధరు జారీచేశాడు అఫీసరు.

మళ్ళీ కోనేటిరావు లోపలికి తీసుకు రాబడ్డాడు. అఫీసరు తన కళ్ళదాటు తీసి కోనేటిరావుకు తగిలించి “ఇవెన్ని?” అన్నాడు మూడు వ్రేళ్ళు ముచ్చటగా చూపుతూ.

“నునగ్గా ఉంది సార్.”

అఫీసరు రీపు గ్రాంటుచేశాడు.

మిత్రబృందం ఒక సునిషిని తోడిచ్చి కోనేటిరావును రిక్షా ఎక్కించి జాలిగా పీడ్కోలు చెప్పారు.

“వాడికి రోజంతా అంధకార బంధు రం” అని నవ్వుకున్నాడు శేఖరం.

ఒంటిగంట అయింది. అందరూ లంచకి వెళ్ళారు. ఇద్దరుముగ్గురు మాత్రం ఉన్నారు. శేఖరం తలవంచుకొని దీర్ఘ లోపనలో మునిగిపోయాడు.

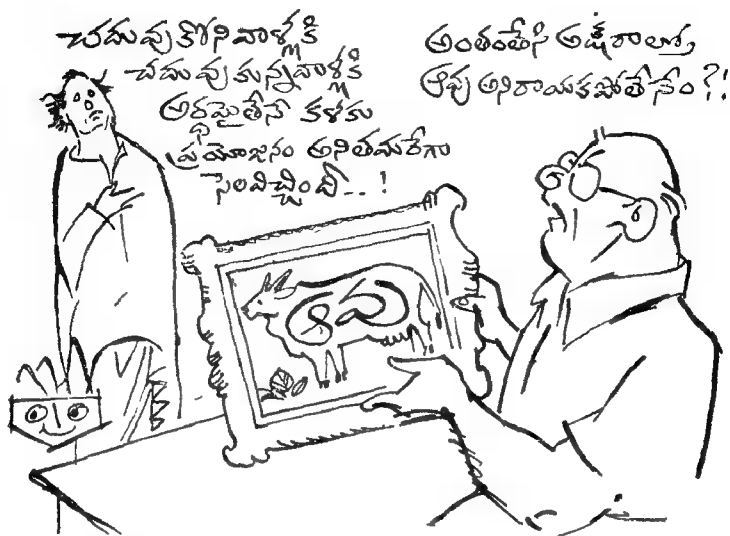
సత్యం ఒక టిఫిన్ ప్లేటు తీసుకువచ్చి అతని ముందుంచి. ‘నాకి రోజు వది రోజుల ఓ.టి. వచ్చింది ఖాయ్! తీసుకో’ అన్నాడు. అక్కడున్న ముగ్గురిద్దరూ మూడు ప్లేట్లు అలాగే ఉంచాడు. తరువాత కాఫీకూడ స్వయంగా వర్చుచేశాడు.

శేఖరం స్తబ్ధుడయ్యాడు.

అరోజు ఇ స్పెక్ట క్ష ను కాన్సిల్ అయింది.

సాయంత్రం అఫీసర్ వస్తుంటే సత్యం దేవికోసమో వెదుకుతున్నాడు. బహుశా కాసు చించిపేసిన కాగితాల కోసమేనేమో ఎవరో అడిగాడు. “ఏమి టండి వెదుకుతున్నాడు? మీ కళ్ళజోడు గావి కవిపంచడం లేదా?”

“కాదు. కాగితాలు కవిపంచడం లేదు.” దీనంగా ఉంది ఆ గొంతు. “కలెక్టరుచేత సంతకాలయిన కాగితాలు ఈ పైల్లోనే ఉంచాను. అవి దొరక్క-

పోతే నా కండిషనే బ్యాడ్ గా ఉంటుంది."

"అంటే ఉద్యోగం పోతుందనా?"

"అదేమాట ఆపీరరుగారన్నారు."

కంతం వణుకుతూ చెప్పాడు.

శేఖరం బయటికి వచ్చాడు. ఆరోజు జరిగిన సంఘటనలు మోస్ట్స్ లాగ తనను వెంటాడుతుంటే పార్కులోకి వెళ్ళి వచ్చి కుప్పి వదిలిపోయాడు.

బాగా చీకటి క్రమ్యక యింటిదారి వట్టాడు. బిన్నులు, మోటారుకార్లు జయ్యిన పరుగెడుతున్నాయి. తీక్షణంగా కళ్ళకు కిరణాలు—దురమౌతున్న వెలుగు.

ఇంటికి చేరుకునేసరికి వాకిట్లో బావ మరచి ఎదురయ్యాడు.

"ఎప్పుడు వచ్చారు?" అన్నాడు శేఖరం ముఖాన్ని వికపింపజేసి.

"మర్యాదా వచ్చాను చెల్లాయాని చూసిపోదామని. మీరెలా వున్నారు? అర్జంటు పని ఉంది. ఎనిమిది గంటల బ్రెయినుకు పోలాఫూరు వెళుతున్నాను. ఎక్కువసేపు నిజవనండుకు మరేమీ అనుకోకండి బావగారూ!" అని వెళ్ళి పోయాడు బావమఱిది.

"అలా గొంతు కూర్చున్నారేమిటి? స్నానం చేద్దురు రండి" అని భార్య పిలువగానే లేచి మంచున్నాడు.

"నాకు ఓపికలేదు. అన్నం పెట్టు" అన్నాడు బట్టలు మార్చుకుంటూ. విజాని కతని మనసును ఆ లోచనలు ఆన రించాయి. ఏ పనిమీద మనసు పోవడం లేదు.

భార్య బలవంతమీద. ఎదురుచెప్పే

ఓవికలేక స్నానంచేశాడు. వరధ్యానంగా తోజనం చేసినచ్చి తలక్రింద చేయి పెట్టుకొని వడుకున్నాడు. రేపు ఏమవుతుంది? సమన్యం తెచ్చిపెట్టడం సులభం. పర్యవసానం ఊహకుకూడ అందదు. తన మూలంగా ఒక వ్యక్తికి ఉద్యోగం ఊడదం తనెప్పుడూ ఊహించలేదు. చెత్తబుట్టలోని కళ్ళద్దాలు రేపటికి అక్కడే ఉంటాయా?

చల్లనిచెయ్యి తగిలేసరికి ఉలికిపడ్డాడు. సుజాత!

“ఏమిటాలోచిస్తున్నారు?”

“ఏమీలేదు.”

కొంచెంసేపు నిశ్శబ్దంగా గడిచింది.

“ఈ వాచీ చూడండి.”

“ఎక్కడిది?”

“బాగుండా? మా అన్నయ్యావ్వాడు. మీకే.” అతని చేతికి కట్టింది.

“చాలా బాగుంది. నీకే యిచ్చి వుంటాడు. నీవే ఉంచుకో.”

“నాకెందుకంటే వంటింట్లో పడివుండే దానికి. ఈ నల్లస్రావు మీ తెల్లనిచేతికి ఎంతో అందంగా ఉంది” అతని కళ్ళలోకి చూస్తూ అంది.

“సుజా! ఇలా దగ్గరికి రా.”

“ఏం?”

“కూర్చో.” అమె కూర్చుంది.

అమె చెంపమీద సున్నితంగా చేయి వేసి నిమిరాడు. అతనికి దుఃఖం ముంచు

“అరె! ఏడుస్తున్నారే ఏడవకండి. నాకు బాగాలేదు.” ఓదార్చబోయింది.

“నేనీరోజు చేసినపనికి నాకు ఒంట్లో జ్వరంగా ఉంది.”

“జ్వరమా? అబ్బా! ఒళ్ళంతా వేడిగా ఉందే! చెంపరేపర్ చూడనా?”

“అవసరం లేదు. ఇది మామూలు జ్వరం కాదు.”

వితగా చూచింది అతనివైపు. “మీరు ఎందుకో బాధపడుతున్నారు?”

“నేను నీ జీవితంలోంచి కాళ్ళతంగా వెలపు తీసుకోవాలనుకుంటున్నాను. చివరి ప్రార్థన. ఉదయం నేను చేసిన పనికి నన్నొక అమా య కు వి గా తావించి తీసుకుంటు.”

“పెద్దమాటలే మాట్లాడుతున్నారు. నా జీవితంలోంచి వెలపు తీసుకోవడానికి కారణం?”

“నేను నీకు అర్హుణ్ణి కాను.”

“అర్థమైంది. మీ జ్వరానికి నేను ట్రీట్ మెంటు ఇవ్వగలను” వంగి అతని నుడుట పెదవులతో ఒత్తింది.

“చెంప నొప్పిగాలేదా?” అనుమానంగా అడిగాడి. అతని పెదవుల్ని అమె మృదువైన ప్రేళ్ళు నొక్కాయి.

“మీరేం చేసినా నాకు నంతోషమే. ఈ ఊణంనుంచి నా చెంపమీద మీరేం చెయ్యడానికి నా లైసెన్సు గ్రాంటు చేస్తున్నాను. కావాలంటే యంతాక్కాసాగి నా చెంపమీద నేను నొప్పిమోగునునూ అతనిమీద వాలిపోయింది.

గాళ్ళ పాపము

క్రిక్ నన్ అండ్ కంపెనీ ఎయిర్
కండిషన్డ్ విజిటర్స్ రూమ్ లో
పోషియ్య పరధ్యానంగా పా ర్యూన్
పత్రిక తిరగేస్తూ కూర్చున్నాడు ముందు
బిల్లిగీద ఇంకా పెరట్టూరీ బ్రెష్.
మ్యూయార్క్ ర్, బిజినెస్ ఏక్, కామర్స్.
కేపిటల్ స్టాక్ మార్కెట్ బులిజెస్టు.
ఎయిరిడియా ఇంటర్నేషనల్ ప్రకటన
కాగితాలూ కొల్లెలుక పడివున్నాయి.
అతని మనసు నాటిమీద లేదు త్వరగా
వచ్చిన పని ముగించుకొని వెళ్ళిపోవాలని

వుంది.

గత ఆరేడు సంవత్సరాలుగా కాఫీ
పంటకి లభిస్తున్న ఆధికవెలల వల్లనైతే
నేం, కంపెనీ అవలంబిస్తున్న ఉత్కృష్ట
వ్యవసాయవద్దకుల వల్లనైతేనేం. సారి
బేటా ఎస్టేటు విపరీతిమైన లాభాలు గడిం
చింది. అందుకి తగ్గట్టుగా ఉద్యోగస్థులకి
పెద్ద బోనస్ ఇచ్చింది. కాని చిన్న ఉద్యో
గులు బోనస్ తో తృప్తిపడలేదు ఎంతో
కారంగా వాయిదా పడుతున్న పొకర్యాలు
ఈ మంచిరోజుల్ని పురిస్కరించుకుని

తమకి కల్పించవలసిందిగా కంపెనీకి రాయమని మేనేజర్ కి ిజ్జుప్తి చేసు కున్నారు. సోమయ్యకి సానుభూతి కలిగింది బ్రిష్ పరిపాలనలో కబట్టి వాళ్ళ వ్యక్తిత్వం ఎంత హీనంగా వున్నా సరి పోయింది స్వాతంత్ర్యం వచ్చుంతరవాత కొంత మెరుగేకాని, ఇంకా వాళ్ళకి చెయ్య వలసివని చాలా వున్నాయి. పాపం. ఎండనక, వాననక రోజుస్తమానూ కాపీ చెట్లల్లో తిరిగిఉతూ వుంటారు. ఇంటికి పోతే రాత్రి ఎల్క్విక్ దీపమునా వుండదు చాలామటుకి యిట్లు కూలి పోతున్నట్టుంటాయి ఇద్దా లం కప్పంతా కారటూ నే వుంటుంది. ఇద్దా లం అంటే కొండకిందలాగా నాలు రోజు అండి పోయేది కాదు. నాలుగు మాసాలు ఒక దారగా కుండపోతే. ఇంట్లో సరయిన ప్లానలగది వుండదు. ఉన్నా అందులో అప్పి నడుపాలానా వుండవు. ఎప్పుడూ చెప్పిగిలి వుంటుంది. కాలకృత్యాలు తీర్చుకోవానికి అంత ఇర్లంకొనూ చిన్నా. పెద్దా ఇంటి వెనకాల దూరంగా కట్టిన రేకుల చూడకింపకి పడగెత్తవలసిందే. కంపెనీ అభివృద్ధికి పాటుపడుతున్న ప్లీస్ దుకు ఇంతి కష్టపడాలి. అధిక లాభాలు గడిస్తున్నప్పుడు కొంత ఖర్చుచేసి వాళ్ళ సౌఖ్యాల్ని గమనించడం కంపెనీ విధి అని ఎందుకి సోమయ్యకి.

చిన్న ఉద్యోగుల కష్టాలు వివరించి.

ముఖ్యంగా వాళ్ళ యళ్ళయినా బాగుచేసి నూతన ఎనకలు కల్పించమని కంపెనీని కోరేడు సోమయ్య ఎల్క్విక్ సిటీ కూడా యిస్తే బాగుంటుందని రాయబోయేడు. మేనేజిమెంటుకి, తక్కిన చిల్లర ఉద్యోగులకి వుండే వ్యత్యాసం సన్నగిల్లి పోతుందేమోనని భయం వేసింది. తనకీ, తన యద్దరి అసిస్టెంట్ మేనేజర్లకి విశాల మైన చక్కని బంగళాలున్నాయి. వాటికి పేరే పేరే జెనరల్స్ ద్వారా ఎల్క్విక్ సిటీ సరఫరా అవుతుంది. ఇటువంటి అధికృత ఉందిబట్టేగదా కింద ఉద్యోగులకి, కూలీలకి మేనేజిమెంటు భయం, భక్తి వున్నాయి. ఈ ఓభేదాలు తీసిపారేస్తే సోమయ్యకి అనకోకుండా చిక్కునమస్య ఎదురుపడింది. ఈ తేదాలు కృత్రిముగా కల్పించినవేకా; కాము చూపించే తీనీ. అధికారం, కామసాధన, ఉద్యోగం అంతిస్తువల్ల సంపాదించినవా; ఇప్పుడిప్పుడు చిన్న ఉద్యోగాల్లో చేరుతున్న కొందరు వదువుకున్న యువకులతో తమ స్థానాన్ని గింపితే వాళ్ళకూడా తమంత చాకవ్యంతో ఎన్నేటు పెడవగలరా; మహా ప్రయత్నమీన ఆనోచనల్ని పరి విచిచాలా పోకుండా అజీ.పెట్టుకొని, ఎల్క్విక్ సిటీ ప్రకృతి ఎత్తమందా కత్తరం ముగించాడి సోమయ్య.

తన ప్రతిపాదన ఎన్నింటినీ కంపెనీ ఆమోదించినప్పుడు అతని మనస్సు ఆరం

దంతో విడిపోయింది. కింది ఉద్యోగుల మీద వాత్సల్యం పెట్టబడింది. వెంటనే ఇంటి కప్పుల్ని, గోడల్ని బాగుచెయ్యడానికి ఎస్టేటు కాంట్రాక్టర్ని నియమించాడు. నూతన పద్ధతిలో స్నానాల గదులు కట్టడం, పాత గచ్చుమార్చి మొజాయిక్ గచ్చువెయ్యడం చుట్టుపక్కల ఎవరినెల్లా కాదు. బెంగళూరులో కిల్లిక్ నన్ అండ్ కంపెనీ సేనిటరీ ఏజ్టెంట్స్ లోనూ, మొజాయిక్ గచ్చు చెయ్యడం లోనూ పేరు పొందింది వాళ్ళకే ఈ పని పురమాయించడానికి నిశ్చయించుకున్నాడు. కిల్లిక్ నన్ కంపెనీతో బేర పారా యండరని తెలిసినా మేనేజింగ్ ఏజెంట్లకి తగ్గింపు దరలు చెప్పవచ్చనే ఆశకొద్దీ వాళ్ళకి రాయడానికి పూనుకున్నాడు. ముప్పైయిళ్ళకి స్నానాల గదులు, ఒక్కొక్క గదికీ, వాష్ బేసిన్, ఫ్లష్ పుబ్, షవర్, నేలకీ గోడలకీ గది అరడుగుల ఎత్తువరకూ మొజాయిక్ పెంకులూ, ఇవికాక డ్రాయింగ్ రూమ్కీ, బోజనాల గదికీ, మొజాయిక్ గచ్చు, ఉత్తరం పూర్తిచేసి చదివిన తరువాత కాని యంత బాకీ పని అనిపించలేదని వికి. పెద్ద మొత్తం అర్బు చేస్తున్నప్పుడు తనే బెంగళూరు వెళ్ళి ఎందుకు సంప్రదించకూడకూ? కారు మైజీకి తను తీసుకునేది ఏపాటి? కంబు వెలిల్పించి ఎస్టేటు కదిలి బయటికిపోక ఎసుగు

తను వ

పుడుతున్నదని భార్య ఒకటే గోరి. తను కూడా ఈ మధ్య ఎస్టేటు వ్యవహారాల్లో ఎక్కువగా చిక్కుపడి నలిగిపోయాడు. రెండురోజులు తిరిగివస్తే ఉత్సాహం పుంజుకుని మళ్ళీ బాధ్యతలు నెత్తిమీద వేసుకోడానికి తయారయి రావచ్చు ననిపించి బెంగళూరు వచ్చాడు.

ఇలా రోజంతా నాటగోడల మధ్యా కాచక్కుచుంటూ గడిపేస్తేనేం తేరుకుని ఇంటికి వెళ్ళినట్లే పుస్తకం మడిచి బిల్లి మీదకి విసిరికొట్టి, ఒళ్ళు విరుచుకుంటూ అనుకున్నాడు సోమయ్య. ఫ్యాన్ తలుపు తోకుని వచ్చి "మీరు లోపలికి పోవచ్చు" అన్నాడు

సోమయ్య లేచి మేనేజింగ్ డైరెక్టరు గదిలోకి వెళ్ళాడు. ఐంధో చిన పుకరచాలనం చేసి ఆకను వార్చడానికి మెత్తొకటి చూపించాడు. చిన్నప్పటి రంగైన విక్రహం. చక్కని కనిముళ్ళు తీరు అన్నిటికీమించి మనమిరలాడుతున్న యౌవనం. 'ఇంత చిన్న వయసులో ఎంత అదికాం వలాయుస్తున్నాడు' అనుకోకుండా పుండలేకపోయాడు సోమయ్య.

"నేను మీకెంత చెయ్యగలను" అన్నాడు చిన్నప్ప. తెలివైన పెరుగుతో పురంగు డైవి ఎర్దుకుంటూ, సోమయ్య చివినవని వివరించాడు. పెద్ద కాంక్రెట్టు ఇవ్వబోతున్నాడని విన్న చిన్నప్ప అన్నాడు:

“అన్నట్టు అడగడం మర్చిపోయాను. ఏం పుచ్చుకుంటారు?”

“ఎమి ఒడ్డు. థాంక్స్!” అన్నాడు సోమయ్య.

“అదేమిటి. చల్లని కొండల్లో వుండే మీలాంటి అదృష్టవంతులు మా ప్రాంతం ఎండలు బరించ కుండా వుండాలి దాహ మయినా తీసుకుంది బీయర్ పుచ్చు కోండి” అంటూ ఫ్యాన్ కోసం బజ్జర్ నొక్కాడు చిన్నప్ప.

సోమయ్య బట్టలు మాత్రం ఎండలు తట్టుకునేందుకు అవయోగ పడేలాలేవు. బరువైన టీర్డ్ సూటు వేసుకున్నాడు. వెడల్పాటి ట్రైవి మూడునంతులు వెయిట్ కోటులోకి తోసేగాడు.

“క్షమించాలి. బయట కార్లో నా భార్యని కూర్చోపెట్టి వచ్చాను. సార్వ మయినంత త్వరగా పని ముగించుకొని వెళితే బాగుంటుంది” అన్నాడు సోమయ్య.

“అయ్యో! ఎందుకా విద్ని లోపలికి తీసుకువారేదు? ఇప్పుడయితే నేం పీడల్లాం” అన్నాడు చిన్నప్ప.

“ఒడ్డొడ్డు. అడవాళ్ళ చుట్టువక్కల చేరితే పని తెలిసిపెట్టే” అడ్డు పడ్డాడు సోమయ్య

“వ్యాసారం వాళ్ళ రంగం కాదు గదా! లొక్కంగా నవ్వాడు చిన్నప్ప. లోపలికివచ్చిన ఫ్యాన్ వైపు తిరిగి అన్నాడు “అక్కా గారిని ఇక్కడికి

రమ్మను”

“మేనేజరు ఆఫీసులో లేనట్టున్నాడు” అన్నాడు సోమయ్య.

“ఓ. మర్చి పోయాను. అక్కా ఎయిర్ పోర్ట్ కి వెళ్ళాడు. అతని అపివైంటుని పిలుస్తాను”

చిన్నప్ప ఇంటర్ కమ్యూనికేషన్ ఫోన్ అంది పుచ్చుకున్నాడు.

“అయన కూడా లేరనుకుంటా. వాళ్ళు లేరని నన్ను మీ దగ్గరకి తీసుకొచ్చారు” అన్నాడు సోమయ్య.

“గోపీచర్ కూడా వెళ్ళాడన్నమాట. మా ఎరుకల డిపార్ట్ మెంట్ మేనేజర్ అమెరికానుంచి ఈరోజు నాలుగుగంటల విమానంలో వస్తున్నారు” అపీనర్లు లేక పోడానికి కారణం చెప్పాడు చిన్నప్ప.

“వివరాలు నాకు చెప్పండి. రానుకుని అక్కా కిస్తాను” అన్నాడు మళ్ళీ.

“నేను కొలకలు తీసుకువారేదు. మీ ఆఫీసు నుంచి ఎవ్వరైతే వచ్చి చూద్దానికి వీలుండదా” అన్నాడు సోమయ్య.

“ఒ. దానికేం? చిన్నప్ప అన్నాడు. “మీ ఎప్టేలు ఎక్కడన్నార?”

“మిస్ట్రాకి పదిమైళ్ళ దూరంలో వేంగళూర్ రోడ్డుమీద”

చిన్నప్ప మిమోపేడ్ మీద రానుకున్నాడు

“నా మతిమరుపు క్షమించాలి. ఎప్టేలు పేమా? చిన్నప్ప అడుగుతూనే సోమయ్య

వంపించిన విజిటింగ్ కార్డుకోసం ఇల్లమీద
వేదికాడు

“సారి బేటా ఎస్టేటు” అన్నాడు
సోమయ్య

“సారి బేటా... ఎక్కడో విన్నట్టు
జ్ఞాపకం” కళ్లు చికిరించి, శబ్దాన్ని అరి
కట్టడానికి గది గోడల పరికిన డెక్కాకోల్
లోపలికి చూస్తూ ఆలోచనలో మునిగి
పోయాడు చిన్నప్ప.

“తప్పకుండా విని వుంటారు. ఈ
మధ్య పేర్లు మంచి ధరలో వున్నాయి.
ఎస్టేటులా ఎరెబిరా కాపీమే ...”

ఉత్సాహంగా చెప్పుకు పోతున్నాడు
సోమయ్య

“మెంగిర్న (బరర్న ఎస్టేటుకదా”
అడిగాడు సోమయ్య.

యువ

“వాళ్ళెప్పుడో అమ్మేశారు. గ్రీన్
ఫుల్స్ కంపెనీ ఇప్పుడు మేనేజింగ్
ఏజెంట్స్.”

“అదే ఎస్టేటున్నమాట.”
సోమయ్యకి అతని మాటలు బోధ
పడలేదు.

“ఏమిటి?” అన్నాడు.
“గాళిదేవరు వెలిసింది మీ ఎస్టేట్లోనే
నన్నమాట”

“బాను”
“ఐతే వేరే మనుషులెందుకు. నేనే
జస్తాను.”

చిన్నప్ప మొహం వికసించింది.
తప్పకుండా రండి” అహ్సనించి
సోమయ్య అన్నాడు.

“గాళి దేవరు మీద మీకు గురి

ఉన్నట్టుంది."

"కావలసినంత వుంది." ఓరు నవ్వాడు సోమయ్య. ఇన్ని మైళ్ళ దూరంలో ఉన్నవాళ్ళకి కూడా గాళిదేవరు వహిమ పాకినందుకు సోమయ్యకి అక్కర్లం వేసింది. తమ ఎస్టేయిలోనే వెళ్ళిపోతున్నాడు కొంత తల్లి. గర్వం కూడా కలిగింది. టీ బయ్యకి అనుకున్న ప్రకారం భార్యని సేవీతుంటే ఇంటికి తీసుకు వెళ్ళిపోతే జరిగే రాధా తాన్ని తలచుకుని, ఎంత ఉబలాటంగా వున్నా గాళిదేవరు ప్రశంసకి వూసాకో కుండా వ్యవహారం ముగించుకుని అక్కణ్ణుంచి బయటపడ్డాడు.

* * *

"ఇక్కణ్ణుంచి జీవ్ పోదు సార్." అన్నాడు దైర్ఘ్యం.

"ఐతే అల్లు" అజ్ఞాపించాడు సోమయ్య.

ఎస్టేయి జీవు కూలీలు దాళ్ళముంగు అగింది. పిల్లలు దాన్ని చుట్టు మట్టేళారు. దైర్ఘ్యం పొమ్మని కనుయ తున్నాడు. సోమయ్య. ఏ.ధో చిన్నప్ప. అతని పరివారిం ఇద్దరు ముగ్గురు జం జీవులనుంచి కింకి దుమ్మ తారు. దూరంగా పోయి మంచున్న పిల్లలకి చిన్న ఎ వేసుకున్న రంగురంగుల బొమ్మలచొక్కా విశోదగావుంది కింకిలూతున్నారు ఇక్కణ్ణుంచి కొందరు

కూలీలు వచ్చి సోమయ్యకి సలాం చేశారు

"అడుగో. మాం కూ ఇక్కడే వున్నాడు" అన్నాడు సోమయ్య. మాంకూ పళ్ళకిలిస్తూ ముందుకు వచ్చి చేతులు కట్టుకుని నుంచున్నాడు మొహం ముడతలు పడిపోయింది తెల్లటి వెంట్రుకలు కావిరంగు తలకుడ్ల కిందనుంచి అక్కడక్కడా బయటికి కనిపిస్తున్నాయి. మోకాళ్ళ కిందకి జీవాడుతున్న అద్దపంచే రంగు తెలియనంతగా మారిపోయింది.

"ఇక్కడేం చేస్తున్నావో దొంగసారా కాస్తున్నావో. బద్మాష్." అన్నాడు సోమయ్య.

"రామరామ దొర పాదాలంటి నెబ్బా. ఆ పేల దొర కూక లేని న కణ్ణుచీ మళ్ళి ఆ యెదన పనికాడి కెల్లనేడు"

సోమయ్య పాలు ముట్టుకోడానికి ఒంగుమ మాంకూ. మేలు కొట్టిన బూట్లు బాతు చూడగా జరిపి వారిం చాడు సోమయ్య

"దొంగ కిదన అన్నీ అబదాతే" నవ్వి అన్నాడు "నరేరా". కూడా రా. ఈ పెద్ద వనువుల్ని గుడి దగ్గరికి తీసుకెళాం "

"సిత్తం"

చిన్నప్ప నైపు తిరిగి సోమయ్య చెప్పాడు. "గాళిదేవరు హడావిండా

వీడిదే. గుడి రగ్గరే వడంటాడు. పూజ ల్లోనూ, జాతరల్లోనూ చూడాలి వీడి ప్రతాపం."

"స్వస్థేల్లో పనిచెయ్యడం లేదా?" అడిగాడు చిన్నప్ప.

"వాడి మొహం పని. ఈ ఎస్టేటు వేసినప్పట్టుంచి ఇక్కడ ఉన్నట్టున్నాడు. ఒక్కరోజునూ పని చేసేడంటే నాకు నమ్మకం లేదు."

"ఒయినయిపోయింది గం దా!" మాంకూ నేలాడుతున్న చేతి కందరాల్ని తడిసి చూసుకుంటూ అన్నాడు

"బలంగా వున్నప్పుడు మహా పని చేసేటటు" అన్నాడు సోమయ్య

"సెయ్యకుంటానే తోటిత ఉద్దినో కొంచినాది కావను" చేతులు తిప్పాడు మాంకూ.

చిన్నప్ప నవ్వాడు. మాంకూ అతని నైపు తిరిగి అడిగాడు.

"ఎ యెరికి దొంగ యెల్లీదీ?"

"రాస్కెల్. ఇప్పుడే" అన్నాడు సోమయ్య. "ఎందుకొచ్చే నన్నుంటున్నావ్ యంతదూరం. నిన్ను చూట్టానికా?"

సోమయ్య తిట్లు మాంకూని బావపెట్టి వట్లు లేపు. ఎవ్వేడు.

"దొర్లు నేతిల్లో ఏటిదీ ఏనుకరాలే దేటా అని అడగను"

"ఏవిత్రా తీసుకొచ్చేదీ?" అరిచాడు

సోమయ్య.

"దేవారుకాడికి వెయివేద్దెం నేకంటా యెల్లటవా దొరా" బుర్ర గోక్కుంటూ నేలమాపులు చూశాడు మాంకూ. "పెద్ద దొరొల్లని ఎంచేసుకొత్తే వో యెట పోతేనా ఎయ్యెద్దేటిదీ?"

"ఏడికావ్, తొరగా రా" అన్నాడు సోమయ్య.

"ఇవో ఒచ్చేత్తాను" మాంకూ ఇళ్ళ ల్లోకి పరిగెత్తి మూడు కోడిపెట్టలు తీసు కొచ్చాడు.

"అంత డబ్బోసినా యయ్యనని కూసున్నారు. కొల్లట్టు బెతిమాలాను."

"చా. చా. దొంగ పెసవా! నేన్న కొచ్చినా బుద్ధులు మాత్రం మార్లేరు" అన్నాడు సోమయ్య

చిన్నప్ప కిరిగజేసుకొని అడిగాడు.

"ఎంతకీ బేరవాడేవో?"

"పడినురుపాసు లిప్పింటి నేయండి" అన్నాడు మాంకూ.

"ఈ కోళ్ళని గాళిదేవరుకి నన్ను నమర్పించేయ్యండి" సోమయ్యతో అన్నాడు చిన్నప్ప. జేబులోనుంచి డబ్బు తీసి, పదిహేను రూపాయలు లెక్కపెట్టి మాంకూ కిచ్చాడు కలపాగా ముడికెల్లో నోల్లు దాచుకుంటూ మాంకూ అడిగాడు. "ఈ రెల్లి మరం తీసికెల్దారా? చొర్లు తొందరపడి పోతావుంటాడు. పూజి నేముచ్చేతిలికి బయిముప్పుడు లే నాకా

ఒచ్చి నే నట్టించుకెల్లి దేవద కిత్తాను."

సోమయ్య మాంకూని మళ్ళి తిట్ల జోయాడు.

"అది మంచిదే" అన్నాడు చిన్నప్ప.

"ముసలాడు ఆ బరువుకూడా యిప్పు డెక్కడ మోసుకురాగలడు? మాంకూ నవ్వుతూ కోళ్ళవి యిక్కల్లో ఒదిలేసి వేత కత్తి పట్టుకుని వచ్చాడు.

ముందు మాంకూ. వెనక సోమయ్య.

చిన్నప్పా. అతని బృందం కూలీల యిక్క వక్కనుంది కొండ లోయలోకి పోతున్న తాలిబాబలో నడక సాగించాడు. కాఫీ చెట్లు రెండువైపులా దట్టంగా ముడిపెట్టిన పెరిగివున్నాయి. దట్టమీద కాఫీ దెయి. వాటి బరువుకి కొమ్మలు ఒరిగి నేలని తాకుతున్నాయి. కొన్ని బాట కద్దం పడ్డాయి. వాటిని ఎత్తిపట్టుకుని వెనక వాళ్ళకి దారిచేస్తున్నారు మాంకూ. అక్కడక్కడ ముళ్ళచెట్లవి నరికి దూరంగా పారేస్తున్నాడు. నన్నటి జారుడుబాటలో అతికష్టంమీద పడకుండా నడుస్తున్న చిన్నప్పని ముసలివాడి దేహవార్యం ఆశ్చర్యపరిచింది. మేజింగ్ డైరెక్టరే వెళుతున్నప్పుడు మారు మాట్లాడలేక వెనక వున్న పట్నం మనుషులు నెమ్మదిగా అడుగిడిపి అడుగేస్తున్నారు వాళ్లు తొడుక్కున్న తెల్లచొక్కా. పేల్లా. పసూ. కీడ్లా పులుముకున్నాయి అపీ సుకి వేసుకునే సున్నితిమైన జోళ్ళమీద

మందంగా యరద అంటిపెట్టుకుని వుంటి. వాళ్ళ పరిస్థితి చూస్తే సోమయ్యకి నవ్వాగ లేదు.

"ఇప్పుడీ బాట యిలా వుంది కానీ. వేసంకాం లో ట్రంకరోడ్లాగా వుంటుంది" అన్నాడు. అతను బాకీ చొక్కా. చిక్కరూ వేసుకొని. నెత్తిమీద బోపీ పెట్టుకుని ఎప్పటి దుస్తుల్లో సుఖంగా వున్నాడు.

"అదేటి సాపిత్తం దొరా. ఆ దారే యేరు ఏనకి యేట జనం ఒత్తారుగదా అంతరిక్క సుబ్బరం యిప్పుడెట్లా ఒత్తాడీ?" అన్నాడు మాంకూ.

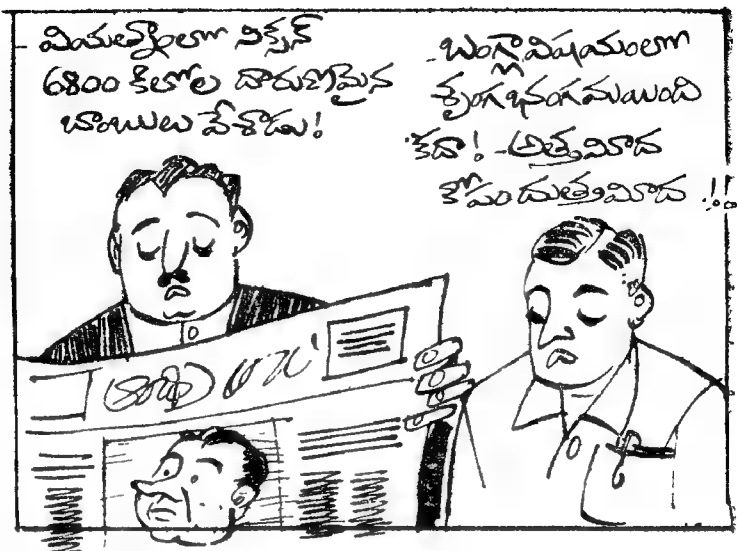
"వేసంకాలంలో ఏమిటి విశేషం?" అడిగాడు చిన్నప్ప.

"అప్పుడు గాగిదేవరు జాతరు జరుగు తుంది" అన్నాడు సోమయ్య.

"ఎండ కాత్తూలే నరిపోద్ది కాని వోనల్లో ఎవ్వరొత్తారు దొరా?" మాంకూ అన్నాడు. "నలికాలం మాత్తరం రాటాని కవుద్దేటి?"

"అహా, అలాకాదు. కాఫీ పూతకి ముందు వర్షాకోసం దెసర్ని ప్రాప్తింప దానికి ఒస్తాను" అన్నాడు సోమయ్య.

మార్చి ఏప్రిల్ మారాల్లో అనుకూల మైన వర్షాలు పడితేనే కాని కాఫీచెట్లు పూత పట్టాలి. ఆ ఒక్క పూతమీద సంవత్సరం పంట ఆవారపడి వుంటుంది. ఒక్కొక్కప్పుడు వర్షాలు అలస్యమౌతూ

వుంటాయి. అప్పుడు పంట దెబ్బ తింటుంది ఎప్పుడయినా పడకపోవట్లు కూడా కద్దు. యేడాదికి పంటమీద ఆక బడులుకోవాలిందే. ఈ అవాంతరాల నుంచి తప్పించమని కూర్చు ప్రజలు దేవర్షి కొలుస్తారు. జాతర జరుపుతారు. గాళిదేవరు గాలిదేవత. వర్షం దేవత. పెనుగాలుల్తో ఋతుసవనాల్ని లాక్కొచ్చి సకాలంలో వర్షాలు కురిపించే ఆస్త బిందువు. అయిదారు ఎకరాల కాఫీ తోట లున్న సామాన్యుడికైనా, అయిదారుశేల ఎకరాల్ని కవిపెతున్న కంపెనీ మేనే జర్లకైనా గాళిదేవరు దయా. సహాయం అవసరం. అందుకే జాతి, మత, విభజన, అంతస్తుల భేదాలూ పాటించకుండా అందరూ ఈ ఉత్సవంలో పాల్గొంటారు.

“అంత ముగా తైం వుండమట్టే గుర్తా త్తొర దారి ఉరోల్లందరికి ఒదిలిండు” అన్నాడు మాంకూ.

“గుర్తాల్దొరంటే మేంగిల్స్” చిన్న పుతో చెప్పాడు సోమయ్య.

“అఁ, మంగిలినుదొరే. మా కండి నను మడిసి, గుర్తివెక్కి సొవారి పేత్తే గెలిసివోడి బూపెంచకంలో నేడ నీ వోరు. పులియేట కెల్తే కత్తి, తుపాకీ అక్కన్నేడు” అన్నాడు మాంకూ.

“అందుకే యింటికి పడగుమ్మ కున్నాడు” అన్నాడు సోమయ్య.

“పోన్నేదో, ఆ మారాజు వెల్లి పోటవే నెయ్యం. దొరసానమ్మకి యీ వోసలూ, ఒరదలూ పట్టియి కావు. సీప గడ్డనే వుంటా ఒక్కోతరికి ఒప్పిపోతా

వుండివారు" అన్నాడు మాంకూ.

"అప్పుడీ తోట అమ్మకండానేవుంటే కాఫీ తెస్తున్న దొంగకి కదేమదై పోయే వాడు" అన్నాడు సోమయ్య.

"ఎదవడబ్బు. ఆరికున్నాది సార్దేటి?"

కాలిబాట వాళ్ళని చడునైన ప్రదేశంలో పెద్ద వృక్షం కిందకి తీసుకొచ్చింది. చెట్టుకింద మూడడుగుల ఎత్తున రాతి ముక్కలూ, చుట్టికలిపి దిమ్మవేసి వుంది. దానిమీద చతురస్రాకార వలగగొట్టిన తెల్లరాళ్ళతో కట్టిన చిన్న యినప్పైదైలాంటి చీకటిగది. లోపల విగ్రహం రూపురేఖలు చెక్కని ఒక రాయి. దాని పక్కన త్రికూలం. రాతిమీద పెద్ద నిడుపాటి ఎర్రని కుంఠంబొట్టు.

"సెప్పులిడిసేసి దేవారుకి దన్నుపెట్టుకోండి" అన్నాడు మాంకూ. చుట్టుపక్కల మొలిచిన బంతిచెట్లనుంచి పువ్వులు తెంపుకువచ్చి తలొకటి పంచి పెట్టాడు.

"ఇప్పుడియ్యెట్టండి. అనాకా దొర్ల పేరు సెప్పి కోడిపెట్టల్సేత్తా" అన్నాడు. అంత దగ్గరగా మాట్లాడుతోంటే మాంకూ నోట్లోనుంచి సారా వాసవ గుప్పుమని కొట్టింది.

"ఇదేనా గాళిదేవరు గుడి?" అప్పటి వరకూ నోరు మెదపని తెల్లబట్ట మనుషుల్లో ఒకతను ఆశ్చర్యంగా అడిగాడు.

"ఇదే. నమ్మకం లేకుండా వున్నారా?

పట్నాల్లో గుళ్ళలాంటి పెద్ద కట్టాల్ని ఈ హించుకున్నట్టున్నారు" నవ్వాడు సోమయ్య.

"ఓన్ని గుడి గండా అని ఎగతాళి పెయ్యబోకంకహో. మరిగంటే దేవారిక్కిను కొచ్చెనా మగాతైం సూపగల్దురు" అన్నాడు మాంకూ.

"ఎవరేమన్నారా?"

సోమయ్యకి తన మాటల్లో ఎక్కుదైనా అపరాధం స్ఫురించిదేమోనని భయం పేసింది.

"ఆశ్రయస్తే ఎంత దయగా వరాలిచ్చినా. ఆగ్రహం వస్తే అంతకి రెట్టింపు పట్టదలా వుంది గాళిదేవరుకి" అన్నాడు తక్కిన వాళ్ళ వైపు తిరిగి. అతనికి మేంగిల్స్ వద్ద కష్టాలు జ్ఞాపకం వచ్చాయి. వాటిగురించి మాట్లాడకుండా వుండలేక పోయాడు.

మేంగిల్స్ కట్టించిన పెద్ద బంగళా పూర్తవొస్తున్న రోజులు. అంతవరకూ అతను ఢిండిమైపోతున్న సాత యింట్లోనే వుండేవాడు. అసలు మేంగిల్స్ బ్రదర్స్ కొన్నప్పుడు ఎట్టేటు మంచుస్థితిలో లేదు. కాఫీమొక్కలు తిండిమొహం ఎరగనట్టు ఒడిలిపోయి వుండేవి. వాటిని సంస్కరించి కొంత డబ్బు చేసుకొనేవరకూ మేంగిల్స్ బార్యాపిల్లల్ని ఇంగ్లండులో తన అన్నదగ్గర విడిచిపెట్టేడు. వాళ్ళని ఆశ్చర్యపరిచేటంత పెద్ద బంగళా కట్టిగాని

ఎప్పటితో పుంచననేవాడు. చివరికి బంగళా శిట్టగలిగాడు కావి, దానితోగం అనుభవించలేకపోయాడు. ఆ బంగళాలో వంట గదినుంచి వాడిన నీళ్ళు పోడానికి కట్టిన పిమ్మెంటు కాలువ గాళిదేవరు విగ్రహం చక్కగా పోయేది అది దేవరుకి అవచారమని, వంటగదిని మార్చమనీ కూలీలవం మేంగిల్సి ప్రార్థించువడాడు. అతను నవ్వి వాళ్ళని పొమ్మని కనిపాడు. దేవరు తాగ్రహం కలుగుతుందనీ, అప్పుడు కీడు మూడడం తప్పదనీ హెచ్చరించారు. మేంగిల్స్ లెక్కచెయ్యలేదు. మూడవ ముక్కకాలని విసుక్కున్నాడు. నైగా అనుకున్న రోజుకి ముందే వెయ్యదల్చుకున్న తుర్పీయా, బిల్లలూ ఇతర సామాన్లతో యిల్లు విండకముందే కొత్త బంగళాకి మారాడు. ఆ రోజునుంచీ అతని కష్టాలు మొదలయ్యాయి. గుర్రపుస్వారికి వెళ్ళిన వాడు చెయ్యి విరక్తోట్టకుని వచ్చాడు. తరవాత తరవాత అతను తాగుతున్న శ్లాసులు మాయమయ్యేవి. ప్లేట్లలో భోజనం బిడలు రాళ్ళు కనిపించేవి. తలుపులు తాగ్రతగా విగించిన గరాజ్ లో కారు రాత్రిళ్లు స్టార్లయి, హారన్ మోగడం ప్రారంభించేవి. ఇటువంటివే యింకా లెక్కలేనన్ని. గాళిదేవరు విదర్భకాలని అందరూ పోరుపెట్టారు. మేంగిల్స్ ఫయవడాడు. కావి తొందరగా లొంగలేదు. ఇల్లు మారిన పదవరోజున తన చిన్న

కొడుకు హతాత్తుగా వచ్చిపోయాడని ఇంగ్లండునుంచి కేబుల్ వచ్చినప్పుడు మాత్రం అతని దైర్యం పడలిపోయింది. దానికితోడు ఆ యేడాది వకాలంలో వర్షం పడక కాఫీచెట్లు నరిగ్గా పూత పుయ్యలేదు. వెంటనే ఎస్టేటు బేసానికి పెట్టి పాత యింట్లోకి మారిపోయాడు.

“ఏటి సేతాం, రాతట్టాగుంఛే, ఆ యేల ఒచ్చేతలికి బుద్ధి అట్టా సేయిస్తది. దరమాజుంటి పెయపులికి పెడనరం బుద్ధి పుడతాదని కల గంతామా,” అన్నాడు మాంకూ.

“గుడి కట్టమని పురమాయించేదని మేంగిల్స్ మీద వీడికంత అభిమానం” మాంకూనైపు తిరిగి అన్నాడు సోమయ్య.

“దాంట్లో ఏమాత్రం మిగిలేవురా?”

“దొర్లు పరాసికా లాడతన్నాడు” అన్నాడు మాంకూ.

“ఈ గుడి నువ్వు కట్టేవా?” చిన్నప్ప అడిగాడు.

“ఔను దొరా. తప్పుపేసిదని నీవ్వుకి గుడి లేపిండు గుర్రాల్దొర. నన్ను మూత్రానికి వుండమనిండు కానా డబ్బయి పోనాది. నాదీ కాంతో, కూంతో అడ్డాది” అన్నాడు మాంకూ. సోమయ్య నవ్వాడు.

“మేంగిల్స్ ఒదిలేసిన బంగళాకి వెళ్ళడానికి ఇక్కణ్ణుంచి దాచుందా?” సోమయ్యని చిన్నప్ప అడిగాడు.

“ఏరా,” మాంకూ నైపు చూశాడు

సోమయ్య.

"అదేటి దొరా. యీ పెద్దెనకాల గుట్ట మీదున్నాది. అదిగదే బంగలా. కొట్టిన దారేటి నేడు"

"పోగలమా?" అన్నాడు చిన్నప్ప.

అందరూ బంగళాకి బయల్దేరారు. చిన్న గుట్టమీద విశాలమైన భాగం వదును చేసి వుంది. ముళ్ళ తుప్పలూ. అడివి మొక్కలూ ఇంటిచుట్టూ దట్టంగా పెరిగి వున్నాయి. ఇంటి తలుపులు ఎవరో పీకేసినట్లున్నారు. గుమ్మాలు సగంపైగా చెదలు తినేసో, ఊడిపోయో వున్నాయి. అక్కడక్కడా కిటికీలకు ఒక్కొక్క గాజు పెంకు వేలాడుతుంది కప్పు మీద మచ్చుకైనా ఒక్క పెంకులేదు.

"పెంకులన్నీ మాంకూ పట్టుకుపోయి వుంటాడు" అన్నాడు సోమయ్య.

"అమ్మో. యీ బంగలా సరుకు అంటుకోటే?" అన్నాడు మాంకూ.

"నీ యింటికి పెంకులూ. కలపా ఎక్కణ్ణుంచి వచ్చినయ్యారా?" మాంకూ ఇంటివైపు చూపించాడు సోమయ్య. వాళ్ళెక్కి వచ్చిన దారికి ఎడంగా అరటి చెట్ల మధ్య కవివించింది. కూలీల యిళ్ళలాలేదు. కొంచెం పై అంతస్తుకి చెరిసినట్టుంది.

"ఏడు కాంట్రాక్టరయ్యాకా న్యాయంగా కట్టుకున్నాడు" అన్నాడు సోమయ్య మళ్ళీ.

"రగతం వోడ్చి గడిచిన సొమ్మెట్టి కట్టిచ్చిను" అన్నాడు మాంకూ. సోమయ్య పెద్ద నవ్వు నవ్వాడు.

కూలిపోయిన ముందు గుమ్మంలో మంటి చిన్నప్ప బంగళాలో ప్రవేశించాడు. తక్కినవాళ్ళు అనుసరించారు.

"పెద్ద బంగళా"

"మేంగిల్స్ కి చాలామంది పిల్లలుండే వారట. అరుగు రనుకొంటాను. తలక గదీ కట్టించి. అతిథుల కోసం ఇంకొకటి కట్టించాడు" అన్నాడు సోమయ్య.

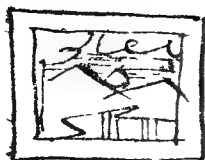
"ఇది స్నానాల గదిలా వుంది." రెండో తెల్లబిడ్డ మవిషికి స్నానం గది చూస్తే ప్రాణం లేచినట్టుంది. దాచి. పొడుగూ, వెడల్పూ, ఎత్తూ చూసి ఎన్ని మొజయిక్ పెంకులు వెయ్యోలో ఒక్క విముషంలో అంపనా వేసేశాడు.

"స్నానం గదులూ, మొజయిక్ పెంకులూ వుంటే నీ కింకేవీ అక్కర్లేదు" నవ్వాడు చిన్నప్ప.

మేనేజింగ్ డైరెక్టరు మెప్పు అతన్ని సంతోషంతో ముంచి ఎత్తింది.

"అన్నేళ్ళ క్రితంకూడా యింత విశాలంగా స్నానం గదులు కట్టారంటే నమ్మలేకుండా వున్నాను" అన్నాడు.

"దీంతో వేసిన తొట్టె లవీ చూస్తే మరీ ఆశ్చర్య పొదుకేమో మీరు. ఇంగ్లీషు తయారీలో ప్రత్యేక రకావివట" అన్నాడు సోమయ్య.

వైదకబాహుదేవతా ఒక పురుషుడు
సంస్కృతా రెండువేలకి ఒక
దేవతాను చూపున అమ్మతున్నాడు!
కొవలావోడు?

“మాత్రే కల్లు జిగ్గివీడి. నవద్రం
వదాన్ని ముంచేసిను” అన్నాడు
మాంకూ.

“అలా” తెల్లబట్ట మనిషి ప్రాణం
కొట్టుకుపోయింది.

“అవును. మేంగళూర్ నముద్రంలో
పారేయించేవాడు మేంగిల్స్” అన్నాడు
పోమయ్య.

“ఎందుకూ?”

“వాటికి గాళిదేవరు కాపం తగిలింది.
మళ్ళీ పాత ఇంటికిపోతూ మేంగిల్స్
కొత్త బంగళా ప్లానాల గడుల్లో
తొచ్చెలా. పవర్లు. అద్దాలూ. అప్పటికి
తయారై వచ్చిన కొద్దిపాటి కుర్చీలూ,
సోఫాలవంటి విలువైన సామాన్లు రెండు
రెండెళ్ల బళ్ళకేసి చచ్చుకుపోతా మను

కున్నాడు. మొదటి బండి వంద గజాల
వడవకుండానే ఒక యెద్దు కూలిపోయి
వచ్చి పోయింది. ఈ అవకాశంతో
సామాన్లు ఎస్టేట్లో ఉండడానికి వల్లకాదు.
దూరంగా పారెయ్యాలని గోల బయ
లేరింది.”

“అమ్మెయ్యకపోయారా” అడిగాడు
తెల్లబట్ట మనిషి.

“అమ్మడంలాగే వుంది. పడిపోయిన
బండిలో వస్తువులు తిరిగి బంగళాకి జేర
వెయ్యడానికే ఎవ్వరినీ ఒప్పించలేక
పోయాడు మేంగిల్స్. ఎంత డబ్బాక
చూపించినా ఒక్క లాఠీ ద్రైవరూ. బండి
వాడూ బరువు తీసుకెళ్ళి పారెయ్యడానికి
ధైర్యం చెయ్యలేదు”

“ఏగురుకీ ఆకిరస్తానీ బొట్లకు కోలు

తెల్లించు. అల్లంతెత్తు తెరలం రెగిసిం దంట అటిల్ని గిరాచేనేకలికి" అంది పుచ్చుకున్నాడు మాంకూ.

"విజంగా నముద్రంలో పారెయ్య లేదట గదా:" అన్నాడు చిన్నప్ప. మాంకూ ఒకటి రెండు నిముషాలు వంకోచించాడు.

"ఏవో దొరా, నాకు తెల్ల. ఆడ య్యన్నీ అట్టుకెల్లి యాపావెట్టిందని యిక్కడోల్ల గురగుసలాడుకుని వోరు" అన్నాడు.

"మీరెవరూ మళ్ళీ బట్టర్ని చూశాడా?"

"ఏటిదికి: ఆడు బాగడిపోనాడంటూ యేడుతూ వుంటానికి ఆడముందోద్దేటి వేను: నేవుంటే వివ్వా సంపాదిచ్చాలి."

"వాడు డబ్బు గడించిన విషయం విజమేనన్నమాట" అన్నాడు సోమయ్య.

"అదేవో, నాకెట్లా తెలుస్తది: ఎట్లా గడించిందో, ఏపాటి గడించిందో నే నాడికాడికి పోలేదు, అబ్బాకు పెప్పనేదు. ఈ కుసుద్దపు యెదవలు కూసిందే. ఆ యెవకాల ఆడింకా పెద్దోడయి పోయిం డంటూ యేడిసివోరు. తెలకడుగుకాను దొరా. పుంజిడు ఏంగానీ ఏప్ప యచ్చుకుని లప్పలు గడిచ్చటానికి. అడిపేతిలో మాయ మంతరం వుండేటి:"

"ఏంగాజీ చిప్పలా: వాటి విలువ ఏకు తెలివినట్టులేదు" తెల్లబట్ట మనిషి పువ్వు చివుక్కుమంది.

"పోన్నే. మాంకూకి మనం ఇప్పుడు ఉద్యోగం యవ్వటలేదుగా. వాటిగురించి తోదించవక్కర్లేదు" నవ్వాడు చిన్నప్ప.

"మీరు ఉద్యోగం ఇస్తానంటేమటుకు వస్తారేమిటి వాడు:" అన్నాడు సోమయ్య.

"దొర్లకి ముసలోద్దీసూత్తే అసి కంగా వున్నాది. వాచ్చే పాణం. పోయే పాణం గాల్చేపురి పాదాలకాడ వగ్గేయాలి సిందే" అన్నాడు మాంకూ.

"చూకారా, వాడిక్కడ కొండంత వ్యాపారం వుంటే, ఒడులుకుని మీ దగ్గరికెలా రాగలడు:" అన్నాడు సోమయ్య.

"ఒద్దులే మాంకూ, మేం పట్టుబట్టడం లేదులే" అన్నాడు చిన్నప్ప.

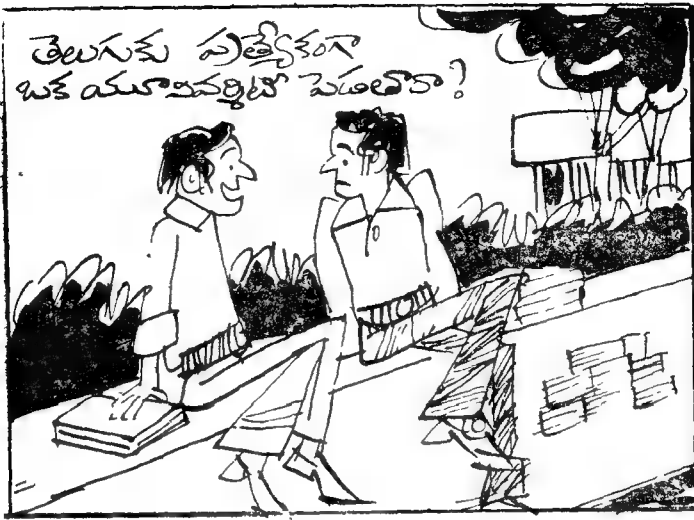
"అంతే ఏ ఊసులాడమాకండి దొరా" మాంకూ చేతులు జోడించి చిన్నప్పకి దణ్ణం పెట్టాడు.

స్నానాలగదినుంచి బయట వరండా మీదకి, అక్కణ్ణుంచి బంగళా వెవక భాగంలోకి కదిలారంకా.

"దిట్టమైన కట్టడం" అన్నాడు తెల్ల బట్ట మనిషి.

"కంకాలం వుండాలని కట్టించింది కాని, ఇలా అవుతుందనుకో లేదుగా" అన్నాడు సోమయ్య.

"మేంగిర్నీని భయపెట్టింది బట్టలే వటా" మాంకూనైపు తిరిగి చిన్నప్ప అడిగాడు.

“అదేం సేసిండు:” అన్నాడు మూంకూ. “దొర బంగలా యిడిసిపెట్టి యెల్లిపోతంటే బెయం వార్దంటా పోరెట్టండు. ఆ మరాజంటేనా: అతలికే ఆరి గుండి బేజారెత్తి పోనాది. ఈ యెదవ వాంవాలా యేడిసిండు.”

“తమాషాలన్నీ అతనేచేసి దేవరు మహాత్మ్యం అని మేంగిర్నవి నమ్మిందా డంటారే:” అన్నాడు చిన్నప్ప మళ్ళీ.

“అదేటి సొబువు. గుర్రాల్లో ర సేసింది తప్పయి దేవారు కాగ్గరం వాత్తేనీ.”

“కనిపించిన వాణ్ణంతా అల్లరిపెట్టి ఏడిసిందడం అతనికి సరదా అటగదా:”

“అడికాగొనం వున్నది. ఓ పాలియేటి సేసిండా. మా యింటిది అమ్మోరుకి

కోడిపెట్ట కోసెట్టింది. పూనకం అంటా యాదొచ్చి తలకాయకాణ్ణించి సాంతం బోంచేసిపోయిండు.”

ఓన్నప్ప నవ్వాడు.

“మేంగిర్నవికూడా ఒక అట అడిం బాదవి చెప్తారు” అన్నాడు.

“అబద్ధం. ఎవరుదొరా పెప్పిడి: ఈ తోట్లో ఒక్క గాడిదికొడుకుని పెప్ప మనండి సూత్తా. వారిక వీలిపోద్ది” అన్నాడు మూంకూ.

“మరి మేంగిర్న తాగుతున్న గ్లాసు తీసేసి మాయమైపోయిందని పుకారు పుట్టించలేదూ:” అన్నాడు చిన్నప్ప.

“అది నత్తెవేదొరా” మూంకూ ఒప్పు కొన్నాడు.

“నిజంగానా: ఏం జరిగింది:” అత్త.

తగా అడిగారు సోమయ్య.

“అయ్యో దొర ఏకాగ్రా ఎగిరివడ తండాడు. పెయ్యరికి కట్టేయ్యవి అను వత్తిరించి వత్తనే ఏ చోచ్చా గా యెల్లంతా గలిచ్చేతా గళానుమీద గళాను యిస్కి ఎక్కిచ్చేతండాడు. అతలికి కూలోల్లం సూట్టావికెల్లం. ఎట్టాగినా వొంచెల్ల ఆకాడ్చించి తప్పిచ్చెయ్యటానికి ఒప్పించాలా అని.”

“వంటిల్లు మార్చడమెందుకు. వీళ్లు గుడిదగ్గరికి పోకుండా చెయ్యరేరా” తెల్లబట్ట మనిషికి నందేహం వచ్చింది.

“బెమ్మండనేటిగావి. కొండవాటం అట్టాగున్నాది. ఏమ్మెంటూ. సున్నమూ యేసి కట్టిచ్చిన కూపు యరగ్గొట్టనంటా వంతంవట్టి కూసున్నాడుదొర. మాయవ్వి తెలివితక్కువ నమ్మకాలంటా కూక లేసిండు.”

“తరవాతేవయిందో చెప్పు” తొందర పెట్టేడు సోమయ్య.

“ఏటవచ్చి. మైకపులో వున్నాడేమో. సూట్టావి కీలేదని గసిరి పొమ్మనేసిండు. కూలోల్లం ఒగ్గనేడు. ఇసురుగా వచ్చి మీద పడిపోయిండు. నోవల బొట్లరూ. వంటోడూ దొర యిడిసేసిన కొంత యిస్కివుంటే. తాగేసిన్లు. దొర తాగటం అయిపోనాదని అల్లబెను. అనాకా దొర కూకలేత్తే బొట్లరూ బెయింపడిపోనాడు. అడికి తెలవడంటా బొంకిండు. వంటోడూ

అట్టానే బుకాయించిండు. పొద్దు పొడిసే యేటికి దొర తాగి గలాను గుల్లేవరు ముగ్తాన్న మాయవయిందంటా వోర్త గుప్పుమన్నాది.”

“నిజం బయటవడకుండా వుండా?” అన్నాడు తెల్లబట్ట మనిషి. ఏ విషయావ్వి తర్కించకుండా నమ్మడం అతని కలవా డేడు.

“మూలాబోల్లు వరుగురి పెవులుకాది కెట్టాగో వత్తాది. కూలోల్లందరికి యెట్టా తెలుతాది? ఆ యెవల రిద్దరూ అడల్తా వాడికిపోతండాడు గండా నోరిప్పుకారో యేవో.”

“ఒకళ్ళకి తెలుస్తే అందరికి తెలిసి వచ్చే” అన్నాడు తెల్లబట్ట మనిషి.

“గుర్రాల్దొర మాత్తరం నమ్మేరేదీ? మోసవయి పోనాడంటా కాన్నాల్లు సీద రిచ్చుకునోరు. కడం మగ్గెత్తాల నందట్టో యిది కమ్ముకు పోనాది” అన్నాడు మాంకూ.

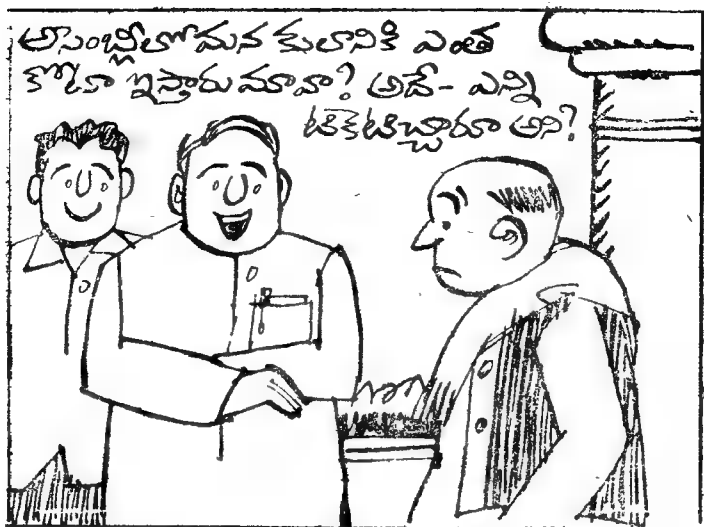
“తక్కిన నాటకం కూడా బట్లరాడిందే వట” అన్నాడు చిన్నప్ప.

“మీ కిదంతా ఎలా తెలుసుమ?” అడిగారు సోమయ్య.

“విన్నాను” అన్నాడు చిన్నప్ప.

తను విన్నది చెప్పాడు.

గాళిదేవరు మహిమవల్ల విస్కిగ్లానుమా మాయమయిందని మేంగిర్స్ నమ్మని మాట నిజమే, ఇది జరిగిన మర్నాడే

అంగుళా ఆవరణలో పెద్దపెట్టు విరిచింది. అకవి పెంపుడు కుక్క చచ్చిపోయింది. దీంతో మేంగిల్స్ మనస్సు కలవరపడడం మొదలు పెట్టింది. దానికితోడు కూలీల గోల, అయినా జరిపినట్టు ఎవరికీ తెలియకుండా వుండాలని చాలా ప్రయత్నించాడు. ప్రతిపదిలోనూ అదైర్యం, అపోహ, భయం కమ్ముకునచ్చేవి. ఎంకగా ప్రవర్తించేవాడు. యజమాని విరులకాన్ని చూస్తే బిల్లురుకి నవ్వాగేడి కాదు. దొర పిరికితనాన్ని ఆవరాగా తీసుకుని అల్లరిపెట్టి వినోదించడం వుండలేక పోయాడు. బోజనసమయంలో వాయికీ పళ్ళెలు మార్చేటప్పుడు వీలు చూసుకొని అన్నం పళ్ళెం మార్చేసి పేర్చుగా రాళ్ళు పెట్టిన పళ్ళెం యిరికించే

వాడు. మేంగిల్స్ పడకగది ద్రాయర్లో దాచుకున్న మారుతాళం తీసి, గరాత్ పై కప్పునుంచి లోపలికి తిగి కారు స్టార్టు చేసి, హారమ వాయిచి పారిపోయేవాడు. ఇంకా ఇటువంటివే ఎన్నో. మేంగిల్స్ కంగారుపడకుంటే, యితనికి ఆటగా వుండేది. త మా షా ల్ని నిజం అని నమ్మించగలిగనని మురిసిపోయేవాడు. అయితే, అవి వింత పరిణామాలకి దారి తీస్తాయనుకోలేదు. అంతా జరిగిపోయి తరువాత చెప్పడానికి దైర్యం చాల్లేదు.

“దొర పెదకాపు-తే నమ్మడానికి న్లే కం టా పిత్రరంగా వున్నాది” అన్నాడు మాంకూ.

“నాకు అలాగే అనిపిస్తుంది” అన్నాడు సోమయ్య.

కొంతసేపు జీవులో తిప్పి ఎట్టేటూ చూపించి, గాళిదేవరు దర్శనం చేయించి చోటా విస్కీ, కులాపా కబుర్లకీ తిరిగి అతిథుల్ని బంగళాకి తీసుకుపోదామనుకున్న సోమయ్య తను ఊహించలేని విషయాల ఒత్తిడికి తట్టుకోలేక పోయాడు.

“వంటిల్లెటూ వైపు” అన్నాడు చిన్నప్ప. అప్పటికే యిల్లంతా కలయజూసి బదరపు గజాలూ, ఘనపరిమాణాలూ లెక్కకట్టిన తెల్లబట్టమనిషి “ఈ చివర” అంటూ దారి తీశాడు. చిన్నప్ప వంటగదిలో ప్రవేశించి, పాత్రలు కడిగే తొట్టిని పరీక్షించడం ప్రారంభించాడు. తొట్టి పిమ్మెంటు చాలావరకూ వగిలి పోయి వుంది. లోపల ఇటికలుకూడా మూడు వంతులు కరిగిపోయాయి. మీద ఒకప్పుడు కొళాయి వుండేదనడానికి ఆన వాలుగా విరిగిపోయిన రేకుముక్కలు ఇక్కడా అక్కడా గోడకి అంటిపెట్టుకుని వున్నాయి. తొట్టికింద నీళ్ళు పోడానికి చేసిన కన్నం పూర్తిగా పూడుకు పోయింది. నేల మీద పడున్న ఒక పుల్లని తీసి కన్నం తెరికాడు చిన్నప్ప.

“ఇక్కణ్ణంచేనా నీళ్ళు గాళిదేవరు విగ్రహం దగ్గరకి పోయేదీ?” అన్నాడు మాంకూని చూసి.

“అవును.”

వంటగది బయటికివచ్చి పిమ్మెంటు

కాలవకోసం చూశాడు చిన్నప్ప. గడ్డిమట్టితో కప్పబడిపోయి వుంది. ఇక్కడా అక్కడా కొంతరాయి బయటికి కనిపిస్తుంది. దాని వారన కాలిజోడుతో కొట్టి వర్షాలకి మెత్తబడిన కొంతమట్టిని పైకి లాగాడు.

“అక్కతో కాస్త పొడు మాంకూ” అన్నాడు.

మాంకూ మట్టి దిక్కుల్ని పెళ్ళిగించడానికి ఉపక్రమించాడు. సోమయ్య కేసి అర్థం కాలేదు. కూడా తీసుకువచ్చిన కర్రతో తనూ కాలవ కుత్రం చెయ్యడం మొదలు పెట్టాడు.

“ఇక్కడ చూడు మాంకూ” అన్నాడు చిన్నప్ప ఉత్సాహంగా. మాంకూ వెనక్కి తిరిగాడు. పిమ్మెంటు కాలవ అక్కడ కొట్టేసివుంది. ఆపైన నీళ్ళు పోకుండా రాళ్ళ ఒకదానిమీద ఒకటి పేర్చివున్నాయి. అక్కణ్ణంచి మలుపు తిరిగి కొండకి రెండవవైపు నీళ్ళు పారడానికి కట్టిన నన్నకాలువ అనవాళ్ళ చూచాయగా కనిపిస్తున్నాయి. “ఈ కాలవ యెక్కడికి పోతుంది మాంకూ?” అన్నాడు చిన్నప్ప.

మాంకూ మునలి కళ్ళు మిలమిలా మెరిసాయి. చిన్నప్పని పరీక్షించి చూశాడు.

“ఎం మాంకూ” అన్నాడు చిన్నప్ప మళ్ళీ.

“దొర్లకి తెరివి యనయవేటి?”

ఆ వక్కనే తవ్విన గోతిలో దిగి
మంచున్నాడు మాంకూ.

“ఇక్కడికి” అన్నాడు.

అతను లోపల మంచోకపోతే అది
గొయ్యవి తెలియడం కష్టం. కలుపు
మోకాళ్ళదాకా మాంకూని కప్పేసింది.

సోమయ్యకి చెప్పలేనంత అక్కర్లం
వేసింది. చరచరా గొయ్యి దగ్గరకి
వెళ్ళాడు.

“వంటింట్లో నీళ్లు విగ్రహం దగ్గరికి
వెళ్ళనే లేకన్నమాట!” అన్నాడు.

మాంకూ పున్న వళ్ళన్నీ బయటపెట్టి
వచ్చాడు.

“అంతా తెలుసుండే దాచిపెట్టేవురా?”
అరిమాడు సోమయ్య.

“నేడుదారా” అన్నాడు మాంకూ.

“ఇంకా అబద్ధాలే, వెధవా!”

“న కైందారా, ఆడుపోయేతలికి నాకు
తెల్ల” అన్నాడు మాంకూ.

“ఎవరు?”

“అదే, కిరస్తానీ బొట్లైదు.”

“నాడు తప్పేదా ఈ గొయ్యి?”

“అదేమరి. వంటింట్లో అయ్యా,
ఇయ్యా కడిగివోదాడేగదా” అన్నాడు
మాంకూ.

“వాడెళ్ళిపోయిం తరవాత తెలిసిందని
దొరతో చెప్పడం మా నే స్త్రావ ప్రా
తాస్కెల్స్కొండల్”

సోమయ్య తిట్లతో గుక్క తిప్పుకో

లేక ఉక్కిరి విక్కిరయ్యాడు. అది
మాంకూ వ్యక్తిగత సంబంధమైన విష
యం అన్న తలపు అతనికి రాలేదు. జరి
గింది ఎన్నో ఏళ్ల క్రితం అనీ. తనకి
పరిచయమైనా లేని మేంగిల్స్ కనీ, దాని
వల్ల తనకేవలము కలగలేదనీ కూడా
అనిపించలేదు. కింద పనిచేసే కూలీమీద
ఎట్టెట్లు నడిపే దొరల పజ్జెన్న అతడు
రాద్రుడై పోయాడు.

“దొడ్లు కోంపదమాకండి” అన్నాడు
మాంకూ. “గార్దేవరు వూసు పెప్పు
కుంటా బికియేదవని.”

“మాంకూ” పిలిచాడు చిన్నప్ప.
అతని గొంతులో మార్దవం ఆనరించింది.
మాంకూ తలెత్తి చూశాడు.

“నీ గురించి మా తాత నా కెందుకు
చెప్పలేదో తెలియడంలేదు” అన్నాడు.

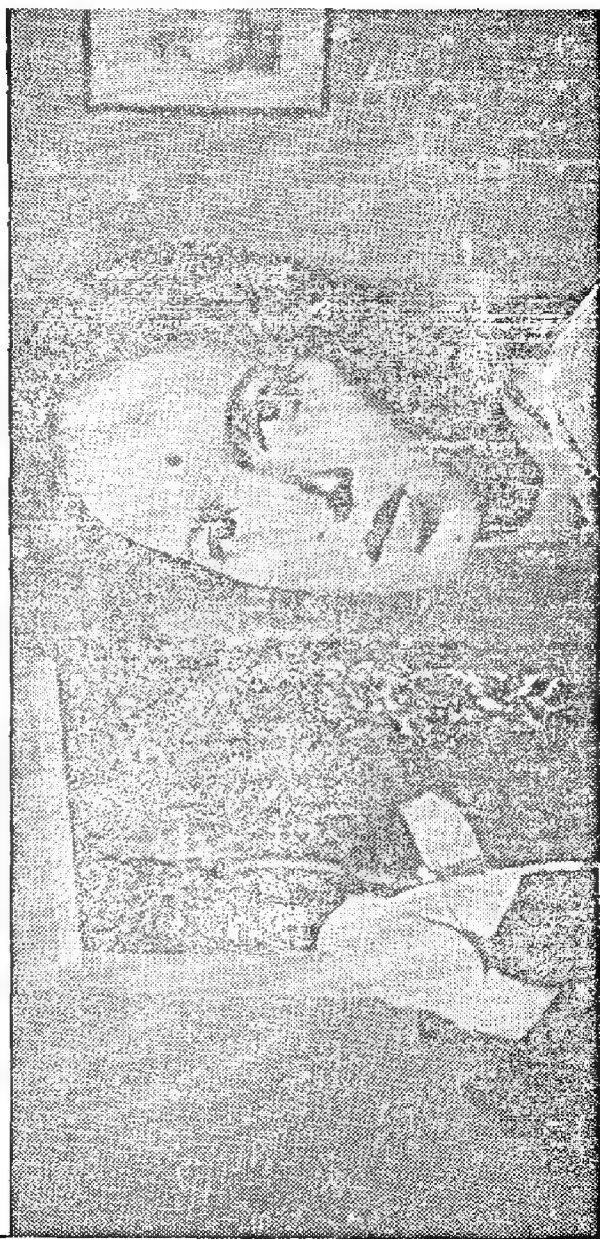
“ఏటివారా, తవురనీది, తాతా!”
అక్కర్లపోయాడు మాంకూ.

“అవును చిన్నప్ప.”

“కిరస్తానీ బొట్లైదు.”

అప్యాయంగా ంఫోనీ చిన్నప్ప
దగ్గరకివెళ్లి ఒళ్లు విమిరిచూశాడు మాంకూ.
నచ్చినట్లు తృప్తిగా కనుబొమ లెగరేసి
బుర్ర అడించాడు. ఆ పాన్నిహిత్యానికి
అతనిలో విగ్రహం కట్టలు తెంచుకుంది.
గట్టిగా నవ్వాడు ఆ నవ్వు పెద్దదై ఇంకా
పెద్దదై లోయ మూడుమోగింది. వారిండా
లని ఎవరికీ తోచలేదు.

అవసరం నాకువారిని. అతనిని ఎక్కడెక్కడి?

[illegible]

Binaca Green

లేబంటా, మీ క్యాన్సను బాటగా మధురంగా ఉండగల, ప్రకృతి యొక్క స్వీయ దుర్బంధ నివారిత కోల్డ్ ఫ్లో లినాకా గ్రీన్లో గలదు.

mem/cg/13a to

మార్చి నెల

భావపరిచయ పోటీ

బహుమానం రూ. 10—00

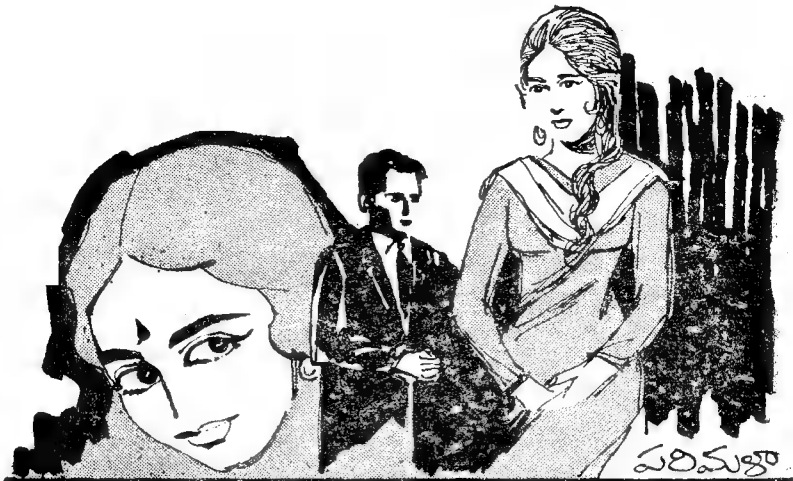
ఈ కార్టూనుకు హాస్యయుత వ్యాఖ్య (Caption) కావాలి.

వ్యాఖ్య వచనంగా గానీ, పద్యంగా గానీ వుండవచ్చు. వచనంగా అయితే ఒక్క- వాక్యంలోనూ, పద్యంగా అయితే నాలుగు పాదాల లోపుగాను వుండాలి.

వ్యాఖ్య కార్టూపైననే వ్రాసిపంపాలి. కవరులోపంపినవి అంగీకరింపబడవు.

మాకుచేరిన వ్యాఖ్యలలోకెల్లా ఉత్తమంగా వున్నదానికే బహుమాన మివ్వబడును. బహుమతి నిర్ణయంలో సంపాదకునిదే తుదినిర్ణయం. ఉత్తర ప్రశస్తి తరాలు లేవు.

వ్యాఖ్యలు మాకు ఫిబ్రవరి 5 వ తేదీలోగా చేరాలి. యువ పాఠకులందరూ ఈ పోటీలో పాల్గొన వచ్చును. ప్రవేశరుసుములేదు.

శ్రీకృష్ణ

తప్పుడుడుగు

పరిమళా సామెత్తర్

(గత సంచిక తరువాయి)

“కాని పెళ్ళి మాత్రం చేసుకోవంటారు అంతేగా; అదే ఎందుకూ అంటాను....” అతని కళ్ళలోకి తీక్షణంగా చూస్తూ అంది మెహర్.

“ఇంకా వివరంగా చెప్పాలా; మన వివాహం చట్టబద్ధం కాదు.” తల వంచుకునే సమాధానమిచ్చేడు రవీంద్ర.

“అదే, ఎందుకూ అంటా; మన వివాహం చట్ట బద్ధం కాకపోవటానికి కారణం యేమిటి? మత ప్రమేయంలేని మన రాజ్యాంగంలో మన వివాహానికి అడ్డు తగిలే అంశ మేమిటి?” ఉద్రేకంతో వణికి పోతోంది మెహర్.

“నీకు తెలియదా మెహర్; నేను వివాహితుడిని నాకు ముగ్గురు పిల్లలు...”

“దా—కర్; ఏ....మిటి....మీరంటు

న్నది.... మీరు మీరు వివాహితు....లా; దుర్గా .. ధృతా— నువ్వు.. నువ్వు....నన్ను....” అంటూ ఒక్కసారిగా స్పృహతప్పి విడచుకు పడింది మెహర్. నేల మీద విర్జీనంగా పడి ఉన్న మెహర్ని చూస్తూనే కంగారు పడ్డాడు మొదట రవీంద్ర

తరువాత వెంటనే పక్కనే ఉన్న కూజాలోని పీల్చ తెచ్చి ఆమె ముఖంమీద చల్లేడు.

ఇంకాలో “బేటీ, మెహర్; ఏం చేస్తున్నావు?” అంటూ గదిలోకి వచ్చిన తాహిరా బేగమ్ ఆ దృశ్యాన్ని చూస్తూనే విశ్చేష్టపాలయింది.

“అయ్యో; డాక్టర్ పాట్ నా బిడ్డకే మయింది?” అంటూ పరుగెత్తుకు వచ్చి

కూతురువి ఒడిలోకి తీసుకుంది తామోహ.

“ఎంతేదు. ఎందుకో చాలా బలహీనంగా వుంది. రాత్రిళ్లు అతిగా చదువు తున్నట్లుంది. మనిషి చాలా వీరసంగా ఉంది. మాట్లాడుతూన్నదల్లా ఉన్నట్లుండి ఫిట్ వచ్చిందే పోయింది....” అన్నాడు తంబిడుబా రవీంద్ర. ఇంతలో ఆ వార్త తెలిసి యింట్లో వాళ్ళంతా వచ్చేరు. మెహర్ వి లేవనెత్తి ఎక్కమీద పడుకో పెట్టేరు.

“దగ్గర మీరుండబట్టి నరిపోయింది. లేకపోతే ఏ బిల్లో. కుప్పయో తగిలితే...” అంది తామోహ.

రవీంద్ర తలవంచుకున్నాడు.

“చిక్కిర్ సాబ్! ఎందుకిలా అయిందంటారు?” అశ్రుంగా అడిగేడు గఫర్ ఖాన్.

మరేం కంగారు పడకండి. అదేం పెద జబ్బుకాదు. నరాల బలహీనత వల్ల అప్పుడప్పుడు ఆదవాళ్ళకి అలాగే వస్తుంటుంది.” అన్నాడు రవీంద్ర.

“మా బంధువుల్లో ఓ పిల్లకి పెళ్ళి కాక ముందిలాగే ఫిబ్బు వచ్చేవిని పెళ్ళి. పిల్లలు పుట్టగానే అన్నీ పోయినయ్. అలాటి జబ్బేం కాదుగా?” అంది తామోహ

“ఎచ్చే వేరవిలోనే మనమ్మాయి పెళ్ళి చెప్పిస్తాం కదా. నీకా భయమెందుకు? అన్నాడు గఫర్ ఖాన్. భార్య వేరకూడా నవ్వుతూ.

“ఒకే రేపే ఉత్తరం వ్రాయండి. నేల రోజుల్లో ప్రవాసం పెట్టుకోవటానికి రమ్మవి మా చెల్లె. కి. అంది తామోహ.

“సరే! ఆ కబురన్నీ యిప్పుడెందుకు పిల్ల ఎలా ఉందో చూడు.” అన్నాడు గఫర్ ఖాన్.

మెహర్ కి ఆ ప్పటికి స్పృహ వచ్చింది. వాళ్ళంతా విస్తృతంగా ఉన్నప్పటికీ మనిషి తెలివిలోనే ఉంది. వాళ్ళందరి మాటలూ వింటూ క్రిస్టంగా ఎదో చూస్తూ కళ్ళ తెరుచుకునే పడుకుంది.

“అమ్మా! కాసివి నీళ్లు తాగుతావా?” అంది తామోహ.

వద్దన్నట్లు తలూపింది మెహర్.

రవీంద్ర కాగితం మీద మందు వ్రాపిచ్చి “యీ మాత్రను యీ రాత్రికి వేసుకోమనండి. హాయిగా విద్ర పడుతుంది. రేపు ఉదయానికిల్లా మామూలుగా లేచి తినిగుతుంది.” అన్నాడు. మరో అరగంట గంవర గోళంలో. ఆరోదరలో. ఆశ్రు తలో గడచి పోయింది.

“ఇంక నేను వెళ్తాను. మీరేం భయపడకండి” అవి గఫర్ ఖాన్ వాళ్ళందరికి నచ్చ చెప్పేడు రవీంద్ర. తరువాత మెహర్ దగ్గరకి వెళ్ళి ఎడమచేత్తో ఆమె తలవెండ్రుకలను ముర్తూ “అనవసరంగా ఆపేకపడకు. లేచిపోచి ఆలోచనలతో మనసు పాడుచేసుకోకు. నిన్ను బాధపెట్టవద్దయితే నన్ను ఊయించు. ఇంక

ఎన్నడూ నీ జీవితంలోకి ప్రవేశించను.
గుడ్ బై” అంటూ గురగురగా చెప్పేడు.

రవీంద్రతోపాటు, అతనిది సాగ
వంపటానికి మిగిలినవారుకూడా గదిలో
నుండి బయటికి వెళ్ళేసరికి ఒంటరిగా
మిగిలిన మెహర్ “భగవాన్, ఈ దుఃఖా
నికి తట్టుకునే శక్తిని వాకు ప్రసాదించు
ప్రభూ!” అంటూ వెక్కిరించి పిట్టించింది.

మర్నాడు మామూలుగానే తెల్లవారింది.
కాని విద్రూమాత్ర సహాయంతో కలత
విడుర పోయి. మేలుకున్న మెహర్
మనసులో మాత్రం నల్లని చీకటి ఆవరించి
ఉంది. సూర్యకిరణాలు తీక్షణమౌతూ
ప్రసంవాన్నంతటివి కాంతితో నింపుతున్న
కొలదీ ఆమె హృదయంలోని విషాదాంధ
కారం దట్టమౌతూ వచ్చింది.

తన తొలిప్రేమ భగ్గుమయింది. తన
గుండెకు తూట్లు పడినయ్యే. తన ప్రేమ,
మతాల పరిధులను దాటి ప్రవహించ గలి
గిన తన ప్రేమ—బూడిదలో పోసిన
పన్నీరయింది ఇక తాను ఎందుకు జీవిం
చాలి: ఎవరికోసం జీవించాలి:

ఆ రోజుతో రంజాన్ నెల ప్రారంభ
మౌతుంది. ఇంట్లో అందరూ ఉపవాసం
ఉంటున్నారు తన ఆరోగ్యం బాగా
లేనందున ఉపవాసం ఉండవద్దని ఇంట్లో
అందరూ ఎంతగా బ్రతిమాలినా మెహర్
వినలేదు. ఆమెకూడా ఆ ఉదయమంతా
ఉపవాసం ఉంది. పచ్చి మంచినీళ్ళయినా
త్రాగకుండా, కనీసం ముఖమైనా తడుక్తో

కుండా సాయంత్రం ఆరుగంటలవరకు
అలాగే ఉంది మెహర్. ప్రతి రంజాన్
నెలా అలా ఉపవాసం ఉన్న నమయంలో
భగవద్భావం చేసేది మెహర్.

కాని యీరోజు మాత్రం ఆమె మన
సంతా శూన్యంగా ఉంది. జీవనోద్వేష
వనంలో సంపెంగ చెట్టువంటిది ప్రేమ.
ఆ చెట్టు ఎక్కడున్నా ఏ మూల మొలి
చినా తోటవంతటిదీ మధుర సౌరభంతో
ముంచి యెత్తుకుంది. పూల వాసనలలో
ఎన్నో రకాలున్నయ్యే కాని తియ్యగా,
మత్తుగా, బిడవుగా ఉండే సంపెంగ
వాసనకు పాటియైన పుష్పసౌరభం మరొ
కటి లేదు. అలాగే జీవితంలో ఎన్నిరకాల
అనుబంధా లేర్పడినప్పటికీ ఉద్విగ్నమూ,
మధురాతి మధురమూ, అనుభవైక
వేద్యమూ అయిన ప్రణయానికి పాటియైన
అనుబంధం ఏదీ లేదు.

అన్ని తోటలలోనూ సంపెంగ
చెట్టుండక పోవచ్చు. అందరి జీవితాల
లోనూ ప్రణయభావానికి తావులేక
పోవచ్చు. కాని ఒకసారి ఆ పరిమళాన్ని
అప్రూణించిన తరువాత, ఆ పువ్వు నశిం
చినా, ఆ పరిమళం మాత్రం మనోద్వేష
వనంలో మధురంగా గుణిస్తూనే
ఉంటుంది.

మెహర్ యొక్క ప్రణయానికి ఆధార
మైన రవీంద్ర తన జీవితంనుండి నిష్క్ర
మించినా, అతను ఎదుర్కొన్న ప్రణయ
సౌఖ్యాలమాత్రం ఆమెను వదలటం

లేదు. ఆ పరిమళం యిప్పటికీ ఆమె మనసును పరవళింపజేస్తూనే ఉంది.

రంజాన్ నెలంతా ఆలాగే గడచిపోయింది. భగవంతుడికి బహులు రవీంద్రనే మనసుతో ధ్యానిస్తూ యోగావస్థలో ఉండిపోయింది మెహర్. ఒకరకంగా చెప్పాలంటే ఆ నెలరోజులూ ఆమె తనస్సు చేస్తోంది. ప్రణయ సాక్షాత్కారం కోసం ఆమె మనసు పరితపిస్తోంది.

■ నెలరోజుల అనభవంలోనూ ఆమెకు తెలిసినప్పిన విషయం యేమంటే తను రవీంద్రను మర్చిపోవటం అనంభవ మన్న విషయం. రవీంద్రను తను గాఢంగా ప్రేమించింది. అతనిని అతనిగానే ప్రేమించింది. మకాలకి, సాంఘిక వ్యవస్థకి అన్నిటికీ అతీతంగా అతనిని ప్రేమించే శక్తి తనకి ఉన్నది. ప్రేమకు కారణాలు లేవు. ఫలితాలతో ప్రేమకి సంబంధం లేదు.

రవీంద్రను తను మర్చిపోలేదు. రవీంద్రను ప్రేమించకుండా తను జీవించలేదు. ప్రేమ అనే భావం తన రక్త ప్రవాహంలో పూర్తిగా జీర్ణించుకుపోయింది. ఈ ప్రేమభావం నశించి నంటే రక్తప్రసారమే అగిపోవచ్చు.

మర్నాటితో రంజాన్ నెల ముగుస్తుంది. మహమ్మదీయు లందరూ ఎంతో పేడుకగా జరుపుకునే పెద్ద పండుగ రంజాన్. ఇలాటి కుభ సమయంలో తన జీవితాన్ని గూర్చి ఒక నిర్దిష్టమైన

ఉద్దేశ్యాన్ని కల్పించుకోవాలనీ. తన జీవన వీణను శృతి చెయ్యాలనీ భావించింది మెహర్.

తవివృథు చేసుకొనబోయే విశ్వయం పైననే తన భావి జీవితమంతా ఆధార పడి ఉంటుంది. రవీంద్ర హిందువు. అతను వివాహితుడు. ముగ్గురు పిల్లల తండ్రి. అతనితోటి ప్రేమను పూర్తిగా మర్చిపోయి బీమెస్సీ ముగించుకుని పాషాని పెళ్లాడి. జీవితాన్ని సాఫీగా, సుఖవంతంగా చేసుకోవాలి. లేదా రవీంద్ర ప్రేమలోపడి, అతిక్లిష్టమైన పరిస్థితుల నధిగమించి అతని కౌగిలిలో కావ్యతంగా ఉండిపోవాలి.

ఇందులో తనకేది దారి?

ఖురాన్ చెప్తుంది ఒక చోట. ప్రతి మనిషి జీవితం అతని జీవిత కాలంలోని ఒకే ఒక్కక్షణం మీద ఆధారపడి ఉంటుంది. ఆ క్షణంలో ఆ మనిషి చేసుకున్న నిర్ణయాన్ని బట్టి అతని జీవన విధానం ఉంటుంది. ఆ ఒక్క క్షణాన్ని వినియోగించుకుని తన జీవితాన్ని తాను ఏర్పరచుకునే అవకాశాన్ని భగవంతుడు మానవుడికి ప్రసాదించేడట.

మెహర్ నెలరోజులుగా ఆలోచించి, ఆలోచించి చివరికి తన జీవితంలోని ముఖ్యమైన సమస్యకు పరిష్కారాన్ని నిర్ణయించుకుంది. పాషాతోటి వివాహం. అతరువాత అతనితో గడిపే జీవితం మెహర్ కంటికి ఎంతో నిస్సారంగా.

భారంగా తోచింది. అందరిలాగా తాను జీవించకూడదు. మామూలు ప్రీలాగా పెద్దలు నిర్ణయించిన వరుడిని వివాహం చేసి, పిల్లలను కని ఆనామకంగా, అనార్ద్రంగా జీవించటం తనకిష్టంలేదు.

తన స్వభావానికి అలాటి జీవితం సరిపడదు. తనకి జీవితంలో ఒక ఉత్తేజం ఉండాలి. ఒక ఆకర్షణ ఉండాలి. ఆనందం ఉండాలి. ఇవన్నీ అందివ్వగల శక్తి రవీంద్రునికి ఉంది. అందుకే తన రవీంద్రుని ప్రేమించకుండా ఉండలేక పోతోంది. అతను కావాలని తన మనసు వదేపదే కాంక్షిస్తోంది.

శ్వాశ్వాసల్యమానంగా ప్రకాశించే రవీంద్రునితోటి సాహచర్యమనే మంటవైపుకు శంఖంలా ఆకర్షింపబడుతోంది ఆమె మనసు.

జీవితమో, మృత్యువో ఏదో ఒకటి రవీంద్రుని వల్లనే. రవీంద్రునితోనే గడచి పోవాలి అని గట్టిగా విశ్వయించుకుంది మెహర్.

సరేగా అదే సమయానికి రవీంద్రుని కారు ద్వైవదు ఒక చిటిచి తెచ్చి ఆమె కిచ్చేడు. “డాక్టర్ బాబు మీ కిమ్మన్నా” రంటూ. అహమ్మద్ యింట్లో లేడు. మిగిలినవారైతే వరికీ ఇంగ్లీషు వదవటం రాదు. వణుకుతున్న చేతులతో ఆ ఉత్తరాన్ని చదివింది మెహర్. ముచ్చటగాలివే ముత్యాలనలాలవంటి ఇంగ్లీషు అక్షరాలతో రవీంద్ర వ్రాసిన లేఖ అని. దాని భావం యిది.

యువ

“ఓ నా మధురాతి మధుర మైన దేవతా! నిన్నిలా సంబోధించుకున్నందుకు నన్ను మన్నించు. నా మనసు నేను చెప్పినట్లు వినటం లేదు. ఎంత ప్రయత్నించినప్పటికీ నీ మీది ఆనరాగాన్ని త్రుంచివేయలేక పోతున్నాను. నీతో గడవిన మధుర జ్ఞానంను మరచిపోలేక పోతున్నాను. ధర్మమో, అధర్మమో నాకైతే తెలియదు. నేను నీ దాసుడను. నీ కోమలమైన చరణస్పర్శ లభించినను అంతే చాలునని మురిసిపోయే భక్తుడను. ఎన్ని జన్మలకైనా నీ నామమే స్మరిస్తూ, నీకోసమే జీవించే—

నిర్వాగ్యుడు
రవీంద్ర.”

ఉత్తరం యిచ్చినతనను బయటనే నిల్పాడను. వదవటం పూర్తయినాక గుండె చిక్క-బట్టుకుని, తన గదిలోనుండి బయటకు వచ్చింది మెహర్. ఆమె తెదురైన తల్లి “డాక్టర్ సాబ్ ఏం వ్రాసేదో” అనడిగింది.

“రేపు రంజాన్ కదూ! మనింటికి వద్దామనుకుంటున్నాడట. రమ్మంటారా! అని అడుగుతున్నాడు డాక్టర్.” అతి కష్టంమీద నవ్వుతూ అంది మెహర్.

“అదేం మాట! రమ్మంటారా అని అడగటమేమిటి! ఆయన మనకేం పరాయి నాడు కాదు. నా బిడ్డలాటివాడు. అహమ్మద్ యెంతో రవీంద్రకూడా అంతే! వీరైతే భార్యనీ పిల్లలనుకూడా తీసుకు

రమ్మను" అంటూ దైవరుతో చెప్పింది తాపెరా.

మెహర్ కి తల్లిమాటలు వింటుంటే దుఃఖం ఆగలేదు. వెంటనే తన గదిలోకి వరుగెత్తుకుపోయి మంచంమీద బోర్లా పడుకుంది. "ఐతే అమ్మవాళ్ళందరికీ రవీంద్ర వివాహితుడన్న విషయం తెలు నన్నమాట. తనకొక్కదానికే వన్నమాట యింక అలస్యంగా తెలిసింది. తన పెర్రి గావి. ముప్పైఐదేళ్ళవాడు. నలమంలో స్థిరమైన ఉద్యోగాన్ని, స్థానాన్ని ఏర్పరచు కున్నవాడు యంతా అవివాహితుడిగానే ఉండిపోతాడని ఎలా ఊహించుకుంది. అసలతను వివాహితుడై ఉండివుండవచ్చు నేమోనన్న ఊహకూడా తనకి రాలేదు. అందుకే కాబోలు అంటారు ప్రేమ గుడ్డి దవి. నిజంగానే ప్రేమ తన కంటికి. మనసుకి అన్నిటికీ పొరలు కప్పింది. లేకపోతే నిన్నమొన్నటివరకు రవీంద్ర వివాహితుడన్న విషయమే తెలుసుకో లేకపోయింది తను రవీంద్ర వివాహితుడు, తండ్రి కనుకనే తన తల్లి దండ్రులు, అన్నయ్యావాళ్ళంతా అతనితో తనని చనువుగా ఉండనిచ్చేరు. ఆ సంగతి తను గ్రహించనే లేకపోయింది. ఎంత విచ్చిది తను! "భగవాన్! నా జీవితనౌక నీగ్గా యప్పుడు నడినముద్రంలో నిల్చి ఉంది ఒడ్డుకు చేర్చుతావో, నీటిలో ముంచుతావో అంతా నీదే భారం! నా చేతిలో యేమీ లేదిప్పుడు. అంతా నా

చెయ్యి దాటిపోయింది. నేను నిస్సహాయు రాలిని...." అంటూ రోదించింది మెహర్.

10

మర్నాడు సాయంత్రం గవర్నమెంట్ ఇల్లంతా రంజాన్ సందుగ సందరా లతో కళకళలాడిపోతోంది. బిందువులు, స్నేహితులు ఎందరో వచ్చి, అస్థా యంగా కౌగలించుకుని సందుగ కుతా కాండలను తెలుపుతున్నారు. తీపితిని, చేతికి వెంటు రాయించుకుని వెళ్ళి పోయేరు. ఆరున్నర దాటిన తరువాత రవీంద్రకూడా వచ్చేడు.

దాదాపు నెం రోజుల తరువాత రవీంద్రను చూడగానే మెహర్ గుండె గుణ గుణ లాడింది. అతను తన కెంతో పరాయనాడైనట్లు, తనకీ, అతనికి మధ్య ఒక పెద్ద అగాధం ఏర్పడి పోయినట్లు అనిపించిందామెకు. తన ప్రాణ శక్తి సంతటిని కూడదీసుకుని, ఆ అగాధాన్ని దాటి అతని కౌగిలిలో కరగి పోవాలి. కాని అదెలా సాధ్యం?

"బాగున్నారా?" అని చిరునవ్వుతో వలకరించింది అందరి ముందును. ఆ తరువాత అమెకు మాట్లాడటానికి మీ తోచలేదు.

రవీంద్ర అందరికీ "ఈడ్ ముఖా రక" చెప్పిన తరువాత గవర్నమెంట్ "ఈ మధ్య రావటం మాని వేసేరేం డాక్టర్

“దక్షర్ సాన్ నీకు అప్పలాటి వాడు.
వేళ్ళమ్మా! ఇవ్వాక వండుగ రోజు
కూడను. ఎక్కడికీ ప్రిహతు రాకొం

టికి పోలేడు. డాక్టర్ పాట్ యింటికన్నా పెక్కు." అంది తామోసా.

"భయ్యో! నా వెంట మువ్వకూడా రాలామా?" అనడిగింది.

"నా స్నేహితును. కలుసుకోవాలి. వేమ వెళ్లకపోతే ఊరుకోరు. ఇప్పటికే ఆలస్యం అయింది. వాళ్లు నాకోసం వైట్ చేస్తుంటారు" అన్నాడు అహమద్.

"మీకేం భయమక్కర్లేదు. ఒక్క గంట కూర్చోండి. మళ్ళీ నేకీ స్వయంగా మీరుంటే దగ్గర ఉండెత్తాను." అన్నాడు రవీంద్ర.

పావు గంటకో ముస్తాచై తయారయింది మోహర్. తెల్లని వైలెట్స్ చీర. అదేరంగు బ్లౌజ్. వదులుగా వేసుకున్న జడ. చెవులకు ముత్యాల పొడిగిర రింగులు. చేతులకు ముత్యాల గాజులు వేసుకున్న మోహర్ రవీంద్ర కంటికి అప్పరసలా కనపడింది అతని చూపులలోని ఆకలిని. ఆరాధనను గమనించిన మోహర్ మరింత వయ్యారంగా, శరీరంలోని టంపులన్నీ అతనికి కనపడేలా నడుస్తూ వెళ్లి కాదులో కూర్చుంది. ఆమె వక్కనే కొండెం దూరంలో రవీంద్ర కూర్చున్నాడు.

రవీంద్ర వెళ్లా వెళ్లానన్న మనసును కుదుట పరిచుకుంటూనే కాదు, త్వరగా ప్రయత్నిస్తున్నాడు.

మోహర్ తన శరీరంలోని అణువులన్నీ లోను విచ్చుకుంటాన్న కోర్కెలను

అణుకోవటానికి ప్రయత్నించి. వివరాలలో కోరింది.

ద్వైపదు ఉండటంవల్ల వాళ్ళిద్దరూ పెక్కుమో మాట్లాడు కోవటానికి అవకాశం లేకపోయింది.

సగంమారం పోయిన తరువాత రవీంద్ర మెల్లగా అన్నాడు. "మోహర్! మా యింటికి నిర్మేయకు తీసుకు వెళ్తున్నానో తెలుసా?" అన్నాడు.

"ఉహూ. తెలియదు. చెప్పండి." అంది అతని కళ్ళలోని నిమగ్న చూపు.

"ప్రేమను ప్రయుక్తగా మనం జీవించేందుకు నోచుకోలేకపోయానా, కనీసం స్నేహితులుగానూ మనం అలాంటి తరుకలన ఉన్నాం. నీకు మారంగా విన్ను చూడకుండా ఉండే శక్తి నాకు లేదు. అందుకే నువ్వు మా పామిలీ ప్రెండువు కావాలి మా యింటిలో ఒక దాని మరలాని ఆ మాత్రం తృప్తి నైనా నాకు లభించేదియై చెబు మోహర్!" అన్నాడు.

మోహర్ కళ్ళ వెంటిది నీళ్లు తిరిగినయ్య. సమాధానం చెప్పకుండా ముఖం వక్కను తిప్పుకుంది. ఆమె శరీరంలో కోరికల వేడి, మనసులో అపేక్షన మంట. రెంటికీ మధ్య నలిగిపోతూ నిస్పృహగా కూర్చుంది మోహర్.

రవీంద్ర యింటి ముందు కాలాగింది. తొలిసారి వెళ్ళగా కి రవీంద్ర చెల్లెలు వరక వియ్యంపడ్డూ వచ్చింది.

“అన్నయ్యా! ఈ మేనా మెహర్ అంటే అబ్బి ఎంత అందంగా ఉందో!” అంది.

మెహర్ చిరు నవ్వు నవ్వింది. కానీ ఆ వష్యలో జీవం లేదు.

“చదువు కుంటున్నావా?” అడిగింది మెహర్.

“ఓం. టెన్త్ క్లాసు చదువు తున్నాను. కూర్చోండి. మా వదినను పిలుచుకు వస్తాను” అంటూ తుక్కున లోపలికి వరుగెత్తింది సరళ.

“మీ చెల్లెలు చాలా చలాకీగా ఉండే!” అన్నది మెహర్.

“ఓను మరి. నా చెల్లెలు కదూ?”

అంటూ నవ్వేడు రవీంద్ర. “అది పుట్టగానే మా అమ్మా నన్నా యద్దరూ బోయేరు. కానీ ఆలోటు కనపడనీయ

కుండా లక్ష్మి దానిని ఎంతో గారాబంగా పెంచింది. పదిహేనేళ్లు విడిచినా యంకా వసిపిల్లలానే చూసుకుంటుంది సరళని” అన్నాడు రవీంద్ర.

ఆతనలా తన భార్యని గురించి మెచ్చు కుంటూ చెప్పటం ఎంతకో బాని ఏం చింది. మెహర్ కి.

ఇంతలో “డాడీ, డాడీ” అంటూ వదేళ్ళ కుర్రవాడు. ఏదేళ్ళ సిల్ల బయటకు వచ్చేరు.

“అంటికి నమస్తే చెయ్యండి.” అన్నాడు రవీంద్ర.

“నమస్తే ఆ టీ” అంటూ యద్దరూ ఏక కంఠంతో పలికేరు.

“నమస్తే” అంటూ మెహర్ కూడా చేతులు జోడించింది. అలా నమస్కరించటం అలవాటు లేనందున వెంటనే

పుత్తమమయిన మొటిమల మందు
నిటల్ మందుగల మొటిమల ములము

- 2 శాతము మాత్రమే గంధకముకల మందు
- సూక్ష్మ జీవులను నశింపచేయును
- చినిమిన్ 'ఎస్' మొటిమల గుర్తులను చొక్కా వర్ణమును మెత్తగా చేయును.

కొచ్చిన్ పామ్ (ప్రై) లిమిటెడ్
కొచ్చిన్ 20 కొచ్చిన్ 20

కొచ్చిన్ పామ్ (ప్రై) లిమిటెడ్
కొచ్చిన్ 20 కొచ్చిన్ 20

సిగ్గు పడింది.

ఇంతలో లక్ష్మి రెండేళ్ళ కొడుకుని ఎత్తుకుని బయటకు వచ్చింది.

“రా లక్ష్మి! నేను “మెహర్” అని రోజు చెప్తుంటానే గఫర్ఖాన్ గారి గారల పట్టి— ఆ పిల్లే యీమె. ఈవిడ నా భార్య లక్ష్మి....” అంటూ యద్దరిపి ఒకటనొకరికి పరిచయం చేపేడు ఓపింద్ర.

రెండుచేతులా జోడించి విక్రమంగా చూస్తూ నిలబడింది మెహర్.

లక్ష్మిది నెమ్మనందు రంగు కరీర ధార. భారీవిగ్రహం. బర్మా ముడిలో కదంబమాల. సుడుగు నయాపైసంత సజ్జని కుంకుమ బొట్టు. మెడలో వాలుగు పేటల చంద్రహారం. రెండు పేటల పువైలకాడు. సిల్లపూనల దండ నిండుగా ఉన్నాయ్. ముదురాకు వర్చ రంగులో ఉన్న వెంకటగిరి జురీ చీర. కుంకుమ రంగు జాకెట్టు ధరించింది. చెవులకు ముక్కల ఓద్దులు. రెండు చేతుల విండా ఆరేపి బంగారు గజాలమధ్య ఆరు మట్టి గజాలుకూడా ఉన్నయ్.

ఆమె ముఖం ఎంతో ప్రకాంతంగా, గంభీరంగా ఉంది.

ఆమె ముఖం వంక చూస్తున్న కొలది తన మనసులో ఎంతో వెలితి. అసంతృప్తి ఉన్నట్లు గ్రహించింది మెహర్. తన కెందుకలా అనిపిస్తోందో తనకే అర్థం కావటం లేదు.

“కూర్చోమ్మా! కూర్చో! నిలబడ్డా

వెండుకు? విన్ను చూస్తుంటే మా రెండో చెల్లెలు ఊర్కక గుర్తుకు వస్తోంది. అది అచ్చు పీలాగే ఉంటుంది.” అన్నది లక్ష్మి. ఆమె అలా ఆప్యాయంగా మాట్లాడేసరికి మెహర్ కళ్లు చెమ్మినయ్.

మెల్లగా కూర్చుంది. నోకరు ఏవీవో తినుబండారాలు తెచ్చేరు కాని అనేమీ తినలేక పోయింది మెహర్. కొంచెంగా టీ మాత్రం తాగింది.

తరవాత లక్ష్మి “రా! మా యల్ల చూద్దవు గాని” అంటూ మెహర్ని లోపలికి తీసుకు వెళ్ళింది. లక్ష్మి, సరళ యద్దరూ మెహర్కి యల్లలా చూపించేరు. లక్ష్మి ఆమె ఉన్నంతపేహా ఏదో ఒకటి మాట్లాడు తూనే ఉంది. కాని ఆమె మాటలు ఎంతో పురుష గా, నెమ్మదిగా ఉండబంపల్ల ఆమె మాట్లాడి నట్లే అనిపించదు. కాని సరళ అలా కాదు. మాట్లాడినది కొంచెంపేపై నా గల గల మాట్లాడేస్తుంది. ఎదుటి వ్యక్తికి మాట్లాడేందుకు తావీయకుండా.

ఇంటిలోని వస్తువులూ, అలంకరణ ధవిక కుటుంబానికి చెందిన హిందువుల యిళ్ళలోలానే ఉంది. వెంకటేశ్వరుని కాలెండరు దగ్గరనుండి వీనవ కల్పం వరకు రకరకాల వస్తువులు యింటి గోడల మీద. బల్లల మీద ఉన్నయ్.

చివరకు రవీంద్ర ప్రైంటింగు ఉన్న గదిలోకి వెళ్ళేరు. క్షేమలో ఆరుగు పెన్నా తన ఎత్తుపై చాలో

తన శైలవర్ణచిత్రం చూస్తూనే విభ్ర
మంగా చిలచిడిపోయింది మెహర్.

“అలా చూస్తూనేంటి అది నీ బొమ్మ”
అంది లక్ష్మి నవ్వుతూ.

‘అన్నయ్య వేసిన బొమ్మ చూసి
మీరు చాలా అందంగా ఉంటానని నేను
అప్పుడే ఊహించుకున్నాను. కానీ ఆ
బొమ్మకంటే కూడా మీరు యింకా బాగు
వ్పారు’ అంది నరళ.

మెహర్ కి తన చిత్రాన్ని చూసుకోవ
టానికి రెండు కట్నా చాలవసరించింది.
కానీ అతేవడిగా చూస్తే వాళ్ళిద్దరూ
వీచునుకుంటారోనని చూపి చూడనట్లు
ఆ గదిలో ఉన్నంతవరకు పరిశీలనగా ఆ

చిత్రాన్నే చూసింది మెహర్.

రవీంద్ర యేదో మామూలు అర్జిస్తు
అనుకుంది కానీ యింత గొప్ప చిత్ర
కారుడని ఊహించవలసినదేదు. తన
శరీరంలోని ప్రతి సౌందర్యరేఖను, తన
శరీరచాయలోని వివిధరకాల ‘షేడ్స్’ ని
ఎంత చక్కగా చిత్రించేడు! ఆ చిత్రాన్ని
చూస్తుంటే తనకే మతిపోతోంది. అంతటి
సౌందర్యం తనలో ఉన్నదని తనకే తెలి
యదు అందుకే కాబోయి రవీంద్ర
భార్యని, ముగ్గురు పిల్లలనుకూడా మర్చి
పోయి, తనని అంత వెక్కిరిగా ప్రేమి
స్తున్నాడు. కిగాకారుడికి తప్ప మరెవరికి
అర్థమవుతుంది సౌందర్యంలోని మహిమ!

దంత
క్షయం
ఉండదు!

అప్పుడే డాక్ ట్రీలో ప్రతిరోజూ పిమ్మట పోయి
డ్రాక్ టుక్కు బోలాగను విన్నాము.
ప్రతిరోజూ గర్భిణీ బతుకుని ఉండే యాంటి-స్ట్రెస్, కాంట్రోల్
మందులను డాక్ ట్రీలో, ఇవన్నీ మీ మెదడుకు వక్ర కనుమిచ్చి,
కానీ మర్మగం నందులను వ్రాస్తూ కృతజ్ఞతను తోర్చుకుంటాము.
ప్లాంట్, డింక్, మోహర్, బానియో ముఖ్యమైనవి
తరగతులతో ఫార్

మీదయింతురు మీ కలమందో లభింపాలి.
అర్జన్ టూత్ పౌడర్
ఎక్కువ కాలా వుత్తం చేసుంది—
ఎక్కువ కాలం వున్నట్లుంది.

ఇంకా ఇప్పుడు **ARJAN** అర్జన్
‘షేవింగ్ ట్రైప్-ఇది
కలెక్షన్ నందులతో వెర్సెక్ ఎవ్విగం నైలాన్
ప్రతిరోజూ. మికో నాయగా మీరే చేసుకుని
అవకాశం మీకు కలిగిస్తుంది. ప్రతి యొక్క
అనియతికి నరనడేట్లు మీరే రకంనుంది.
ప్రత్యేక రకం వరకు ఎక్కువ
కేసువేదకాలలో లభిస్తుంది

అంత గొప్ప కళాకారుడి ప్రేమను
 పొందటం విజంగా తన అదృష్టం. కాని
 తానకని ప్రేమను నిలుపుకోగలవా?

మెహర్ లక్ష్మీకుమార్ చూపింది. ఒక్క-
 ఊటంపాటు ఆమె భావోద్వేగహాస్య చిత్రం
 లోని తన సుఖమార్గ కళారంతో పోల్చు-
 కుని చూసేసరికి లక్ష్మీ ఆమె కంటికి
 ఎంతో అరహ్యంగా కనిపించింది.

కాని లక్ష్మీ ముఖంలో తాండవిస్తున్న
 ప్రకాంశక, నైర్మల్యం ఆమె మనసును
 వెంటనే లోబ చుకున్నాయి. లక్ష్మీ తన
 ముందు ఆడంలో ఎందుకూ కారగాని
 మాట విజమే! కాని తనలో లేదని తాను
 జీవితంలో ఎన్నడూ పొందలేనదీ, కలలో
 కూడా తాను చేరుకోలేనదీ ఏదో ఒక
 మహత్తరమైన భావము ద్ర లక్ష్మీ
 ముఖంలో స్పష్టంగా కనిపిస్తోంది.

అందుకే లక్ష్మీని అరహ్యంబుకోలేక
 పోతోంది తను. ఆమెను చులకనగా
 చూడలేకపోతోంది.

పైగా ఆమెను చూస్తుంటే తనలో
 యేదో భయం, భక్తికూడా ఏర్పడు-
 కున్నాయి.

ఏమిటలా వరధ్యాన్నంగా ఉన్నారూ
 మాయలు నచ్చిందా? మీయిల్లు యింత
 కంటే చాలా అందంగా ఉంటుందని
 మానా రన్నారు. మా ద్వైవరు కూడా
 చెప్పేడు" అంది లక్ష్మీ.

ఆమె అమాయకత్వం చూస్తుంటే
 : గ్గనిపించింది మెహర్ కి.

ఆమె మనసులో ఏదో అశాంతిగా.

అలజడిగా ఉండటంవల్ల ఆక్కడ ఒక్క-
 ఊటంపాటు ఉండ బుద్ధిలేదు మెహర్ కి.
 తన మనసులో ఏదో కల్మషం ఉన్నట్లు
 దేవాలయంవంటి ఆ యింటిలో తనకి
 స్థానంలేనట్లు ఊహించుకుని పరితపించింది
 ఆమె హృదయం.

"ఇంక వెళ్తానండీ! చాలా పొద్దు
 పోయింది. మావాళ్లు నాకోసం యెదురు
 చూస్తుంటారు" అంది మెహర్.

"అలాగే. వెళ్ళమ్యా! అన్నదన్నడూ
 వస్తుండు" అన్నది లక్ష్మీ.

వెళ్ళబోయే ముందు "శవ్వకుండా
 వస్తాను కమా!" అనడిగింది వరక.

"అంటే. బాటా!" అంటూ నిల్లబడి
 ముగ్గునూ వీడ్కోలు చెప్పేరు.

"మా యిల్లంతా చూసినట్లేగా! ఇంక
 పద. ఇంటివగ్గర దింపుతాను" అన్నాడు
 రవీంద్ర నవ్వుతూ. తెల్లగా. పొందికగా
 ఉన్న అతని పలువరన వంక ఓసారి
 చూసి వెంటనే లక్ష్మీ ముఖంలోకి
 చూపింది మెహర్. చిరునవ్వుతో వెరిగి
 పోతున్న లక్ష్మీ ముఖంలో మొట్టమొదట
 ఆమెకు కనపడింది ఎట్లా మెరిసిపోతున్న
 కుంకుమ బొట్టు తన గుండెలోని రక్తం
 ఒక్కొక్క బొట్టా పోయి ఆమె ముఖాన్ని
 కుంకుమరేలా అలంకరిస్తున్నట్లు అని
 పించింది మెహర్ కి.

వెంటనే కళ్లు వాల్చుకుని "పదండి.
 వెళ్తాం" అన్నది రవీంద్రతో.

అంతోపెంతోనా... అంతా మళ్ళీ
మీరందరికీ అది ముగిసినా... మామీ... మీమీ... మీమీ...

ఇన్ఫెయిన్ ఇవ్వండి...

అది అధిక ఆహారమును అధిక వెలుగుదలగా మారుస్తుంది.

ఇన్ఫెయిన్ *

పెద్ద పిల్లలకు (అరవేళ్ళ కుడివ)
ఇన్ఫెయిన్ పిల్లలకు 175 మి.లీ. & 57 మి.లీ.
పిల్లలకు 10 మి.లీ. ఇన్ఫెయిన్ బ్రాన్డు

**ఇన్ఫెయిన్ దుకాణంలో చేయండి...
వెలుగుదల నిచ్చు అతిపెద్ద పాఠశాల!**

అన్ని మందుల పాపులలో అతిపెద్ద మన్నది
అమెరికన్ శతాబ్దమునకు కంటేనే వారి
* రిజిస్టర్డ్ ట్రేడ్ మార్కు

అమెరికన్ శతాబ్దమునకు

ఇద్దరూ కారులో కూర్చున్నారు. కారు రివ్యూన సాగిపోతోంది. ఆ వేగం ఆమెలో ఏదో ఉత్తేజాన్ని కలిగించింది. రివ్యూన వచ్చి శరీరాన్ని శాకుతున్న గాలులు విప్పులా కాలిపోతున్న ఆమె దేహంలోని ఉష్ణతను మరింత ఉద్యతం చేసినయ్య. ఆమె చాలానేవు మౌనంగా కళ్లు మూసుకుని కూర్చుంది. రివీంద్రకూడా కారు ద్వైతా చేస్తూ ఉంటున్న రోడ్డువంకనే తడికంగా చూస్తున్నారు.

కళ్లు మూసుకున్నప్పుడల్లా మెహర్ మనోనేత్రం ముందు ఎట్టుగా జలిస్తున్న లక్ష్మీనుదుటిమీది కుంకుమరేఖ. 'రీంద్ర' గదిలోని తన చిత్రమే కదలసాగినయ్య. ఆ రెండు రొమ్మలూ ఒకచాని వెంట ఒకటి పోటీపడుతూ ఆమె కళ్ళముందు పరుగుపెట్టాంటే ఆ వేగన్ని చూసే కత్తిలేక వటుక్కున కళ్లు తెరిచింది మెహర్.

"డాక్టర్!" అంటూ నీటుమీదకు వంగి అతని మెడ చుట్టూ చేతులు వేసింది మెహర్.

వేసివున్న ఆమె అరచేతులకు చూసి ఆమె మనశ్శరీరాల్లోని తీవ్రతను గ్రహించగలిగిన డాక్టర్ జవాబుగా ఎడమ చేతిని వెనుకకు పోషిచ్చి. ఆమె పెరవులను వేళ్ళ కొరతతో స్పృశిస్తేను.

"డాక్టర్! నా నీటా నేను భరించలేను. ఈ నిశితి నేను భరించలేను. వన్నెక్కడికై నా తీసుకువెళ్లు డాక్టర్! ఈ

మనసులందరికీ దూరంగా వన్నెక్కడికై నా తీసుకుపో! ఇంటికిమాత్రం వద్దు!" అంటూ అనిచేతిలో ముఖం పెట్టుకుని ఏడ్చింది మెహర్.

మృదువుగావున్న ఆమె శరీరాలు అతని చేతిని. మెడని కప్పివేసి, అతని మనసుకు గిలిగింతలు పెట్టేసింది. ఆమె శరీరంనుండి వస్తున్న విశవరిమణాలు అతనిని మత్తెక్కిస్తున్నయ్య.

కొద్ది నిమిషాల అనంతరం ఊరికి దూరంగా విర్యానుష్యంగా ఉన్న ప్రదేశంలో కారుగింది.

కారు దిగి మెహర్ వంక చూసి "రా!" అంటూ రెండుచేతులూ చాపేడు రివీంద్ర.

మరుక్షణమే అతని బాహువులలోకి వాలిపోయింది మెహర్.

తెల్లని నైరెక్క చీర వెన్నెల్లో మెరిసి పోతోంది. ఆ వల్లని చీరమాటున అన్నవ్వంగా కవవడుతున్న సొందర్యసీమలన్నిటిని స్పృశిస్తూ ఆమెను రోడ్డు దాటింది. చాలాదూరం తీసుకుపోయేడు రివీంద్ర. వల్లని అతుకెప్పులు మేసుకున్న మెహర్ కతికూతున్న నల్లరేగడి నేల మీద పొలాలమీదుగా నిడుస్తూ అతనితో నడచింది. ఆమె యిక నడవలేక వెంటనే కూలబడింది.

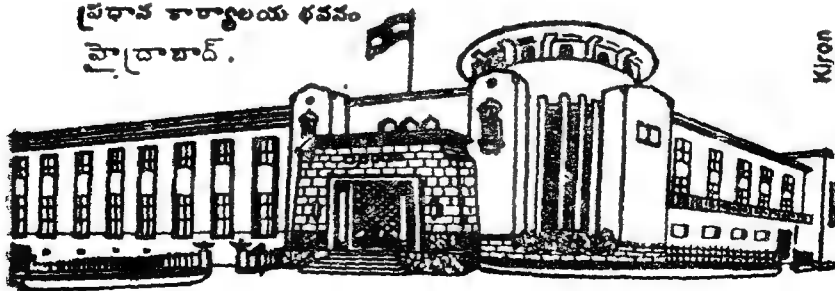
"రివీంద్రా! నా డాక్టర్!" అంటూ అతనిని దగ్గరకు లాగింది. "రివీంద్రా! ఈరోజు రంజాన్. ఇల్లా రాత్రి చెప్తున్నాను. నేను నీటానే! నా పనుస్తం

మీ సేవాభిలాషి స్టేట్ బ్యాంక్ ఆఫ్ హైదరాబాద్

స్టేట్ బ్యాంక్ ఆఫ్ హైదరాబాద్ లో మీరు వ్యవహరించేటప్పుడు, మీరు సామాన్యమైన బ్యాంకింగ్ సౌకర్యాలన్నీ పొందుతారు. అంతేకాదు. మరో ప్రత్యేకత కూడా!

మీ గురించి, మీ ఆర్థిక విషయాల గురించి వ్యక్తిగతంగా మేము మీకునే శ్రద్ధే ఈ ప్రత్యేకత. మేము చూపే శ్రద్ధ విషయంలో మాకు పీఠికకంటే తక్కువ వారనిపించదు. సేవచేయటమే మా లక్ష్యం. ఆ సేవనే సకాలానికి, సామర్థ్యంతో, సగౌరవ ప్రదంగా అందిస్తాము.

ప్రధాన కార్యాలయ భవనం
హైదరాబాద్.

Kiran

స్టేట్ బ్యాంక్ ఆఫ్ హైదరాబాద్

నీకు అర్థమవుతుంది. నువ్వు లేకుండా ఒక్క-
క్షణంకూడా బ్రతకలేను నేను. నీ కథ్యం
తరం లేకపోతే నేను విచ్చి వెళ్ళిపోను
కుంటాను. మా మహమ్మదీయులలో
పురుషుడు నలుగురు భార్యలను ఉంచుకో
వచ్చు నేను నీకు రెండవ భార్యగా ఉండ
టానికి సిద్ధంగా ఉన్నాను" అన్నది.

"మెహర్! నువ్వు ఆవేశపడు
తున్నావు...." అంటూ అమెను గట్టిగా
కొంగిలించి మరొక ఉత్తరచేతు
రవీంద్ర. "నేను హిందువుని. ఇద్దరు
భార్యలు..."

"లేదు ఆవేశపడకు లేదు. ఈ
వెన్నెలసాక్షిగా యీ పచ్చనిచెట్ల సాక్షిగా
నేను నీ రాన్నిని ప్రమాణం చేస్తున్నాను
నువ్వు హిందువుగా ఉండవచ్చుకుంటే
ఉండు. నా కథ్యంతరం లేదు. నీకు
భార్యగా కారేకపోయానా? ప్రేయసి, నే
జీవితాంతం ఉంటాను. నాకు నువ్వు
కావాలి. నువ్వు కావాలి అంటే ఆ తరు
వాత యేమైనా పని వస్తుంది."

విశేషమౌతున్న అమె శక్తిని తన
సొంతం చేసుకున్నాడు అమెలోని సౌంద
ర్యాన్ని తనలో లీనం చేసుకున్నాడు
రవీంద్ర.

అలా కొలకమనాన్ని కూడా మర్చి
పోయి ఎంతసేపూ రోజుకే తెలియదు.

జివరికి రవీంద్ర "ఇంక వెళ్ళామా,
మెహర్! మీనల్ల వీకోసం యింకా
చూస్తుండవచ్చు మరీ అలర్యమయితే

మా యింటికి ఎవరినైనా పంపిస్తారేమో
కూడా" అన్నాడు.

"ఈ అంశమైన కలలోనుండి ఆ
రసహీనమైన జీవితంలోకి పోవాలంటే
చాలా బాధగా ఉంది రవీంద్ర! ఈ
లోకంతో సంబంధం లేకుండా యద్దరం
యిలాగే కలకాలం ఉండిపోతే, యీ
వెన్నెల ఎన్నటికీ యిలాగే విల్చిపోతే
ఎంత బాగుండును!" అంది మెహర్
మత్తుగా

"ప్రేమికులందరూ అలాగే ఆనందిం
టారు మెహర్. కానీ వాళ్ళకోసమని
ప్రకృతి తన భర్తాన్ని మార్చుకోదు
గదా!"

"అబ్బో! నీకు కవిత్వం కూడా
పస్తోంది."

"నీరంటి సౌందర్యలా ఒడిలో ఒరిగి
పోయినప్పుడు ఎంతటి బద్ధిహీనుడికైనా
కవిత్వంకూడా వస్తుంది."

"నువ్వు మాట్లాడుతుంటే గంటల
తరబడి ఆలా వింటూ ఉండాలి ఏస్తుంది
రవీంద్ర! మనం ఒక్క పదినంతవరకూ
క్రీతం అరిగివుంటే ఎంతో బాగుండు నని
పస్తోంది."

"ఎం, ఇప్పుడు మాత్రం యేం కక్కు
వయిందని?"

"నువ్వు హుర్తిగా నానాడిని కావాలి.
నాకు తప్ప నీ బృందంలో మరోప్రీతి
స్థానం ఉండటాన్ని నేను నవ్వించలేను"
అంటూ అతని మెడచుట్టూ రెండవచేతులూ

ట్యూన్ సిట గ్యాస్ కం

(కోసాన్ గ్యాస్ కంపెనీవారి ఏజంట్లు)

62-బి, సర్దార్ పటేల్ రోడ్, సికింద్రాబాదు-3 ఫోన్: 76600

- ★ ఎస్సో గ్యాస్ తో
వంట త్వరగా అవుతుంది
- ★ ప్రతి సిలెండరుకూ
ప్రపంచ ఖ్యాతిగాంచిన
కోసాన్ సెఫ్టికాప్ అమర్చబడింది.

గ్రాంట్లు:

పో రూమ్:

86, సరోజినీ దేవి రోడ్

తాక్ మహల్ హైటర్ ఎదురుగా

సికింద్రాబాదు.

4-1-881/7, టింక్ రోడ్

15-9-311, అప్పల్ గండ్

16-6-68, చాడర్ మాట్

ఆంధ్ర బ్యాంక్ ఎదురుగా, విద్యానగర్

నక్కా బాకీస్ వద్ద, ఆర్కాడ్

గోల్డ్ స్పూర్ వద్ద, ఆహిర్ మేట

దారక్ హెపీ వెక్యూకర్స్ రామవరప్రవరం

ఫోన్ 42586

ఫోన్ 42629

ఫోన్ 52400

ఫోన్ 35419

ఫోన్ 79009

ఫోన్ 32901

వేసి అశని హృదయంలో ముఖాన్ని
బాదుకుంది మెహర్.

“ఓహో, నీ భయం నా కర్మమయం
దీలే! నా భార్య లక్ష్మిని గురించి కమా
నువ్వనేది! దానిని నేను ఎవడా ప్రేమి చ
లేదు. పెద్ద బ్లూ పెళ్లిచేసేరు కనుక
బానితో కాపురం చేస్తున్నాను. అంతే నా
పనుసులో సూదిమొసుతకూడా స్థానం
లేదు లక్ష్మికి. సరేహా!”

“జింకానా రవీంద్రా! నువ్విలా
మూటాడితావని నేనూహించనే లేదు.
అసలీవ్వాలి నీ కింత దగ్గరగా ఎందుకు
వచ్చేనో తెలుసా లక్ష్మిని చూస్తున్నంత
సేపూ నాలో ఏదో తెలియని జెంపి ప్రవే
శించి నన్ను ఏచిచ్చిదానిని చేసేసింది. అమె
చిడనవ్వ. అమె ముఖంలోని ప్రకాంతత
ఆపన్నీ చూస్తుంటే నీవంటి భర్తను
సౌందర్యంవల్లనే నా అమెకంత గర్వం!
అనుకున్నాను ఆ తావాన్ని నేను తరించ
లేకపోయేను. నా సొత్తును అమె అవహ
రించేస్తా పోయ్యేను. అమెను చూస్తున్న
కొలది నువ్వు నాకు ఎంతో దూరమై
పోతున్నట్లు భయం వేసింది. ఏమైనా సరే
అమెనుంచి విన్ను దూరంచేసి నావాడిగా
చేసుకోవాలనీ, విన్ను నా సొంతం చేసు
కోవాలనీ అనిపించింది.”

రవీంద్ర నవ్వేడు “ఎంత పిచ్చి
బానిని. మెహర్! నువ్వింకా ఎనిసిల్లచే!
అన్నాడు.

కావచ్చు. అందుకే మీరు నాకంతగా

వచ్చేరు. నాకెందుకో నా వయసులోని
మగ పిల్లల మీది మోజులేదు. నాళ్ళను
చూస్తుంటే నాలో ఎలాటి శృంగార
భావాలా కలగవు నా శోటి అమ్మాయి
లందరిలానే వాళ్ళకూడా స్నేహితుల్లా
కనిపిస్తారు అంతే! మధ్య మధ్య
వయోభేదం ఎక్కువగా ఉండటం కూడా
మీ మీద నాకు కలిగిన ఆర్షభక్తి ఒక
కారణం. నా స్వభావం నాకే చిత్రంగా
ఉంది.”

ఇంతలో ఎక్కడో పోపోమంటూ
ఒక్క ఉరుము ఉరియింకి. ఇద్దరూ ఉరికి
పడి ఆకాశంలోకి పూసేరు. తామంత
వరకు గమనించనేలేదు. ఆకాశంనిండా
దల్లింగా అల్లుకుపోతున్నట్లు వర్షాని
వేమాల అవబుల నాలుగుది అప్పు
డప్పుడు తొంగిపూస్తున్నాయి చందమామ.

“వర్షం వచ్చేట్టుంది. వవ” అన్నాడు
రవీంద్ర కంకారుగా

మెహర్కూడా లేచింది.

ఇద్దరూ వడివడిగా అడుగులువేస్తూ
పొలాల దాటుకుని రోడ్డువైపుకు నడచేరు.
ఎంత త్వరగా నడచినా కొన్ని పెద్దపెద్ద
చిముకులు వాళ్ళమీద వడిచేయ.

కొద్దిగా తడిసిప బడలతో యిద్దరూ
వెళ్ళి కారులో కూర్చున్నారు. కారు
రివ్యూన సాగిపోయింది.

కారులో కూర్చున్నంతసేపూ మెహర్

రవీంద్ర ఒడిలో తలపెట్టుకునే ఉంది.

తమ వీధిలోకి కారు ప్రవేశించేసరికి చటా

క్కున లేచి కూర్చుంది. అప్పటికే వర్షం పెద్దవయింది. తనింకా రవీంద్ర ఒడిలో ముడి నీవకముందే ఎవరో తనకి వరిచయ మైన వ్యక్తి తన ప్రక్కనుండే వెళ్ళటం గమనించింది. పూర్తిగా లేచి కూర్చున్నాక అత నెవరో గుర్తుకువచ్చేడు అతను దర్జీ గోపాలం. రాత్రి పదిగంటలు దాటినవల్ల పావు చూసేసి యింటికి బయల్దేరినట్లున్నాడు గోపాలం. అంత వర్షంలోనూ పరుగు పడ్డానే అతను కాదు లోకి తొంగిచూసేడు. అందులో నందే హం లేడు. గోపాలం తనవి చూసేడు. మెహర్ కి అంత చలిలోనూ ముచ్చెమటలు పోసినయ్. కాని వెంటనే మొండిదైర్యం తెచ్చుకుంది.

“చూస్తే నాకేం? నేను ప్రేమించిన వ్యక్తివి. నన్ను ప్రేమించిన వ్యక్తివి కావాలనుకున్నాను. నా వాడివి చేసు కున్నాను. అందులో తిప్పేముంది?” అనుకుంది.

ఇంటిముందు కారాగారానే దోర్ తెరచుకుని బయటకు వచ్చింది మెహర్. కుండపోతగా వర్షం కురుస్తున్నా రెక్క చెయ్యక అక్కడే నిలబడి ఉడుస్తూ లోప లికి ముఖం పెట్టింది మెహర్. రవీంద్ర ఆమె పేదపులపై చిన్నగా ముద్దు పెట్టు కున్నాడు. “ఇ క త్వరగా లోపలికి వెళ్లు తడిస్తే జ్వరం వస్తుంది. లేపు త్రి ఏవెస్లో కిలుసుకుందాం... సాయంత్రం బదు గంటలకు” అన్నాడు.

యవ

అరోగ్య, అనారోగ్య పరిస్థితులలో

మహిళలు *అనారోగ్యమున*
అరోగ్య సౌభాగ్యములను
70 సంవత్సరముల హృదయ
ప్రసిద్ధిపొందినది

కోసరి కుటీరం
(ప్రైవేట్) లిమిటెడ్
రామవేల మద్రాసు-14

ఎరింగు సీతారామ జనరల్ షాపు (ఎజిప్తీస్)
 విజయవాడ పకిందరాజులు మదురై
 బెంగళూరు

మా ఇతర ఔషధములు:-
 గర్భపోషణకు, సుఖ పసవమునకు
గర్భ రక్షక
 వేవిళ్ళకు, మలబద్ధకమునకు :
మాదీఫల రసాయనం
 ప్రసవానంతరం బలమునకు.
 షీరవృద్ధికి :
 సౌభాగ్య కొంతి.

మెహర్ లోపలికి పగలెత్తుకుంటూ వచ్చింది. ఆమె వచ్చేసరికి యింట్లో అంతా నిద్రపోతున్నారు.

నోకరు తలుపు తీసేడు. "భోజనం వడ్డించమంటారా?" అనడిగితే వద్దని చెప్పి తన గదిలోకి వెళ్ళిపోయింది మెహర్.

తడిసిన నైలెక్కు చీరలో పాలాతి తిల్పానికి చైతర్యం వచ్చినట్లు ఆమె నడుస్తూ వెళ్తుంటే వెనుకనే నిలబడి గుడ్లన్నగించి చూసేడు నో.రు.

మెహర్ గది తలుపులు బిగించి నిలుపు బుద్ధం ముందు నిలబడి ది. అదంతో తన ప్రతిబింబాన్ని చూసుకుంటుంటే తనకే ఎంతో మనోహరంగా ఉంది. రవీంద్ర స్మర్య కలగటంవల్ల తన శరీరంలోని అణుసణువు సౌందర్యంతో నిండిపోయినట్లు నివించింది.

ఇప్పుడు తను కన్యకాదు. కొద్ది గంటల క్రితం మెహర్ కి యిప్పటి మెహర్ కి పోలికే లేదు.

ఆ ఆలోచన ఆమెకు సంతోషాన్ని, భయాన్ని, ఉద్రేకాన్ని కలిగించింది

అలా ఎంతోసేపు అడ్డం ముందే నిలబడి తనని తాను పరిశీలనగా చూసుకుంటూ అలసిపోయి చివరకు తడి గుడ్డలతోనే మంచంమీద వాలిపోయింది మెహర్.

బయట పెకపెకమనే ఉరుములు.

మెరుపులు. కుండపోతగా కురుస్తున్న వర్షం.

గదిలోపల మెత్తని పరుగుమీద తడి గుడ్డలలో వట్ల మరచి నిద్రపోయింది మెహర్.

11

రోజులు దొర్లిపోతున్నాయ్ రవీంద్రా మెహర్ తం ప్రణయ జీతం ఆరు నెలలపాటు రసభరితంగా సాగిపోయింది. ఆ ఆరు నెలలలోనూ పరస్పరా లింగ సంశో మైకురచిపోయి ఉన్న గంటలు యిట్టే నిమిషాల్లా వొక్కిపోయి నట్లు నిలసిం చేసి. దూరంగా ఉన్న గుంటలు యుగాలుగా తోచి బాధ పెట్టేవి

రవీంద్రతోటి అనుబంధం నన్నిహిత మౌతున్న కొండీ. ఆతని మీద మరింత ఆకర్షణ కలుగుతోంది మెహర్ కి. రవీంద్ర స్మర్య తప్ప ప్రపంచంలోని యే యితర విషయం కూడా ఎంతో అర్థ హీనంగా, కనపడుతోందామెకు పొరపాటున ఒక్క రోజు ఏదైనా పని మీద ఉండి రవీంద్ర మెహర్ ని చూడలేక పోయేదో ఆమె ఆ రోజుల్లా భోజనం చేసేది కాదు నిద్ర పోయేది కాదు. రాత్రుల్లా ఒంటరిగా గదిలో కూర్చుని వెక్కిరిక్కెక్కి ఎగ్గేది. మూడు ఎట్టా వాచిన కళ తో చీక్కు పోయిన ముఖంతో కనపడే మెహర్ ని చూసి ఆశ్చర్య పోయేవాడు రవీంద్ర.

(ఇంకా ఉంది)

ఇదిగో ఒక నిరపాయమైన తలనొప్పి చిక్ష!

అవేదన్®

ఆశ్చర్యకరమైన తలనొప్పి నివారకం
(ఎన్-అసిటైల్ సాలిసిల్ థియేట్)

తలనొప్పి నివారకమైన అవేదన్ మీరు ఎన్ని పార్టీల తలనొప్పిని ఎక్కువ వేపు అనుభవించారు?

అవేదన్ మీ తలనొప్పిని నిరపాయమైనది, ఎందుకంటే, దానిలో ఆశ్చర్యకరమైన ఎవర్ ఉంటుంది. అవేదన్ తో దీర్ఘకాలిక చెడు ఫలితాలు కలుగవు. దానితో ఉపశమనము కలుగుతుంది—త్వరగా మరియు విశ్వయముగా.

కనుక తలనొప్పి పోగొట్టుకోండి—నిరపాయముగా, జలుబు, ఫ్లూ, యితర నొప్పిలు గానీ దీనితో పోరాడండి. ఎవరికీ అవేదన్ సరేంది.

నిరపాయమైనది—

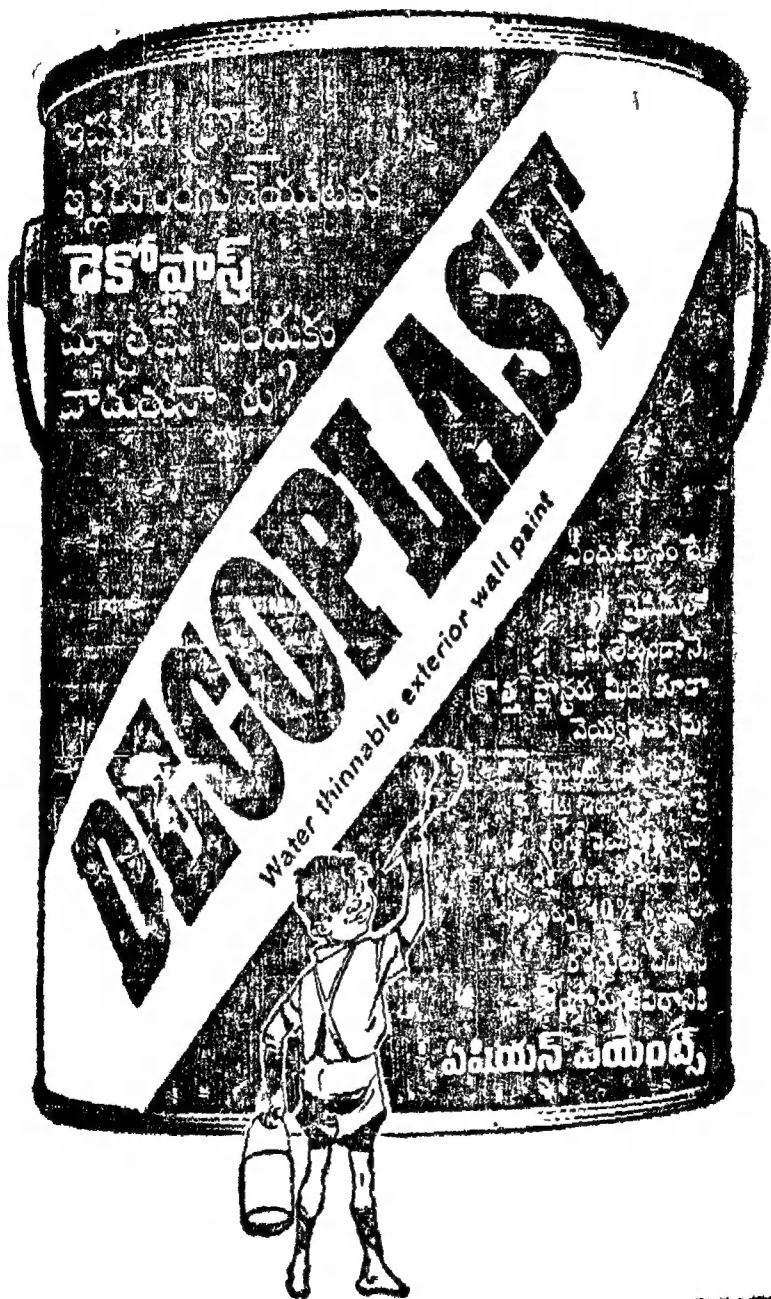
ఆశ్చర్యకరమైన ఎవర్ కల అవేదన్ తలనొప్పి, జలుబు, ఫ్లూలను నిరపాయమైన, విశ్వయమైన ఉపశమనమును కలిగిస్తుంది.

SARABHAI CHEMICALS

© డి.ఆర్. స్క్రిప్ట్ & సన్స్ అవకార్పరేటెడ్ వాట్ కిక్స్
ప్రేరేపకము. దీని ప్రాధాన్యత ఉపయోగదారుల
కరెండండ్ ప్రెండండ్ ప్రెండండ్ రిమిడండ్.

Shilpi HPMA 37A/70 TB

వి

విరుగుడు —

ప్రతియింట తప్పకవుండదగిన

జిందా తిలిస్మాక్

దగ్గు, జలుబు, తలనొప్పి
ఒళ్ళనొప్పులు, కలరా

REMEMBER THE TRADE MARK

ఫార్మో దంతమంజన్

చుట్టతకు, అంగిష్టమైన దంతములకు

తయారు చేయబడిన
కార్మాన జిందాతిలిస్మాక్ హైదరాబాద్